Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Pram, Christen.; samlede og udgivne af K.L. Rahbek.
Titel | Title:	Christen Prahms udvalgte digteriske Arbeider
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 2
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : J. Hostrup Schultz, 1824-1828
Fysiske størrelse | Physical extent:	5 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

52,-102
8°

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130023278716

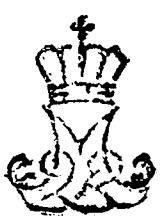

Christen Prams

udvalgte

digteriske Arbeider

samlede og udgivne

af

K. L. Rahbek,

Professor og Theaterdirecteur, M. af D.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
KØBENHAVN

Andet Bind.

Kjöbenhavn.

Trykt hos og forlagt af Directeur J. Hostrup Schultz,
Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

1825.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS
1987 G
R

Indhold.

Side

Digterens Tilegnelse af Emilies Kilde til Hs. Exellence Geheimestatsminister Grev Schimmelmann ..... 1.

Emilies Kilde, et Digt ..... 3.

Forerindring ..... 5.

Indhold ..... 8.

Digtet selv ..... 9.

Til Nordens Skjalde ..... 29.

Elegiske Digte ..... 39.

Ved Rector Herslebs Død ..... 41.

Ved Vessels Grav til hans Søn ..... 45.

Ved Machaon Bergers Død ..... 59.

Over Generalmajorinde Classen ..... 64.

Ved Henriette Rosenstands Død ..... 67.

Til en Ven ..... 74.

Til en elsket Mand for hans Kone ..... 75.

Elegie til en Brud ..... 78.

Ved Emilie Schimmelmanns Død ..... 81.

Gravsang ved Admiralinde Kiærulfs Jordefærd ..... 83.

Til en Ven ved hans Hustrues Grav ..... 86.

Dramatiske Digtninger . . . . . 89.

Gengiskan i China, efter Voltaire . . . . . 91.

Efterskrift til Digteren Oehlenschläger . . . . . 176.

Damon og Pythias, Skuespil i fem Optog . . . . . 187.

Ægteskabsskolen, Lystspil i fem Optog . . . . . 309.

Til Læseren . . . . . 477.

Digterens ypperſte Mæcen

Hs. Excellence

Herr Ernſt Henrich

Greve af Schimmelmann

Geheimeſtatsminiſter ꝛc.

helliget.

Vates suis opibus carmine gratus erit.

Parva quidem, fateor, pro magnis munera reddi,

Cum pro concessâ verba salute damus,

Sed qui, quam potuit, dat maxima, gratus abunde est,

Et finem pietas contigit illa suum.

Nec qvæ de parva Dîs pauper libat acerra

Thura, minus grandi quam data lance, valent.

Nec tamen officio vatum per carmina facto

Principibus res est gratior ulla viris;

Carmina vestrarum peragunt præconia laudum,

Neve sit actorum fama caduca, cavent.

Carmine fit vivax virtus, expersque sepulcri

Notitiam seræ posteritatis habet. &c.

Ovid.

Emilias Kilde.

Et Digt.

— Who can paint
Like nature? — If Fancy then
Unequal fails beneath the lovely Task,
Ah what shall language do?

Thomson.

Til Læseren.

Foragt og den hurtigste Forglemmelse er den Digters Lod, som aldrig har tordet fatte Haabet om Udødelighed for sine Sange. Emilias Kildes Digter har næret dette Haab i sin Barm, da han greb Harpen. Det Emne, han valgte sig at besynge, bekræfter hans Haab; og han tilegnede det en Mand, hvis Navn den sildigste Eftertid skal hædre.

Oh! while along the stream of Time thy name
Expanded flies, and gathers all its fame;
Say, shall my little bark attendant sail,
Pursue the triumph, and partake the gale?

Ikke de, som nu ville agte paa min Sang; (thi hvo af dem skulde nu ikke kjende dens Indhold?) men de, som maaskee efter Aarhundrede drage den frem, være herved underrettede om, at den nævnede Emilia var den salige Geheimeraadinde Emilia Schimmelmann, fød Ranzow, som ved alle Siæls og Legems herligste Fortrin var sin Stands, sit Kjøns, sin Alders Zier, hvis Værd og Roes den hedeste Indbildning ikke kan forskiønne; at Hun, for god maaskee for en Verden, hvor Gud kun satte saa faa Hendes Lige, døde, begrædt af alle gode, i sin Alders Blomster; at Hendes dybtsaarede efterladte Gemal opreiste Hende et Monument, ligesaa mærkværdigt ved den ædle Smag, der frembragte det, som ved den Persons Værd, til hvis Minde det er helliget. Nær ved Hans Excellences Grev Schimmelmanns Lystgaard, en Miil fra Kjøbenhavn, ved Øresunds Bredde, er en Kil-

de, som den salige Emilia fremfor andre Steder yndede. Over den lod Hendes Gemal oprette det Monument, som Digteren har villet male 180de og følgende Vers. Den Indskrivt, han deri lod hugge, er følgende:

EMILIA

HER VANDREDE DU ENGANG
ACH FORLÆNGST EI MERE
HELLIGT ER DET STED DU YNDEDE
USKYLDIGHED HIMLENS USKYLDIGHED
OPFYLDE HIERTET VED DIT NAVN
OG HVO SOM HAR ELSKET
NÆVNE DET MED TAARER.

Det samme Barbari, som har gjort Grækenland og Italiens Evigheden bestemte Monumenter til Ruiner, maatte oversvømme vort Norden, hvis Emilias Monument skulde forgaae. Dog saa barbarisk er ingen Barbar, at jo den vanhellige Haand, som blev opløftet til dets Ødelæggelse, vilde falde tilbage, naar Øiet heftedes paa de i Marmor prentede Linier. Den Høi, som Digteren kalder Habors og Signes Gravhøi, har, skiøndt saa meget mindre mærkelig, dog trodset mange barbarske Secler. Den ligger strax oven for det Sted, hvor Kilden udbryder.

Men I blandt Læserne, som mere end ved et flygtigt Øiekast kjendte den salige Emilia, tilgiver Digteren, naar han for svagt, og ufuldkommen maler Hende. Tilgiver, naar den svage, lidet øvede, uberømmelige Skjald paatager sig, at synge om Emilia. En allerede forevisget Skjald, Stolberg, har besjunget dette Navn. Sildige Slægter skulde mærke paa hans Sang, og elske den, til hvis Erindring den er bestemt. Det formindsker dog ikke Emilias Roes, at ogsaa den ringe Skjald i sin Afmagt har, som hiin, stræbt at forherlige Emilias Navn,

at ogsaa han har villet sætte sin Krands paa Hendes Monument.

Følende sin Svaghed vilde han dog give sit Digt al den Skjønhed, det stod i hans Kræfter at give det. Han overgav det derfor til et Selskab af sine Venner, som har beviist sin Ret til en Digters Fortrolighed. Offentligen bevidner han det norske Selskab herved sin Erkjendtlighed for den Anledning, det har givet ham, til at rette sit Arbeid, endskjøndt han ikke har troet, at burde rette sig efter alle de af samme givne Anmærkninger. — Han har indhentet andre sine kyndige Venners Domme over sit Arbeid, og stræbt at bringe sig deres Anmærkninger til Nytte. Sidst har han rettet efter tvende Mænds Anviisning, hvis Smag og Indsigt er ham Borgen for deres Anmærkningers Rigtighed; han har med redelig Flid, efter Evne, stræbt, at følge dem, og igjentager herved sin Taksigelse for deres Velvillighed, til at ville veilede den fremtrædende Sanger. Har han kun ikke for uheldig benyttet sig af den givne Anviisning! Har ikke heller den særdeles Bevaagenhed, hvormed de bære Digteren, formildet deres Dom over hans Digt!

Men Kunstdommere! Een Fortjeneste med alle sine Feil har min Sang: Dens Hensigt var Emilias Navns Udbredelse; og endnu een: Min høie Mæcen har hørt den, og kun nægtet sit Bifald til de Steder, som syntes talende til Hans Roes.

Indhold.

Nordens Digtere bebreides deres Taushed. Vore afdøde Skialde Tullin, Stenersen, Ewald, Vibe erindres. De end levende Skialde opmuntres til at gribe Harpen, og besynge Emilias Kilde. Anraabelse. Almindelig Udsigt over Sølyst, over Høien, paa hvilken Sølyst er anlagt, og de omliggende Marker. Udsigt til Bernstorf, Jægersborg, Dyrehaugen, Kjøbenhavn, Øresund og Østersøen, Charlottenlund og Torbek. Sølyst, Haugen og de tvende Høie, Engen og Søen med Øerne. Den nær hos beliggende Lund. Lunden ved Kilden, Kildens Raslen, og et Blik tilbage til Emilia, som Hun forhen vandrede her med sin Elskede. Stolbergs Sang ved Hellebek erindres. Stedets forrige og nærværende Udseende. Emilias Monument. Aftensolen bestraaler Egnen, Søen, og den lige over for beliggende svenske Kyst. Udsigt over Hveen. Videre Udsigt over Søen. Markarbeidernes Sange, som nu forlade deres Arbeide; Glædens sande Lyd. Den yndede Emilia; Træk af den afdøde Emilias Caracter. Natten kommer: Sangeren seer Najaden beskue sin Kilde og Monumentet. Billeder fra de henfarne Tider svæve for hans Siæl. Habors og Signes Kjærlighed og Død. Deres Aske hviler i en Høi strax oven for Kilden, som af disses Død har sin Oprindelse. Forsøg til at male nogle af Schimmelmanns Følelser ved dette Steds Beskuelse.

— Audire & videor pios
Errare per lucos, amoenæ
Qvos & aqvæ subeunt, & auræ.

Horat.

Hvi lyder ei den gyldne Harpe meer?
Sød var dens Klang; den nu henkastet er,
Forglemt i Taushed. Skjalde, som fornemme
Gudindens Kald, hvi tier eders Stemme?
Hvi slumrer I? — Sødt, ædle Friman, lød
Din Sang om Duncans Brud, og Axels Død;
Med stærke Træk du Smalsers Isse malte,
Du, som til natlig Sang Camenen kaldte;
Høitidelig o Edvard! du besang
Vort Norges Vaar — Den malte før engang
Du vor Tullin, de norske Skjaldes Ære.
Hvis Roes bestaaer, til Dovre er ei mere;
Dig savne vi, og dig, vor Stenersen,
Og Danmarks Skjald, vor nys begrædte Ven,
Vor Ewald dig — og dig, o du, hvis Hjerte,
Frit ædelt, varmt, skjønt knust af egen Smerte *)
I munter yndig Sang afbilded sig,

*) See Rahbeks Elegie over Vibe.

Hvis Navn os helligt er, vor Vibe, dig!
O Pieriden eders Tab begræder,
Og Nordens Folk; I sang til Nordens Hæder,
I er' ei meer — men er hver Nordens Skjald
Da død? Hvad! agtes ei Gudindens Kald?

Og tør den svageste, Gudindens Stemme
Opbød til Sang, adlydende fornemme
Camenens Bud? Mens Phoebi høie Chor
Er taus, og Sangens Lyd forglemt i Nord?
Velan, han vove skal, til Sang at hæve
Den svage Røst, som synge skal, og bæve.
Fra Pindus ned, o Muse! kom; beaand
Mit Bryst til Sang. Kom, lær uvante Haand,
Harmonisk sødt Citharens Stræng at røre;
Selv Phoebus blid min stille Sang anhøre,
Skjøndt svag, den er istemt for Phoebi Ven,
Hvis Hjerte selv bifalder, ynder den,
Ifald den kan med sande Træk afbilde
Emilias, hans elskтes yndte Kilde.

Du Dagens Hersker, som fra Pol til Pol
Hver Egn bestraaler; tael, o gyldne Soel!
Siig, saae dit Øie vel blant Jordens Steder
En Samlingsplads for flere Yndigheder,
End her, hvor Ceres boer Dryaden nær,
Hvor Flora blid sin Guddom dyrket seer,

Hvor barske Ocean formildet smiler,
Hvor glad Najaden i hans Arme iler?

Hint Pindus ligt, paa hvis opløftet Top
Høit Phoebi Helligdom sig hæved op,
Hvis ambraduftende, løvdækte Gange
Sødt Gjenlyd gav af Pieriders Sange,
Ved blomsterklædde Bred Castale flød;
Saa kneiser nær codanske Vandes Skjød,
O Schimmelmann! dit Sølyst. Der mit Øie
Beskuer frit de mindre Nabo-Høie.
Vær hilset glade Syn! hvor jeg seer hen,
Jeg kjender dig mit Fødeland igjen;
Nyplantet groer norsk Frihed allevegne.
Hist stræbsom stolt gaaer Bonden, at indhegne
Den Mark, han eier selv. "Mit Arbeids Løn,"
Saa taler han, "tilhører dig min Søn!"
Sin glade Dyrker villig Jord adlyder.

Hist gjennem tætte Lund et Glimt frembryder
Af Bernstorfs Borg; der boede han, hvis Siæl
Fandt ene Fryd i Dannerigets Held,
Hvis Arbeid var vort Nordens Glands og Styrke,
Hvis Hvile var, Camenen her at dyrke.

Hist rødmer Jægersborg fra lave Dal,
Hvor Nordens Konger før i gyldne Sal
Med Fryd forglemte Jagtens glade Møie.

Hist hæve sig Dianas grønne Høie;
Der kronet Hjort bedaget modig staaer
I dunkle Skov; bag ham paa Sletten gaaer
Hans yngre Slægt; Gudinden selv betrygger
Sin Helligdom blant tætte Egers Skygger.
Vanhellig Jæger fly, tæm vilde Bryst,
De vandre her i Fred til Kongers Lyst.

Mod Søndens Egn jeg vidt mit Syn udstrækker;
Halv Taagen der udbredte Stad bedækker,
Hvis Taarne høit mod Skyen hæve sig.
Hvil trygt! de Tordner, som omgive dig,
O Kongestad, de blot til Glæde lyde!
Den knuse Himlens Torden, som tør bryde
Vort Riges Fred!

Hist aabner du din Favn,
Codanske Hav! jeg seer paa høie Stavn
Vort Riges Værn; beskyttende omsvæve
Din Aand, o Juul, hvert Flag, og Fienden bæve!
Af mindre Master Skove hist flye frem,
Vor Konges Flag og Bud beskytter dem;
Og du vor Konges Ven! Hver Stavn vil bære
Dit Navn saa langt, som Danske Handels Ære.

Her alting aander Fryd, langs aabne Kyst
Fremskinner Liv og Munterhed og Lyst.

Skjøn, uden Pral, Charlottas Lund fordølger
Løvdækte Labyrinth; de jevne Bølger
Optoppe sig mod Torbeks høie Bred.
Men Cypris liig i festlig Yndighed,
I Kreds af tusind' Nymphер, selv Gudinder,
Staaer Sølyst der, og ubemærkt forsvinder
Hver Nabo-Høi, hvis Skjønhed ene der
Staaer ubeundret; konstig Glimmer her
Ei med sit Pral uvante Syn indtager;
Natur og Smag hvert Øie til sig drager.
Vidt fra ukonstlet Borg udbreder sig
Hesperisk Blomster-Bed, høitidelig
Bevogtes det ved Hæk af tætte Linde
For Middagsolens Brand, og fiendske Vinde.
Men Østen er for muntre Vindes Flugt
Fra aabne Søkant fri og utillukt;
Der hælder prydet Høi, og der ophæve
To mindre Høie sig, her Esper bæve,
Jasminen her hos lave Hassel groer,
Og Birk, og Purpur-Røn. Her Flora boer,
Hun eensom her, saa tidt Aurora smiler,
Sin Urne fyldt med Ambra, stræbsom iiler;
Med Vellugt salver hun hvert Blomst, hvert Blad,
Bestiger saa sin Høi, og skuer glad
Den yndte Kreds; med oprakt Arm hun byder,
Held følge den, som hendes Egn bepryder.

Vidtstrakte Eng, Dryadens Bolig nær,
Hen ud mod dunkle Skov udbredet er.
Fri løber der en bugtet Sti, som leder
I Floras Egn, Pomonas yndte Steder,
Og gjennem lave Busk til trange Sø,
Hvor Floras Nymphe-Flok fra D til D,
Omgiordede med Vaarens friske Krandse,
Med glade Sving i Labyrinther dandse.

Men dunkle Lund staaer nær dens aabne Bred
Indbydende med stille Yndighed.
Her Philomele boer, hvis stille Sange
I natlig Stund opfylde Lundens Gange.
Du, som Camenen helliger sin Sang!
Her sad Du med Din Sanger før engang;
Da kaldte Du i følsomt Bryst tilbage
Henfarne Tid, de blide Glædens Dage.
Dit Sprog var Sorgens Sprog, lukt var Dit Bryst,
Lukt for Naturens, Glædens milde Røst;
Du smeltede min Siæl? o Elskovs Smerte
Meddeles let en Elskers aabne Hjerte.

Jeg iler frem. Fra Lundens Dunkelhed
Jeg nærmer mig mod Havets aabne Bred.
Paa ny en Lund ved Høiens Fod frembryder;
Tillokkende den Vandreren tilbyder
Et yndigt Hvilested. Her hvile Du,

Min Aand. I Bølger, triller sagte nu!
Alt aander Fred, og Stilhed; her betrygger
Camenens Ro, I helligstille Skygger!

Hvad rasler her bag Busken? Harpe ti,
Saa sød er ei din stille Harmonie
Som hin — O! hvad er Greb blant gyldne Strenge?
O! svagt kan de til aabne Hjerte trænge
Mod Kildens Raslen af indviet Væld.
Jeg hører den, sødt fylder den min Sjæl
Med Følelser, som Sang kan ei afbilde.

Emilia! Jeg nærmer mig din Kilde.
Hvi seer jeg Dig ei selv ved Kildens Bred,
Saa skjøn ved Fromhed, ved Uskyldighed,
Ved Dydens Glands, som før, naar her dit Die
Blidtglindsende sig hæved mod det Høie,
Med ædelt Suk af uforstilte Barm;
Som naar Du henrykt ved Din Elsktes Arm
Da vandred her, og ønsked, at udbrede
Dit rene Hjertes stille, fromme Glæde
Til alt, som aander Liv; lig ham, som sang
Begeistret saa ved Hellebek*) engang,
Din Kildes Digter Harpen skulde tage;
Og skjøn som hans lød Sangens stille Klage.

*) Grev F. L. Stolberg.

Hvor Vandreren ved Havets nøgne Kant
Kun spildte Tegn til skjulte Kilde fandt,
Naar før ved tunge Vei han allevegne
Træt, sukkende, saae Glæden at indhegne
Sin muntre Kreds; der utillukt, og fri
Staaer Kildens aabne Lund; paa sandig Sti
Han vandrer frem, og undrende han standser,
Fortryllet han mistroer bedragne Sandser.
Indbydende han seer et Blomsterbed
I buntet Pragt ved aabne Hvilested;
Der ubevogtet af mistroisk Die
Han frugtbetynget Qvist sig seer at bøie
Mod Jorden ned, og finder yndigt Læ
Paa grønne Bænk ved skyggefulde Træ.

Her seer jeg mig; hist kneiser Monumentet,
Der staaer Dit Navn med gyldent Bogstav prentet,
Emilia! I Marmor gravet blev,
Hvad kjærlig Haand til Din Erindring skrev.
Ei blot en Elsker, o! selv Glædens Daarer
Skal skue det, og smelte hen i Taarer.
I pyramidisk Pragt staaer Støtten op,
En ædel Urne pryder Støttens Top
Og i dens Fod crystalne Væld udbryder,
Som evig Graad ustandset der udgyder.
Kom, hvo du er, ifald engang dit Bryst
Har følet Vemods bittre, søde Lyst,

O! kom, og lad kun, hvo der kan, foragte
Den Fryd, som ei det kolde Hjerte smagte.
Fly vilde Tummel, hid til Kildens Bred,
Hid fly du, kom, betragt den, føel og græd.
Hvert ædelt Bryst opflammes, ved at skue
Det sjeldne Hjertes Værd, i ædel Lue.
Men du, hvis mørke Sjæl fandt ingen Fryd
Ved Tanken om den frommes blide Dyd,
Ei blev for dig dens Priis i Marmor prentet,
Dit Diekast besmitter Monumentet;
Dybt slumrer du i rædsom Lethargi,
O slæb dig blind min Kildes Egn forbi!

Nu Solen bort til Vestens Egne iler,
Og dobbelt skjøn dens sidste Straale smiler;
Med stille Gang, i Guld og Purpur klæd,
Gaaer Bølgen frem, og kysser yndig Bred;
I trefold Glands beskuer nu mit Die
Den fierne Kyst, og Gustavs gyldne Høie.

Hist Fyrster selv, for at tilbede dig,
Urania, til Tycho samled sig *).
Din Helligdom er falden; i sin Vrede

*) Frederik 2 og hans Dronning Sophia; Christian 4 som Prinds; Jacob den første af Engeland; Hertug Henrik Julius af Wolfenbüttel; Hertugerne Ulrik og Sigismund af Mecklenburg o. a. fl. have alle besøgt Tycho Brahe paa Hveen.

Svoer Havets Gud mod dine brudte Bredde
En evig Strid, o Ø! til Bølgens Stød
Har skjult dit Gruus i Havets dybe Skjød.
Du glimrer blid, og Solens Straaler bryder;
Vee dig, naar vældig Storm fra Norden lyder,
Den undergraver lumsk din sandig Fod *).
Delphinen kravle skal, hvor fordum stod
Din Borg, o Hvena! Sømand kaste Anker
I natlig Storm blant dine faldne Banker.

Sneeklædde Svane frem paa Dybet roer,
Og tryg sin Nat ustadigt Hav betroer,
Mens skinnende det vinget Skib fremsvæver;
Hist lette Baad nu dykker, nu sig hæver;
Ved hurtig Aare ført, den Fiskeren
Med ønskte Fangst til Landet bringer hen.

Hver Vind er taus, fra muntre Nabo-Steder
Fremskingre Lyd af uforstilte Glæder;
Fuldendt er Dagens Sved, og Folket hjem
Til Hvilen haster; Glæden følger dem.
Rask glade Skrig af muntre Ungdom lyde;
Vee den, hvis Sjæl de ingen Fryd indgyde!
Hvad er cremonske Streng, hvad vælske Sang,
Mod Glædens Lyd, ukonstlet, uden Tvang?

*) Det er mere end blot Opdigtelse. Bølgernes Stød formindske virkelig aarlig ikke ubetydeligen Øens Omkreds.

Emilia! Din Sjæl dens Sødhed kjendte.
Her vandred' Du, og fromme Suk opsendte
Din blide Sjæl til ham, som skuer ned
Med Velbehag til glad Uskyldighed.
Seraphen lig Du bad ham, mild beskytte
Den Frommes Fryd, som i den ringe Hytte
Skjult, ubemærkt, men fro ved Dyden boer;
For Dig var ene Dyden skjøn og stor.
Og Du forlod de før saa yndte Steder!
See her Din elskte Egn Dit Tab begræder.
See Vandreren, som paa sin tunge Sti
Her eensom gaaer Din Kildes Bred forbi;
Han standser, seer Dit Navn, et Suk frembryder
Fra fulde Bryst, og Sorgens Taare flyder.
See, stille Sorg rundtom indtaget har
Den fordum glade Kreds, hvis Fryd Du var;
Tung ved Dit Savn den Lund og Egn indhyller;
Nu sørgelig mod Landet Bølgen skyller,
Alt sørger nu — alt aanded Fryd engang —
Din Elskede — men ti min Klage-Sang;
Og lad Hans Sorg, naar stille Taarer rinde,
Formildes ved Hans **Bruds** besjungne Minde.

Alt hviler nu, og rødmende forsvandt
Den blide Soel i Vestens gyldne Kant;
Nu Stilhed frem paa Nattens Vinger glider,
Og Billeder fra de henfarne Tider
For natlig Sangers Aand afbilde sig.

Farvel o Dag! Du gylden skjuler dig
I Vestens Egn, og Aftenstjernen hæver
Sig blank i Øster, bleg dens Straale bæver
Hen over Bølgen hid til rolig Kyst.
Sødt, Philomele, lyder nu din Røst
I dunkle Lund, sødt bæve dine Triller,
Blid natlig Cynthia mod Jorden smiler.
Mildtsvævende jeg nu Najaden seer,
Fra tætte Busk den yndte Kilde nær,
Med krandsbeprydet Isse frem at trine.
Alvorlig blid er hendes ædle Mine;
Hun svæver rundt omkring sin Kildes Bred,
Beseer dens Kreds i Nattens Dunkelhed;
Paa gyldne Navn hist Lunas Straaler spille,
Did seer hun op, og hendes Taarer trille:
"Til Cynthia ei meer af Østens Skjød
"Oprinde skal," saa Nymphens Tale lød:
"Tilbedte Navn, dig Tidens Vælde spare!
"Din gyldne Glands, til Jorden falder, vare;
"Crystalne Væld, som Elskov kaldte frem
"Fra dybe Grund, flyd nektarsød for dem.
"Som Elskovs Vink med aaben Sjæl adlyde;
"Men galdebeesk og dræbende du flyde
"For den, som hærdet har ufølsomt Bryst,
"Som spotter Elskovs Qval, og Elskovs Lyst."
Ny Billeder sig for mit Die strække,
En Sky indhyller dem i dunkle Dække;

Let Secler flye forbi mit Øie hen,
Jeg standser fjerne Tid, og grandsker den —
Viig bort, o Sky! Klar komme du tilbage,
Du Billede af de henfarne Dage,
Fra Tidens Nat! fortæl paa ny*) min Sang,
Hvad Skjalden her beundret qvad engang
Om Habors Mod, om Beras bittre Harme,
Om Signes Død i Heltens elskte Arme.

Vidt lyded Signes Navn al Norden om,
Til Sigars Strand fra fjerne Kyster kom
Hver modig Helt, som Kjækheds Løn tør vente;
Og herlig er den Løn, de her vil hente.
Naar Skjalden Odins Freja bildet har,
Det Skyggen er af det, som Signe var.
Blandt Heltene sig modig Gelder viste,
Hans Vældes Roes den høie Barde priste;
Men herligt er den ædle Habors Navn,
Og Seiren svæver om hans gyldne Stavn.
Med fulde Horn, saa Nordens Sæder bøde,
Gaaer Kongedatteren hver Gjæst imøde.
Saa krigersk ingen er, at Signes Blik
Jo blander Elskov i hans første Drik.

*) Følgende Tildragelse er forlængst siden fortalt i en Kjæmpevise. Den fortælles i Schjönnings Norges Historie p. 200; hos Saxo i 7 Bog; af Sigrids Forfatter i det Skiøn. Vidensk. Selskabs Skrivters 12 Stykke, og flere Steder.

Men Signes Die Habors Die mødte,
Som hevnende i hendes Hjerte stødte
Den før ukjendte Piil. — Ah Hjertets Saar
Har Døden kun den sande Lindring for.

"Op", saa lød Kongens Ord, "op raske Helte!
"Bind, Gelder, bind dit stærke Sværd ved Belte,
"Læg Snækken ud fra Land, at Krigens Gud
"Bestemme maa, I Vældige, hvis Brud
"Min Signe være skal." — De Afsked toge
Paa Kjæmpers Viis, og ud paa Bølgen droge.

Men Dronningens, den grumme Beras Siæl
Var Habor vred, og ønskte Gelder Held;
Og hendes Søn var Alf den feige Kriger:
"Kom," sagde hun, min Søn! see, Solen viger,
"Saasnart du seer den gyldne Dag igjen,
"Hin Habors Sværd nedfælde skal din Ven.
"Vor Fiende Habor er, hans Fader fældte
"Min Broder før, den kjækkeste blandt Helte.
"Men Habors Skib hist ligger Stranden nær,
"Til did min Søn, din Moders Hevner vær,
"Antænd det, gaa, send ham til Hælhjems Skygge,
"Mens rolig Søvn gjør Kampens Helte trygge."
Saa talte hun. I nedrig Lydighed
Han iler bort til Niddingsværk bered.

Ved Havets Bred, i Skjul af tætte Linde,
Er Signes Jomfrubuur; en Elskerinde
Kun tænke kan den Kamp i hendes Sjæl,
Den Frygt, det bange Haab, de Suk om Held
For — Habor! dig, hvormed hun der hendriver
Den lange Nat, som snart opklaret bliver
Ved Skibets Brand, hvis Luer frygtelig
Vidtglindsende mod Skyen slynge sig.
Beængstet ud mod Stranden Signe haster,
Vildt flagrer Stormen i de tændte Master.
Ved Luens Glimt staalklædte Helt hun seer,
Hist svømmer — Habors Hjelm — ham selv det er —
Forvildet da med ufordølget Klage
Hun iler hen, sin elskte at modtage:
"Kom," raabte hun fra bølgeslagne Kyst:
"Kom, elskte Habor, hid til Signes Bryst."
Halvdød han Stranden naaer, men Signes Taarer
Opliver Ilden i de kolde Aarer;
Halv vaagner han af Dvalen, Signes Arm
Ham trykker tæt til ømhedsfulde Barm,
Og gjennemtrængt af Elskovs Qval og Glæder
Til eget Leie hen hun Helten leder.
Med Møie aander han; han seer sin Brud
Og sig i hendes Arm: "Thor," brød han ud,
"Din Arm er svag mod Elskovs, som bevarer
"Sin Yndlings Barm i meer end Stridens Farer.

"Valkyrie! Du elsker mig." — Men nyd,
Nu lykkelig, Din Elskovs korte Fryd!

Med Hevnens Lyst den grumme Bera skuer
Ved Havets Bred de mordertændte Luer.
Hun, svømmende med elskovstyrket Arm,
Seer Habor naae den elskte Signes Barm,
Og Hevnen høit i Beras Hjerte brænder.
Til Sigar hun med Fil tilbage vender:
"Op," raaber hun: "op Konge, grib dit Spyd,
"Op Sigars Helte, nyder Hevnens Fryd;
"Med væbnet Arm til Jomfruburet iler;
"Forræderen i Signes Arme hviler."
Mordvante Flok i Hast forsamler sig,
For ubevæbnet at omringe dig,
Ulykkelige Habor! Vældig støder
Staalskiærpet Spyd mod Dørren. Habor møder
I Pantser klædt, men ubered mod Mord,
Og undrende han hører Sigars Ord:
"Frem," raaber han, "Forræderen omringer;
"Ham levende til Taarnet bunden bringer.
"Naar Solen hæver sig af Havets Skjød,
"Jeg Ravnene vil glæde ved hans Død."

Da funkled Habors Blik af rædsom Harme,
Han rev sig løs af Signes kjælne Arme:
"Holdt grumme Fader, holdt," lød Signes Røst,

"Først gjennemboer din elskte Datters Bryst."
Den agtes ei, og Elskerindens Klage
Ei holde kan blodtørstig Flok tilbage.
"Skaan, elskede, hvis du din Brud har kjær,
"Den gamle Helt, han Signes Fader er;
"Strid," raabte hun, "som Helt, men hvis du falder,
"Jeg Himmel her og Jord til Vidne kalder,
"Blant Levende mit Navn skal slettes ud,
"Og Luen her fortære skal din Brud."

Spyd, Skjolde, Sværd brød ind fra alle Sider,
Men, Bjørnen lig, han ene vældig strider
Mod samlet Magt; han, vant til Vaabenbrag,
Med blotte Arm uddeler tunge Slag,
Og Døden følger dem. "Kom, feige Fiende!
"Jeg fælbes skal, men leve skal mit Minde.
"See Signe, see, min Arm, skjøndt uden Sværd
"Skal hevne mig, jeg falder Signe værd.
"Vi mødes skal i Odins blide Sale,
"Hvor Nidding aldrig kom." Saa var hans Tale.
Af tyve Vunder randt den ædles Blod,
Før Heltens kjække Arm sig binde lod,
Op glimrende fra Øster Solen stiger;
I Morder-Kredsen den halvdøde Kriger
Da bringes frem; en nedrig Slave skal
Der glæde Bødlers Bryst ved Heltens Fald.
Engang endnu han aabner matte Øie,

Fast stirrer han mod Solen i det Høie:
"Svag, bunden du nu første Gang mig seer,
"O gyldne Soel! ei skal jeg see dig meer!
"Dog skal mit Navn ei skjules i Vanære,
"Ved Signes Priis mit Navn skal evigt være.
"Mit første, sidste Suk var ofret dig,
"Min elskede, din døer jeg lykkelig;
"Men snart, men snart lad mig dig hist omfavne!
"Hvad Fryd har Odin, hvis jeg dig skal savne?"

Saa var hans Ord. Med eet fra Signes Tag
En Sky af Røg formørker klare Dag.
Han mindes Signes Ord, som nu opliver
Hans sidste Kraft. Han Lænken sønderriver,
Lig Stormen han blant Mængden bryder ud,
Og gjennem Flammen iler til sin Brud.
Vildthvirvlende antændte Bjelke brænder,
End flammer Faklen i den Skjønnes Hænder.
Han bryder ind; hun seer sig i hans Favn,
Halvqvalte Røst udstønner Habors Navn;
Og smilende hun paa sin Elskes Læber
Udaander sidste Suk.
Forgjæves stræber
Den elskte Habor end, med Elskovs Røst
At vække Gnist af Liv i Signes Bryst,
Til Flammerne, som nu hans Brud fortærte,
Har Livet qvalt i Heltens brustne Hjerte.

Hvad grusom Hevn en Elsker nys forbød,
I Døden nu blant Flammerne han nød,
Omfavned tryg sin Signe. Nornen kalder,
Og knusende forbrændte Hvelving falder.

Nu endtes først den grumme Beras Had,
Og Sigar nu, som aldrig meer saaes glad,
I fælles Urne begges Aske gjemte.
Paa Høien sorgfuld Skjald sit Qvad istemte,
End kneiser her beprydet Høiens Top; *)
En Kilde randt ved sandig Strandbred op,
Hvor Offeret af Luen blev fortæret.
Selv Tidens Vold har Kilden hellig været,
O dobbelt hellig nu, den yndig staae,
Til Jord, og Hav, og Himmel skal forgaae!

Du, som saa tidt i Nattens tause Stunde
Her gjennemvandrer Eng og stille Lunde!
Dryaden selv Dig tidt tilhvisker her
De glemte Dages skjulte Hændelser;
Dog hvis maaskee Din faste Sjæl foragter
De Skygger, henrykt Skjaldens Aand betragter,
For Tænkerens og Philantropens Bryst

*) Ved at lade arbeide i bemeldte Høi, for at anbringe den til sit Anlægs Forskjønnelse, har H. E. Grev Schimmelmann der fundet 2 Urner. Dette kan ikke modsige Digterens Hypothese, da man let kan formode, at den ene af disse gjemmer Sigars Aske.

Din yndte Egn er rig paa værdig Lyst.
Naar Aftensoel forgylder Kildens Høie,
Hid fra Løvhytten med alvorlig Die
Du skue skal til elskte Kilde ned;
En eensom Vandrer da med mødigt Fjed
Skal nærme sig til Kildens stille Bredde;
Da vederqvæget, med alvorlig Glæde,
Hans fromme Suk opstige skal for Dig,
Da skal Dit ædle Hjerte fryde sig.
Da skal Du see til hine Glædens Dage,
Som Elskov blid har givet Dig, tilbage;
Du fordums Fryd fornyet smage skal
I Kjærlighed, forglemmende dens Qval.
Naar over Landet hen et Blik Du kaster,
Og over Havet blandt seilklædte Master,
Den store Fryd er din: "Et Folk jeg seer
Hvis Lykke min — og mig betroet er" —
Og — — ti, min Sang, kun svagt kan du afmale,
Hvad Nordens Svada umistænkt skal tale
Til end ufødte Slægt.

Og nu modtag,
O Schimmelmann, min Sang med Velbehag.

Til Nordens Skialde.

Naar den Aand, som Apol indgiød de mægtige Evner,
Til at synge med Kraft, ei blot for vellystige Øre,
Men for Sielens høit ædlere Sands, i kraftfulde Toner,
For at indgyde Styrke og Drivt, og mægtige Glæder,
Naar med forskende Blik den skuer de rindende Dage,
Dem Alherren ham bød at henleve, men søgende finder
Enten kun døsige Afmagt, lethargisk tankeløs Slummer,
Følesløshed for sig, og Brødre, og kommende Slægter,
Eller Kaadheds affindige Ruus hos de vaagende Daarer,
Der i den Drukkenskabs Rasen ei agte den skingrende Hvinen
Af den usalige Flok, de i vilde Sværmen nedtræde
Under hoppende Fod — da byder besielede Sanger
Enten Harpen at være taus, at dens himmelske Toner
Ei vanhelliges skal, og spildes blandt Daarernes Rasen;
Eller han svinger sig op fra Sværmen, og vældigen griber
Henfarne Dage, og stemmer i Tordnens dundrende Toner
Harpens høitlydende Stræng, og vækkende synger sin Alder
Fædres herlige Daad, eller — samler de Hvinendes Hylen,
Dem hines Kaadhed nedtræder, ja lader Fremtidens Hylen,

Fremtidens, alt af dem nedtraadt, og knust, og forhaanet,
Vækkende skrige Bebreidelsers Raab for Daarernes Øren.
Men naar med forskende Blik han skuer de rin-
dende Dage,
Dem Alherren ham gav at henleve, og granskende finder
Kraftfuld Virksomheds Drivt, og muntre sielfulde
Stræben,
Stræben til Gavn for sig og Brødre og kommende
Slægter,
Klogskabs grublende Søgen paa ædle forstandige Pander,
Blide og ømhedsfuldeste Omhu for kierlig at nytte
Hvert et Muligheds Glimt til Held for Menneskeslægten;
Seer han sande Forstand anspænde de ædleste Kræfter,
For at vække til tifold af sandeste Fryd dem, som Daarskab
Dysset har i en Drøm, der viser dem digtede Glæder,
Og som daarligen elsker de tomme phantastiske Drømme;
Naar, med den blideste Klogskab, Forstand bevæbnet
med Vælde
Nødig bruger selv meest velgiørende Vold, for at drage
Daarlighed op af sin Bluun, at forjage det rædsomste
Drømværk:
Drømme om Held for Trællen, der træller nogen i
Lænker;
Drømme om Held for den, for hvilken Trællen skal
slæbe;
Drømme om Held for den Stat, hvis ædelste Borger
saa træller!

Drømme om Statens Fald, om ei han evig skal trælle;
Drømme om Hunger, saafremt vi frit os Brødet maae skaffe;
Drømme om Handelens Fald, hvis ei tusinde Lænker den hilde;
Drømme om Tænksomheds Død, hvis Tankens Brug bliver tilladt —
Seer den tænkende Digter alt dette Drømværk adspredet;
Seer han blideste Godhed, og idel Velgiørenheds Stræben,
Grandsket Hensigt til tryggeste Held for os, og for Verden,
Vor og kommende Alder — og Alt i herligste Virken —
O hvor han da stemmer glad sin Harpes gyldene Strænge
Til den blideste Fryds de søde harmoniske Toner!
Ei uddundrer han meer i Trudsels bebreidende Tordner
Fortids Exempler til Haan, og Fremtids Hylen til Nædsel;
Ei bortleder han Glædens Strøm ved elegiske Klynken;
Nei, men frydende drager han frem af den hædrede Oldtid
Hine, med hvilke Alherren da Menneskekiønnet velsigned',
For at vise dem frem, oplivede, ja overgangne
Nu, i den værende Alders velgiørende virksomme Siele;

Lærer os Glædens henrivende Lovsang, og opgløder Hiertet,
Til at nyde vort Held, erkiende dem, ved hvis Dyder
Det blev Vort; fremkalder den forud beredede Fremtid,
Lader os nyde dens Held i vort eget, og lader os føle,
Glade og stolte med Grund, hvad vi ere, og hvad vi skal vorde;
Skiærper vor Virksomhed, adler vor Fryd, og forøger vor Lykke.

Saa skal Skialdene nu ved Harpens feireste Toner
Kalde Eder af Oldtiden frem, I Romernes Graccher!
Eder at sætte vor Colbiørnsen herlig ved Siden;
Eders Priis at nyde i hans, og at lære vor Fremtid
At vor Old har, som Eders, en Mand, som I, at opvise,
Nidkier, som I, for Retfærdigheds Sag, og nedtrykte Plebeier;
Men at vor Old til Hæder for sig ei lønned' Tribunen,
Som uerkiendtlige Rom — at os ingen Opimius fængsler.
Naar i Fremtiden da enten Ciceros Navn, eller Gracchi,
Eller hvad Mønster i Svadas Kunst eller Gracchernes Dyder
Vorder nævnt, skal hver Gang Colbiørnsens Hæder oplives.

Men de skal tildigte Roes til det Navn blandt Hedenolds Store,
Som skal fortiene den Hæder, at staae ved Reventlovs Side.
Ved hans Troskab mod Fyrsten, hans Ven, med Patroclus og Sully,
Ved hans Huldskab mod Folket, med Decius han skal erindres;
Ved hans Klogskab og Dyd skal Jordens ypperste Store,
Som have tænkt og handlet, men tænkt og handlet utrættet,
Ene for Fædrelands Held, og Ret, og Hæder, og Bedste,
Bringe Tanken om denne vor Mand uadskillelig med sig.
Skialde, saa skal I fremdrage Dagenes Hæder
Fra hvert Old, for at paaminde Verden om dem, som var' vor Tids
Hæder og Held. Eders høie Kald er Hjerter at vække
Til at føle med Ild, med forædlet flammende Lue,
Hvad der er ædelt, og stort, og skiønt — og Dyder at lønne.
Ei forglemme I da hans Navn, som ærbødig jeg tænker,
Som til Tidens sidste Dag skal ærbødigen nævnes,
Colberts, den godes, den vises — ved det skal erkiendtlige Norden
Aldrig i Tiden forbigaae en kier, en taknemmelig Tanke

Hen til Ham, i hvis Haand det saa tryg betroer sine Skatte;
Ham, den første blandt dem, hvis ædle Iver fuldførte
Hint velgiørende Værk, som Norges Sønner betrygger
For, o Nødsel, at savne Brød inden havnrige Kyster;
Ham, hvis Raad kalder Friheden frem, for at udbrede Stræben,
Udbrede Virksomheds rige, lyksalige, hædrende Frugter —
Men hvad Hedenolds Navn skal skiønsom Musa fremkalde,
For at hædres ved Siden af Hans, som, frembragt til Septret
Mindre ved Fødslens befæstede Ret, end ved medfødte Evner,
Dyrker disse til herligste Held for dem, han skal herske,
Alt ved Tronens Side sit Kald saa kraftig opfylder!
Var dog, velgiørende Titus, dit skiønne Navn ei saa misbrugt
Af den leiede Skiald, og af den krybende Hofmand,
O det var da din Blidhed, din Fryd i Borgerens Glæde,
Din den Virksomheds Aand, der ansaae Dagen forloren,
Den, som ingen velgiørende Daad gav den Hæder at tælles;
Det var din Raskhed til Fred og til Strid, som giorde dig værdig,

Til at erindre os om vor unge, dig lignende, Første.
Skialde! synger Trajan, og synger Henrik den Fierde,
Ham den virksomme Gode, og o! synger Fred'rik hin Store,
Philosophen paa Tronen — og Sandhed, Sandhed det vorde,
At ei nogen af dem skal nævnes, at agtsomme Tænker
Jo med Tanken om dem maa lede Tanken om Førsten,
Nordens unge Velgiører, i rigtig Tankegang med sig.
Saa er Eders det hellige Kald, I beaandede Skialde!
I hvis Bryst Apol har indgydet de evige Toner,
Og i hvis Haand han lagde den gyldne mægtige Harpe.
Skialde! forsømmer dog ei det hellige Kald! griber Harpen!
Klart, og herligt, og reent dens vækkende Lyd lader klinge,
Vidt til vældigste Fryd, og høit for de kommende Slægter!
Grib den, o hædrede Olding, hvis sølvgraa prydede Isse
Skinner saa herligen skiult af sande phoebæiske Krandse!
Grib den atter, o du, som saa tidt for den undrende Fremtid,
Reent og harmonisk, som før den lød i Romernes Hænder,
Lod den din ædlere Sang om Dyd og Viisdom ledsage.

Syng i dit vante, din Musa meer værdige Sprog —
ei det holde
Ædle beskedne Haand fra Harpens bævende Strænge,
At den med Kraft styred' med i den Daad, din Sang
skal forkynde.
Vort og kommende Old, o **Luxdorph**! ei skal mis-
kiende
Sandheds rene Lyd i din aldrig misbrugte Stemme.
Ædle **Edward**, hvis Haand den høie Phæbus
Apollo
Danned' til mandigt Qvad i dybe festlige Toner,
Til at ryste den Tænkendes Siel, og at opglode Tanken
Meer end Indbildningens flygtige Blus — ogsaa dig
har han kaldet
Nu til din festligste Sang.
Saa kalder Phoebus Apollo
Hver, af Eder o Nordens Mænd, hvis Hænder han
eengang
Danned' til rene Slag paa sin Lyra med hellige Plec-
trum:
Dig, o **Lund**, hvis Aand han bød Melpomene at
lære
Nasos ædelste Sang, og Flaccus's skiønneste Toner;
Baggesen, dig, som Pallas Athene for Phoebus op-
ammed',
Og hvis Haand Chariterne selv lærde Plectret at
bruge;

Ogsaa dig, for hvis Aand sit heele Pindus Apollo
Aabnet har, som, fortrolig med alle Helicons Døttre,
Nægter din Tinding for Krandsen, naar ei Thalia den rækker;
Og — — men tie, o min Sang! o hvo er jeg, som gientager
Phoebus Apollos det mægtige Raab til hans Sønner i Norden!
Som at de hørde ei selv hans høie fremkaldende Stemme! —
Ogsaa til mig den lød — Men Hermes med Caduceen
Knuste det lille Kithar, som engang mig i Hænde blev givet.
Stial mit Plectrum, og flygted', og lo ad min Hæshed og Afmagt.
Og behøves endnu et Raab til Sangen at vække,
Snart skal det lyde ved ham, som Phoebus gav at fremkalde
Nordens Skialde til Sang, som alle vordende Kræfter
Hos dets unge Mænd til at hædre Apollo i Norden.
Taus han er endnu, ak taus af Sorg — nys begræd han
Venners smertende Tab, thi alle Viisdommens Venner,
Hver, som Phoebus tilsmiled', hver Ædel, er kier for hans Hierte;
Endnu blødte det Saar, som giennem fældede Venners

Døden hug i hans Barm, da end en dybere Vunde
Dens uskaansomme Lee hans saarede Hjerte bereder.
Fast ved det var ved meer end Agt og varmeste Venskab,
Ved et ømt, ved det helligste Baand, et Hjerte for=
bundet,
Værdt den Lykke, det nød, at det med hans var for=
bundet —
Ak, og dette Baand har Døden grum sønderrevet,
Derfor bløder hans Barm endnu i sorrigfuld Taushed.
Men fra hine de høiere Egne nedhenter han Styrke,
Og velgjørende Viisdom og Dyd tilbereder sit Balsom.
Da kommer smilende Phoebus igjen, og ved ham, om
det fordres
Taler Skjaldene til — og hvis ej endda de adlyde,
Saa forkynder han selv, vor Suhm, dog den kom=
mende Verden
Vore Dages Daad og Hæder, og vil ei forglemme
At dog vort Old, uden Skjaldenes Hielp, har paa=
skjønnet sin Lykke.

Elegiſke Digte.

I Anledning

af

Justitsraad og Rector Herslebs Død.

Til Eder flyer, I Norges elskte Dale,
Fra fierne Egn hver Normands Hjerte hen;
Fra Eder skilt det dysses ei i Dvale,
Saa Ønsket jo hos Eder er igjen.
Til Søndens Egn os Eders Savn forfølger;
Utrætteligt det følger vore Spor
I fremmed Land, og gjennem Havets Bølger:
Ved ingen Kyst for Normænd Lotos groer.
Saa foer min Aand med Længsel tidt tilbage,
Og hented Fryd af Eders blide Skjød;
Did foer den nu, da Sorgens døve Klage
Fra Fjeld til Fjeld, fra Dal til Dal frembrød:
"Død er Du, død vor Ven, vort Norges Ære,
(Og Gjenlyds Røst var fierne Tordner lig)
"Død er vor Ven, vor Hersleb er ei mere,
"Vort Klageraab forgjæves kalder Dig."
Tilgiver I, hvis bittre Taarer flyde
Hist ved den Grav, som skjuler Eders Ven,

Hvis Klageroſt jeg hører der at lyde,
Om Skjaldens Sang kun ſvagt gjentager den.
Min Skjebne vred mig nægtet har at komme
Blant Phoebi Flok, ledſaget ved hans Haand,
At vandre kjek blant Phoebi Helligdomme
I Templet frem — ledſaget ved hans Haand.
Ukonſtlet blot min ſvage Sang udbreder
Til Herslebs Pris, hvad ædle Sandhed bød.
Hør, hvo Du er, min Sang, Du ſom begræder
Med ſorgfuldt Bryſt en ædel Normands Død.

Dog hvad er Sang, naar hykkelſk Skjald iſtemte
Sin Lovſang tidt ved marmorprydet Grav,
Som der ſit Rov til evig Skændſel gjemte,
Hvis Roes var den, blot den, ham Skjalden gav?
O hvad er Sang, naar end harmoniſk Klage
Udtones høit til den Fortjentes Pris,
O kalder den hans Støv til Liv tilbage?
Erſtatter den den Værdiges Forlis?
Dog lyd min Sang, lyd høit til Herslebs Ære,
Som Skjalden ei forſkjønne vil, ei kan;
Hver Normand ſkal et trofaſt Vidne være,
At Mandens Roes, at Skjaldens Sang er ſand.

Han væbnet ſtod med alle Sindets Gaver,
Aarvaagen, kjæk og ivrig i ſit Kald;
Med dyb Foragt anſaae han hine Slaver,

Som røve Navn og Pris ved ode Pral;
Men aabent var hans Bryst for Venskabs Glæde,
Den ædle Mand hans Hjerte altid vandt,
Til Venskab let, men varsom, seen til Vrede,
Han Venner let, men sjelden Fiender fandt.
Mod Ondskab streng han elskte høit det Gode,
Og hellig var ham Indsigt, Dyd og Flid;
Tael, unge Du, som Himlen mild betroede
Hans Varetægt Dit Foraars gyldne Tid.
Blot Phoebi Konst Dig ei hans Læber lærte,
Ei blot Dit Navn, ei Glimmer var hans Fryd;
Naar kjærlig, blid, han talte til Dit Hjerte,
Hans Ønske var, at danne Dig til Dyd.
Stor var hans Sjæl, og fast som hine Fjelde,
Hvis blanke Top høit over Skyen naaer,
Og agter ei paa alle Stormes Vælde,
Men tryg og fast mod Tordenkilen staaer.

Ak han er død, og sørgende fremtræder
Hans elskte Flok bered til Sørgesang;
Alting er tyst, og stille Taarer græder
Hvert Die nu; han kommer, sidste Gang.
Død kommer han, men ingen Stemme lyder,
Ukonstlet Sorg opfylder stum hvert Bryst;
Kun Suk og Graad den lange Taushed bryder,
Af Taarer qvalt er nu hver Sangers Røst.
Velan, lad Sang og konstlet Klage lyde

Ved deres Grav, som ubemærkt svandt hen,
Lad sindrig Pragt kun Monumentet pryde,
Den glemmes snart, og digtet Pris med den.
Naar Marmor ei staaer reist til Herslebs Minde,
Ei Billeder ved Graven græde skal,
Da paa hans Grav skal fromme Taarer rinde;
Hans elskte Navn bestaae til Dovres Fald.
Ja helligt skal blant alle Norges Sønner
Fra Slægt til Slægt hans elskte Minde staae.
Og Du, o Du, som nu hans Værd belønner,
O at bønhørt mit Suk antages maa!
Lykssaliggjør det Folk, som nu velsigner
Sin tabte Ven, erkjendtligt ved hans Grav,
Og giv, end giv det Mænd, hvis Hjerte ligner
Den værdiges, Du blid vor Alder gav;
At end dets Navn kan stort og hædret gjelde
Blant Jordens Folk, mod Evigheden hen,
At stolt det kan see op til sine Fjelde,
Og mindes ham, og finde ham igjen.

Elegie ved J. H. Wessels Grav.

til hans Søn.

At sacri vates & divum cura vocamur.

Vor Alder roser sig, som Viisdoms Alder,
Forhaaner stolt hver Tid, som randt forbi;
Sig selv allene oplyst, klog, den kalder,
Og seer tilbage idel Barbari.
"Pral af de Særsyn mellem Millioner,
"Barbarske Grækenland! blodstænkte Rom!
"Mon Enkelts Viisdom, Kunst og Dyd, forsoner
"Hiint Barbari, hiint Vildheds Herredom?
"Athen! hvad var du? Smags og Viisdoms Sæde!
"O ringe Plet! dit svage Lys var tændt,
"Men ei for Natten rundtom at adsprede,
"Dens Fælhed derved kun blev seet og kjendt.
"Og Rom, du stolte Rom! hvad var din Hæder?
"Ved Vold og heldigt Ranen blev du stor;
"Men Philantropen i din Storhed leder,
"Og seer af sande Værd kun sjeldne Spor.
"Saa sank du hen, da sank i dybe Skygge
"Vort hele Kjøn, og Secler rulled hen,
"Og mørke var' de, rædselfulde, stygge;
"Men nu randt Dagen, trefold klar, igjen.
"Den sande Viisdom nu er kiendt, er dyrket,

"Ei som Mysteer, ei blot af valgte faa;
"Klar for enhver, den nu adspreder Mørket,
"Som nær ved Tronen, saa i Armods Vraa;
"Den ene giver Fyrsten agtet Hæder,
"Den lærer Ringe sin og Artens Værd,
"Den uden Forskjel aabner Livets Glæder
"For alle, hvad, og hvo, og hvor det er;
"Den lyser klar ned fra det høie Norden
"Til fjerneste Syd, og spreder Taagen hen;
"Snart skal den lyse over hele Jorden,
"Lykksaliggjøre hele Skabningen.
"Nu Vid og Kunst, beskyttede, erkjendte
"I fulde Værd, forædle Livets Lyst;
"Og Smag og Viisdom, yndigen foreente,
"Udgjøre Kummers sikkre, sande Trøst."

Saa trøste sig vor Alders ædle Viise,
Saa vil de døve den Fortrængtes Harm;
Ak! fromme vil de skabe savnet Liv
I deres egen, i hver ædel Barm;
Men nei, det er forgjæves; alt modsiger
Den søde Drøm, de forestille os;
End hviler Natten over Jordens Riger,
Barbarskheds Nat; og Drøm er al vor Roes;
Og denne Nats de fæle Rædsler svæve
End ængstende den hele Strækning om;
Og sjeldne ere stedse de, som hæve

Et opvakt Hoved af den dybe Slum;
Som tænde hist og her en enlig Lampe,
Og vække rundt om den en liden Flok;
Men til at klare vidt de sorte Dampe,
Og dertil er det svage Lys ei nok.
Nei Fanatismen hæver sine Skygger,
O Høiheds, Magts, og Rigdoms Spøgelset
Indskrænker, mørkner Lyset, forebygger,
At fleer skal tændes, ofte slukker det.

Men bort med Billeder! — Hvad er vor Hæder?
Hvad Fortrin have vi for Hedenold?
Hvad Vei, før ukjendt, til Lykksaligheder,
Trods Uerkjendtlighed, og Nid, og Vold?
Kan intet nu Retskaffenhed nedtrykke?
Er den nu tryg, der handler, som han bør?
Er Flid, er Stræbsomhed for Jordens Lykke,
Nu Midlet til vor egen, meer end før?
Hiin Spartas Lov, at Arbeid ikke sømte
Den Mand, der vilde vinde Borgers Agt,
Den Lov, arbeidsom Mand til Trældom dømte,
Hvor er paa Jorden den ei meer ved Magt?
Medfødte og erhvervede Talenter
Hvor give de, nu fremfor altid, Ret
Til Held, til Brød? Hvor er den Nar, som venter,
Hvor den Oprører, som tør fordre det?

Nei! end er Verden i sin Barndoms Dage,
Hvor langt endnu fra Viisdoms Modenhed!
Den vandrer frem, maaskee, men ak! med svage,
Ak! med ustadige og korte Fjed!
Og vi er' Børn; men meer end sine Lige
Er den et Barn, som græd ved fælles Leeg;
Hvo er den viise blandt os dødelige,
Som fælles Daarlighed i alt undveeg?
Jo den, jo den er viis iblandt os Daarer,
Der anseer alting for den Leeg, det er,
Forbittrer ei dens Fryd med spildte Taarer,
Men glad og munter leger med, og leer;
Og, uden Bitterhed ved Brødres Griller,
Adlyder baade selv, hvad hans Forstand
Ham som det mindst forvendte forestiller,
Og leder andre did, saavidt han kan;
For Resten ham, hvis Forsyns Haand dog leder
Sin elskte Børneflok, hver Sorg betroer;
Ham, som opdrager, til Lykksaligheder,
Og herlig Modenhed, os og sin Jord.

O Du, vor Wessels Søn, en kjærlig Fader,
Hvis Liv og Lyst du var, forlod dig nu;
Dig Hiin i Himlen ingen Tid forlader!
Trygt, som din Fader, i hans Skjød er du!
Du er endnu for spæd, til fuldt at fatte
Den hele Vægt af denne sande Trøst;

Din Faders Værd du ei engang kan skatte,
Men eengang skal det vaagne i dit Bryst.
O at det kraftigt maatte der oplive
Hver end udannet Evne i din Sjæl!
O maatte du ham os tilbage give,
Og anden Wessel nyde bedre Held!

Vor Wessels Søn! du skulde da fremtræde
Med ædel Ret til Livets bedste Kaar,
Til at erkjendes for din Alders Glæde,
Dens Zier — det er du, naar hans Roes du naaer;
Det skal du kiendes for; men see tilbage,
Og sku din Faders Levnetsbane hen!
Hans Værd imod hans Kaar i Livets Dage;
Var Skjæbnen ham, som han fortjente den?

Med Ungdoms muntre Flid han tidlig stræbte,
At drage Viisdom af ethvert dens Væld;
Og heldig var hans Flid; magnetisk klæbte
Hver Oldtids Viisdom ved beslægtet Sjæl.
Tro gjemte den sin Skat; ved stadig Møie
Den voxte til; ei Pral til Maal den har;
Den haded' han, og i hans eget Die
Hiin gyldne Skat for liden altid var.
Han Aldrens Manddom taalig oppebied',
For af sin Skat at yde moden Frugt;
Og sin Thalia Phœbus glad indvied'

Sin Yndlings første, men den modne Frugt [1])
Hver Skjønners, hele Folkets, alles Stemmer
Forene sig til høie Bifaldsraab
Og Krav om-større Mesterværk[2]). – Man glemmer,
At hiint var meer end blot et yndigt Haab.

---

1) Moden Frugt. Hr. Vessel udgav i Aaret 1772, sin Alders tredivte Aar, sin Kjærlighed uden Strømper. Dette, efter alle Skiønneres eenstemmige Dom, i sit Slags fuldkomne Værk var dets Forfatters første offentlige Arbeid. Fra Holbergs til vore Dage er intet originalt dansk Vittigheds-Arbeid modtaget med det fuldkomne Bifald, som dette comiske Sørgespil. Det er i enhver Henseende vigtigt i vor Litteraturs Historie. Det Bifald, det vandt, vidner til Fordeel om den sande Smags Fremgang paa den Tid, det kom ud; dets Virkning har ustridigen været velgiørende i dets Fag. Hr. Vessel gik med dette Skuespil den Gotschediske plat-svulstige Theatersmag saaledes imøde, at den hverken i flaue Tragoedier eller paa Stylter gaaende Operaer har faaet nogen Fremgang iblandt os. — Kiærlighed uden Strømper var fra først af ikke bestemt til at opføres paa Skuepladsen, men den store Rigdom af det sande comiske, de uendelige Vittigheder, den uefterlignelige Diction, alt gjorde den, da den blev spillet, ligesaa behagelig for Tilskuerne, som den havde været for Læserne. Den blev spillet mangfoldige Gange i Rad, stedse med fornyet Bifald, og med lige Bifald bliver den siden aarlig gientaget. Blandt dette Skuespils mange andre Fortreffeligheder er den aldeles fuldkomne Versification ikke den ringeste. Alexandrinske Vers, som kunne sættes disse ved Siden, ere aldrig seete i vort Sprog, uden det skulde være i den udødelige Evalds fortreffelige skjøndt meer end halv forglemte ypperlige Comædie Harlequin Patriot, eller i hans brutale Klappere. Den agtpaagivende vil dog finde, hvor stort Fortrin Hr. Vessels har endog fremfor disse.

Det bør her anmærkes, at Hr. Vessels Beskedenhed var saa stor, at han maaskee aldrig havde udgivet dette sit Mesterværk, dersom ikke hans Venner havde overtalt, og endnu kraftigere hans Forfatning tvunget ham dertil. Hans Venner troede, at det kun behøvedes at fremvise et saadant Arbeide, for at opvække hans Talent Beskyttere og Understyttere, der vilde sørge for, at han kom i den Forfatning, at han i det fornødne litterariske Otium kunde levere flere Mesterværker. Det havde været hans Lod, fra den Tid, han kom til Academiet, at ernære sig som Pædagog. De Videnskaber, han følede det virksomste naturlige Kald til, vare ulykkeligviis de sine Dyrkere saa slet ernærende skjønne. Disse havde han med al den Fremgang, der kunde ventes af hans Talenter, dyrket i sine Fritimer. Foruden de døde Sprog, havde han til Fuldkommenhed lært sig det tydske, franske og engelske, og læst næsten alt det, de skjønne Videnskaber vedkommende, der er at læse i dem. Han ernærede sig i adskillige Aar ved at undervise i disse Sprog. Ogsaa efterat han havde givet Verden sit Mesterværk, blev det ham overladt, saa godt han kunde, at fortjene sit Brød ved at være Sprogmester. F. A.

2) Krav om større Mesterværk. Man forundrede sig meget over, at Hr. Vessel ikke, efter saa hældigen at have viist sig een Gang, snart leverede noget mere; thi adskillige troede, at bevise ham

Man fordrer, han sig selv skal overstige
I talrig Frugt af ubelønnet Flid;
Forkaster haant, hvad ei man finder Lige
Til hiint — dets Lige findes ingen Tid.

Erkjendtlig Skjønners Barm dog tidt han fryder
Med yndigt Værk af sande Mesterhaand; 3)

---

megen Ære, ved at erklære hans Kjærlighed uden Strømper for et ypperligt Prøve-Arbeid, som gav Ret til at haabe noget meget stort. Men ingen spurgde om, hvad Forfatteren skulde leve af, medens han udarbeidede dette mere, og leve saaledes, at han kunde vedligeholde den til Genieværkers Udarbeidning fornødne Sjæls-Munterhed. Ingen tænkte paa, at denne kun slet vedligeholdes i Fritimerne, naar den største Deel af hver Dag hendrives, ved at lære Begyndere de første Grunde i Sprog o. s. v. Siden de enkelte Ting, som efter hiint første Arbeide kom fra Hr. Vessels Haand, ikke udgjorde nogen Bog, saa kom de ikke i Betragtning, som noget han havde gjort, uagtet de i øvrigt tildroge sig alle Skjønnendes Opmærksomhed. F. A.

3) Værk af sande Mesterhaand. Aarsagen, hvi disse ikke bleve meere talrige, var først, at Hr. Vessel var overmaade beskeden, mistroede sine egne Talenter, og vilde ikke betroe alt, hvad han skrev, til Bogtrykkerpressen; for det andet, som ovenanført, at hans Beskjæftigelser for at leve, der vedvarede i det mindste til Aaret 1776, ikke efterlode ham Tid til at udarbeide noget hans Genie værdigt Arbeid af Strækning; for det tredie, at disse Beskjæftigelser, og hans vedvarende slette Formues Omstændigheder havde saavel svækket hans Sjæls Munterhed, og gjort den ligegyldig mod alt sublunarisk Anliggende, som undergravet hans aldrig stærke Helbred, der fra den Tid, han imellem 1776 og 1778 laae i mere end et Aar til Sengs af en yderst pinefuld Fistelskade, aldrig fuldkommen syntes vendt tilbage. Imidlertid udkom fra ham i denne Forfatning dog Prisdigtene: Digtet over Nøysomhed, og Oden til Søvnen; Comoedien Lykken bedre end Forstanden, og adskillige smaa Digte.

Hr. Vessels Fortjenester bleve saaledes miskiendte; men det, hvorfor han meest blev miskiendt, var den Samling af comiske Fortællinger, han i det næst sidste af hans Leveaar var nødt til at udgive i Form af et Ugeblad, under Titel Votre Serviteur, otiosis. Det er forunderligt, hvor eenstemmigen man syntes at forkaste disse Fortællinger. Det er vel forgjæves, at anmode dem, der nylig have afsagt saa haanlig en Dom over denne Samling, om at tage den for, og undersøge, om der findes en eeneste af Vessels Haand, der ikke bærer et eller andet tydeligt og herligt Præg af hans sande store uefterlignelige Genie. De kommende Tider skulle bekræfte en nu levende competent Dommers Kjendelse over dem: at, om Hr. Vessel aldrig havde skrevet andet end disse Fortællinger, saa vilde han med større Ret, end de fleste af dem, der ved Arbeider i vort Sprog have naaet Digternavn, vinde udødelig Roes, som sand comisk Digter, som sandt herligt original Genie. F. A.

Ukonstlet, umodstaaelig indgyder
Han ofte Fryd i skjønsom Tænkers Aand.
Nu han sit eget ædle Hjerte præger
I ædle Sang, og priser Nøisomhed;
Nu sin og hver opmærksom Barm han qvæger
Med Sang om Støvets Trøst i Søvnens Fred;
Han nu med Smiil Satyrens Svøbe hæver,
Kun Daaren følede de Snært, den gav;
Med Spøg han nu blot muntre Latter kræver,
Og hvo modstod den blide Sangers Krav?

Saa, Fryd uddelende, vi saae ham vandre
En tornefuld, en ublid Bane hen; 4)
Den Glæde, han saa gavmild skjænked' andre,
Hvor langt var han fra, selv at føle den!
Han kjendte Mennesker for, hvad de ere,
En Legesværm, som vild omtumler sig
I dunkle Nat; han saae det spildt at være,
Og daarligt, mod den Leeg at føre Krig.
Han saae sig selv i Flokken, fandt sig givet
En Rolle med i denne fælles Leeg;
Den tog han, leegte, fælles Leeg oplived',
Forstyrred' ingens Fryd, ei Maalet sveeg.
For hine Spøgelser han aldrig bøied'

4) En tornefuld, en ublid Bane, o. s. v. At hans Liv var ham langtfra glædefuldt sees af de foregaaende Anmærkninger. Han havde ingen Tid nogen fast Indkomst, førend han 1778 blev ansat som Oversætter ved Skuepladsen; han var da 37 Aar gammel, da han fik 2 til 300 Rdlrs. Indkomst.

Sin Isse, ædle Sjæles Stolthed tro;
Blandt Leegens Formænd han maaskee ophøiet
Sig skulde seet; slig Høihed han belo,
Lo ad det hele Gjækkeri, var stedse
Den hele Floks, især de Godes Ven;
Og saae han Kaadhed Pilen mod ham hvædse,
Han dog ei hvædsed Piil mod den igjen. 5)
Ham Evners høie Fortrin aldrig lærte,
Paa enkelt Daare haant at skeele ned;
Han føled' egen Svagheds Feil med Smerte,
Mod Andres idel Overbærenhed.
Saa var ham Livets Fryd og Livets Kummer,
Hans Livs den tunge Lod, tilhobe Leeg;
Og derfor uden Frygt til korte Slummer
I Dødens kolde Egne han nedsteeg.
Han vidste det, sit Væsens Barndoms Alder
Og Menneskets han derved kun forlod;
Alherren ham til Modenheden kalder,

---

5) Hr. Wessel indlod sig aldrig i nogen litterarisk eller anden Feide; ikke heller var det vel muligt, at en Mand af hans Caracter kunde have mange Fiender. Dog var der en og anden, som antastede ham. Hans bekjendte Vise: En Herremand sov engang hen, opvakte ham en Modstander. Der var En, som paa Trykkod see, at han troede, at have givet paa nogen Maade Stof til denne Fabel. Denne skrev en Vise, som skulde være en Parodie paa Hr. Wessels, fuld af Grovheder og Nonsens. Efter mere end ti Aars Forløb traf Hr. Wessel denne Mand. Hr. Wessels Sjæls Godhed og Tækkelighed, hans ingen Tid fornærmende, men alle tiltrækkende og gottende Vittighed var saadan, at selv denne Mand maatte føle Virkningen deraf. Han tilkjendegav sig for Hr. Wessel, der før ikke kjendte ham, udbad sig hans Venskab, bad om Forladelse for sit uforskyldte Udfald imod ham, og gjorde sig stolt af at have, som han troede, lignet Wessel som Digter, siden den Vise, han havde gjort, havde samme Omgvæd som Hr. Wessels.

Bestemmelsen han rolig gaaer imod. 6)
Vor Vessels Søn! o det er sødt, at vinde
Et saadant Eftermæle ved sin Grav;
O det er skjønt, det simple Hædersminde,
Som sanddru Venskab her din Fader gav.
Ei Skjaldens Qvad, for dig istemt, som lyder
Ved elskte Faders Grav, du fatter end;
Men naar, og om engang den Dag oprinder,
Da du kan høre, og kan fatte den:
Da tænk det sødt, vor Vessels Søn! at vinde
Et saadant Eftermæle ved sin Grav,
Da føl det skjønt, det simple Hædersminde,
Som sanddru Venskab her din Fader gav.

Og høres Ønsket, sees hans Aand oplivet,
Fornyet i hans Søn, hans Haab, hans Lyst,
Den Aand, hvormed han fryded' os i Livet,
Maa den opvækkes i hans Elsktes Bryst:
Hvis du, hans Søn, i Faders Fodspor træder,
Opdyrker givne Pund ved trofast Flid;

6) De, som omgikkes Digteren i hans sidste Dage (hans Caracter var altid tilforn et Slags Melancholi, der ikke blev opklaret ved de oplivende Vittigheder, der, aldrig søgte, ofte slap ham af Munden, hvorlidet snaksom han var) bevidne, at han aldrig før fandtes saa jevnligen munter og glad, som nu mod hans Livs Ende. Han spøgte endnu med usædvanlig Munterhed og levende Vittighed kort for hans Død. — Hr. Vessel var sit hele Liv igiennem en Elsker af Læsning, og han arbeidede stedse paa at udvide sine, i alt, hvad hans Fag vedkom, udstrakte Kundskaber. I de sidste af hans Leveaar havde han lært sig det italienske og det spanske Sprog, og læste de i begge bekjendteste Forfattere. Hans kjæreste Læse- og Arbeids-Tid var Natten, eller den meget tidlige Morgenstund — Endnu i de sidste Maaneder af hans Liv oversatte han to franske Operetter, som endnu ikke ere komne paa Skuepladsen.

Sees du, som han, den Mand, der sande Glæder
Meddele kan din Old, din Eftertid:
Og blier, som hans, din Stræben den, at leve
Ei til din egen, men til Jordens Lyst:
Og vil du, sanddru Skjald engang skal hæve
I Hæderstoner paa din Grav sin Røst;
O tro for Alting da ei den, der siger,
At Verden er saa saare god og viis!
Ifald du fæster Lid til denne Smiger,
Da er det din Bestemmelses Forliis;
Tro, Jorden er end i sin Barndoms Alder,
Ei slet benævnt det tykke Barbari;
Hvad enkelt Ting man Viisdoms Mærke kalder,
Tro, der er saare lidt viist deri;
Ansee vor hele Slægt som Børn tilhobe,
Som Leeg besku snart hele deres Færd,
Og ansee den, som ret fuldkommen Taabe,
Der giver sig og Alting høiest Værd;
Brug den Forstand, du føler selv at eie,
Saavidt du kan, til Ledetraad for dig;
Leed og ved den, saavidt du kan, dens Veie,
Der ledes vil, naar han forvilder sig.
Agt høit de faa, som i vor Alders Mørke
Ved Dyds, Forstands, og Sandheds Lys gaae frem;
Følg deres Spor; rust dig i Sjælens Styrke
Mod, hvo dig hindre vil, at følge dem.
Ak, Veien skal maaskee just derved blive

Dig skarp og tornefuld, men den er kort;
Dens Kummer selv er Leeg; kjæk kan du drive
Ved Spøg og Sang de lette Sorger bort.
Vogt dig, at Daarskabs Irlys ei forvilde
Fra rette Vei ved falske Glimt din Aand;
Lad Æres, Høiheds Spøgelser ei hilde
Din Fod med deres lumske, skjulte Baand.
Haab da ei, stort af Livets Lyst at nyde,
Agt intet det, de fleste kalde saa,
Men sande, rene Glæder at udgyde
Rundt om i Livet, være din Attraa!

Blier derimod din Id, selv at hendrage
I Fryd, og uden Sorger, Livets Kaar,
Da er den spildt! langt færre Glædes-Dage
Du med forøget Kummer da opnaaer;
Da maa du ydmyg kaste dig i Støvet
For hine Spøgelser, for mangen Nar,
Og uden Mukken tit dig see berøvet
Den Ret til Fryd, du møisomt betlet har.
Ved tusindhaande Krænkelser omsider
Dit Ønskes Maal engang maaskee du naaer,
Men neppe, førend du ei kan, ei gider
Meer tage Deel i forhen ønskte Kaar.
Men lad din Møie beste Hæld end møde,
Lad Glædens Midler vindes snart og let;
O aldrig, aldrig ere de saa søde,

Som Daaren, der dem savner, tænker det.
Hvad er' de? Overflødighed, og Ære!
Hin gier dig Nøisomhed, og denne Dyd;
Snart eller seent Erfaring dig vil lære,
At ikkun det, som disse gav, er Fryd.

Selv manglende, hvad Verden Lykke kalder,
Du, hvis din Faders Aand besjeler dig,
Kan glæde din, kan glæde seneste Alder
Ved Sang og Spøg, og du er lykkelig.
Bliv saa, bliv nøisom glad, mod onde Daarer
Allene stolt! føel ædel Normands Mod!
Tænk paa det Blod, du har i dine Aarer,
Din Faders, Tordenskjolders ædle Blod!
Viis det, hvad Kaar dig Skiebnen end bereder,
Og Nordens Agt forsøde skal din Tid.
Maaskee da Mænd af Magt, og Mænd af Hæder
Dig hjelpe skal, din Vei at gjøre blid;
Dog, uden dertil trygge Lid at fæste,
Dig Livets Bane blive, som den vil!
Lad alles Glæde, hele Jordens Beste,
Kun være Maalet, som du sigter til;
Din Fader, Fædre, stræb i godt at ligne,
Sky Feil, saavidt støvklædte Aand formaaer,
Alherren vist dit Væsen skal velsigne,
Trods Livets ubetydelige Kaar,
Thi møder end i Mørket her paa Kloden

Blandt Sværmen idel Kummer og Fortred,
Det varer ſtakket, naar han ſeer dig moden,
Han vinker dig ind til ſin Evighed.
Her ſees det nokſom, altid, allevegne,
At her er ej de ſande Glæders Hjem;
Men hisſet i Lykſalighedens Egne,
Der har den Eviggode gjemt os dem.

Der lønner han, o Vesſels Søn! din Fader
For hver den Fryd, han her os gav ſaa blid,
For hver den Fryd, han ingen Tid aflader
At give dem, ſom ſandeſt ædelt Vid
Kan give Fryd; der lønnes hver hans Tanke,
Hvert Ønſke for at glæde Menneſker,
Om og vor Daarlighed og Støvets Skranke
End hindred, at de ej opfyldtes her.

Der, Vesſels Søn, ſkal ogſaa du belønnes
For, hvad du virke ſkal, din Stamme værd;
Om da din Id ei her paa Jorden lønnes,
Til Jordens Fryd vær raſk og uforfærd!
Og naar du ſaa gaaer hen til dine Fædre,
Og ham, ſom hviler her, din Roes er hans;
Og Dyden ſkal dit Savn med Taarer hædre,
Erkiendtlighed din Grav med Ærekrands.

Ved Bergers Død.

Lægen Berger er død. Forkynd det, Pallas Athene,
Lydt, med klagende Røst: Berger, vor Berger er død.
Ei byd Sangernes Hob fremkonstle sædvanlige Lovsang!
O den misbrugtes saa tidt; Berger behøver den ej.
Er hans Værd ei erkjendt; hans Værd, som Lægernes Mønster,
Og som Fader, som Ven; o! og som Borger, og Mand;
Var dette Værd ei saa sandt, og saa stort, at løgnag-tige Ondskab
Skamfuld torde ei selv prøve at antaste det?
Hvortil da Skjaldenes Qvad? Lad dem oppuste til Storhed
Ellers bortglemte Tant, Uslingers Uslingedaad!
Pallas Athene! forbyd de Hverdags Nænіers Klingklang
Her over Bergers Grav; den er for hellig til sligt.
Alt hvad godt og stort, der om ham er Sandhed, har forhen
Hyperbolisk i Sang lydet ved mangen en Grav.
Lykke i Liv og i Daad er tidt udbasunet som Viisdom;
Rang som Hæder, og Guld, Guld, som velgjørende Dyd.
Ikke med saadan Roes maa Bergers Roes vorde blandet;
Hin lyder fiint, strax glemt; dennes skal evig bestaae.

Naar hans Lykke var tryg udi hver hans trofaste Handling,
Ei var det Hændelsens Værk; granskende Viisdom det var.
Bortveeg Smerte og Død fra den Syges qvalfulde Leie,
Naar helbredende kun Lægen Berger fremstod;
Daaren kalde det Held; nei dybtindskuende Kundskab,
Moden Erfaring det var, Klogskabens varsomste Raad;
Ligemed disse maaskee den lægende Ømhed i Adfærd,
Hvormed han først gjød Ro, Tillid i Lidendes Barm,
Lindred' Smerten med Haabs og Taalmodigheds qvægende Balsom,
Saa bortluged' fra Rod Legemets tærende Vee;
Avlet af drabelig Flid og af langsom nyttet Erfaring,
Dyrket med vældig Forstand, brugt med den ømmeste Kunst,
Saa hans Viisdom var, saa var og hans skinnende Hæder;
Denne var bygget paa hin, begge paa Sandhed og Dyd.
Ikke et Fædrenes Laan, ei et Spøg af fyrstelig Grille
Var hans Rang og hans Agt; selv var han det, som han gjaldt,
Værd udi Sjæl og i Daad, noget meer, end Patenter og Stamtræ,
Hæved' blandt Ædle ham høit, gav ham en virkelig Rang,

Guld, det almægtige Guld, som vrangelig agtes for
Rigdom,
Dette behøved han ei, rig ved en ædlere Skat.
Guld ved ødslet Brug for den Viise kun ilde fordølger
Armod paa det, som kun burde for Rigdom ansees.
Saa vores Berger var riig, men ved sandere Rigdom
end Guldets
Virked utælleligt Gavn, virked utællelig Fryd.
Guldets ædelste Brug dog ei han daarlig forsømte,
Blid Veldædigheds Fryd, Blidhed og Ynde i alt.
Lykkelig Mand han var, men saa, at ogsaa hans Lykke
Hører med til hans Roes, vidnende med om hans
Værd.
Sand Tilfredshed og Ro, selvfølt upraleriſk Bifald,
Følger kun Daad, som hans, fylder kun Hjerter, som
hans.
Selv det beſkedenſte Blik hen ud over det, hvad han
virked',
Viiſte ham Skarer, som han rev af den aabnede Grav,
Mænd, hvis gavnrige Daad endnu er hans, han dem
danned'
Til at virke som han, vinde ſig Hæder som han —
Hele Europas Agt, de Ypperſtes hellige Venſkab,
Alles haabfulde Lid — o det Lykſaligheds Maal!
Nu hans huslige Kreds, hvor Vidſkab og hædrende
Konſter
Venlig omſlyngede ham, der at forſøde hans Ro. —

Hvert Slags herligt Talent, paaskiønnet, omfavnet med Blidhed,
Tyede til Bergers Hjem, som til beslægtede Vens.
O inden saadan Kreds, og af Børn dig værde omarmet,
Hvad under Maanen er Held, Berger, som der du ei nød?
Ei dog ublandet med Sorg, som ingen Fryd her i Støvet,
At Standhaftigheds Priis og kunde vorde din Lod.
Svart var det Stød, da dig først en elsket Mage blev revet
Bort fra blødende Barm, snart og den elskede Søn.
Selv din Kunst var for svag; ei saa dit Mod; du udholdt det,
Favnende dobbelt ømt dem, dig end lodes igjen.
Grummere Stødet var, da nylig hint Qvindernes Mønster,
Dattren, din Elskede, sank død i din skjælvende Arm,
Ømt begrædt af dig, af Mand, af Broder, af alle,
Alle, som skjønnede paa Qvinde- og Menneskeværd.
Dog ved et sjælfuldt Blik til de Egne, hvor salig hun ventet'
Dig at omfavne igjen, fatted' du mandelig Kraft,
Iled' paa ny til Liv, og til Livets herligste Glæder,
Fryd i gavnrige Daad, Fryd i at bortvende Qval,
Glæden i Venskabs Skjød, og i Sønners kjærlige Arme,

Hans, som ved Fødslen var din, hans, som din Datter dig gav,
Begge værdige dig, dit Hjertes Ømhed og Venskab. —
O lykkalig du var — — Var! ak thi Berger er død.
Berger, o Berger er død. Forkynd det, Pallas Athene,
Selv med klagende Røst, Berger, vor Berger er død.
Pallas Athene, forbyd de hverdags Næniers Klingklang,
De misbrugtes saa tidt; Berger behøver ej sligt.
Nævnet af dig er hans Navn, trods Lovsang, nok til at minde
Os, han levede blandt, os om hans Roes og hans Værd.
Men til at vidne om ham, og fortælle kommende Slægter,
Hvad vor Berger var os, hvad vi har mistet i ham,
Byd vor Hæders Tolk, byd Sandheds Taleren, Mall ng,
Tale om Berger, og skjønt, evigt dit Minde skal staae,
Og at hvad ædleste Sang formaaer at virke paa Ædle,
Kjendes maa i sin Kraft, vækkende ædleste Drivt,
Atter til helligt Qvad beaand vor Thaarup — og Berger
Selv blandt Cherubuns Chor lønnet skal lytte derpaa.

Elegie

over

Generalmajorinde A. E. Classen

fød

Fabritius de Tengnagel.

Hvad er vor Jord de stolte Mindesmærker?
Hvad sjelden Dyds og Storheds Evighed?
Og hvad betyde hine Kunstens Værker,
Som prale tidt ved Støvets Hvilested?
Hvad Skjaldens Qvad om alt, hvad Verden tabte,
Da hin og denne sank i Gravens Skjød?
Tag bort den Dyd, som ikkun Skjalden skabte,
Han lærer Dig: Et Støvets Barn er død.
Tidt svæver marmorbildet Rygtet over
Den glemtes Støv, som der blev Ormes Lod;
Trods hiins Basun det sande Rygte sover,
Om ei det siger Marmoret imod.
Tidt Dydens Billede ved Graven græder,
Det ligger der, og græder Secler hen;
Hvor tidt mon Dyden selv med Taarer væder
Ved saadant Gravsted Støvet af dens Ven?
Betalte Kunstner, leiet Skjald, foreente,
Bortødsle Godheds Løn og Dydens Navn,

Mens den, som Priis og Evighed fortjente
Uhædret glemmes, som ei værd vor Savn.

Hvad er da Lovsang? Hvad er Monumenter?
Hvad redder Ædles Roes fra Undergang?
Hvo troer den Priis, som misbrugt Meisel prænter?
Hvo agter paa tit hykkelsk mistroet Sang?

Hvor er en Phidias, som her opretter
Et Monument, som ei miskjendes skal?
Hvor sand olympisk Skjald, at her han fletter
En Krands, der falmer ei? — frem Kunstner, Skjald!
Og samler alle Dyders Træk, og klæder
Den samlede i Skjønheds beste Dragt,
Den Skjønheds, som den vise selv tilbeder,
Som ei erkjender Tidens Overmagt;
Og bilder Dødens smerteligste Pine
I hine Træk, men bilder levende
Det Mod, det Himmelske i hver en Mine,
Det Haab, som ene lindrer Støvets Vee,
Og bilder Oldingen, den ædle, stærke,
Den faste Mand, som ingen flygtig Ild,
Men Agt for Dyden med ethvert dens Mærke,
Bandt et ham værdigt ædelt Hjerte til,
Afbilder ham saa kummerfuld nedbøiet,
Som der han knæler ved sin Elsktes Liig;
Uvante Taarer strømme ham af Øiet,

Og Sorg i hver en Mine viser sig.
Lad alle Dyders Genier omgive
Den Dødes Leie, hyllede i Sorg,
Som kaldende den ædle Barm til Live,
Der nys var deres fælles trygge Borg.
Afbilder hendes Børn og Slægt, og gyder
I Deres Træk den sande Kummers Spor,
Som ikkun arvet Præg af Hendes Dyder
Og Hendes Minde give Lindring for.
Erkjendtlighed og Armod dybt i Støvet
Nedbøied' ligge med beængstet Aand;
Thi Døden her den Arme har berøvet
En kjærligst hjelpsom, aldrig lukket Haand.

Dog ikkun svage Træk kan Kunsten bilde,
Og ak, saatit misbrugt, den troes ei meer.
Den trygle Fremtids Roes, som ikke vilde
Fortjene den af sin Tids Mennesker!

O Du, som nu gik bort til bedre Egne,
Ei blindet her af blide Lykkes Skin,
Ei ubekjendt med Smerten, allevegne
Den ædle, gode! — Sandheds Roes er Din.
Den Sorg, hvormed Dit Tab hvert Hjerte saarer,
Som kjendte Dig, og skjønned' Dydens Værd,
Din Slægts, Din Elsktes, alle Godes Taarer
Fortolke, hvad Du var, og hvad Du er.

Du var, ak var! Dit Kjøns, Din Alders Hæder,
Dens Mønster — den Ulykkeliges Trøst,
Og medens Dyden her Dit Tab begræder
Du svæver alt i rene Aanders Lyst.
Den Vished, ved Dit Savn saa dybt indprentet
I deres Barm, som grøde ved Din Grav,
Den og Dit Minde er, hvad Monumentet,
Trods Pragt og gylden Glimmer, aldrig gav.

Ved Henriette Rosenstands Død.

Den 14de Februarii 1790. *)

Da Dødens Engel gav sit Sendebud
Sit endelige Vink, til at afhugge

*) Paa det at følgende ei skal henblades, som Leilighedsdigt ved Hverdags-Dødsfald, men maa forstaaes og føles ogsaa af dem, der ei kiendte den her omhandlede Salige, maa det nævnes, at Henriette Rosenstand, fød Eriksen, ikke ved Rang, Rigdom eller andet udvortes Glimmer, men formedelst de sandeste Ypperligheder, var en af de faa, som fortiente at fremstilles hendes Kiøn til Mønster; og at hun af de forstandigste og ædelste af begge Kiøn, saavidt hun kiendtes, var erkiendt for en af dem, der allermeest giorde sin Alders Fruentimmer Ære. Hendes store Siels Gaver, hendes Dyder, som Menneske, som Christen, som Søster, som Veninde, som Ægtefælle, som Husforstanderinde, forhværvede hende dette Vidnesbyrd. Men hun fortiente offentligt Hædersminde, fordi hun, da det blev hendes Bestemmelse at opdrage unge Fruentimre, opfyldte dette høist vigtige Kald med Forstand, Klogskab, Indsigt, Omhyggelighed og Retskaffenhed uden Lige, og fordi hun, selv nægtet den Lykke at være Moder, giorde kraftigen og herligen sit til at forplante og foregive sine Dyder.

Vor Salige Venindes Levetraad,
Og Sendebudet hurtig løfted' alt
Den sikkre Segel, flokked' sig om Englen
Og om hans Sendebud en talrig Skare
Af hine blide Aanders lyse Hær,
Som vaage over Menneskenes Held.
De grebe Seglen, for at standse den,
Og prøved', Dødens Engel at formaae
Til at tilbagekalde givne Vink.

Og ængstlig raabte Venskabs Aand til Døden:
"O stands dit Sendebud! o stands hans Segel!
"O see den trygge, see den valgte Flok,
"Hvis Hierter hun med fælles Dyders Baand
"Til hendes eget ved min Bistand bandt;
"Og dem jeg til den Ædle ledte frem
"Til lærerig Beundring, men som hun
"Beskeden fandt sit ædle Venskab værde.
"O skue de dybe smertefulde Saar,
"Som blot din Truen disses Hierter gav!
"Alt nyder hun paa Jorden Engles Fryd
"Saa reen, som den der venter hende her,
"O men, hvi knuse dem, hvis Fryd, hvis Trøst,
"Hvis Mønster, hvis Veileder hun er der?"

End mere ængstlig og vemodig lod
Et Klageraab af hine Genier,

Som vaage over spæd Uskyldighed,
Og Gudfrygts, Godheds, Dyds og Viisdoms Vært
I unge Pigers Barm: "O red, o red
"Den Sæd, vi plantede ved hendes Haand!
"O skaan den tro, den meer end Moderhaand,
"For at opelske til Fuldkommenhed,
"Hvad den har plantet; for at dyrke saa
"Til Dydens modne Frugter fleres Barm."

Saa ængstlig, men i mere langsom Tone,
Lod endnu mere bævende og dybt
Et Suk af Frændskabsaandens ædle Bryst.
"Ak, stønned' han, hvor faa blandt Jordens Børn
"Erkiende Broder-Søster-Kiærligheds
"Velgiørenhed, til at udbrede Held,
"Formilde Kummer, fremme Dyd og Godt,
"Og sprede Blidhed over Livets Drk!
"O skal det hulde Mønster slettes ud?"

Men endnu mere ængstlig, men forvirret,
Og vild i Aasyn og i Sprog, udbrød
Hiin Ægtekierlighedens reene Aand;
Men afbrudt var dens Klageraab ved Suk
Fra Hiertets Inderste, og mat dens Røst:
"Skaan, Morderaand! o skaan! Er Jorden da
"Saa riig paa Hierter, som meddeele kan
"Og nyde Støvets allerbedste Fryd!

"De Himmelglæder, som kun naaes ved mig.
"O skaan, berøv dog Jorden ei den Fryd,
"Som denne Engel nyder og meddeler!
"O sluk ei det Exemplets Lys paa Ømhed,
"Paa kierlig Lempen, paa oprigtig Troskab,
"Paa Viisdom til at gribe, at berede
"At fremme, give, nyde al den Vrimmel
"Af Glæder, som en Daare anseer smaa,
"Men krydre med utalligt Velbehag
"Det uden disse kummerfulde Liv,
"Og skabe sand Lykksalighed paa Jorden!
"O skaan, o skaan! Lad i det mindste først
"En Frugt af denne Ømhed spire frem,
"Og giøre hiin Lykksalighed fuldkommen,
"Erstatte noget af den ædles Tab,
"Hvis Tab vil aldrig, aldrig, heelt erstattes."

Men løftet holdte Dødens Sendebud
Og truende den rædselfulde Segel,
Mens alle Dyders Genier stod' tause
I deelt Forventning, enten deres Yndling
Den Siel, hvis Hytte truedes med Fald
Nu skulde samles til beslægtet Kreds
Af høie alt forklarte Aanders Chor,
Hvad eller Overherrens Stemme bød
Den endnu længer at forherlige
Sin Kreds paa Jorden. Døden tvivlsom sad,

Og vented' end eengang det store Vink
Fra ham, som raader over Liv og Død.

Og ned fra Tronen lød, saa vennehuld,
Saa kierlig, saa alfaderlig, som altid
Hans Stemme lyder, naar han deeler ud
Til sine elskte Børn — (og saa er Alt,
Hvad Liv og Aande har) — de Viisdoms Bud,
Der afgiør deres hver bestemte Skiebner —
Saa huld, saa kierlig, men alvorlig lød
Den Evighøies Røst til hine Aander:

"Kun Jeg, som fra min Trone overseer
"Mit store Alt, som ingen uden Jeg
"Kan oversee — kun Jeg, som lemper Alt
"Til Alts Lyksalighed, Mit Raad kan granske,
"Og finde hver Beslutning lempet til
"Sit Maal, til Alts, og til hver Enkelts Beste. —
"Min Elskede, hvis endelige Støv,
"Skabt til Opløsning, maa engang opløses,
"Sit Væsens bedre Deel, trods Støvets Baand,
"Alt modnet har til høie Væsners Lod,
"Til uforkrænkelig Lyksalighed.
"Jeg saae den Modenhed, og gav mit Vink —
"Modtager Engle, Salighedens Aander,
"Modtager min og eders Elskede;

"Men gyder himmelsk Balsom i de Saar,
"Som hendes Tab paa Jorden volde skal."

Og han gientog sit Vink, — og Seglen afhug
Vor elskede Henfarnes Levetraad.

Men kierlig var' Religionens Engel,
Og alle Dyders Aander, stegne ned,
Hvor Seglen traf; og samtlig' bare de
Vor elskede Henfarnes bedre Deel
Den ædle, rene, nu forklarte Siel
Frem for den Evighøies Stoel; da lød
I Himlene et herligt Halleluja.
Og skiønt, og klart, og herligt lød blandt Choret
Vor nu forklarede Venindes Røst.

Men Himlens Aander, og blandt dem den Engel,
Som nys besielte vor Forklartes Støv,
Saae ned fra Tronens Tempel, saae vor Sorg,
Og mellem Hymnerne de lytted' ned
Til vore Klageraab. — **Religionen**
Bød sine Døttre, den **Taalmodighed.**
Hvormed hun værner sine Dyrkere,
Hengivenhed til den Algodes Raad,
Og frem for alle **Haabet** med det Speil,
Hvori hun viser Dydens Dyrkere
Dens sikkre Løn, at stige ned blandt os.

Og blide hviſked' de blandt vore Sukke
Religions og Dyders Himmeltrøſt,
Og viiſte os i hine Engles Favn
Selv Engel, vor forklarede Henfarne:
Og det Exempel, hun os efterlod,
Oplyſte de med Himmelklarheds Glands
Til ſkiønt veiledende for os at ſkinne.

Dog rinde vore Taarer — men De blive
Med kierlig Ømhed ved at lindre dem;
Og Tiden have De betroet det Balſom,
De have ſelv beredet, for de Saar,
Som Dødens Segel ved ſit grumme Hug
Gav hendes Elſktes, hendes Venners Hierter,
Ei til at læge, men formilde dem
Den Smertens Braad; til ogſaa Dødens Segel
Afſkiærer vores Levetraad, og vi
Igien i bedre Egne favne ſkal
Vor ſalige forklarede Veninde.

Til en Ven,

den 31 Mai 1780.

Din Sang bebreider mig min Søvn; thi øde
Er denne Barm for hine Følelser.
Før har jeg smagt Naturens Glæder søde;
Det er forbi, de røre mig ei meer.

Med barnlig Fod jeg tit henrykt betraadde
Den Høi, som kneiser hist stolt af sin Pragt!
End mindes jeg den Drøm. Hvor uden Maade
Var da min Glædes stormeriske Magt.

Tit i et Blomst, et Blad fandt da mit Øie
Dybtstirrende enthusiastisk Fryd,
Mit muntre Bryst opsendte til den Høie,
Kun glade Suk, min Sang var Glædens Lyd.

Min Siel var altid Nattens Ven; hvor gierne
Beskued jeg den sovende Natur!
Tit cene seet af Nattens tause Stierne,
Jeg efter stille Glæder gik paa Luur.

Og, o! jeg fandt dem, hver en Frø blandt Sivet,
Og hver et Pust af sagte Aften-Vind,
Og Philomeles Sang, og Alt oplived
Til Munterhed et frydbegierligt Sind.

Den blege Phœbe, sørgendes Veninde,
Nedsmiiled ei Melancholie til mig,
Saa nøisom let jeg kunde Glæder finde;
Forsvundne Tid! o du var lykkelig.

Men bidske Gigt og suure Feber lærer,
At ansee alt med fiendsk Mistænksomhed,
Sindslidelsernes Ild, o den fortærer,
Hvad Glæder Gigten selv os lod i Fred.

Jeg sidder her i Midnats tause Time,
Saa dødt er Alt, som før Naturen blev;
Ei mindste Lyd! de mange, som henstime
En kiedsom Dag, nu fælles Ro henrev,

Tys, hører jeg ei Philomeles Stemme?
Hvor melancolsk, hvor mat, hvor sørgelig!
O saa er alt. Nei evig Dorskhed hemme
Al Følelse, hvis den blot plager mig.

Men har min Siæl ei end een Fryd tilbage?
O den er stor! og hvad kan ligne den?
Du sang mig den, min Ven; du Glæden smage!
Jeg har en elsket Pige og en Ven.

O vidste du den Salighed, at eie
Saa godt, saa stort et Hiertes Kierlighed!
Og saa hvor svagt Alt andet kan opveie
Den, eene den — o troe ei, at du veed

Hvor lykkelig en Ven, du har. Du skulde
Ei seet mig blot, og hende ved min Barm,
O andres Sværmen er afmægtig Kulde
Imod den Ild som brænder i min Barm.

Du maatte kiendt mit Hiertes heele Glæde,
Dets Fryd — o svagt fortolke Ord min Siel,
Du maatte været jeg — saa fuld af Hede,
Og ved en elsket Barm — og kun en Deel

Af min Lykksalighed endda du smagte,
Thi kun for mig blev min Marie til,
Hvad Under da, at jeg kan stolt foragte
De Glæder, som min Siel ei nyde vil.

Nei jeg er sløv, og død for Jordens Glæder,
Min høie Fryd de ei besmitte maa,
Jeg svæver om iblandt Lykksaligheder,
Som ene jeg blandt Støvet kan opnaae.

Thi Himlen mig et Hierte gav, som skionner
Paa hende, som den bød at elske mig;
Og, du, elskværdige blandt Norges Sønner,
Nys gav den mig en elsket Ven i dig.

Til

en elsket Mand paa hans Fødselsdag, for hans Kone.

Tit bad min Aand bekymret Livets Herre
Om Kraft, og stadigt Mod, og Noisomhed;
Ja tung er ofte Livets Vægt at bære,
Den ofte selv den Stærke trykker ned.
Dog bør vel den opløfte tvivlsom Klage,
Som ved et elsket Bryst kan dæmpe den?
Bør den med Frygt betragte sine Dage,
Som Himlen gav en elsket værdig Ven?
Og jeg har dig, min elskte Mand! jeg kjender
Dit Hierte, og jeg veed, du elsker mig,
O Døden selv min Kiærlighed ei ender,
Gud! jeg er skiønsom! jeg er lykkelig.
Ja du en Ven har dette Hierte givet,
Viis, Verden! frem en Skat saa dyrebar!
O hvad Lykkalighed gav Himlen Livet,
Saa stor som min? en elsket Mand jeg har.
Thi er end tung den Vei, jeg skal hendrage,
Og tornefuld, let iler jeg dog hen,
En kjærlig Haand skal mig ved Haanden tage,
Jeg glad og rolig skal henvandre den!
Thi ingen Frygt den Tanke meer tillader,
Den, at jeg har en trofast Ven i dig;

Thi mine Børn har og en trofast Fader,
Der elsker dem saa ømt, saa varmt, som mig.
O I! saa tidt jeg moderlig opsendte
For Eders Held et Suk til Himmelen,
Jeg vederqvægende den Tanke kiendte,
Den, at I har en Fader, og en Ven.
Eet Ønske har min glade Sjæl tilbage,
Kun eet, min Gud! du maa bønhøre mig.
Gjør mange, og lyksalige hans Dage,
Og efter mig først tag ham hen til dig.

Elegie til en Brud.

Lyksalighed skal pryde dine Dage,
Elskværdige! og Dydens ædle Fred,
Ethvert af dine Fjed skal de ledsage
Før Livets Soel skal Lykkens ei gaae ned.
Den Seraph, Himlen danned dig at ligne,
Beskyttende skal vaage for dit Held,
Omsvæve dig, forfremme, og velsigne
Enhver din Daad, hver Tanke i din Sjæl,
Den sande Roes, den Ædles stolte Hæder,
Det Navn af dydig, ædel, yndig, god!
Den og den rene Selvbevidstheds Glæder,
Skal Avind selv tilstaae, blev dig til Lod.

Den gyldne Skat, hvis rette Værd du kiender,
Som ingen Tid din Haand misbruge vil,
Skal gavmild Rigdom selv med fulde Hænder
Forøge dig, og Avind stum see til.
Skjøndt Tiden morderisk paa Skjønhed lurer,
Og grum i fulde Blomst tidt brød den af,
Din Ynde hærdet trodse skal dens Furer,
Og følge dig selv til den dunkle Grav.
Og seent uvillig den dig skal modtage,
Seent knuse dines Hierter ved dit Savn,
Først efter mange lykkelige Dage
Skal du henslumre i din Elsktes Favn.
Dit Navn skal staae i evigt helligt Minde,
Naar det din sildig Slægt opfordre skal,
At ligne dig, og Roes liig din at vinde,
Og denne Slægt bestaae til Jordens Fald. —
Du veed, den Glands, i hvilken du opstiger,
Rundt om i talrig Kreds fremlokke vil
Det Høiheds Kryb, hvis Røst er idel Smiger;
Mistroisk klog du neppe lytter til,
Hvad mistænkt Skjald til ustemt Cithars Strænge
I Spaadoms Sprog istemmer dig til Lov,
Vel mistænk alt, lad Smigers Gift ei trænge
Sig frem. Tit Visdom selv blev Hykleriets Rov.
Men Sandhed er min Sang, jeg hykler ikke,
Endskjøndt omkring dig straaler Lykkens Skin;
Hvad er dets Lyn, skjøndt der er Øieblikke

Da Klogskab blev ved Lykkens Skimmer blind?
Fordi nu Rosen pryder disse Kinder,
Og Diet tindrer sødt ved yndigt Smiil,
Men Rosen falmer, Diets Glands forsvinder,
Om ei, før sidste Gang det lukkes til.
O nei, men varmest Ønske Spaadom bliver,
Og trygt, og sandt, fordi din Skjald, o Brud!
Veed, at din Sicæl er reen, og varm af Iver,
For at udbrede Held og Fryd, som Gud;
Fordi han veed, dig ingen Hyklestemme
Forlede kan, til stolt at oversee
Din Pligt, som voxer med din Glands, og glemme,
At du er Støv, som den Elendige.
Og nu, fordi din Sjæl, i Fryd og Smerte,
I alle Kaar stod reen, og jevn, og blank,
Fordi ved Lykken svulmed ei dit Hierte;
Ei fandtes svagt, om den, ja Haabet sank,
Fordi du blev, hvor Lykkens Straaler flamme,
Hvad vist du var i Vanhelds mørke Vraa,
Den ædle, fromme, dydige, den samme,
Som ikkun Dydens Værd for Værd ansaae,
Fordi ei Lykken blinde kan dit Die,
Og al dens Had kun lidet skade dig,
Derfor skal han, som styrer i det Høie
Vor Skjebnens Vei, saa blid velsigne dig.

Til

H. E. Greve af Schimmelmann

i Anledning

af hans værdige Gemalinde

Emilie Schimmelmanns

Død.

Ei spildt, ei svag afmægtig Trøst
Dig Musen synge skal; ei stemt til Glæde
Er Harpens Streng; nei alle Muse græde,
Og hæs af Taarer er din Sangers Røst.

Stands ei den Strøm, som Stormen liig
Dig fældet har, retfærdig er din Smerte,
Det slaaer ei meer, det ædle bedste Hierte,
Som slog, ak! slog saa høit, saa varmt for dig.

Og naar skal Dydens Salighed
Et Bryst saa stort, saa aabent meer antænde?
Naar vil du, milde Himmel! Støvet sende
Saa ædel, himmelskfrom en Engel ned?

Ja billig eders Taare er,
I, som Veninde, Søster, Mønster savne,
Meest er det din, du, som skal aldrig savne
Den Barm, der bar det bedste Hierte, meer.

Den aabne ſmilende Natur
Kun ſvagt din Sorg, dit tunge Tab ſkal lindre,
Dens Glands ei bittre Længſel ſkal forhindre,
Bag blomſterprydet Hæk at ſtaae paa Luur.

O kunde Graad, og Strømme Graad,
Kun kalde Liv i kolde Barm tilbage,
Men nei! ſpildt, ſpildt er Graad, og Sorg, og Klage,
Uryggeligt den ſtrænge Styrers Raad.

Nei Muſen vil ei byde dig
En Troſt, ſom Tid og Mod kan neppe yde,
Først Evigheden dig ſkal Troſt indgyde,
Troſt for ſtøvklædte Aand ufattelig.

Gravſang

ved

Contra-Admiralinde Kjærulfs Jordefærd

den 11te Februarii 1814.

Let kun med billig Klage
Din Smertes Bitterhed;
Tving ei den Graad tilbage,
Dit Hjerte lindres ved!
Han, hvis Alviisdom ſaarer
Sin Dødeliges Bryſt,
Har kiærlig ſelv i Taarer
Lagt Qvægelſe og Trøſt.

Men vogt dig, du, ſom ſørger,
Dybt føler Smertens Ild,
At ei du driſtig ſpørger:
"Blev jeg for Sorg kun til?"
Glem, ved at ſee tilbage
Paa det, du nu har tabt,
Ei ſvundne Glæders Dage;
For dem du og blev ſkabt.

Viſtnok gav Gud herneden
Os ingen Glæde reen;

Til hist i Evigheden
Han forbeholdt os den.
Her blandes Fryd med Kummer,
Med Suk hver Glædens Lyd;
Først efter Dødens Slummer
Er sand ublandet Fryd.

Og dog, hvormegen Glæde,
Og blid, og sand, og stor,
Gav Gud ei allerede
Os her paa denne Jord!
Vee os, om vi miskiende
De Glimt fra Himmelen,
Den Skionhed uden Ende,
Hvormed han prydede' den.

See! blandt de Dødelige
Han satte Mennesker,
Som skabe Himmerige
Om sig endogsaa her;
Hvis Godhed og hvis Dyder
Udbrede Held og Lyst,
Hvis Mønster Spire skyder
Trindt om i Ædles Bryst.

Saa var den Dannequinde,
Hvis Støv vi jorde her. —

Ak vore Taare rinde,
Hun er blandt os ei meer.
Vor Stolthed og vor Glæde,
Vort Mønster, og vor Trøst,
Det var hun, og — vi græde
Af kummersaaret Bryst.

Du gav os, Gud! herneden
Ei nogen Glæde reen.
Til hist i Evigheden
Du forbeholdt os den.
Her blandes Fryd med Kummer —
Her rives Ven fra Ven —
Men, efter Dødens Slummer,
Hist, hist, vi sees igien.

Til
en mangeaarig Ven
ved
hans værdige Frues Jordefærd.

Med tusindfold Forandring
Af blideſt Yndighed,
Er Livet blot en Vandring
Blandt Blomſterbeed.

Thi god er han, ſom satte
Os Dødelige her,
Blandt alle hine Skatte
Af Nydelſer.

O du, hvis Taarer ſige:
Saa føler du det ej;
Skue hen, o Dødelige!
Ad Livets Vei!

Hæv Mindets Dienlaage!
Kald rundne Dage frem;
Lad ingen Mismodstaage
Fordunkle dem!

Du kan ei, — Taaren blinder
Dit Die! Ak Du seer
Nu kun dit Savn — ei finder
Din Tabte meer.

Her møde dine Blikke
Ak! nu kun Savnet, Ven!
Dog hvad — hvad lod hun ikke
Dig her igien!

Hvor mon Du ikke finder —
Groe ei, uvisnelig,
De tusindfold Kiærminder,
Hun planted' dig?

De længst henrundne Dage
Erindring, huld og varm,
Skal bringe tro tilbage
Til trofast Barm.

Paa Mindets Serafvinge,
Saa blidt, saa mangelund,
Hun kierlig skal omsvinge
Dig allenstund.

Du glemmer aldrig Hende;
Og Hun — skiondt lykkelig,

Hist, uden Maal og Ende,
Hun glemme Dig? —

Med tusindfold Forandring
Af blidest Yndighed
Er Livet kun en Vandring
Blandt Blomsterbeed!

Sød er en kiær Erindring;
Og skion — og riig paa Trost;
Ei Lægedom — kun Lindring
For saaret Bryst.

Men derved, derved stilles
Vor Sorg tilfulde, Ven:
De Gode, som her skilles,
Sees snart igien.

Dramatiſke Digtninger.

Gengiskan i China,

efter Voltaires

L'Orphelin de la Chine.

Personerne.

Gengiskan, tartarisk Keiser.

Octar, }
Osman, } tartariske Krigshøvdinge.

Zamti, chinesisk lærd Mandarin.

Idamé, Zamtis Hustru.

Etan, Zamtis Ven.

Asseli, Idamés Veninde.

Tartariske Krigsfolk.

Skuepladsen er i et af Mandarinernes Paladser, nær ved de chinesiske Kongers Slot, ogsaa nær ved deres Begravelser, i Staden Cambalu, nu kaldt Pekin.

Første Optog.

Første Optrin.

Idamé. Asseli.

Idamé.

Kan der endnu, i disse Rædslens Tider,
Endog paa denne Undergangens Dag —
Da for Tartarens Vildhed Alt, o Alt,
Selv denne Borg er bleven skiændigt Rov —
Kan der, i dette Maal af almeen Jammer,
End være ny Elendighed for mig!

Asseli.

O, er der, i den fælles Undergang,
Vel een, som ikke selv umiddelbar
Erfarer egen Qval? Hvo hæver ei
Til vrede Himmel Jammerskrig for Tab
Af Ægtefælle, Fader, Broder, Søn?
Her inden disse Mures Kreds, hvorhen
Tartaren ei endnu fandt Vei, — hvor Kongen
Unddrog det Antal ubevæbnede
Og fredelige Helligdommens Folk,

Og Lovens Tolke, Gamle, Børn og Qvinder;
Hvor Krigens Drab end ikke naaede hen, —
Vi her endnu opdage ei, hvorvidt
Den vilde Seirers Vold sin Grumhed driver;
Vi høre kun de hule Uveirsdrøn.
Snart kommer og det Slag, der knuser os.

Idamé.

O Skiæbne! meer end Menneſket kan bære!
Og veed du, kiære ſørgende Aſſeli,
Hvem han, der knuſer ſaa med blodig Arm
Alt — hele Katais Land — hvem han vel er?

Aſſeli.

Man Kongers Konge nævner vor Tyran,
Den ſtolte Gengiskan, hvis Rædſelsdaad
Giør af det hele ſkionne Aſia
En fæl uhyre Ørk. Med Ild og Sværd
Hans Overhøvding Octar, ſiger man,
Hvert Øieblik kan ventes her i Borgen.
Den nye Herſker hyldes Landet over;
Og denne Stad, nys Jordens Herſkerinde,
Paa alle Kanter ſvømmer nu i Blod.
Kun dette er, hvad her af hundred Stemmer
Blandt qvalte Jammerſkrig forkyndtes os.

Idamé.

Men at en kuet Verdens Undertvinger,
Han, ſom tilintetgiør vort Fædreland,
Og bader ſig i Kongeblod — at han

En Schyter, nylig voxen frem af Støvet
Af krigske Sværm fra hine store Ørkener,
Som Himlen dækker med en evig Stormsky, —
At han er den, som, da han prøved' paa
At giøre sig til Formand i sin Horde,
Kom eengang — o du vist har seet ham selv —
Hid, hid til denne stolte Stad, o hid
Til dette Slot, at bede her om Tilflugt. —
Hans Navn var Temuschin. Du mindes ham?

Asseil.

Han? den Gang Flygtning, men som voved' dog
At nære Ønsker, Idamé! om Dig!
En Dristighed, din Slægt kun saae med Haansmiil!
O ham! — Han nu et Følge har af Konger,
Hvis Navne før var hele Rigers Skræk!

Idamé.

Ham selv. Men saae du i hans Aasyn ei
Alt da det høie Mod, den Fremtids Storhed,
At skinne frem? og syntes ei alt da
Ham Alting undergivet? Da endnu
Han ukiendt, flygtende, kom til vort Hof
At søge Tilstød, talte han som Herre.
Jeg vandt hans Hylding, og mit Hierte, svagt
Maaskee, sig hemmelig fandt smigret ved
At tæmme denne Løve, at omdanne
For vore Sæder denne Vildmands Kraft;
Med vore Dyder at forbinde den;

Ham bringe til engang at kiendes værd
Medborgerskab blandt os. — Han skulde tient
Den Stat, hans Krigervælde nu omstyrter.
Han viistes af; og rædsom Følgen blev. —
Vort Folk er stolt — og grundet er dets Stolthed —
Af vore Konster, vore Loves Ælde,
Vor giennem alle Tidsløb rens'de Tro,
Vort Riges Hæder hundred Secler gammel.
Det Alt forbød os, i vor Stoltheds Fordom,
Hvert Baand med andre Folk, uværdigt os.
Nu bandt et andet Baand, det helligste,
Mig til den dydige, den vise Zamti.
Hvo forudsaae det i hin Fredens Tid,
Hin Schyter eengang blev den, nu han er?
Du fatter Grunden til min Frygt. Vil han
Tilgive nu, jeg aflog Temuschin?
Er Zamtis Ægtefælle nu? er Moder? —
Hvo har ei hørt om hans Hevngierrighed? —
O mageløse, rædselfulde Skiæbne!
Vil du, o Gud! at et utalligt Folk
Ved Schytens Haand skal drives, uden Modstand,
Som ringe Hiord til Slagterbænken hen!

Asseli.

En Hær skal fra Corea samle sig;
Dog veed vi blot, hvad uvist Rygte siger.
Ak! Alt forkynder os kun Undergang.

Idamé.

Et uviſt Haab kun ægger Følelſen
Af viſſe Nød. — Hvor ſine vi en Grændſe
For vor Elendighed? — Har vor Monark
I ſine Fædres Borg et Friſted fundet?
Maaſkee Forſvarere? — Er Dronningen
Ei alt maaſkee i Seierherrens Vold?
Han eller hun ei alt ved Skjæbnens Maal?
Og denne ædle Stammes ſidſte Spire —
O du ulykkelige Barn — betroet
Vor Varetægt! — o hvor forøger du
Mit, eene derved knuſte, Hjertes Angſt!
End vover ſig min Zamti op paa Slottet;
Maaſkee en Skygge af Ærbødighed
For hans høitidelige Kald formaaer,
At mildne diſſe ſeierrige Voldsmænd.
Saa gridſke de paa Rov end viſe ſig
I alle Jordens ſkrækopfyldte Egne,
De ſynes, om en Gud dog et Begreb
At have gjemt. Saa dybt har da Naturen
Indgravet dette helligſte Begreb
I Dødeliges Bryſt. — Dog ak! jeg ſmigrer
Mig vel forgjæves med, at noget Hensyn
Bevæger dem. — Ak i min Barm er Angſt,
Kun paa min Læbe Haabet. — Jeg forgaaer.

Andet Optrin.

Zamti. De Forrige.

Idamé.

Du min ulykkelige Mand, jeg har dig
Dog end igjen! — Siig, er vor Skjæbne afgjort?
Hvad Budskab? —

Zamti.

Kun hvad jeg med Gysen bringer:
Elendighedens Maal til Bredden fuldt.
Vort Fædreland er ikke meer. — Jeg saae
For fremmed Fiendes Vold Alt falde — Alt.
Hvad gavner os, vi vare Dyden troe?
Forgjæves gave vi, i dybe Fred,
Den hele Verden Lære og Exempel.
Hvad er nu Viisdom? — Vold har styrtet Alt.
Hyperboreisk Røverhorde hid
Sig Vei har banet, gjennem Strømme Blod,
Og over græsselige Dynger Lig
Af vore døende og dræbte Brødre.
Drab bringe de, og Brand, som alt fortærer.
Jeg deres Skarer saae at trænge ind
I den høitidelige Bolig, hvor
Den største, den retfærdigste, som leved',
Med majestætisk Aasyn vented' — Døden,
Sig selv alt ikke meer bevidst; — med ham
Hans Dronning — deres Børn. Af disse laae

Alt de, hvis Kraft med Alderen, ak forgjæves!
Var modnet, til at de med Sværd i Haand
Mod Døden kunde fremstaae, — dræbte der.
Tilbage var' om Kongen kun de Smaae
Som havde ikkun barnlig Graad til Værge;
Og skjælvende og tæt omslynged' de
De faderlige Knæe. — Ad hine Veie,
Som Mængden ikke kjender, nærmed jeg mig,
Og fandt Ham, Kongen, Manden, Faderen —
Af dette Røverudskud, Ørken-Rovdyr —
Ham Millioners Herre — lagt i Lænker —
Ham og hans Børn, og halvdød deres Moder.

Idamé.

Det er da deres Skjæbne; — o! og var!
Gud! Gud i Himmelen!

Zamti.

Som saa han stod,
Han midt i Morderklyngen blev mig vaer,
Og gav mig Vink. I Helligdommens Sprog,
Ej af Tartaren eller Mængden kjendt,
Han fik tilraabt mig: "I det mindste red
"O red min sidste Søn — den eeneste,
"Jeg har igjen"! — Om jeg tilsvor ham det
Med Mund og Sjæl; — om ei var saa min Pligt,
Du dømme selv. — Afmægtig før, jeg følde
Fornyet Kraft. Jeg iled' hid, og fri
Mig blodig Ransmands Skare aabned' Vei;

Om, i sin Gridskheds Rasen sysselsat
Med Byttet, ikkun stolt man oversaae mig,
Hvad heller Tempeldragtens Værdighed
Og hellige Symbol af ham, jeg tjener,
Endnu paa deres Vildhed gjorde Indtryk;
Hvis ei det var, at han, Alherren selv,
Til Redning for det mig betroede Barn
For deres vaagne Øine skjulte mig,
Jeg gik urørt igjennem Morderflokken.

Idamé.

O er der end ei Tid, at redde ham?
Ham og vor Søn? — End synke Haabet ei!
Bort! herfra bort! — endnu er lønlig Flugt
Maaskee vel mulig. O men strax! — Etan
Lad til Coreas Strand ledsage dem.
Omgyrtler Havet kun] en sorgfuld Jord,
Saa har dog denne Drkner, vilde Huler —
Langt langt fra Seireren, ukjendt' af ham,
Kom! kostbar Tiden er, og Klager spildte.

Zamti.

O! ei for Kongens Barn engang et Skjul!
Coreahæren kommer; o men naar?
Omsvæver ikke Døden disse Mure?
Dog, kan vi, Øieblikket maa vi nytte,
At bringe dette dyre Pandt i Tryghed.

Tredie Optrin.

Etan. De Forrige.

Zamti.

Dit Blik, Etan, spaaer ny Elendighed.

Idamé.

Jeg seer det, her er ingen Frelse meer,
Flye maae vi.

Etan.

Flugt er ikke længer mulig.
I speides overalt. En rædsom Vagt.
I sammensluttet Kreds, med Sværd' og Spyd
Omgiver disse Mure trindt omkring.
Seirherren byder; i den store Stad
Adlyder kuet Trældom stum hans Bud.
Vor Konges Død — Han faldt for Mordersværdet —
Hvert Bryst forstenet har med Angst

Zamti.

Han er da
Ei meer!

Idamé.

O Himmel!

Etan.

Forestille eder
De nye Rædsler — nej! det kan jeg ei.
Hans Dronning og hans Børn i deres Blod —
De, Guders høie Slægt, tilbedt paa Jorden;

Ah! disses Hoveder paa kaade Seirers
Blodfarv'de Spyd' ombaarne der til Haan!
Mens deres Undersaatter, som ej vove
At knye, maae dølge slet betvungne Graad,
Ved bristefærdigt Die at slaae ned.
De skjændige Phalangers spredte Folk
Paa Knæe, afmægtig' Vaaben lagde bort —
Da stolte Seirer, træt af Drab og Seir,
Omsider kundgjør undertrykte Stad
Den Myrdens Standsning — o! men Trældom,
Trældom!
I Dødens Sted. — Dog trues der endnu
Endnu! med større Jammer. Man vil vide,
At Kongen for de Nordens Ørkenhorder —
At Gengiskan, udsendt af Himlens Vrede
Til Jordens Skræk — endnu os kun bekjendt —
Af sendte Underdrabsmænd — kommer selv;
Han var her før engang, da ringeagtet
Han uforsonet, uforsonlig, nu
Vil tage Hevn, udtømme selv sin Harm.
Hans grumme Folk mod vort har ingen Lighed.
I vilde Hjem kun vante til et Liv
I Huler, Ørkenhytter eller Leir,
Er dem en folkrig Stad, og ædel Kunst,
Selv Loves skiønne Hegn, Besvær og Tvang.
Nu kommer han med dem, for, i vor Stad,

Vort hele Fædreland, at gjøre Alt
Hvorved det var os kjært — til øde Intet.

Idamé.

Ja hevnbevæbnet kommer han. Det Glimt
Af Haab om ukjendt, ubemærket, Fred —
O ogsaa det forsvinder. — Selv det Mørke,
Som skulde skjule os, opklarer Himlen
Kun til vor Undergang. — Lykkalig den,
Der lever ukjendt af sin Hersker!

Zamti.

Vor
Er ikke meer. — Hans Søn er os betroet.
Paa ham, maaskee, vil Himlen end betegne
Sin Retfærd og sin Magt. For ham at leve
Er nu vor første Pligt. — — En Fjende kommer.

Idamé.

Beskyt os Himmel!

Fjerde Optrin.

Octar. Vagt. De Forrige.

Octar.

Trælle! giver Agt!
Paa det, jeg byder, vil jeg intet Svar,
Kun Lydighed, — Af eders sidste Konge
Der lever her endnu en Søn, som I
Formaste eder til at holde skjult.

At danne ham til Had og Hevn mod os
Er eders Anslag. Han skal ryddes bort.
I Verdens Seiervinders Navn befaler
Jeg eder, dette Barn at bringe frem,
Og ufortøvet. — Gaaer, at hente ham!
Strax! Hvis I tøve, da skal Drab og Blod
Betegne rædelig min Herskers Harm.
Med eder selv begynder Nederlaget.
Det mørkner alt. Er Livet eder kjært,
Saa er jeg adlydt, inden det er Nat.

Femte Optrin.

Zamti. Idamé.

Idamé.

O Rædsel! O Uhyre! Hvilken Skjæbne!
Hvert Øieblik fremavler nye Rædsler,
Udaad, som angstomspændte Sjæl tilforn
Ei anede som muelig. — Taus, min Zamti,
Du stønner spildte Suk mod vrede Himmel. — —
Og, paa den Krigers Ord, dit skyldfrie Blod,
O du, saa mange Kongers sidste Afkom!
Vi skulde offre! — Vi!

Zamti.

Den dræbte Konge
Jeg lovede — jeg svor, at redde Barnet.

Idamé.

Ak, er den Biſtand, du kan yde, Redning?
Den Eed du ſvor, din Ømhed — hvad formaaer den?
Hvad kan du holde af dit Løvte? Er
Da Haab endnu tilbage?

Zamti.

Vilde du,
Jeg brød min Eed, og Kongens Søn blev dræbt?

Idamé.

See mine Taarer! ſee min Qval! — o nei;
Og var jeg ſelv ei Moder; var det mig
Af Himlen tilladt, ſelv at raade for
Et Liv, nødvendigt for mit eget Barn,
Jeg ſagde: kom, min Zamti, lad os døe!
See, Alt omſtyrtes; — ſee, vor Kongeſlægt
Er fældet! — lad os ſtige ned i Graven!

Zamti.

Fra deres Bortgangs ſørgelige Stund,
Hvo kunde frygte, hvo ei ønſke, Døden!
Kun Brøde frygter, og kun Mismod kalder,
Men Kjækhed trodſer den, gaaer den imøde.
Den Viſe oppebier den med Ro.

Idamé.

Du ſlaaer dog taarefyldte Øine ned;
Du blegner. Alting nokſom viſer mig,
Der ſvæver ſtore Tanker i din Sjæl.
Mit Hjerte, dit min Zamti værdigt, deler

Saa gjerne hver din Følelse. O tael!
Hvad vil min Zamti?

Zamti.

Holde hvad jeg svor.
Gaae, kjære Idamé! vent mig hos Prindsen.

Idamé.

O redder ham min Graad og mine Veeraab!

Siette Optrin.

Zamti. Etan.

Etan.

Ei heller, Herre, redder ham din Medynk.
Men tænk paa, at hans Død kan redde Riget.
Han, eller mange tusinde, maa døe.

Zamti.

Ja, ja! jeg seer, et kostbart Offer fordres. —
Hør: er dig Rigets Vel i Sandhed kjært?
Erkjender du i Sandhed Gud? og saa
Som vore Fædres Lære har forkyndt ham,
Miskjendt af vore Bonzer — spottet af
Dem, som betvunge os?

Etan.

I de Ulykker,
Som overvælde os, er eene han
Min Støtte. — Jeg begræder Fædrelandet,
Og haaber kun paa ham.

Jamti.

Sværg ved hans Navn —
Sværg ved hans Almagt, at du vil bevare
I evig Taushed det, jeg nu betroer dig;
Og sværg, at du vil drabelig opfylde
Hvad Fædrelandets Velfærd, hvad dets Love,
Hvad Pligt, hvad Gud, ved mig vil fordre af dig.

Etan.

Det sværger jeg, og vil at, her jeg staaer,
Det hele Riges samtlige Ulykker
Maa styrte ned paa ene mig, saafremt
Jeg ei opfylder trolig det, du vil,
Og dig — i Gjerning eller Ord — bli'er utro.

Jamti for sig selv.

Velan! det maa saa være; kan ei ændres.

Etan.

Der vælder seer jeg, store Taarer frem
Af dine Øine. Er vor Jammer da
Ei saadan, at os intet meer formaaer
At underkue?

Jamti for sig selv.

Dommen, fældet, er
Urokkelig.

Etan.

Du tøver, ædle Herre!
Og dette Barn, som dog for dig er fremmed. — —

Zamti.

Mig fremmed! mig min Konge!

Etan.

Kongen var
Hans Fader. Jeg det veed, og gyser; — men
Forklar dig. Hvad skal jeg udrette?

Zamti.

Ven!
Man tæller her hvert Skridt jeg gjør. Jeg har
Kun liden Frihed. Det er Nat. Betjen dig
Af Mørket. Du gaaer frit her overalt.
Hint Barn, vor Konges dyrebare Søn,
For nogen Tid maa skjules. Det skeer bedst
I dette Gravsted, bygt af vore Fædre.
Snart hen til Høvidsmanden fra Corea
Vi sende ham — det spæde, sidste Skud
Af den tilbedte Stamme. — I det mindste
Er det ulykkelige Barn, som er
Den grumme Seirers Rædsel, der unddraget
Fra Fiendens Vold, og jeg — o jeg — har reddet
Min Konge. — Resten tager jeg paa mig.

Etan.

Og naar du ei ham bringer Kongens Son?

Zamti.

Jeg har, hvad fyldestgjør hans Blodtørst.

Etan.

Du?

Hvad, Herre?

Jamti.

O Natur! Tyranſke Pligt?

Etan.

Forklar — —

Jamti.

Min Søn — — min eeneſte — — i Vuggen — —
Tag ham — —

Etan.

Din Søn;

Jamti.

Betænk, det er din Konge
Du redder. — Tag min Søn, og bring ham hen — —
Jeg kan ei meer.

Etan.

Du vil — —? o Gud!

Jamti.

Forſkaan
Mit Hierte — min Ulykke — og min Svaghed!
Sæt ingen Hinder mod min Sjæls Beſlutning?
Opfyld, hvad Eeden, ſom du ſvor mig, ogſaa
Gjør dig til Pligt!

Etan.

Den liſted' du mig fra.
Gjør den mig ſaadan Udaad da til Pligt?

Med Skræk beundrer jeg dit ædle Forsæt;
Men kan mit Venskab — — —?

Zamti.

Nok. Det er besluttet.

Og dette Faderhjerte, derved knust,
Mig siger derom hundred Gange meer,
End du formaaer. Jeg Blodets Røst betvang;
Betving du Venskabs. — Gaae.

Etan.

Jeg maa adlyde — —

Zamti.

O skaan mig! Gaae!

Syvende Optrin.

Zamti.

Jeg Blodets Røst betvang;
Kun alt for lydt — og græsseligt — og dog
Saa sødt — omsvæver denne Røst endnu
Min Faderbarm. O hjelp mig Gud! o Gud!
At døve den! — Min Hustru, og mit Barn!
Af eder splittes Hjertet i mit Bryst.
Gud! hjelp mig, dette Hjertes Saar at dølge;
O Menneskет er svagt. Hvad kan det selv,
For at betvinge mægtige Natur?
O vedbliv! staae mig bi! — Du styrke selv
Den Dyd, som, uden dig, afmægtig segner.

Andet Optog.

Første Optrin.

Zamti.

For længe lader min Etan sig vente.
Jeg længes efter — o men, trods mig selv,
Jeg frygter for hans ængstelige Komme.
Min Søn! mit elskte Barn! er du ei meer?
Er den fuldbragt, den græsselige Offring? — —
Selv bringe dig til Offerstedet — dertil
Jeg havde ikke Kraft. — — Har jeg den da
Til at erfare udført hvad jeg bød?
O, har jeg Kraft nok til min Angst at dølge?

Andet Optrin.

Zamti. Etan.

Zamti.

Kom Ven! — Jeg alt forstaaer dig. Dine Taarer —

Etan.

Din Søn, ulykkelige Fader. — — —

Zamti.

Nok.

Fortæl om Rigets Haab — om Kongens Søn.
Er han i Tryghed?

Etan.

Blandt hans Fædres Grave
Hans Liv, og hans Elendighed, er skjult
For Undertvingerne, Der frelses ham
Et Liv begyndt for Lidelser — maaskee kun
En ulykkalig Gave.

Zamti.

Men han lever!
I, som jeg herved tjener tro — tilgiver
O mine Konger! disse Fadertaarer!

Etan.

Du saa tør overlade dig til Sorgen?

Zamti.

Hvor kan jeg skjule den, og min Ulykke?
Hvorledes nogensinde fra i Dag
En trøstløs Moders Nærmen gaae imøde?
En voldsom Sjæls Fortvivlelse? en Moders
Forbandelser og Veeskrig? — — — Kunde vi
Endnu fordølge hende det, som skeet er!

Etan.

Hun var der ei, da hendes Barn blev henbragt,
Og ufortøvet ilede jeg hen
Til Kongesønnens Frelse.

Zamti.

Om, min Ven,
Du sagde hende, det var Kongens Søn
Du bragte Fjenden; og at vor er skjult

Og tryg! — Hun troe, til videre, det er saa!
O! Sandhed er saa tidt forfærdelig!
Den elskes, og gjør Menneskket elendigt.
Kom! — O der er hun selv, og bitterst Qval
Og Døden selv er malt i hendes Aasyn.

Tredie Optrin.

Zamti. Idamé.

Idamé.

Hvad har jeg seet? — Hvad har man gjort? Barbar!
Befoel du selv den græsselige Offring?
Nei! Nei! jeg kan ei troe det. Himlen vred
Den Grumhed dog ei lagde i dit Bryst.
Nei, haardere og meer Barbar dog du —
Du selv — end grusomst Fiende ei kan være.
Du græder, Ulykkalige! —

Zamti.

O græd
Med mig; men tænk med mig paa Kongens Redning!

Idamé.

Og see mit Barn at offres;

Zamti.

Saadan er
Vor tunge Lod. Men du var Borgerinde,
Forinden du blev Moder.

Idamé.

Ak! saalidt
Formaaer da over dig Naturens Kraft!

Zamti.

Formeget kun, dog mindre end min Pligt.
Min dræbte Konges Blod jeg skylder meer
End dette Barn, som ikkun vi skal savne.

Idamé.

Nei! Jeg forstaaer ei denne Grumheds-Dyd.
Jeg saae vor Stad i Grus, vor Trone styrtet,
Begræd vor Kongeslægts Elendighed;
Men ved hvad Raserie, end mere rædsomt,
Opoffrer du, du selv, dit eget Barn,
Som fordres ei, og glemmer at dets Liv
Er fra dets Moders uadskilleligt?
De Konger, ere de, selv efter Døden,
Dig Guder da, hvis Torden skrækker dig?
Er det til de ufrygtelige Guder,
Som dertil slumre trygt i deres Grave,
Du svoret har at myrde egen Søn?
Ak! Smaae og Store, Undersaatter, Konger, —
Et Øieblik forskjellige ved Smaating, —
Er' af Naturen og i Nøden lige.
Hver Dødelig har nok i egne Kaar
Og egen Nød. — I dette store Skibbrud
Af Vraget Vort at bjerge, det er vor Pligt.
O var jeg nu troskyldig falden i

Den mig opſtilte Snare! ſtore Gud? —
Du ſendte mig til Kongens Søn; o var
Jeg bleven der, mit eget Barn alt nu
Var dræbt, jeg ikke Moder meer; men o!
Det Staal, ſom dræbte Barnet, ogſaa mig
Da ſkulde dræbt. Men Moderhjertets Drivt
Mig hen til egen Spædes Vugge drog,
Juſt da han vore Mordere blev bragt.
Barbar! de havde ei det Mod, ſom du;
Med moderſtærke Haand jeg rev ham fra dem,
Og redded' Søns og Moders Liv, vel ogſaa
Hans haarde, hans ulykkelige Faders.

Zamti.

Min Søns? — han lever?

Idamé.

Paaſkjøn Himlens Naade,
Som, trods dig ſelv, ei knuſte Faderhjertet!
Fortryd din Gruſomhed.

Zamti.

Tilgiv, o Gud!
Den Fryd, ſom blander ſig med mine Taarer!
O kort, o kort den varer! — Idamé!
Vort kjære kjære Barn kan ikke reddes;
Forgjæves ſkjuler du vort dyre Offer;
Naar ei vi overgive det, o da
Vil vore Bødlers Mistro tage Hevn,
Og Myriader ſkyldfrie Landsmænd bøde

Med os for et, endda kun spildt, Forsøg.
Med Vagt omgivne er os Flugt umuelig,
Vor Søn, som du vil redde, skal dog ei
For Morderskarens Søgen vorde skjult.
Vi kan ei — nei han maae. —

Idamé.

Min Zamti! bi

D hør mig dog.

Zamti.

D Gud! han maa — maa døe.

Idamé.

Døe! — Tøv, og skjælv, og frygt en haabløs Moder.

Zamti.

Jeg frygter kun, at vige fra min Pligt.
Forlad du din, og mig; mig give du
Derved i vor Erobrers Morderhaand.
Mit Blod du, — ogsaa mit — af Gengiskan
Faaer da at kræve. Gaa! du let blier bønhørt.
Tvæt troløs Haand i Ægtefællens Blod!
Fil! denne Dag er til for saadan Daad.
Gjør til Meeneeder mig! trods vore Love!
Din Mand! din Konge offre du din Svaghed!

Idamé.

Min Konge? Og hvad have da de Konger
At fordre? Skylder jeg selv deres Aske
Mit Blod til Skat? Er Navn af Undersaat
Meer helligt da end Faders? Ægtefælles?

Nei, Blodets Baand og Ægteskabets Baand,
I disse to erkiend de sande Love
For Pligt og Forhold mellem Mennesker.
Dem gav os Gud, kun Mennesker alt andet.
Opvæk mig ei til Had mod Herskerblod.
O lad os frelse selv en Stimands Barn,
Kun ikke, ikke, ved et Barnemord!
Nei; nei ved Blodet af mit eget Barn
Jeg Kongens Søn endog ei kjøber Livet. —
Jeg skulde da forlade ham? — o langt fra!
Jeg ønskte inderligst, at redde ham;
Min hele Sjæl er fuld af Medynk for ham,
Du, Mand og Fader, hærd ei du din Sjæl
Imod dig selv — imod dit skyldfri' Barn —
Og mod dets Moder, som har dig saa kjær.
Nu truer jeg ei mere, see mig her
Ved dine Knæe, ulykkelige Fader!
O elskte, haarde Mand! for hvilken jeg
Foragted' engang ham — du mindes det —
Som Skjæbnen giver dig i Dag til Herre.
O giv! giv mig min Søn! — giv mig det Barn,
Som reeneste Elskov lagde ved mit Hjerte!
Modstaae ei meer de Smertens ømme Raab
Af Kjærlighedens Røst i dybest Kummer!

Jamti.

O! tryllende og stærk er Blodets Magt

Og din — men du misbruger den til Kamp
Mod Pligt. — O svage Elskte! vidste du — — —

Idamé.

Svag er jeg, ja! tilgiv! saa bør en Moder.
Det skulde ei bebreides mig, ifald
Man bød mig følge dig, og gaae i Døden.
O kan du i vor Søns Sted sende mig,
Hans Moder, hen det offres Seireren!
See! jeg er rede. Intet Suk skal høres
Fra dette Hjerte, stort som dit, min Zamti!

Zamti.

Jeg kjender dig igjen.

Fjerde Optrin.

Octar. Vagt. De Forrige.

Octar.

O man har dristet
Sig til at rane mig det Barn tilbage,
Som jeg Befaling gav at bringes mig!
Vagt! Følger dem! — I staae mig inde for dem!
Gaae! skaffer mig det Barn, som man tør skjule!
Vor Keiser kommer ufortøvet hid.
Til eders Herres Fødder bringer Offret!
(Til Vagten) Gaaer! agter strængt paa disse.

Zamti.

Lydigen

Skal Barnet vorde bragt.

Idamé.

Nei Bødler! nei.
Ei førend dette Hjerte slaaer ei meer.

Octar til Vagten.

Man bringe denne kjække Kone bort!
Der kommer Keiseren. Seer til, at ingen
Af disse Fanger kommer ham for Øine!

Femte Optrin.

Gengiskan. Octar. Osman. Følge.

Gengiskan.

Man driver min Erobringsret for vidt.
Nu hvile Sværdene, og Døden standse.
Jeg vil det undertvungne Folk fra nu af
Skal lades Ro, skal aande frit igjen,
Jeg sendte Rædsler, ieg vil bringe Fred.
Jeg hevnes nok ved Kongesønnens Død;
Den er tilstrækkelig til at udrødde
Den Sæd til evigt Mytterie og Oprør,
Som disse Førstesønner pleie udsaae.
Af Kongeslægten er blot han igjen;
Han maa til sine Fædre. Denne Slægt
Maa bort, men mine Undersaatter leve.
Man skænde mig ei meer de stolte Minder,
De Konstens Undere, som Tiden har
Ærværdiggjort. — Ærbødighed for dem!
De være os Belønning for vor Daad!

Jeg taaler ikke meer, at Brand og Plyndring
Tilintetgjør de Lovenes, de Viisdoms
Uhyre Skatte; disse Viddets Værker,
For eder uden Værd. Vildfarelsen
I dem kan have Deel; men mig er denne
Til Gavn; den sysselsætter Menneskет,
Og gjør det meer lærvilligt.

Octar, dig
Bestemmer jeg at bringe mine Faner
Didhen, hvor Bølgens Skjød gjenføder Solen.
I, tolker og udfører mine Bud
Blandt mine Folk ved Sindis Bred og Ganges
Imedens mine Sønner holde dem
I Hævd blandt mine Folk i Vestens Riger,
Fra Samerkand til Tanais. — Og nu
Farvel! — Bi, Octar.

Sjette Optrin.

Gengiskan. Octar.

Gengiskan.

Skulde du vel troet,
At Skjæbnen havde saa ophøiet mig?
Jeg styrter denne Trone — hersker her,
Hvor før eengang man stolt saae ned paa mig.
Her er det Slot, her denne store Stad,
Hvor skjult blandt Mængden, søgende et Fristed,
Kun Ringeagt, med hvilken opblæst Borger

Mod ham ufrygtbar Fremmed er saa gavmild,
Mig mødte den Gang. — Paa hvad Schyten androg
Kun halvforstaaet, man svarde blot med Haansmil.
End afslog her en Pige da den Haand,
For hvilken Verden skjælver, fem Aar efter.

Octar.

Hvad? Til det høie Trin af Glands og Magt,
Mens Verden knæler stum for dine Fødder,
Det undrer mig en slig Erindring naaer.

Gengiskan.

Jeg tilstaaer, den har fulgt mig stedse siden.
Af alt, hvad før i Ringheds Kaar har mødt mig,
Staar ublid den Erindring blot igjen.
Et Svagheds Øieblik forvilded' mig.
Jeg troede, jeg fandt der den Hjertets Fred,
Som findes ikke i min Nutids Glands;
Som Æren lover — Elskov kun skal give.
Et Nag, som anstaaer Gengiskan kun ilde
Er end tilbage. Gjerne vilde jeg
Hun fra sin lave Standpunkt nu fik see
Den Konge, hun saa uklog da gav Afslag;
Om hun fik see den Glands, hun havde kunnet
Deeltage nu, saa blev det mig en Hevn.

Octar.

Kun vant, min Konge under dig til Lyden
Af dine Sejerstoge, dine Rygters

Basun, for Resten Drøn af Stæders Fald
Og Vaabenbrag, jeg nu kun lidt forstaaer dig.

Gengiskan.

Nu! ogsaa har mit Hierte, siden den Gang
Det og min Stolthed var i nogen Fare,
Holdt Stand mod hvert et Anfald af den Svaghed,
Som her man kalder Elskov. — Idamé,
Jeg tilstaaer, gjorde paa min Sjæl et Indtryk,
Som var mig ukjendt. — Der var Vildelse.
Hist i vort kolde Nord, hvor ikke Alting
Omsmiler os som her, fortryller Skjønhed
Os ikke saa. Der, under meer Besvær,
Hint Kiøn, vort mere ligt, er som vor Himmel
Meer kolbt og skarpt. En egen Art af Gift
Betog mig. Idamé tilbragte mig den
Ved hendes Dine. Tale, Træk og Alt
Henrev mig. Jeg er glad ved hendes Afslag;
Det gjorde mig forbittret, men helbredte
Forvildelsen. Den Gift angriber Hjertet
Med sælsom Kraft. — Ja, uden dette Afslag
Jeg skulde neppe blevet den jeg er.
Nu skylder jeg min Banes store Formaal
Min hele Sjæl. Jeg har betvunget Verden,
Og skulde sukke! — Dybt jeg følte mig
Fornærmet; men, det er for stedse glemt,
Og uden Savn. Den Magt faaer aldrig meer
En Qvinde over mig. Det er forbi.

See hende! — nei; jeg vil ei. Længe nok
Hun nu begræde hendes Stoltheds Trodsen.
Endog at spørge nu om Idamé
Er, Octar, ei tilladt.

Octar.

Her og er Ting
Af større Vigtighed at tage vare.

Gingiskan.

Ja jeg har tænkt formeget paa den Tant.

Syvende Optrin.

De Forrige. Osman.

Osman.

Den Offring, Herre, som du bød, var rede,
Og Barnet frembragt, inden Kreds af Krigsmænd,
Da end et sælsomt Forfald tvinger os
At standse, til paa ny vi faae dit Bud.
Forvildet, svømmende i Graad, der bryder
Et Fruentimmer ind igjennem Kredsen;
Hun overrasker os med vildest Veeskrig;
"O holder inde, raaber hun, det er
"Min Søn I myrde. Man bedrager eder.
"Min Søn, ei Kongens, er det I vil dræbe."
Fortvivlelsen besjæled' hendes Ord.
Af Dine, Aasyn, Stemme, Graad og Skrig.
Og Uforsagtheds Rasen, var det klarlig
Naturens Røst, et Moderhjertes Sprog.

Imidlertid var hendes Mand kaldt frem;
Han, ei i mindre Grad end hun, forvildet,
Men mørk, og sammentrykt i dybste Kummer;
"Af Kongestammen, sagde han, er denne
"Den sidste Spire. Hugger til! Det Blod,
"I bødes at udgyde, det er dette."
En Taarestrøm ledsaged' Mandens Ord.
Hun sank, et farveløst og livløst Liig,
Som aabned dog omsider brustne Øine,
Og fordred med fornyet Liv sit Barn. —
Saa ægte Sorg tillyver ingen Konst sig,
Saa bittre Taarer fældte Ingen før.
Tvivlraadig, ubesluttet, man ved mig
End beder, Herre, om dit høie Bud.

Gengiskan.

Jeg skal vel klare dette Gøglespil.
Den, som vil skuffe mig, er Straffen vis.
Det Folk, jeg vandt, vil dog ei gjække mig!
Det ønsker dog vel ei fornyet Blodbad!

Octar.

Din Viisdom skulde blændes af den Qvinde!
Det hende var, den døde Keisers Søn
Var anbetroet. At for sin Herres Barn
Hun fatted' Godhed, er naturligt; ogsaa
At den ved Nød og Farer end fik Tilvæxt.
I saa Fald ligner Lidenskab Naturen,

Og Sorgens Sandhed hjelper godt Bedraget,
Men let der skaffes Lys i dette Mørke.

Gingiskan.

Hvem er da hun?

Octar.

Man siger, hendes Mand er
En Lærd, af dem, der gjaldt saa meget her;
Som, pukkende paa høit anseete Love,
Fra deres Domstoel pleied' trodse Konger.
I Mængde er de uden Tal; tilhobe
I Lænker nu. Man Lov af større Fynd
Vil lære dem. Han hedder Zamti! — Ham
Og Hustrue Kongens Søn var overdragen.

Gengiskan.

At man har Konster for, som fordre Straf
Er klart. Gaae! Undersøg hvad her er Sandhed.
Fast paa sin Post hver Kriger agte noie
Paa alt. Man taler om et Overfald —
Om at Corna gjør endnu Forsøg.
Og ned ad Floden har man mærket Krigsfolk.
Vi maa dog vide, hvilke Dødelige
Der tør endnu staae frem mod os og Døden;
Om man endnu vil tvinge Krigens Børn,
At bringe Nederlag til Jordens Udkant.

Tredie Optog.

Første Optrin.

Gengiskan. Octar. Osman. Krigere.

Gengiskan.

Hvad har man oplyst af de Fangers Anslag?
Hvori bestod det? og hvorledes har man
Alt straffet det? Den Kongepode er
Omsider, Octar, dog vel i din Haand?

Osman.

Man søger Lys endnu i dette Mørke.
At vises Pinebænken skrækked' ei
Den Mandarins Halstarrighed. Han rolig
Blier ved, hvad han har sagt, og af hans Aasyn
Det synes klarlig sandt. Beængstet svarer
Hans Hustru blot med Taarer; de og Sorgen
Gjør hende dog kun endnu mere skjøn.
Hun, trods os selv, bevæged' alle Hjerter,
Og tvang os ukjendt Medynk af. Saa skjønt
Som hun var, havde ingen af os alle
Seet noget før; — og nu, utrøstelig —
Du vil forundres Herre — hun bønfaldt om
At torde kaste sig for dine Fødder.
"Naar Kongers Sejervinder, sagde hun,
"Kun hører mig, han selv, hvor streng han er,

"Vil skjærme Uskyld, kan ei være grusom.
"Almægtig maa han være ædelmodig,
"Ei spotte den Ulykkeliges Nød."
Saa talte hun. Jeg troede Pligt, at love,
Du naadig ikke afslog hendes Bøn.

Gengiskan.

Den Hemmelighed kommer da for Lyset.
Lad hende komme; bringer hende hid.
Hun spilder digtet Klage, Suk og Graad.
Paa en Erobrer Sligt er uden Virkning.
Nei! her skal hendes Kjøn ei skuffe mig;
Det dertil kun forvel har lært mig Mistro.
Mit Bryst for dem er længe siden lukket.
At see mig, ønsker hun. Sin Skjæbne vil hun
See afgjort. Vel! Det skee! Vil hun endnu
Kun skuffe mig, saa ønskte hun sig Døden.

Osman.

Her bringes hun, som du tillod det.

Gengiskan.

Himmel!
Hvem seer jeg? Er det Koglerie? — o Skjæbne!
Bedrager jeg mig ei? Er det en Drøm?
Selv hende! Jdamé! og — — —

Andet Optrin.

De Forrige. Idamé.

Idamé.

Store Konge!
Byd! — end en trøstløs Kones mørke Dage!
Du vil jo Hevn; jeg derpaa er beredt.
Men skaan, o Konge! et uskyldigt Barn!

Gengiskan.

Fat Mod! Lad fare denne Angst! Du seer mig
Ei mindre overrasket, end du selv er.
Os begge skuffed' Skjæbnen, som gjør alt.
Alt heel forandret er. Men er en Nordbo,
Som, engang du forsmaaede, nu forvandlet
Til den Erobrer, Asien bæver for,
Du frygte ham dog ikke. Keiseren
Har glemt, hvad Temuschin maaskee blev stødt for.
Til Seiren, til min Trone, og til Skjæbnen
En Fjendestammes sidste Skud maae offres;
Hans Blod forlanger Statens Ro; ham maa
Jeg fordre overgivet i min Haand,
Men for dit Barn dit Hjerte være trygt.
Jeg selv beskytter det.

Idamé.

Gud! Lever jeg?

Gengiskan.

Men ogsaa fordrer jeg ukonstlet Sandhed,

Men skal med Rænker ville blinde mig.
Hvem spinder dem? Du eller din Gemal?

Idamé.

Skaan, Konge, de Elendige i Nøden!

Gengiskan.

Han Skaansel? Han? af mig?

Idame.

Af dig, o Konge!

Gengiskan (for sig selv.)

Jeg har formeget sagt; meer end jeg vilde.

Idamé.

O giv mig mit ulykkelige Barn!
Du gav dit Kongeord, du gav Benaadning.

Gengiskan.

Den gav jeg i din Haand. Min Høihed krænkes,
Mit Bud foragtes, og min Vælde haanes;
Du føler selv, hvorvidt man driver det.
Ei nok, at man unddrager mig det Barn,
Jeg fordrede, og trodser min Befaling,
Alt længe øvet i at haane mig;
Men ei det er blot fra i Dag, jeg skylder
Dig Hevn. — Din Mand — det Navn alt er ham
Brøde —
Den dig saa dyrebare Mand, hvem er han,
Som saa har vidst at fængsle Idamé,
Og vover fræk at trodse mig? — Han komme!

Idamé.

Han er en dydig Mand, som tjener tro
Sin Gud, næst Ham sin Konge, gjør mit Liv
Lykſaligt; første Gang ved sin Ulykke
Har voldt mig Sorg.

Gengiskan.

Skjønt! skjønt! — Og fra hvad Tid
Er dette Baand vel knyttet?

Idamé.

Fra den Tid
Da gunstig Lykke fulgte Temuschin
Paa Tog til fjerne Rigers Undergang.

Gengiskan.

O da! da han med Haan var her viist bort!
Da Ret til Hevn han fik mod eder begge!
Og disse Egne Adkomst til hans Had.

Tredie Optrin.

Gengiskan, Octar, Osman paa den ene Side.
Idamè, Zamti paa den anden. Vagt.

Gengiskan.

Tael! Har man efterlevet min Befaling?
Er Kongesønnen bragt i mine Hænder?

Zamti.

Jeg har opfyldt min Pligt. Ja! det er gjort.

Gengiskan.

Du veed om Rænker og Opsætsighed

Undgaae min Arm, og om jeg er lemfældig.
Vild og, at, har du skilt mig ved mit Offer,
Det trods din Træskhed findes skal igjen;
Og da er Barnets Skjæbne ogsaa din.
Dog, jeg vil troe dig. Til Vagten. Jeg har alt befalt
Den Dreng, som denne Træl har bragt — som sagt —

Zamti.

Ulykkelige Fader!

Idamé.

Holder inde,
Umenneske! Er Konge, det din Naade?
Det er da saa, en Seirer holder Ord!

Gengiskan.

Og det er saa, man skuffer, driller mig?
Det gaaer for vidt. Nu alt opklares maa,
Strax, strax! Er dette Barn det, jeg har fordret?
Bekjend! hvis ei, det gjelder flux dets Liv.

Idamé.

Velan! Du seirer, Moderkjerlighed!
Hvis den Bekjendelse, som den aftvinger
Mig i min Qval, endnu for dig er Brøde;
Og stiller ikkun Blod din Grumheds Tørst,
Tag da det Hjertes, som i Nøden svigted'.
Men skaan, o skaan, den Bedres! skaan min Mands!
Det er da Sandhed, at vor høie Hersker
(Han var det, uden din Bedrivt, endnu)
Mig havde anbetroet, og min Gemal,

En os, og alle Menneſker paa dig nær,
Ærværdig Skat, ſin Søn, til Varetægt.
Der følger Rædſler nok med dine Seire;
Din Hæder meer end nok af Blod er ſudlet.
Vor Konge lod du myrde, og hans Dronning,
Ved deres Side Fem af deres Sønner!
O Gud! o Gud! de Strømme Uſkylds Blod!
Saa Riget om paa alle Kanter herjet! —
Den Myrden burde alt dig være nok.
Her kommer en Barbar, og fordrer os
Betroede Skat, ſaa mange Kongers Afkom,
Vort ſidſte Haab. Ved denne Rædſelsfordring
Seer min Gemal, ubøielig i Troſkab
For ſin Monark, alene paa ſin Pligt;
Og, uden Vaklen, overgiver han
Sin egen Søn. — Naturen, trodſet ſaa,
Hans deelte Sjæl forgjæves ſønderriver.
Af eder taalte ei ſaa hellig Daad
At vorde kjendt. — Jeg burde hædret meer
Hans ſtrænge Dyd, og lignet ham; men ak!
Men jeg er Moder. Til den Grumhed's Kraft
Min Sjæl ei kunde hæve ſig, og taus
Tillyve Barnets Drab mit Bifald. — Nokſom
Min Smerte vidned', jeg var Barnets Moder.
See her dets Fader, knuſt! — O! fatter Du
Hvor dydig, reen og ſtor en Sjæl der hører,
Til at bedrage ſaa ſom han? Mig taler

Min Uskyld for; — ham! kan Du nægte ham
Ærbødighed for hvad Du kalder Brøde?
Straf mig! alene mig! Jeg har paa een Gang
Forraadet en Gemal, som jeg tilbeder,
Og mine Kongers Blod. — Min Zamti! du
Min inderligste Ømheds høie Gjenstand!
See! Moderømhed var min hele Brøde.
I Liv og Død jeg følger dig; men tilgiv,
O tilgiv, at jeg frelste dig din Søn!

Zamti.

Tilgive dig! og hvad? Min Idamé!
Hvad ei tilgive dig? — Ei meer jeg klager.
Held mig! Min Konges Liv er nu betrygget!
Hans Blod er frelst.

Gengiskan.

Det er det ei, Forræder!
Opret din Brøde, eller undgjæld selv!

Zamti.

Adlyde uretfærdigt Bud er Brøde.
For mig er mine Kongers høie Røst
Endog fra deres Grave mere hellig
End din. Du seired', men er ei min Konge.
Var jeg din Undersaat, jeg var dig tro.
Tag kun mit Liv; men bær Høiagtelse
For min Retskaffenhed. Jeg overgav dig
Min Søn. Jeg ham har kunnet offre dig.
Troer du jeg for mig selv endda kan frygte?

Gengiskan til Vagten.

Han bringes bort!

Idamé.

O Konge!

Gengiskan.

Jeg befoel.

Idamé.

Mig ramme din Fortørnelse! o mig!
Du Fædreland, og Konge, og min Søn,
Tyran! betogst mig — ogsaa nu min Mand!
O! blødgjør intet da dit haarde Bryst!

Gengiskan.

Bort! Bort! følg ham, som Skjæbnen bandt dig til.
Du tør tiltroe dig, at bevæge mig?
Og jeg bebreides — jeg! af dig! Forvovne!

Idamé.

Jeg forudsaae det. O! alt Haab er slukt.

Gengiskan.

Bort! kunde dette Hjerte, trods det selv,
For Idamé endnu til Naade bøies!
Hun føler selv, hvad end forsones maatte.

Fjerde Optrin.

Gengiskan. Octar.

Gengiskan for sig selv.

Hvad er det, som imidlertid mit Bryst
Gjør saa bespændt, saa trangt? Hvad? sukker jeg?

Jeg? og hvorfor? og vakler min Beslutning?
Hvad Guddom taler gjennem hendes Læber?
Har Skjønhed eller Dyden da en Magt,
Mod hvilken min kan ei bestaae?

Tov Octar!

Jeg frygter for mig selv, forstaaer ei meer
Mig selv. Mit Hjerte trænger til en Ven.
End har det ingen.

Octar.

Du affordrer mig
Uforbeholdenhed! Er der en Fjende
At rødde bort, er der en farlig Stamme,
Som maa til sidste Rodskud kappes af,
Saa spild ei Tid, vær snar; brug Strænghed; den
Kan en erobret Trone ei undvære.
Hug uden Standsning Slag i Slag, og vær
En Strøm, som alt henriver i sin Fart,
Og Tiden vil gjenbringe Ro og Orden.
Lærvilligt danner Folket sig til alt.
Af hvad det udstod Mindet selv vil svækkes.
Snart det tilgiver, snart forglemmer, alting.
Men tappes Blodet Draabe efter Draabe,
Blier Saaret langsomt lægt, og rives op;
Gjenbringe nye Tider gamle Plager;
Da blier Fortvivlelsen til Kraft og Mod;
Et svagt forvandles til et stridbart Folk,
Saa farligt nu som det var nedtrykt før.

Gengiskan.

Hvad? denne Idamé! Hun! selv i Lænker — —
En oprørsk Slaves Viv, som trodser mig! —

Octar.

For hende, seer jeg, der er ingen Naade,
Hun kan ei vente andet end dit Had.
Du siger selv, det du har følt for hende,
Det var kun Opblus af en Flyveild;
Den har det Afslag før, den Trodsen nu,
Og Tiden slukket ud til sidste Gnist.
Du seer i hende kun Misdæderske,
En Medforbryders Mage.

Gengiskan.

En Forbryders,
Som jeg skal straffe. Ja, jeg bør, jeg vil.
Mit Ædelmod er ei for Folk, som ham.
Jeg taale den foragtelige Træl! —
Jeg! en Rival i ham!

Octar.

Hvi taale ham?
Du er almægtig, og ei hevnet?

Gengiskan.

Himmel!
Saa lidt mit Hjerte ligner meer sig selv!
En Skjønhed bringer det i Oprør, seirer,
Afvæbner det med nogle Taarer! tvinger
Mig til at taale Haan! at sukke! — mig!

Og min Rival en Træl! og lykkelig!
Jeg taaler, at han aander! at han elskes!
Jeg, selv i ham, hun elsker, yder hende
Ærbødighed; og jeg er bange for
At saare hende, hvis jeg bruger Staalet
Mod den uværdige Forhadtes Barm!
Saa elsker du da Gengiskan? og sukker?
Hvad er den Elskov? Har den saadan Vælde?

Octar.

Jeg blot forstaaer at slaaes, som du selv
Har deri underviist mig. Det, jeg elsker,
Er mine Gangere, mit Spyd, min Bue.
De Hjertets Griller har jeg ei Forstand paa.
Kun Seiren kjender jeg, og vore Skikke,
De Fangne adlød altid Seireren.
Hin Finhed, ubeqvem og fremmed, troer jeg,
Kun passer slet for dig og for din Lykke.
Om en Slavinde meer lidt ængstlig venter
Paa din Befaling, er da det saa vigtigt?

Gengiskan.

Hvo kjender bedre end jeg selv, hvorvidt
Min Vælde naaer? Jeg kan, for vel jeg veed det,
Kun bruge Magtsprog. Hvad blev det for Lykke!
Hvor ussel, grusom, ædbret! — den, at tvinge
Et Hjerte, som ei overgav sig selv!
I Dine, ved hvis Ild vor Sjæl blev optændt,
Kun Taarskyer, evig Angst, at see!

Kun eie en Slavinde, som imodtog
Vor vilde Lidenskab med Gru og Afskye! —
Er Tartariets vilde Rovdyrs Liv
Meer ublidt? deres Elskov meer barbarsk?
Vel! uden Omsvøb tilstaaet: Idamé
Har med en uforklarlig Overmagt
Besejret mig. Mit Hjerte, frygter jeg,
Vil mindes denne Dag. Jeg blev forbittret;
Men hun tog over mig og min Befaling
En sikkrere, meer ubegrændset Magt,
End mine Seire give mig, og end
De hundred Kongers, jeg betvang, tilsammen.
Nu seer du Grunden til min Sjæls Forvirring.
Hun var forviist for evig af min Hu;
Jeg mine Rigers Herre, og min egen;
Hun glemt. — Jeg hende seer igjen; hun seirer,
Og jeg — — — er hendes.

Femte Optrin.

De Forrige. Osman.

Gengiskan.

Nu; hvad bringer du?
Og hvad har hun besluttet?

Osman.

Med sin Mand
At gaae i Døden, før end robe, hvor

De skjule det ulykkelige Barn.
De see med Ro, man dem bereder Pinsler.
I Mandens Arme styrkes hendes Mod
Ved hans. Og begge, uden Spor af Angst
De bede kun om Døden med hinanden.
Et talrigt Folk, i Graad og stum Bestyrtning,
Omringer dem.

Gengiskan.

Hun venter — hun af mig
Sin Død! — Gaa! opliv hendes Mod, sig hende,
At hendes Liv er trygt, er kjært, er helligt
For hendes Herre! Flyv!

Siette Optrin.

Gengiskan. Octar.

Octar.

Et selsomt Budskab!
Det angaaer dog det kongelige Barn,
Som skulde — —

Gengiskan.

Dræbes? — Ti!

Octar.

Og dog befoel du,
Det skulde rives hende selv af Armen,

Gengiskan.

Nu! Opsat!

Octar.

Du maaskee — — —

Gengiskan.

De kan ei undflye.

Octar.

Man dog maaskee bedrager dig.

Gengiskan.

Hun ikke.

Octar.

Du vil, den Kongeslægt skal ei døe ud?

Gengiskan.

Det, jeg vil, er, at Idamé skal leve.
Gaae! Sørg for Resten du. Søg hende op!
Dog nei! Jil, Octar, iil! Tving hendes Mand
Til Lydighed! det Barn, det Offer! — Smaating!
Han vel skal bringe mig et større Offer.

Octar.

Hvem? Han?

Gengiskan.

Ja, ja, han selv.

Octar.

Du taler, Herre,
I Vilde, troer jeg.

Gengiskan.

Tæmme Idamé,
See hende, elske hende, o! af hende
Den Utaknemmelige elskes! — — — eller

At hevne mig paa hende, straffe hende! —
Du seer igjen min Svaghed. Trods mig selv,
Henreven af de meest modsatte Længsler,
Jeg bæver — og veed selv ei, hvad jeg vil.

Fjerde Optog.

Første Optrin.

Gengiskan. Krigere.

Gengiskan.

Skal da for stedse Frihed, Ro og Fred.
Alt, hvad jeg søgte, flye mig? Hvad er jeg
Mig selv? O fra i Dag begynder jeg
At føle Vældens sørgelige Vægt.
Jeg søgte Idamé. Hvad finder jeg!
En Høvding-Flok, den Kongelivets Plage.
(Til Krigerne.)
Gaaer! og som sagt, den ydre Pynt af Borgen
Er Samlingsstedet. Strax! — Den Flok Coreer
Maa ei for Intet torde prøve paa
At overraske os. Alt har man udraabt
Til Konge det ulykkelige Barn.
Dets Hoved i min Haand, jeg gaaer imod dem.
For sidste Gang: man lære denne Zamti

At lyſtre. Kun for længe har jeg opſat
Den kongelige Oprørsqviſt at kappe.
Bort!

(alene.)

Gruſomhed, hvis Syſler høre til
At være Herſker, hvor nedtrykker den
Min Sjæl, saa ſtemt for ganſke andre Syſler!
At ſtyre Folket, toile disſe Krigsmænd,
Forudſee Farer, dæmpe Mytterier,
Hvor tungt for Hjertet! — og dog ſkjule Vægten! —
Før, kjendt af Ingen, var jeg lykkelig.

Andet Optrin.

Gengiskan. Octar.

Gengiskan.

Hvad Budſkab bringer du fra Mandarinen?

Octar.

Ham rører ingen Trudſel, intet Henſyn.
Jeg blues ved, at jeg har maattet bruge
Dit eget høie Navn mod ſlig en Fjende.
Han ſeer med roligt Øie paa hver Dødsſtraf,
Og taler, ſom var Overmagten intet,
Om Ret og Pligt. Man ſkulde troe, han ſad
Paa Dommerſtoel, og os forkyndte Love.
Lad dem forſvinde, Konge, ham og hende,
Oprørerſker; Nedlad din Høihed ei

Til saadan Svaghed! Bør det være taalt,
At den, som Jorden bæver for, blier trodset?

Gengiskan.

Forunderligt! Og disse Dødelige.
Som trodse Jordens Herrer, hvo er' de?
De Yttringer, i vore Egne hidtil
End aldrig anede, hvorfra vel de?
Sin Konge, som ei meer er til, den eene
Opoffrer, uden Frygt og Nag, sin Søn!
Sig selv den anden for en Ægtefælle!
Og intet bøier, intet skrækker dem!
Hvad er det Alt? — O, kan jeg see med Alvor
Paa dette Folk, skjøndt lagt af mig i Lænker,
Og dog ei selv tilstaae det dyb Beundring?
Jeg seer dets Flid at undervise Verden;
Saa gammelt, kunstrigt, og uhyre stort;
Dets Konger grunded' deres Magt paa Visdom,
Betvang dets Nabofolk til disses Held;
Holdt Orden; herskede ved deres Sæder. — — —
Den Lod, os Himmel gav, blot Styrke blev;
Vor Kunst er Krig; vor Daad, at ødelægge.
O hvortil nytter mig mit store Held?
Hvad bringe mig al Verdens Taarer ind?
Vi farve vor Triumfvogn rød med Blod. —
Der gives dog maaskee en anden Storhed! — —
I Løn jeg maa misunde disses Dyder,
Og dem, jeg undertvang, mig ønske lig.

Octar.

Beundre dette svage Folk! — Hvad stort
Er der da i de Konster, Blødheds Fostre,
Som frie dem ei engang for Drab og Lænker?
Er ei den Svagere bestemt til Træl for
Den Stærkere? For Møie og for Mod
Maa alting under Solen vige. Men
Her er det dig, som viger, taaler Spot,
Og strækker, trods din Vrede, Haanden ud
For, hvad veed jeg? blandt os ukjendte Lænker.
Du underkaster dig, at høre Murren
Af dem, du har at takke for dit Held!
Vil dine stolte Vaabenbrødre see paa,
At Elskov viser al den Hæder ud?
Sligt ærgrer høie Sjæle, bringer Rødme
Paa Kjækkes Kinder. — Troe, i mine Ord
Du hører dem. I deres Navn og Statens
Jeg taler. — Undskyld en Tartar, en Krigsmand,
Hvis Isse, under Hjelmen, graa er bleven,
I Kamp for dig — som hover ei den Tant,
Og nu har viist dig Æren, den det synes
Dit Die, blændet, ikke saae paa meer.

Gengiskan.

Man hente Idamé!

Octar.

Du vil? — —

Gengiskan.

Adlyd!
Hold din forvovne Nidkjærhed i Tømme!
Min Undersaat skal med Ærbødighed
See, hos sin Hersker, selv, hvad han troer Svaghed.

Tredie Optrin.

Gengiskan (alene.)

Jeg da ei meer kan modstaae Skjæbnens Dom;
Hun er af Himlen selv bestemt for mig.
Hvad har jeg og i al min Storhed gjort?
Ulykkelige! — O, det er jeg selv,
Af alle dem, der høre til min Storhed,
Paa Kamp saa gridsk', med deres Blod saa ødsle,
Har nogen eneste tildraget sig
Mit indre Væsen? bortspredt Skyen der?
Hvor mange Riger jeg betvang, mit Hjerte
Er lige tomt, og træt, og kjedt af Alt. —
Forvildelse! — Er det end saa, nu vel!
Min Aand behøver en Forvildelse,
At skaffe Dag i denne Tungsinds-Nat,
Og blidne lidt den kjede Tronesidden.
De Octars skumle Raad — — o bort med dem!
Rundt om mig idel blodbesølte Dynger —
Forsultne Rovdyr — glubske, lumske Stimænd,
Afrettede og snu' til Mord og Ran.

Til Krig de fødtes, ei til Hof for mig.
Jeg kjender Kjærlighed, og jeg afskyer dem.
Nu! — stride under mig, døe under mig,
Det maae de; ei bedømme mine Forhold.
Du tøver, Idamé! — Der kommer hun.

Fjerde Optrin.

Gengiskan. Idamé.

Idamé.

Du end engang vil nyde Synet af
Min Angst. O spar en Hustru og en Moder.
Forsøg ei min Elendighed; du derved
Selv vilde blues.

Gengiskan.

Bort med denne Frygt!
Din Mand kan give efter; kan tilgives,
Ifald han vil. End er hans Skjæbne opsat,
For dig der er i denne Barm blot Naade.
Min gode Stjerne, haaber jeg, det er,
Som mig, paa Himlens Bud, til dig har ledet.
Dens Hensigt, da du fødtes, var maaskee,
Ved dig at tæmme en Erobrer, mildne
Den hvasse Haardhed i din Herskers Barm,
Som Fødested og Skjæbne havde frembragt.
Forstaae mig: jeg regjerer; over mig
Jeg byder dig en Magt, du ei har Ret til.

Du har en Ægtefælle. Mine Love
Tillade, dette Baand at løses; da
Staaer Verdens Herſker ene under dig.
Staaer han dig ikke an, en Trone er dog
Ei at foragte, Kongediademet
Vel og kan tørre nogle Taarer af.
Dit Fædrelands og dine Landsmænds Beſte
Tilraade dig ſom jeg: knyt dette Baand!
Viſtnok kan dette Sprog dig ſynes fremmed;
Blandt knuſte Troners rygende Ruiner
Mindſt paſſeligt maaſkee for den, der nys
Var de Monarkers Bane, ſom beſad dem.
Men tænk, det første Baand dog ſkuffed dig.
Han, ſom dig gaves da, var dig ei værd.
For Jordens Herre fødtes Idamé.
Det er med tyve Septre i ſin Haand
Din Temuſchin du ſeer. — Der blinker Perler
I dine Øine; og du ſlaaer dem ned.
Dit Hjerte banker høit. Hvad tør jeg vente?
Tael: glem min Magt og Stolthed; blot betænk
Din egen Fordeel. Idamé! tael frit!

Idamé.

Fordømt til ſaa mangfoldig Kaarsomverling,
Jeg dølger ei, hvor høit endnu dit Forſlag
Forvirrer og beſtyrtſer mig; men kan
Jeg fatte mig, ſaa bliver dog mit Svar dig
End meer uventet. — Du erindrer dig,

Den Gang din Fremtids Vælde end var skjult
Bag Ubekjendtheds Slør. Nu Jordens Skræk,
Var da kun Temuschin. End var der ei
En Verden i din Haand. — Velan, erfar,
At den Gang havde jeg modtaget den.

Gengiskan.

Du kunde, Himmel! kunde elsket mig!

Idamé.

Mit Hjerte skulde den Gang, siger jeg,
Ei afviist det, som Temuschin tilbød mig,
Hvis ei de Vise, som jeg skylder Livet,
Mig modsat Forhold havde gjort til Pligt.
Forældres Magt blandt os, jeg troer, du kjender,
I Alt er deres Bud os hellig Lov.
Vort faldne Rige (hvi blev det ei evigt?)
Grundfæstet var paa denne Faderret,
Paa Ægtebaandets Tro, paa Ære, Retfærd,
Og Eedens Fasthed. Om end dette Rige
Er dine lykkelige Vaabens Rov,
Den Aand, som det besjæled', fældtes ei.
Din Skjæbne er forandret; min staaer fast.

Gengiskan.

Du havde elsket mig! —

Idamé.

O, lær at indsee
Deri en Grund desmeer, til ei af mig
At vente andet, end et evigt Afslag.

Det Baand, mig binder, er af Himlen knyttet,
Min Mand mig hellig; — ja, jeg elsker ham.
O, meer end du, din Trone, al din Storhed,
Er mig min Mand. Tilgiv mig Hjertets Sprog,
Men lær Ærbødighed for vore Sæder.
Tro ei, forfængelig jeg søger Storhed
I denne Seier over mægtig Seirer.
Mig koster saa retfærdigt Afslag Intet.
Retfærdig mod mig selv jeg gjør min Pligt,
Og sætter ingen Pris paa dette Offer.
En anden byd de Gaver, du bød mig!
Løsriv dig, Herre, fra et Hjerte, som
Ei skjønner deres Værd! Og, da det er
Min Lod, bestandig at bønfalde dig,
Saa tillad, at min Zamti ei erfarer
Den Sejr, han vandt, som dog kun haanfuld Tvivl
Mod dette Hjertes Troskab bragte ham.

Gengiskan.

Han veed mit Forsæt. Han maa finde sig
Deri. — Han maa, hvis Livet er ham kjært.

Idamé.

Han kan det ei; og, skulde nogen Qval
Hans høie Sjæl et Øieblik forvilde,
Hans Hjerte gjøre svagt; da er det mig,
Som Pligt, som kjærlig Troskab kaldte til
At staae ham bi, at Svaghed ei forleder

Ham til vanhelligt Angreb paa et Baand,
Saa helligt, reent og fast, som vor Forenings.

Gengiskan.

Hvad jeg erfarer, Guder! er det muligt?
Saa skyldig han har gjort sig, mod dig selv,
Da mere grum end vildest Rovdyr, han
Dit Barn dig frarev, for at see det dræbt!

Idamé.

Og seer du ikke med Ærbødighed
Den Dyd, hvis Strænghed han adlød! Han tænkte
Med Heltens Mod — jeg handled kun som Moder.
Og fandt jeg ham endog for streng retfærdig,
Jeg maatte nokſom dog høiagte ham,
For troløs ei at vorde ham uværdig.

Gengiskan.

Alt, alt hos dig forundrer, o men ogsaa
Forbittrer mig; og selv dit Overmod
Aftvinger mig Tilbedelse. — Mit Hjerte,
Det undertvinger, men oprører, du.
O frygt mig, frygt mig! Trods min Svaghed kan
Min Rasen vel gaae længer end min Ømhed.

Idamé.

At Pinsler, og at Død er i din Haand,
Det veed jeg. Lovene dog end bestaae;
De ere stærkere end du.

Gengiskan.

Hvad! Love!

Og hvilke? Her er ingen Lov. — Hvo tør
Staae frem, og pukke paa en Lov, mod mig?
Mit Vink er her den hele Lovbog, Schytens,
Mit, Eneherrens, Seiervinderens.
Nok koster mig, hvad I tør kalde Lov.
Ja, før engang, da her vi vare lige,
Da vore Hierter droges til hinanden —
Thi, trods din Grusomhed, det var dog saa —
Da Alt foreente os, da kom de Love,
O jeg afskyer dem, og adskilte os,
Og haaned mig, og bandt dig til din Mand.
Jeg knuser dem; et Ord, og det er nok.
Gjør nu som hele Verden, adlyd mig.
De barske Skikke, de forroste Sæder,
Saavidt de trodse mig, saa er' de Brøde,
Jeg har befalt; din Zamti i min Haand
Skal give eders Konge, og sig selv.
Mig begges Liv skal være Borgen for
Din Lydighed. — Jeg gaaer. Hvad det vil koste
At trodse Gengiskan, som elsker dig,
Som blues ved at elske dig, det veed du.
Nu overvei, og vælg.

Femte Optrin.

Idamé. Asseli.

Idamé.

Død eller Skjændsel
Er Valget. Mine Kongers rene Blod,
Og du, mit halve Liv! Mig begges Skjæbne
Er da i Hænde lagt. O elskte Mand!
Du vil det selv, jeg skal din Dødsdom fælde.

Asseli.

At kaste trodsig hen den Overvælde,
Som Himlen selv forbandt med Dyd og Skjønhed!
Den Magt, der underkaster denne Vildmand
Forstandens Love, kun i dine Blik
Ham læselige! — Allerede vant
At tæmme ham, hvad kan ei du udrette!

Idamé.

O! som om disse Fortrin ei forøged'
Min Jammer!

Asseli.

Men dit knuste Fædreland
Formaaer kun du at lindre. Ene dig
Gav Himlen det til Værn mod dets Tyran.
Erfoer du selv ei nys hans Sjæl ved dig
Dens Vildhed affort? Hang ei i et Haar
Din Zamtis ham forhadte Liv alt tidt?
Det vil skee tiere. End lever Zamti,

Og trodser ham, ei skilt fra dig engang.
Han ærer dig i ham. Mishage dig,
Er hvad paa Tronens Grus den grumme Seirer
Endnu ei tør. Glem heller ei, han eengang
Dog her den første var, som hylded' dig
Af et, da reent, dig ei uværdigt Hjerte.

Idamé.

O ti! — Og nu! blot Mindet nu er Brøde.

Sjette Optrin.

Zamti. Idamé. Asseli.

Idamé.

Ak! er i denne grændseløse Kummer
Jeg din endnu! — tillades dig at see mig!

Zamti.

Jeg skal. Tyrannens Grusomhed befoel.
Det Øieblik jeg har igjen, det skylder
Jeg ogsaa den.

Idami.

Og veed du, for hvad Priis
Tyrannen dit og Prindsens Liv mig byder
Tilfals?

Zamti.

Tael ei om mit! Tænk ei paa os!
I almeen Nød maa ingen Enkel tælle
Sig med. Glem ei min Idamé, jeg har
Een Pligt, kun een; den er, at redde Kongen.

Vort Liv, vor Tjeneste, vort hele Væsen
Er hans, endogsaa Barnets Liv, den Søns,
Som fødtes at erkjende ham for Herre.
Kun Æren er en Skat, vi skylde Ingen.
Mens Døden overalt omgiver Prindsen,
Saa har jeg skaffet ham et Skjul, et skummelt,
Men for det første sikkert Tilflugssted,
Hans Fædres Grave. Tøve vi, saa faaer han
Snart hjemme der. Forgjæves venter ham
Coreahærens modige Anfører.
Jeg lovede at sende ham Etan,
Der tro, som jeg var, skulde bringe Prindsen
Derhen. — Nu er Etan, som jeg, i Lænker;
Og nu har Prindsen i den hele Verden
Kun dig. — Du og maa redde ham, tillige
Din egen Søn, din Ære, eet med min.

Idamé.

Forklar dig! Tael! Hvad skal jeg?

Zamti.

Glemme mig,
Og leve for dit Fædreland; for det
Opoffre Alt. Nu løser dig min Død
Fra mig; den ender vore Forhold.
Derved har Himlens Dom bestemt din Skjæbne,
Den Hæder, at du blev min Aske tro,
Opveier ei en endnu mere skjøn.
Lad mig opfylde det, hvad ubetinget

Min Konge, døende, paalagde mig,
Og som jeg svoer ham til. Jeg gav min Søn;
Jeg giver endnu meer. Min Idamé,
Fri ved min Død, du gjøre nu Tyrannen
Til Fange! Udsluk paa min Grav hans Tordner!
Om nu det gjør mig Døden noget rædsom,
At jeg til den Barbar antvorder dig;
Og seer den Offring mig vanhellig ud —
Agt ei derpaa! See, Pligten gjør den reen;
Min Død afsoner den fuldkommen. Indsee,
Den saa nødvendig er, som frygtelig.
Nu! — min ulykkelige Konges Moder
Du vorde, Idame! Og saa: Regier!
Din Konge leve! og din Brudgom — døe!
Ja — under disse Vilkaar — herske du!
Saa vil jeg. (vil gaae.)

Idamé.

Bi! Du kjender mig da ei?
Den usle Høihed skulde være mig
Betaling for min Skjændsel! for dit Blod!
Du troer, jeg mindre Hustru er end Moder!
Barbar, du skuffer dig. Din barske Dyd
I dobbelt Udaad gjør dig skyldig; Udaad,
Som Menneskenatur og Kjærlighed
Maa gyse ved. Du mindes da ei meer,
Jeg er din Hustru, og jeg elsker dig?
O tro mig, i vor Jammer er der os

En mere skjøn og ædel Vei til Graven.
Det være Elskov, eller blot Foragt,
Saa har til mig Tyrannen ingen Mistro.
Jeg inden disse blodinddrukne Volde
Gaar fri; man vogter ei paa mine Skridt.
Coreernes Anfører, ubemærket,
Har nærmet sig ei langt fra dette Gravsted,
Hvor du har Prindsen skjult. Jeg kjender nøie
De skjulte Gange mellem Gravene,
Og derfra ud. Jeg gaaer at sørge for
Den spæde Konges Liv, og bringe ham
Til hine, hans og Fædrelandets Mænd,
Paa hvem det sidste Glimt af Haab beroer.
Med ham paa Armen, gjennem deres Rader,
Tilbærer jeg dem Mod og Kraft og Held.
Saa er jeg her igjen; da skal, jeg veed det,
Vi begge døe, men o, en herlig Død;
Vi efterlade os en stor Erindring,
Og give vore dunkle Navne Rang
Blandt Jordens første Navne. — Har mit Hjerte
Forstaaet, og følger det, din Underviisning?

Zamti.

Du selv beaander hende, store Gud;
Unddrag saa hellig Idræt ei din Bistand!
O hvad er Zamti mod hans Idamé,
Som Himlen værdiger det store Kald,
Sin Konge og sit Fædreland at redde!

Femte Optog.

Første Optrin.

Idamé. Asseli.

Asseli.

Flugt! Uden Standsning Flugt! og ingen Mod-
stand!
End anden Gang i Dag du er hans Fange!
Hvi og den Trodsen mod den vilde Seirer?
Hans Fortrin over svage Dødelige
Er for bestemt. — Du! Hvad formaaer vort Kjøn?
Et Barn, en Krigshær uden Mod! hvad kunde
Der og udrettes?

Idamé.

Jeg adlød min Pligt,
Svag, qvalt af Angst for eget Barn, jeg bar
Vor spæde Konge ved mit Bryst til Leiren.
Det flux opmanded Krigerne at see ham.
Tartaren kom, og Skræk og Død med ham,
Og hine Ørkners græsselige Horder.
Nys afført Lænke blev paa ny min Lod.
Alt er forbi.

Asseli.

Og nu i deres Vold

Vel ogsaa det ulykkelige Barn,
Født kun at kunne myrdes? — Din Gemal?

Idamé.

O dette Øieblik er begges sidste.
Man tøver kun for at berede Pinsler.
Men du, mit eget Barn! o venter dig vel
En bedre Lod! Tyrannen lod mig kalde, —
End dampede han af Blod — kun for at nyde
Min Jammer, see sin Glæde paa min Qval.
Jeg bævende nedkastede' mig i Støvet,
Og knæled' taarebadet for hans Fødder;
Men han bortstødte mig med Morderhaanden,
Med vildest Truen, og med bortvendt Øie;
Gik tankefuld, kom rasende igjen;
Med halvqvalt Stemme gav hans Hjelpebødler
Sin Mordbefaling; men igjen og atter
Forandred den, til, syntes det, de bade
Ham kun om Vink at ende al min Qval.

Asseli.

Dog gav han ei det Mordvink! Din Gemal,
Ham saa forhadt, er dog endnu i Live!
Selv Prindsens Drab befoel han ei endnu!
O! beed om Naade! Han tilgiver Alt.

Idamé.

Nei, nei! Hans vilde Lidenskab for mig
Er nu kun Bitterhed. Du skulde seet,

Hvor han med Haan paa Haan betyded' mig
Foragt og Had, og spotted' mine Taarer.

Asseli.

Og du har Tvivl, om du kan tvinge Løven,
Som, alt betvungen, brøler i sin Lænke!
Var du ham mindre kjær, Forbittrelsen
Lød mindre stormisk.

Idamé.

Elsket eller hadet,
Jeg kan ei, vil ei taale meer et Liv,
Ethvert hvis Øieblik er Gru og Skjændsel.

Asseli.

Du vil? — O Gud!

Idamé.

Naar Himlen i sin Vrede
Har fyldt Ulykkes-Bægeret til Randen,
Den stundom sin Forfulgte midt i Smerten
Gi'er Kraft, at støde fyldte Bæger hen.
Selv af de Rædsler, som omspænde mig,
Mit Bryst før ukjendt Kraft indaandet har.
Jeg frygter ikke meer den Jordens Seirer,
Adlyder kun mig selv, og har min Skjæbne
I egen Haand.

Asseli.

Og Idamé! din Søn!
Dit elskte Barn, ham kunde du forlade!

Idamé.

Du grum fornyer al mit Hjertes Svaghed;
Du gjennemborer det. Ja, Gud! et tungt,
Et rædsomt Offer! O! hvad vilde jeg
Ei gjort for mit ulykkelige Barn!
Men Gengiskan, i al sin Herlighed,
Blandt Konger, som for ham i Støvet knæle,
Vil dog, i Vrimlen af Elendige,
Ei søge om det Barn, som Ingen kjender.
Han seer vel ogsaa et uskyldigt Barn,
Hvis Moder var ham kjer, med mindre Barskhed.
Blød ei, hold fast paa dette Haab, mit Hjerte!
Og er det Blændværk, hold dog, til du brister,
Paa dette Blændværk! Nei, endog mit Støv
Han ei vil hade; han jo elskte mig.
Han ei forstyrre vil min Ro i Graven —
Ei end, o Gud, min Søn.....

Andet Optrin.

De Forrige. Octar.

Octar.

Her, Idamé,
Befaler Keiseren dig vente ham.
(Til nogle af Vagten.) (Til andre af Vagten.)
Bevogter I de Børn! — I, disse Dørre!

Her lades Ingen ud, og Ingen ind!
(Til Asseli.)
Gaa bort! (Hun gaaer.)

Idamé.

Engang endnu han da vil see mig.
Han vil. Jeg maa. Om du imidlertid
Tillod mig, mens jeg lydig oppebier
Din Keisers Ankomst, her et Øieblik
Endnu at see min Mand, det var maaskee
Kun, hvad ei længer opbragt Seirers Retfærd
Bevilged' selv os to Ulykkelige.
Jeg veed, jeg vover let en spildt Begjæring;
Jeg veed, at Seieren medfører Strænghed;
Dog vist ei heller under eders Himmel
Er Medynk ukjendt. — Jeg anraaber din.

Octar.

Mod afsagt Dom er Raad og Forbøn Brøde.
Det er ei længer eders gamle Konger,
Som styre her. De har vel ladet Loven
Gaae vaabenløs. Men Tid forandrer Skik.
Nu er det Vaaben, som regjere her;
Vi kjende hverken Bønner eller Taarer.
Bliv her, og vent paa Keiserens Befaling.
(gaaer.)

Tredie Optrin.

Idamé (alene.)

Ulykkeliges Gud! Du seer min Qval!
Ophold du selv min Kraft i Nødens Stund!
Gyd fra din Himmel i mit spændte Bryst
Den Dyd, som troner i den Mands, du gav mig!

Fjerde Optrin.

Gengiskan. Idamé.

Gengiskan.

Nei jeg har ikke nok udtømt min Harm;
Ei nok ydmyget din forvovne Stolthed;
Ei nok bebreidet dig, at du var trolos,
Og utaknemmelig for al min Godhed.
Du veed ei selv, hvor fort din Brøde er,
Hvor ulykſalig du, hvor rædſom jeg.
Jeg havde elſket, burde hadet, dig,
Dig, ſom forraadte mig, men jeg ſkal ſtraffe.

Idamé.

O mig, kun mig! det er den ſidſte Naade,
Jeg tigger bønlig af din Sjæl, hvis Haardhed
Jeg haabede at bøie, men bedrog mig.
Sluk i mit Blod din Blodtørſt! Hevn dig paa

En Hustru, som opfyldte tro sin Pligt!
End mine Qvaler!

Gengiskan.

Kan jeg? Grumme! kan jeg?
Min Qval er større. Jeg vil ende den.
Ja, straffe vil jeg. Jeg kan og tilgive. —
Tilgive! jeg! og dig! Nei, frygt min Hevn!
Jeg i min Magt har Kongens Søn og din;
Og den Uværdige, din Mand, ham nævner
Jeg ei engang. Du elsker ham, og døe,
Døe skal han. Han forraader, trodser mig,
Gjør Opstand. Tusinddobbelt Død var ham
Den rette Straf. Men det er dig, som holder
Min Arm tilbage. Og jeg taaler det?
Til dette Øieblik endnu han lever.
Men jeg ansøger ikke meer Slavinden.
Vil du hans Liv, saa — maa du glemme ham,
Og for din Modstand gjelder der nu ingen
Undskyldning meer. Fordømt til Døden, er han
Ei meer din Mand. Han er for dig alt død.
Det hadelige Baand, som bandt dig til ham,
Er overhugget ved hans Skjændselsdød.
Du tvinger mig dertil. Jeg fatter ikke
Den dumme Grille, som blier nu hans Død.
Din Haand jeg, blodig af hans Hjerteblod,
Hen over Liget burde tvinge dig

At række mig. Men jeg vil vise dig,
At en Barbar, en skytisk Ødelægger,
Har ogsaa Følelse dit Hjerte værdig.
O troe mig, vi er' skabte for hinanden!
Først ved at vinde dig, min Sjæl blev stolt.
Afsværg dit Ægteskab! jeg sætter strax
Din Søn i Rang med mine egne Børn.
O! du har manges Skjæbner i din Haand.
Hint Barns, af eders Kongers Blod det sidste;
Din Mands — ham redder blot et Ord af dig;
Din egen — Høiheds Spidse vinker dig;
Din Søns, og din, og min. Vor fælleds Fremtid
Beroer paa dig, fordi jeg elsker dig,
Ja, ja, jeg elsker dig endnu. Men vov,
Med Stolthed end at væbne dig til Modstand!
Ved at forhaane dette Overmaal
Af Svaghed, som forbittret jeg bebreider
Mig selv! Modtag med Angst mit Skriftemaal,
Skjælv for min Kjærlighed! skjælv for min Godhed!
Formeget vant til Hevn, jeg kunde lade
Dig bøde dyrt, at jeg har elsket dig.
Tilgiv! Endnu jeg sukker, mens jeg truer.
O! tæm tilgavns en Rasen, som gi'er efter!
Du afgjør hele dette Riges Skjæbne
Ved blot et Ord; men dette Frelsens Ord
Maa siges, siges strax, og uden Skrømt,

Og uden Omsvøb. Siig det! tael, og afgjør,
Om jeg skal hade eller elske dig!

Idamé.

Og hvad af begge bør, og tør, og kan du?
Dit Had blev uretfærdigt, og din Elskov
Forbrydersk, baade dig og mig uværdig.
Men Retfærd skylder du mig. Er du Konge,
Jeg fordrer den for mig, end mod dig selv.
Saalidt jeg herved trodser mod din Høihed,
At jeg dig minder, ei at glemme den,
Og i dit Hjerte, du mig giver Ret.

Gengiskan.

Velan! Du vil. Du vælger selv mit Had.
Modtag det. Neppe standser jeg dets Udbrud.
Jeg raser. Du tilbagegiver mig
Min Grusomhed. Jeg glemte den for din Skyld.
Med Blod, med Blod, din Mand, din Prinds, din Søn
For dit oprørske Overmod skal bøde.
Det Ord, du vægrer, har fordømt dem. Altsaa
Forbi! Men den, som myrder dem — er du.

Idamé.

Barbar!

Gengiskan.

Det er jeg, vilde det ei være.
Jeg elskte dig. Nu er jeg blot din Herre,

En blodig Fiende, Voldsmand, medynksløs,
Hvis Had skal vorde grumt, skal ligne dit.

Idamé.

Velan! For denne strænge Herskers Fødder,
Erkjender jeg i ham med Ærefrygt
Den Konge, Himlen Sceptret har betroet;
Og knælende anraaber om een Naade.

Gengiskan.

Den haaber, Følesløse, du af mig?
Staa op! Endnu jeg dog vil høre dig.
Var du kun selv lidt mindre ubarmhjertig!
Hvad vil du? Tael!

Idamé.

Tillad mig, Konge, blot
Her nogle Øieblikke, ubevogtet
At tale med min Mand.

Gengiskan.

Endnu?

Idamé.

Bønhør mig!
Det er min sidste Bøn. Du derpaa selv
Skal dømme, om jeg burde gjort dig Modstand.

Gengiskan.

Nei! ikke var det ham, du skulde raadspurgt.
Og dog! end denne Bøn indvilges dig.

Hans Sind vel, haaber jeg, har fattet ſig.
Han vil dog ei endnu formaſte ſig
Til oprørſk Trods, og være min Rival!
Din Prinds unddrog han mig, og dig beſad han;
Er det ei nok? End giver jeg ham Naade.
Han tage den af dig! Du ham den bringe!
Skilsmisſe eller Døden bringer du ham.
Saaledes tilſtaaet. Octar! (Viſer paa Indgangen.)
Her giv Agt!
(Til Vagten.)
I følger mig. (For ſig ſelv i det han gaaer.)
Ydmyget, og henreven,
End elſker jeg? Er det min Skjæbnes Dom?

Idamé (alene.)

Jeg lever op. Jeg føler i mit Bryſt
Fornyet Mod. Det trued' nys at flygte.

Femte Optrin.

Zamti. Idamé.

Idamé.

O du, ſom for din Idamé indtager
Hint ſtore Væſens Sted! ærværdigſte
Blandt Menneſker! mig over alle dem,
Som Menneſker ophøiede til Guder!
Vor Skjæbnes Rædſel kjender du for vel,
See! nu er Maalet fuldt, vor Time kommen.

Zamti.

Jeg veed det.

Idamé.

Det, du voved' for at redde
Den faldne Kongestammes sidste Spire,
Blev spildt.

Zamti.

Derpaa er ei at tænke meer.
Du har opfyldt din Pligt i Alt, i Alt.
Jeg dør tilfreds.

Idamé.

Hvad bliver af min Søn?
Tilgiv endnu hans Moder dette Ord,
Og dette Suk. Ei derfor tro mig modløs!

Zamti.

Man dræbte Kongeslægten. Alt, hvad aander,
Bær Lænker. Ynk da mere dem, som Himlen
Har dømt til her endnu at taale Livet.

Idamé.

Din Død forbinder man med Qval og Skjændsel.

Zamti.

Var derom Tvivl? Despotens Bud jeg alt
Har dertil længe ventet.

Idamé.

Nu velan!
Behøves til at dø et Kongebud?

Det Dyr, man offrer, trækker man til Altret;
Til Bødlen slæbes skjælvende Misdæder;
Men frit og ædelt raader Menneskket
Selv for sit Liv. Hvi oppebie Døden
Af Herskerhaand? Den Undergivenhed,
Hvorledes sømmer den vort Væsens Værd?
O heller ligne vi vor stolte Nabo,
Som lever fri, og dør ved eget Valg,
Forlader Livet strax, faaer det en Haanplet,
Og frygter Skjændsel meer end evig Nat.
Ei tøver kjæk Japaner, til Despoten
Med meer end blot et Vink ham sender heden.
Vi have lært hint brave Folk meget;
Af dem vi lære en saa nyttig Dyd,
At dø som de.

Zamti.

Ret! Ret! Jeg troer som du,
At til Ulykkens Yderlighed naaer
Ei Loven, fordrer der ei Lydighed.
Dit Anslag og dets Storhed fatter jeg;
Men, ene, vaabenløse, lænkebundne,
Hvorledes undgaae, af Tyrannens Vink
Nedbøiede, at oppebie Stødet.

Idamé

(rækker ham en Dolk.)

Tag! Tag! Vær fri med mig! Stød til! Befri os!

Zamti.

Gud!

Idamé.

Gjennembor et Hjerte, man vanærer.
Jeg frygtede, min Arm maaskee for svag
Ei sikker nok mig Stødet skulde bringe.
O, som din Sjæl, din Haand har mere Kraft.
Red, gjennembor en trofast Mages Bryst!
Saa, Elskte, dit! Vort Blod skal blandet flyde;
Og i hinandens Arme døe vi; jeg
Udaander sidste Suk paa dine Læber.
Det see Tyrannen, og misunde os!

Zamti.

Tak, Himmel! Tak! Min Idamé holdt Stand,
Sin Dyd, men ogsaa mig, til Enden tro!
Tag, Elskede! mit sidste Afskedskys.
Nu giv mig Dolken, og vend Diet bort!

Idamé.

Der, tag den! men først mig! Stød til!
Du vakler.

Zamti.

Jeg kan ei.

Idamé.

Afslaaer du min Bøn!

Zamti.

Jeg gyser.

Idamé.

Tro ei, jeg frygter. O stød til!

Zamti.

Velan!

Gjør du, som jeg.

Idamé (griber hans Arm.)

Nei bi! Først mig.

Siette Optrin.

De Forrige. Gengiskan. Octar. Vagt.

Gengiskan (frariver Zamti Dolken.)

Hold inde!

Hvad vil du gjøre, Ulykfalige!

Idamé.

Fra dig befrie os, ende vore Qvaler.

Zamti.

Du ei engang vil unde os at døe!

Gengiskan.

Gud! Kongers Herre, som min Sjæl forfærdet
Sig hæver til! som seer mit Haan, min Svaghed!
Du, som de Rigers Tal, de Kongers Skare
Nedkasted' for min Fod! kan nogensinde
Jeg blive værd, hvad du ved mig har gjort?
Du trodser, Zamti, mig endnu. Endnu
Staaer, i det Hjerte jeg tilbeder, jeg

For dig tilbage. For mit Aasyn her
Vil Idamé, sin Troskabs Offer, heller
For din Haand døe, end tage mod et Scepter
Af min. Men jeg skal lære eder begge
At taale min Regjering, meer maaskee.

Idamé.

Hvad vil du?

Zamti.

Ny Umenneskelighed!

Idamé.

Hvi tøver du? Er da vor Dom ei afsagt?

Gengiskan.

End ei. I skulle strax erfare den.
Var Eders Forhold imod mig retfærdigt,
Retfærdig ogsaa jeg skal gjøre Gjengjeld.
Med dyb Forundring — thi utroligt er
Mig Alt, hvad her jeg seer — tilstaaer jeg eder,
I overvinde mig. Sat paa en Trone
Ved Seirens Haand, jeg vilde, trods den Glands,
Dog blues ved at troe mig over eder.
Det Værd gav hidtil udført Daad mig ei.
Af eder nedsat, vil jeg hæve mig
Til eders Rang. At der for Mennesket
Er i det selv en Magt at overvinde,
Den lærde jeg af eder; skylder eder,
At denne største Seir skal vorde min;

I denne Barm at have undertvunget
Barbarens Voldsomhed, er eders Værk.
Jeg skal forene, skal beskytte eder.
Hin eders Konges Søn, hans Liv, hans Uskyld,
I eders Hænder, lykkelige Par,
Betroer jeg selv. Han blev ved Seiren min.
Gjentager I den Ret, jeg skulde misbrugt.
For ham, i hans Ulykke lykkelig,
Og eders eget Barn, en Faders Pligt
Er min fra denne Dag; o troer mig, I,
Som af Erobrer gjorde mig til Konge.

(Til Zamti.)

Vær Lovens første Tolk blandt dine Landsmænd,
Og gjør dens Vælde hellig, som du selv er!
Udbred Forstand, Retfærdighed og Sæder!
Det vundne Folk bestyre det, som seired'!
Lad Viisdom herske, lad den styre Modet,
Og holde Kraften ledende i Toilen!
Exempel skal jeg give. Eders Hersker
Med Sværd i Haand skal lyde eders Love.

Idamé.

Hvad har jeg hørt? O Himmel tør jeg troe?.....

Zamti.

Selv dem, du nys betvang, nu Seiren værd

Aftvinger du, hvad ei opnaaes ved Sværd,
Endog af dem at elskes.

Idamé.

Hvad indgyder
Selv Gengiskan den Blidhed?

Gengiskan.

Eders Dyder.

Til Digteren
Adam Oehlenschläger.

Hvorvel jeg neppe har at befrygte, at min Mening om det Skuespil, jeg her har prøvet paa at fordanske, skal vorde erkjendt forskjællig fra Nogens, som derom kan tilstaaes at have nogen Mening, at det nemlig — forstaaer sig, Originalen — er et af de ypperste, som nogensinde bleve til; saa har jeg dog troet, ei at burde tillade mig, hvad jeg her gjør, at pryde med dit Navn, eller, som det kaldes, tilegne Dig, min Fordanskning deraf, da den ved Omklædningen nok kunde være bleven denne og enhver Udmærkelse lidt nok værdig, uden at gjøre Dig, og tillige Læseren, Rede for, hvad jeg hermed har villet.

Hvad da, elskelige, skjønne, store Digter! skulde jeg hermed have kunne ville andet, end bringe Dig et offentligt Vidnesbyrd om ogsaa min Erkjendelse af dit Værd, min inderligste Høiagtelse, og hjerteligste Tak, for den rene, skjønne, høie Nydelse, samtlige dine Digter-Arbeider, især dine Skuespil, have skjænket, ei alene mig, men ogsaa (da hin min Nydelse, og det, jeg derfor skylder Dig, egentligen er en Sag blot mellem os, som ikke kommer Publicum ved) samtlige dit Publicum, af hvilket jeg haaber at torde ansee ogsaa mig for et Medlem, og som saadant at have en Stemme — vistnok kun een, men hvilken jeg tør troe mig ei alene uvægerligen berettiget, men vel endog, naar jeg selv anseer det tilbørligt, forpligtet til at afgive.

Som saadant mit Vidnesbyrds Afregning anse Du denne Tilegnelse.

Forsaavidt jeg frembringer det i blot mit eget Navn, behøver jeg ei at gjøre videre Regnskab. Du veed, det kommer mig fra Hjertet. Men da jeg vil, det skulde gjelde som Udsagn af en af dit Publicums Stemmeberettigede, altsaa aflagt i Fleres end mit Navn, saa erkjender jeg mig forpligtet til at gjøre lidt nøiere Rede for, hvorledes jeg mener at retfærdiggjøre, at jeg staaer saaledes frem som Ordfører.

Alt for vel veed jeg, Hædersven, hvad Du, hvad vor Rahbek, hvad maaskee nogle faa Flere, enten ikke have bemærket, eller lade, som I ikke vide, at bemeldte Jeg længe siden har overlevet det smule Navn, den liden æsthetiske Tilværelse, som engang syntes mig tilstaaet, ved en henrunden Tids nogenledes almindeligt overbærende Dom — især maaskee ved det Værd, Mænd som, blandt flere, mine udødelige Velyndere, en Suhm og en Lüxdorff, efter offentliggjorte Vidnesbyrd derom, havde den Godhed at tillægge mig; — at dette Navn, om det endnu engang nævnes, er en længe siden afdød Ens; — at altsaa det, der nu under dette Navn kommer frem, er enten en saadan ei længer Tilværendes, altsaa Ingens, eller dog en ny Ubekjendts, som en eller anden vel torde nægte Ret til at tale med, og som ubeføiet giver sig ud for at have nogen Stemmeberettigets Fuldmagt.

De af mine nuværende Samtidige, som ere af denne Mening, beholde den vistnok, hvormeget jeg end vilde paastaae endnu at være den samme, jeg var for en tredive Aar siden. Ikke bør jeg vente, at jeg ved en Oversættelse, om og paa noget, jeg kalder Vers, de maaskee ikke, af et Sørgespil af Voltaire, skulde af dem ansees opstanden fra de Døde; — en Oversættelse af den Voltaire, vort sydlige Nabofolk saa temmelig vil have afgjort, intet af æsthetisk Værd at have frembragt, ligesaalidt som nogen af de andre hans Landsmænd, der engang dog erkjendtes for Møn-

ſtre; ved hvilken Tilintetgjørelsesdom man finder det i det mindſte mageligt at holde ſig, da man derved ei alene kan forkaſte dem, uden den Uleilighed først at lære dem at kjende, men tillige bliver af med al den Besvær, den Omtænken, de Love, og den Tvang, hvormed, de mene, at Critik og Fornuft kun kuer og ødelægger det nymodige Væsen, de kalde Genialſkhed, og ſom ene og utøilet ſkal være Alt. — Denne Overſættelse, med ſamt Tilegnelsesſkrivtet, vil formodentligen neppe faae den Ære at blive læſt af disse Godtfolk, ſom vel og ellers i det Hele kun af meget Faa. Det vil ei vare længe, inden det vil blive saa godt ſom reent ubekjendt, at Voltaires Orphelin de la Chine nogensinde var overſat paa Danſk, og følgelig det, der ſtod i Dedicationen bagved en saadan Overſættelse, aldeles ſom uſkrevet.

Lad saa være! I saa Fald bliver denne Tilegnelse ikke ſynderlig andet end mit individuelle Forſøg til et Afdrag paa den Taknemmeligheds Gjeld, jeg erkjender at ſtaae i til Dig, ædle Digter; et Afdrag, ſom dit Hjerte, og dit Venſkab dog ei vil anſee ganſke uden Værd. Men ilde ſynes det da at ſtaae til med min Repræſenteren, ſom den Ordfører for Publicum, jeg her vilde gjælde for, derſom dette blev mit lille Arbeids hele Hiſtorie.

Nu, ja! Viſtnok ville de fleſte Exemplarer af dets ei ſtore Oplag temmelig ſnart finde deres Død i Urteboden. Denne Skjæbne faaer det fælles med flere Arbeider, ſom vel og ſtundom mindre fortjente den.

Imidlertid vil dog vel eet eller andet Exemplar deraf blive hengjemt i et eller andet af Bibliothekerne; ſagtens heller ikke der juſt læſt, men dog der engang af "en ſildig Fremtids Nyrup" fremdraget af Støvet, af ham og en den Tids Rahbek benyttet, tilligemed lignende, da opdagede, Reſter af anden vore Dages længe længe glemte Id, til at ſkaffe Oplysning om, hvorledes det ſtod til, i vore,

da længe henfarne, Dage, med Smag, med Skjønsomhed paa, hvad der havde Hædersværd, med Forstandighed, Aandsstemning, Cultur, i vort Fædreland, thi at derom dømmes dog vel saa sikkert efter den Opmærksomhed og Agtelse, der ydes det, og dem, der ere Opmæresomhed og Agtelse værde, som efter hvadsomhelst ellers, vil Eftertiden ei lade ubemærket. End vil det ei være dem nok, at see, at et Land, en Tidsalder, frembragte hin eller denne store, herlige, udødelige Aand. Democrit var født i Abdera; Pindar og Plutark i Theben; dog var det hverken af Philosophien, at Abdera havde sin Navnkundighed, eller af Vid, Skarpsindighed og Lærdom, at Theben havde sin.

At neppe Noget vil forgaae, eller engang forældes, af alt det Meget, hvormed Du i en endnu saa kort Aarrække har stiftet Dig et Monument, større i Masse end de fleste af deres, som til at opføre sig et lignende anvendte halve Aarhundreder, — skjønt som de skjønneste deslige — vil være nok til at forevige din Hæder. — Hæder vil dit Navn og dine Værker — o! men sikkerligen ogsaa andre vore sande og store Hædersmænds Navne og Værker — udbrede over vor Tidsalder. Eders Navne, Eders Værker, stedse nye, ville dog, især som Culturverdenen i Almindelighed tilhørende, kjendes, studeres, elskes overalt, hvor Menneskeværd, og Kjendskab til hvad der fremmede det, og hædrede Menneskekjønnet, skal vorde i Agt til alle Tider. Men det er naturligt, om man efterhaanden glemmer, hvilken Jordplet, hvilket Aarløb, I oprindeligen tilhørde. Man har givet Homer syv forskjællige Fædrelande. At intet af dem har fortjent at være det, er herved det eneste, man synes at vide med Vished, da han først længe efter sin Død blev ret paaskjønnet.

Ganske saa kan med dig Tilfældet for Efterverdenen ikke vorde. Dog ville Nyrup og Kraft kun for en Deel ved deres Forfatter-Lexicon derom give Betryggelse. Oven-

berørte Bogopstøvere ville, ved at rode op i Bibliothekkrogene, finde en alt for rædsommelig Hob Sager, som, desværre, let kunne bringe vor Efterverdens Granskere til at fatte om vore Dages Aand et Begreb, alt for lidet skikket til den Formodning, at Du af din Samtid paaskjønnedes. Dersom mellem den Mængde Litteraturplanter, som i Dag staae, i Morgen for det meste kastes i Ilden, enkelt Exemplar ogsaa af dette Tilegnelsesskrivts Blade undgaaer den almindelige Skjæbne, og endnu i et andet Aarhundred maaskee drages frem, saa vil det samme ogsaa vorde Tilfældet med kun alt for mange andre Blade, hvor Du, eller Arbeid af Dig, omtales paa en Maade, som den dømmende Efterverden vil finde synderligen stridende mod det, den vil troe sig, end meget mere os, din Samtid, at skylde Dig. Hvad vil den dømme om vor Skjønsomhed, vor Erkjendelse af Skjønhed og Hæderværd, hvis den opdager, at en den, bemeldte vor Efterverden, fuldeligen ubekjendt En (thi hvor lang kan den Evighed vel blive, som Mange more sig med at troe, de have givet deres Navne?) omtaler Arbeider af Tryllelampens, af Palnatokes, af Correggios Digter, som Fuskeri, hvis Feil de ville lære ham at rette, og det i en Tone, der viser, hvor smal en Sag de troe sig det, at gjøre, om de vilde, noget uendeligen bedre? — hvis den faaer see, at det er taalt blandt os, at blive ved med Saadant? — hvis den finder Spor af, at saadanne Blade dog virkeligen ere blevne læste, ifald den ellers finder dem læselige, enten for det Smuds, Nutids-Læseres Fingre efterlode, eller for det, Forfatterne selv have indæltet saadant deres Product?

Medens der enten af vore Dages Litteratur-Frembringelser, skjønt hverken saa faa, eller, hvad adskillige af dem angaaer, saa ringe af Gehalt, at det jo maatte være at haabe, at en Deel af dem maatte, som dine, vel naae Efterverdnen, ogsaa ere nogle, der give saa mislige Spor

af, hvorledes den, som fortjente hædrende Opmærksomhed, af os modtoges, er det, mener jeg, ei uvigtigt, at der er nogen, som gjør, hvad han kan, til at forekomme, at Efterverdenen ei skal dømme værre om vor Alder, end den fortjener; nogen der, — medens En i saa afgjørende Dommertone, som var det Udtalelsen af samtlige Stemmeberettigedes forenede Stemmer, afsiger Ringeagt over hver anden end blot sig selv, — nedlægger sit heel anderledes lydende Vidnesbyrd, og, saa godt han kan, tilraaber Efterverdnen: "Hin, som udraabte den Dom, havde i det "mindste ei min Stemme; og der er Mange, Mange, o "sikkerligen en stor Pluralitet — o sikkerligen den sande "Totalitet af virkelig Stemmeberettigede, — der ei ved"kjende sig den Dom, hin, ubeføiet, vil have gjeldende "som Almeenhedens." — Hvad jeg forkynder om vor Digter er vel vistnok egentligen kun min Stemme; men med Vished veed jeg, den er Manges, og ei befrygter jeg, at nogen eeneste i Sandhed Stemmeberettiget jo i sit Hjerte bistemmer som sit eget det Vidnesbyrd, jeg her har villet bringe Dig, herlige Skjald! om den Erkjendelse af Hædersværd, den Høiagtelse, den Tak, jeg og Samtid skylder vor Oehlenschläger.

"Vel," sagde jeg mig selv ved denne almindelige Opfordring til Forsøg paa at redde Nutiden fra Fremtidens Fordømmelse, som uskjønsom, "vil det være ønskeligt, at "saadant tilraabes vor Efterverden. Men at en Anonym "— at kun et gammelt, længe glemt Skuespils stakkels "Oversætter, som intet andet har at byde, skulde troe, det "at kunne! hvilken Indbildskhed!"

Du smiler maaskee selv, min Oehlenschläger; og smiler Du derved, saa skaffer jeg herved maaskee andre en Skoggerlatter.

Og dog, saaledes, som jeg alt har yttret min Forventning, om herved maaskee at tale til fjerne Dages Menne-

ſker, burde jeg dog neppe befrygte at anſees, ſom opblæſt.

Til at overſætte dette Voltaires Skueſpil adlød jeg et Kald, ſom jeg burde anſee det for Pligt, ei at trodſe.

Medens de clasſiſke Værker fra bedre Dage ſaa ganſke ſyntes ei blot forglemte, men meer og meer ukjendte, desaarſag foragtede; — medens vore ſydlige Naboer ſynes ei alene at have faaet deres affagte Tilintetgjørelsesdom over hine Mønſtre til, ogſaa her at erkjendes gjeldende, men det truer med, at de Værker af deres egne, ſom Nationalſtolthed, Nid og den ſildigere Tids litterariſke Sansculottisme ſtemplede til eget Brug til at gjælde for clasſiſke, ogſaa her ſom ſaadanne meer og meer vilde vorde erkjendte; ſaa troede jeg at høre en ogſaa mig kaldende Opfordring fra hint blidere Tidsløb — o ned fra hine Lyſets evigſkjønne Egne — fra hine det ſande forædlede Skjønnes, Smags og Vids, men da og Tænkſomheds, Critiks, ſand Culturs udødelige Befordrere i Danmark, til ei at forſømme det Lidet, jeg i Sparetimerne fra ſtrængere Pligtſyſſel torde tiltroe mig at kunne bidrage med, til at ei Bekjendtſkabet med, Erindringen af, Mønſtrene ſkulde bortdøe i denne vor ulykkelige Surrogatalder; og troer jeg at adlyde et mig forpligtende Vink fra Ham, hvis Haand det ſaa fortrinligen var, ſom ledede vor Ewald frem til ſin Udødelighed, — ogſaa mine første Skridts evig velſignede Leder, — vor Carſtens, og Hans Jevninge, i det jeg, ſaa godt jeg uden ſaadannes Veiledning kan, forſøger paa at overføre i det Sprog, jeg under deres Anviisning begyndte at dyrke, et af den dramatiſke Kunſts ypperſte virkeligen clasſiſke Arbeider. Men ei mindre klarligen ſeer jeg disſe Sammes bifaldende Vink, i det jeg, prydende med dit Navn, Du Digter, ſom kommende Alder ſkal anviſe værdig Plads blandt de faa ægte Clasſikere, dette mit Forſøg, tegner derhos mit Vidnesbyrd om, hvorlunde jeg, og, trods en

heel Deel af min Samtids Mening om, hvad der er classisk, Mange med mig, anseer Dig for god til at staae i Classe med dem, paa hvilke man nu ødsler, om ei saa ligefrem dette Navn, saa dog den ei dem tilkommende Hæder, medens de ei blues ved at haane Tidsalderen og sig, med at gjøre deres til, at Efterverdenen skulde troe, at Du ei var paaskjønnet.

Imidlertid er dette dog kun en Oversættelse, i Vers, men rimfrie Vers, som vel og heel mange anse for ei meget vanskeligere, at smedde sammen, end den platte Prosa, og uden større Værd. Du torde selv endog maaskee være af den Mening, at Rimet ei er en for Diction af det Slags, som i det franske Skuespil, upassende Pynt. Vistnok troer jeg og, at jeg ligesaalidt bør foretage mig at lære Dig, som Voltaire eller Racine, hvorledes J burde versificere; eller at jeg bør troe, Du, som dog for det meste skriver dine Dramaer i rimfrie Vers, har Uret, hvor du har rimet dem, hvorvel vi overhoved, mener jeg, ere enige i, at skjøndt Rimet hører væsentligen med til Versebygningen i det franske Sprog, eller for et Folk, som engang ei troer sig at have Sands for Quantitet eller Rythmus, saa er det dog ei saa i vort Sprog, hvis Prosodie vistnok ei er nokſom bestemt, dog nok mindre ubestemt, end adskillige af vore Versmagere vide, eller ere tjente med; ogsaa deri, at det med Rimene, næsten ligesaa fuldt som med vore (ei virkelige franske) Alexandrinere, er i et heelt Drama maaskee til Umulighed vanskeligt at undgaae en, ved ingen Declamationskunst fordølgelig, Monotonie; hvilken Paastands Usandhed dog rigtignok synes til Evidence beviist i den mageløs fuldkomne Oversættelse paa danske rimede Vers, vi allerede have af Voltaires Tancred, men som dog endnu aldrig er forestillet — jeg kan ei forestille mig af nogen anden Aarsag end Frygten for, ei at kunne faae de dog saa fortreffelig rimede Vers vel fremsagte. Vistnok alligevel

er Rimet i det mindste ikke nødvendigt for vor tragiske Diction; jeg hælder i Almindelighed til netop den modsatte Mening; men ganske vist er det en Vanskelighed mere, som vilde gjøre Arbeidet møisommeligere, langsommere, og dog dets Held uvisere. Jeg vil troe, at have gjort et ei ganske uværdigt Arbeid, hvis jeg har opfyldt de Forpligtelser, jeg har paataget mig, om jeg end ei havde kunnet opfylde ogsaa den, at rime Versene.

Men endnu engang den "Indbildskhed" at sende denne Oversættelse ud til en sildig Efterslægt!

Nu, den Indbildskhed, at den vil blive liggende i Bibliothekkrogen ufortæret, just fordi Samtidens Fingre, som ei ombladede den, efterlode saa meget mindre at lokke Møllene, og fremkalde Muggenheden med: at Voltaires Navn og Dit vil frelse den, i de fra Tid til Tid forekommende Oprodninger, fra at slænges i Maculaturbunken: at man, naar man opsøger det, der er igjen af Originaludgaverne af Dine Skrivter for at rette Trykfeil, og trættes om Varianter, ved deres tyvende Udgave, medens de andre nitten ere saaledes adsplittede, at man af de ældre uhyre dyrt vil have betalt forsiaskede Fragmenter, at man da fremdrager alt, hvad der bærer dit Navn, lige til i Krogene glemte Theaterplacater, ja Theatercritiker og deslige Krammeri, for at see, hvor ofte man da opførde dine Skuespil, og deraf slutte, hvorledes de optoges; og naar man da ærgrer sig over Placatbunkens Ufuldstændighed, ved der ei oftere at see Anmeldelser af dine Skuespil, selv i deres Nyhed, — hvilken Ufuldstændighed da desuden vil blive bemærket derved, at der slet ingen Anmældelser findes af selv vor Rahbeks, disse Fædrelands Hædersdaad saa herligen oplivende, saa umodstaaeligen hver den, der har mindste Funke af Følelse for Landsmænd og Fædreland, i enhver Tidsalder henrivende Skuespil, hvilke, som hans øvrige Arbeider, dog stedse frem ville erkjendes, at have

burdet være modtagne som den Tidsalders Stolthed, der frembragte dem; — at man, siger jeg da, i Revisionen af en Bunke hengjemte Placater og Aviser og allehaande Døgnblade ogsaa finder, og læser et endda læseligt, thi før ei læst, Exemplar af dette Ark — er dog neppe nogen meget indbildsk Forventning.

Om hvorvidt nu da dette vilde nytte til noget, end sige behøves, kunde vel endda være et Spørgsmaal, som jeg burde have besvaret mig selv, forinden jeg oversatte Gengiskan, eller dog, forinden jeg lod saadan Oversættelse og denne Tilegnelse trykke.

Saavidt det var mit Ønske, at see Bekjendtskabet med noget af dette Slags allerede erkjendte classiske Skuespil fornyet, kunde man nu vel henvise mig til, at vi dog have fra en ældre Periode Oversættelser af Zaire, Merope og Alzire, Rahbeks oven med skyldig Ærbødighed omtalte af Tancred, en af Corneilles Polieuct, ja af Racines Athalia en, for ei endda saa mange Aar siden endog flere Gange forestillet, af den saare hæderlige Olding, som har dertil den store Fortjeneste af vor Litteratur at have beriget den med sine, i Sandhed ei efter Værd paaskjønnede, Fordanskninger af Miltons Paradis og af hele Æneiden. Men, at det staaer sig saaledes hos os med Erkjendelsen af det ægte Classiske, at, dersom nogen af de Tonen Angivende nu faaer læse dette, er der vel nok nu Ti mod Een at vædde, at samme første Gang faaer nu at vide, at nogen af alle disse Fordanskninger af Classikere er til; — at, af nysnævnte Skuespil have vel de Tre (Zaire, Merope og Athalia) her paa Skuepladsen været forestillede, men de to ei i henved 40 Aar; — at de ældre ere i rimede Alexandrinere, en Versart, som, med Ret eller Uret, neppe vil frie det i dem frembragte Skuespil for Beskyldningen at være monotonisk trættende; — at det vilde være vanskeligere at fornye Opmærksomheden paa noget af hine, som stedse, skjønt

nye for saa godt som alle, dog vilde kaldes gamle og forligne, end paa et, som, i det mindste, hvad Oversættelsen angaaer, dette dog ei kan indvendes mod; — at dette, med Hensyn paa vor Skuepladses Personale, kunde ventes nu særdeles fortrinligen givet, og formodentligen med saare liden eller slet ingen ny Udgivt; — at det høist fortjente Bifald, hvormed vor herlige Galeottis mesterlige Bearbeidning af dette Emne saalænge har stedse været seet, sandsynligen maatte tjene dets Forestilling i dets sande Form til god Fordom, endog hos dem, der have ladet sig fortælle, at franske Sørgespil ikke ere at udholde; — alt dette var mig Grunde for at troe det en nyttig og værdig Anvendelse af de Fritimer, jeg kunde skaffe i min Raadighed, at bruge dem nu til dette Skuespils Fordanskning; som jeg troede det saa at være paa enhver Tid, at efter Evne overføre i vor Litteratur et af de ypperste Kunstværker i sit Slags, som desuden for ethvert Menneske med Hjerte maatte have høieste Interesse ved den sande Skildring af den sublime Conflict mellem den ømmeste Menneskelighedes og den kraftfuldeste Borger- eller Undersaatlighedes-Følelse, tilligemed en saa betydningsfuld Forestilling af Culturens Seier over den endog i physisk Kraft aldeles overvældige Raahed.

Men er det her kommet saavidt, at de, som kjende den, om end ei saa ganske almene, saa dog herskende, Tone og Fordring, ei tør lade dette Skuespil forestille; bliver det da og læst af saa faa, som jeg nok har Føie til at vente; — nu af nogle faa, om og kun af dem, som kjende det heel vel i Originalsproget, vil det dog blive læst; selv disse sidstnævnte ville vide mig Tak for at have fornyet dem dets kostelige Nydelse, om de end finde, at jeg har været for langt fra at kunne give dem det i al Originalens Skjønhed og Styrke; og af dem, hvis Skjøn jeg bryder mig om, og som ei kjende Originalen, vil der ingen være,

som jo vil finde, at den darauffen affagte almindelige Tilintetgjørelsesdom over samtlige franske Sørgespil i det mindste i Henseende til dette var uretfærdig; dettes Oversættelse vil saaledes hos dem opvække nogen Mistvivl om hin Doms Almeengyldighed; formaae dem til en hidtil for unødvendig anseet Umag at undersøge Sagen nøiere, og derved til at gjøre et, for sand æsthetisk Cultur saa aldeles nødvendigt, som paa ædelste Nydelse rigt, Bekjendtskab med de Værker, Foragt for hvilke dog nok ei burde lades uforkyndet, at være et sørgeligt Skridt tilbage ad Barbariet.

Bliver imidlertid saadanne Læseres Antal saa lidet, at det ei er at regne for noget, saa var der sagtens nu for Tiden kun lidt Nytte ved dette Forsøg; men saa holder jeg mig til den ovenforklarede Nytte, som, om ei vil, dog kan, skaffes, langt henne i Tiden ved det, om og kun eeneste, Exemplar, hvoraf der ei vil blive gjort Krammerhuse.

Det vil nemlig derved da blive kundbart, hvad maaskee, uagtet denne Oversættelses Kundgjørelse, i Aviserne, bliver nuomstunder ligesaa ubekjendt, som hidtil Rahbeks Oversættelse af Tancred: at baade Tancred og l'orphelin de la Chine, dog virkeligen engang bleve til paa Dansk; — foruden hvad mere denne Indledning vil give Vink om, hvoraf dog det vigtigste, jeg vilde have sagt en kommende Alders Mennesker, — for hvilke den Tid, vi nu leve, bliver Oldtid, om hvilken de dog ellers ikke nær saa let kunne faae Beskeed at vide, som vi, naar vi kun ville have den Uleilighed at aabne Øinene:

at det desværre rigtig nok ikke her stod anderledes til med æsthetisk Cultur i vore Dage, end at man paa vor Skueplads i de mange Aar aldrig fik noget af vor Fortids sande classiske Arbeider at see;

at vor egen Rahbeks modtoges af hans Samtid med skjændig Lunkenhed;

at Oversættelser af en vis Tydsker, hvis Navn og uhyre mange Dramaer sikkerligen dog ei ville naae saa langt hen over den Tid, da de bleve til, at det kunde hjelpe i denne Anmeldelse at nævne ham, syntes, med al Tidsaldrens Hu for Skuespil, at være det eneste, hvori man ret fandt Behag;

at man talte meget om nogle Andre, som afgjort classiske, hvis Navne og Værker sikkerligen dog heller ingen sildig Fremtid anderledes vil kjende, end vi den Codrus og hans Theseide, som Juvenal taler om,*) men vovede dog kun sjelden at byde nogen af disses classiske Herligheder, og det da alligevel kun med ringe Held;

at selv af dine Skuespil endog i deres Nyhed, nogle endog slet ikke bragtes paa Skuepladsen, nogle saa godt som ikke, alle saare meget for sjelden; men

at ikke desmindre dens, eller om der er flere end een, deres Id, som forsøgte paa at behandle dine Skuespil saaledes, at det maatte forudsætte, de troede i det mindste ei Faa at være ligesaa følesløse og blinde for deres Værd, som de selv, om den end blev upaatalt, dog vakte kun almeen Indignation;

at ei alene den bedre, men og langt den større Deel af de danske læsende, om ei af de Kjøbenhavns Skueplads besøgende, Mennesker deeltoge i denne retfærdige Indignation, og, om just ei ganske ubesmittede med Ukyndighedens Anticlassiskhed, dog endnu havde sund Følelse nok, for ei at lade sig skræmme til at miskjende den Digter, hvis udbredte og taalte Miskjendelse vilde være national Skjændsel;

at uagtet hine Critikers Haan — vel og sammes eller andres ligesaa impertinente, thi ligesaa ilde motiverede, Skamroes, (da det allerede gaaer, vistnok og fremdeles vil gaae, Dig, som det altid gaaer Litteraturens sande Yperste, ofte at beundres, og af servo imitatorum pecore

*) Vexatus toties rauci Theseide Codri.

at efterlignes, i det, som Eders sande Paaskjønnere, — vel og ofte, efter bedre Omtanke, I Selv — ønskede anderledes) var der alligevel i din Samtid ei Faa, som skjønnede paa Dit sande Værd — din sjelfulde Indbildnings-, din rige Opfindelses-, din mageløse Fremstillelses-Evne; det Troldomsblik, hvormed Du i hvilkesomhelst, i Mythologiens eller Oldhistoriens eller anden Tidens Taage og med allehaande Skrammel tilhyllede, Gjenstande, altid vidste at faae Die paa hvers interessanteste Side: den Tryllekraft, hvormed alt, hvad Du saa fremstillede, henrev hver din Tilskuers hele Sjæl, opfyldte ganske hver dens hele Følelse, som ei uden Sjæl eller Følelse saae det: den Viisdom, hvormed du aldrig fremstillede andet, end hvad der ved umiddelbar Kraft, eller ved dyb Betydning, ledede, og dannede det af Dig henrevne Hjerte, til stor og skjøn, eller i det mindste reen og blid, altid forædlende, Følelse.

Dette at faae, paa noksom oven forklarede Maade, en sildig Fremtid sagt, — altsaa uden nogen Indbildskhed om, ved dette eller noget af, hvad jeg før har bragt, eller fremdeles maatte bringe for Lyset, at kunne frembringe noget, som paa anden end saadan, eller lignende, Maade vil tillades at komme til dens Kundskab — dette, — Opfyldelsen af min Trang til saa offentligen, og saa høitideligen, som det er i min Evne, at bevidne Dig min og de med mig Ligesindedes taknemmelige Skjønnen paa, hvad vi erkjende Dig, ædleste Skjald, at være — var med dette Tilegnelsesskrivt min Hensigt; — som til Slutning ogsaa (nogen Egoisme maatte endelig vel i en Tidsalder, da den synes, hvad enhver troer sig saa rundeligen tilstaaet, ogsaa tilstaaes mig) at faae hver den, som seer disse Blade, nu eller naarsomhelst, forkyndt, at Du, ei forsmaaende mit Venskab, hædrende mig med dit, har derved givet mig Ret til ogsaa offentligen at nævne mig

Kjøbenhavn den 6te Martii 1815.

Din Ven

Pram.

Damon og Pythias.

Skuespil i fem Optog.

Personerne.

Dionys den ældre, Tyran i Syracus.

Thesta, hans Syster.

Philisto, en anseelig Borger i Syracus.

Dione, hans Datter.

Damon, en ung Kriger.

Pythias.

Damocles, Hofmand hos Dionys.

Polemon, Leptinus, } Befalingsmænd ved Krigsfolket.

Syracusanske Borgere, Hofmænd ved Dionyses Hof, Sangere, Dansere, Slaver af begge Kjøn, alt stumme Personer.

Første Optog.

En Sal i Dionyses Pallads.

Første Optrin.

Dionys. Damocles i kongelig Pragt.

Dionys.

Træl, blinde Træl, blind, som den hele Vrimmel,
Der krybende i Støvet slæber sig
Om mine Fødder; du, som fører Ordet
For denne Vrimmel! nyd nu al den Lykke,
Som du og dine Lige saa misunder
Siciliens Beherſker. — Vær i Dag
Den Mand, som hine Trælle krybe for!
Meddeel dem dine Bud! Befal! og glæd dig
Ved Synet af den Jil, hvormed man træder
Hinanden ned, for blot at forekomme
Dit mindſte, ubetydelige Vink.
See, straaler ei Lykſaligheden alt
Af Purpurkaabens guldbeſtukne Folder?
See, funkler den dig ikke dybt i Sjelen

Af dette Beltes, disse Smykkers Stene?
Er ei din Lykke voxet, siden du
Blev iført denne Dragt?

Damocles.

For at tilstaae dig
Den rene Sandhed, finder jeg den Stikning
Ei nær saa smuk, som rig. Der er forbrugt
Saa meget Guld, at Kaaben falder mig
En Deel for tung. Jeg fandt den, troer jeg, ogsaa
Snart mere smuk, om der var spart paa Guldet.
Men ligefuldt vedbli'er jeg dog min Paastand,
At der er ingen i Sicilien
Saa lykkelig, som du, ifald du veed
At skjønne paa din Lykke.

Dionys.

Nu, velan!
Forsøg den, nyd den i dens fulde Glands.

Damocles.

Det byder du mig, Dionys, som om
Det var dit Alvor, at forkaste den.
O kom da, giv mig, hvad du har at byde,
Af al din Herlighed; og jeg vil troe,
Du byder mig alt, hvad du nyder selv.

Dionys.

Og hvad endogsaa jeg kan ikke nyde:
See Dionys ærbødig venter selv
Din gunstige Befaling. — Hist staaer Tronen

Tag Plads! Befal, høitbydende Damocles!
Tillader du, saa ønske dine Trælle
At bære frem det alt beredte Taffel.
Dit Sangerchor og dine Dandsere
Udbede sig din naadige Befaling,
Til over Taflet at opvarte dig.

Damocles.

De komme!

Dionys.

Trælle! hvad Damocles byder
I Dag, er eders Herskers eget Bud,
Hans Vink adlyder! Bærer Taflet ind!
Gaar, kalder de indbudne Gieſter frem,
Fremkalder Dandserne og Sangerchoret!

Andet Optrin.

(Taflet er indbaaret og sat for Tronen.)

De Forrige. Gjester. Opvartere. Sangere. Dandsere.

Damocles.

Man tage Plads! Dig ogsaa, Dionys,
Forundes Sæde ved Damocles Side.

En af Gjesterne.

I allerdybest Underdanighed — — —

Damocles.

Tys. Plads ved Taflet gav jeg dig, Nearch,
Men ei Tilladelse til denne Snakken,

Hvori, af gode Grunde, du har aldrig
Indvævet mindste Smule sund Forstand,
Men ikkun kiedet mig. —

Dionys.

Imidlertid
Udbeder sig dit Sangerchor dit Vink
Til at istemme. Dine Dandsere
Hist, som Bacchanter bringe Vinen frem
I gyldne Bægere; Chariterne
Med friske Roser ønske at bestrøe
Din Trones Fod, om naadig du tilsteder.

Damocles.

Din Viin, o Dionys! er meget god,
Og Maden ikkun lidt for meget krydret,
Jeg seer, Murænen som sædvanlig er
For feed; og uden Eftersyn jeg veed,
At disse Dansere ret godt kan hoppe;
Jeg kiender og de Vers, man pleier synge
Til Høitidsbrug, og veed, de ere slette.

Dionys.

Min Hr. Damocles finder altsaa ei
Behag i, hvad man kan opvarte med.
Saa pleier det dog sjelden at mishage.
Samtalen over Bordet vil maaskee
Mishage mindre.

Damocles.

Dersom man adlyder,

Hvad jeg befoel, og — tier. Jeg erindrer
En Tid, da Taffelet i denne Sal
Var underholdende; da Plato, Dion
Og fleer oplivede dens Festligheder.
Den Tid er nu forbi.

Dionys.

Men Salen selv
Er dog ret skiøn; Columnerne og Loftet —

Et Sværd er i et Haar eller en smal Snor nedhidset fra det øverste af Tronen, og svæver lige over Damocles Hoved paa dette giør Dionys ham opmærksom.

Damocles.

Gaaer an, gaaer an.

Han seer op, og seer Sværdet, hvorpaa han uden overdreven Angst stiger ned af Tronen.

O vist, fuldkommen skjønt.
Imidlertid er Taflet alt forbi;
Thi sandt at sige, føler jeg alt forud,
At Taflet under dette (viser Sværdet) ei saalænge
Vil more mig, maaskee, som mine Gjester.
Sandt, jeg har tidt seet Sværdet hænge der
Tilforn, o Dionys, naar eene du
Ei saae det grandt; dog faldt jeg ikke paa,
At ogsaa nu det skulde hænge der.
Nu kunde jeg vel lade det nedtage,
Og lade nogle Hoveder afhugge,
Fordi det hang der; dog, hvi skulde jeg
Forstyrre Glæden paa min Hædersdag?
Men virkelig, o Dionys! er det

Den hele Fryd, du har at byde den,
Du værdiger at sætte i dit Sted?

Dionys.

Din Nøisomhed er — overmaade stor,
Hvis ei, da overmaade liden. Nu
Jeg overgiver dig mit hele Hof,
Dets ganske Pragt; den hele Slaveflok,
De Ypperste i hele Syracus
Staae ydmyg bøiede i Kreds omkring dig —
Men dette blanke Staals den fæle Skimmer
Maaskee forminsker Glæden.

Damocles.

Ganske vist
Formindsked' den, dersom ei jeg vidste
Et simpelt Middel til at skaffe det
Af Veien.

(Han hugger Traaden over, og tager Sværdet.)

Dersom jeg blandt denne Skare
Nu kjendte kun een tro, retskaffen Mand,
Til hvilken dette Sværd jeg kunde give
Tryg for, at ei igien han hængte det
Hist over Tronen. — Men endnu engang!
Er det din hele Glæde, Dionys?

Dionys.

At nyde Tronens fulde Glands og Hæder!
At byde — at adlydes paa et Vink —
Hvad meer? — min Skat maaskee.

Damocles.

Lad see! kun lidt,
En Prøve kun deraf!

Dionys (vinker til Skatmesteren.)

Hvor naadig noisom!
Hvi ei den hele Skat?

Damocles.

Jeg veed ei selv,
Hvortil jeg fordred' blot endog en Prøve,
Hvor, som du siger, alle mine Ønsker
Blot paa mit Vink opfyldes.

(Skatmesteren bringer en Pung, som aabnes.)

Bort, fy, bort!
Fy! hvilken Stank af skidne Slavers Sveed,
Fy, mine Hænder bleve blodige
Blot ved at røre dem — Nu det er da
Din hele Herlighed, o Dionys!
Men nei, det er kun Spøg. Du har kun viist mig
Det kiedende, det ængstende, det leede
Ved Overherrens Kaar. En vis Damocles,
Nys Hofmand blot hos Dionys, nød bedre,
Langt mere lykkelige Kaar end disse.

Dionys.

Og dog er dette Alt, hvad daarlig Pøbel
Misunder Dionys.

Damocles.

Jeg havde troet,

At det ham aabne Valg af ædle, viise
Og store Mænd, blandt hvem det stod til ham,
At vælge sig de viseste, de beste,
Til Venner; at den uindskrænkte Evne
Til at udbrede Velstand, Held og Fryd,
At raade Bod paa, forekomme Klager,
Belønne sjelden Dyd, og Kunst og Vid,
At det, og meer, som Alt tilhører Tronen,
Var uadskilleligt fra den. Og du
Vil lære mig, at Selskab blot med Daarer,
At Glimmer, som et Øieblik kun blinder,
At magløs Støi og Tummel udgiør Alt,
Hvad Dionys har forud for sin Træl.
Det beste deraf har jo Trællen selv
Saa godt, som Dionys. — O du har Ret,
Der intet er Tyrannen at misunde;
Thi alle Gode flygte fra hans Borg;
Saa iiled Plato bort, saa iiler Dion,
Saatidt han kan, fra denne Herlighed;
Saa flygted Polyxen omsider ogsaa,
Og — — —

Dionys.

Polyxen!

Damocles.

Du veed det ei? Velan!
Kom, ogsaa du og jeg vil flye herfra.

Et syvfold bedre Liv, langt, langt fra Tronen,
Hvor ingen Sværde svæve, venter os.

Dionys (til Skaren.)

Bort, dette Spøg er endt.

Tredie Optrin.

Dionys. Damocles.

Dionys.

Hvad? Polyxen!
Selv Polyxen er flygtet? — Hofmand, hvem
Fortalte dig, at Polyxen er flygtet?

Damocles.

Det hele Syracus fortalte det,
Og hele Syracus veed Grunden til
Din Svogers Flugt.

Dionys.

Og hvad?

Damocles.

Hvad andet, end
At den Spartaner, som han bragte hid
Til Hjelp mod Syracusas Fjenders Hære,
Er selv en Fjende af vort Fædreland?
At Dionys tog øverste Befaling
Paa Hjelpemagtens og vor egen Flaade
Fra Polyxen, der tugtede Imilcar
Og overgav den til Spartaneren,

Hvis Hænder, siges der, blev først forgyldte,
Før han uventet svoer, at bruge dem
For vore Fjender til vor Friheds Fald.

Dionys.

Hvad? Pharacidas, ved hvis Hjelp vi sloge
Carthagos Magt, og redded' os af Aaget!

Damocles.

Carthagos Aag, for frit at lægge Folket
I Lænker, tungere end de, Carthago
Har kunnet smedde. — Det er Folkets Røst,
Ei min, o Dionys.

Dionys.

Mig altsaa, mig,
Er det man frygter for! mig, Dionys,
Som bruger Pharacidas at belænke
Det Folk, jeg fra Carthagos Aag har frelst,
Det Folk, jeg fra dets egen Vold har frelst,
Fra visse Undergang. — Jeg er dets Hersker,
Med Kraft jeg fører Sværdet. Folket sukker —
Ha — men hvad Glæde nyder jeg? O er det
Lyksaligt at udgyde Strømme Blod?
Jeg er da grusom! — Daare, er jeg grusom,
Hvi farver da ei alt dit Blod mit Sværd?
Hvis ei, hvi lærer du mig ei, at nyde
Min Løn, fordi jeg frelste Syracus,
Slog Fædrelandets Fjender, gav det Magt

Og Hæder mellem Folkene — at nyde
Min Løn herfor i Tryghed, uden Blod! —

Damocles.

Den Lære gav jeg dig, gav Polyxen dig.
Du kjender-den. Følg den, og vær lykſalig!

Dionys.

Ha Mildhed, ſvage Eftergivenhed!
Ja mod en Hoftræl, en Damocles — men
Mod Mænd, ſom dele Statens Magt, ſom ei
Med Spot, men graadig Lyſt, ſee Tronens Glands,
Mod Polyxen, og hans Medſkyldige! —
Ha Polyxen, den Syracuſas Støtte,
Dens Ziir — Og hvor! hvor er han flygtet hen?

Damocles.

Da til Leontium ham ſelv du ſender,
For der endnu at bruges i din Haand
Til at forfølge Syracuſas Mænd,
Saa drog han i det Sted til Rhegium,
For ei at vædes meer af Landsmænds Blod!
Ham fulgte did en Skare af hans Mænd:
Man nævner Damon, Demas, Theodor —

Dionys.

Hvad? Damon? denne unge Vældige,
Som aldrig Polyxen fra Siden veeg? —
Den ſtolte Yngling — ogſaa han — og Demas,
Og Theodor — de ædelſte, de beſte
Blandt Syracuſas Mænd! — til Rhegium,

Til Kongemagtens ivrigst svorne Fjender!
Men Damon, Damon! i det Øieblik
Han med Philistos deilige Dione,
Den mig hengivneste Philistos Datter
Foreenes skal — maaskee Philisto selv —

Damocles.

Den dig hengivneste i Syracusa
Er evig han.

Dionys.

Dog flyer hans Svigerson.
Til hvem tør jeg da mere sætte Lid?
Hvem er mig tro? — O skal jeg da endnu
Ei noksom have skrækket Troløshed? —
Ei nok med Blod betrygget mig og Staten?
Og Polyxen, og Damon, ere alt
I Rhegium? de ere der alt trygge,
Da jeg opdager dem. Min Svoger selv —
Og end hans Gemalinde, end min Søster,
Den stolte Thesta er i Syracus —
End ved min Side, som hun vidste ei,
At Polyxen er flygtet! — Ogsaa hun
Er med i Sammenrottelsen mod mig! —
Til, kald mig Thesta hid!

Damocles.

Hun er uskyldig,
O Konge! hun veed intet om hans Flugt.

Dionys.

Gaae, jeg befoel.

Fjerde Optrin.

Dionys.

Dyrt, rædsom dyrt du kiøber,
O Dionys! den Lykke, du har drømt dig;
O drømt — har drømt! ei nydt, trods al din Uro.
Jeg troede den Damocles blot en Hykler,
En Avindsyg, en Skriger, som de andre,
Kun meere taabelig, fordi han raabte
Bestandig paa den kongelige Lykke.
Jeg vilde spøgende beskjæmme ham,
Og hængte Sværdet over Daarens Hoved;
O! kun for selv at see det — lade Daaren
Forklare Hverdags-Viisdom for Tyrannen,
En Hverdags-Viisdom, som han hver Dag glemmer!
O Staalet svæver over Tronen! o
Det hænger i et Haar — nu falder det!
Men før det faldt, Damocles afhug Haaret,
Det Haar, hvori hans Liv og Tryghed hang.
Der flyder Blod — ha Blod fra dette Hjerte,
Naar Dionys maa hugge Haaret over.
Men overhugges maa det; ellers kløver
Det skarpe Sværd, som svæver faldefærdigt,
Dit Hoved, Dionys — da falder du

Dit Haab, din Storheds Drøm, og — Syracus!
Haab ei i Rhegium, o Polyxen!
Endog til Rhegium det Sværd maa naae,
Som skal betrygge Dionys — Men Damon;
Du Syracusas Ungdoms Helt og Mønster!
Dig drager til din Fædrestad en Magt,
Som du kan ei imodstaae — din Dione
Din skjønne, din tilbedelige Brud — —
Du drages til din Død — Ha fælt det blinker,
Det nøgne Sværd — o men nedhugges maa det.
Saaledes maa det bruges, at ej let
Det atter ophængt true skal min Isse. —
Men Thesta tøver — ha der kommer hun.

Femte Optrin.

Thesta. Dionys.

Dionys.

Saa længe pleier ikke Dionys
At vente, naar han bød. Han bød dig komme —
Nu vel; din Polyxen maaskee uventet
Er kommet hjem, som han drog bort uventet!
Hvor er han? Hvorfor bringer ei min Søster
Min elskte Svoger med sig til hans Ven?

Thesta.

Er Dionys en Ven af Polyxen,
Hvi spotter han da Hellens Gemalinde,

For han maaskee i hendes Aasyn sporer
Bekymret Sorg for sin forsvundne Helt!
Hvor er han, grumme Broder! o hvor er
Min Polyxen, den ædle Polyxen?
Har du berøvet mig, og dig, dig selv,
Den dyrebare Mand, med hine andre,
Som daarlig dig din Grumhed har berøvet?
Jeg bæver, hæv min Angst; er han forjaget?
Hvad — eller død?

Dionys.

Ret! hvor fortreffelig
Veed ei min Søster at forstille sig!
Saa ogsaa du — — dog, du har ikke seet
Vor Polyxen; du tøved' da maaskee
I trøstende Besøg hos min Philisto!
Du trøsted' vist den yndige Dione,
For Tabet af sin elskte, kjække Damon!

Thesto.

Er hendes — er min egen Frygt da grundet?
O Dionys! er da min Polyxen,
Er Damon ikke meer? — Nu vel jeg kom fra
Philisto, fra Dione — Jeg har prøvet,
Selv trængende til Trøst, at trøste hende.
Et Rygte, længe skjult for mig og hende,
Omsider og Philistos Huus har naaet.
Uvist det taler om, at Polyxen
Med Damon enten i Landflygtighed

Er jaget, eller dræbt, o Dionys!
Dræbt efter din Befaling, Dionys!
Dræbt', Polyxen og Damon, Syracusas
Fortreffeligste Mænd.

Dionys.

Vist, Statens Støtter,
Dens Friheds Haab, som lønlig snige sig
Fra Fædreland og Pligt, paalæggende
Sig selv uværdig Borgers Straf, frivillig
Landflygtighed — Og det er skjult for Thesta!
Og hun kan troe, at Dionys kan blindes
Ved den Forstillelse, hvormed hun ønsker,
At skjule Brøden af, at have dulgt mig,
At Polyxen, at Damon, Demas vare
Forrædere, som Theodor mig var;
At Polyxen, til hvilken jeg betroede
Mit hemmeligste Raad, var selv for feig
Til kjæk, som Theodor, at stille sig
Paa mine Fjenders Side, men bortstjal sig,
Og først stjal Damons Mod og Dyd og Troskab,
Og saa ham selv fra mig og Syracus,
Og flygted' lumsk til mine svorne Fjender!

Thesta.

Og du har troet mit Hjerte saa fornedret,
Saa feigt, at jeg, ifald jeg havde vidst,
At min Gemal var iilet bort fra dig,
At jeg med Glæde ikke skulde trodset

Al Kummer, alle Farer, og dig selv,
For med min Polyxen at deele Skjæbne?
Men nei, nei Grumme! jeg har ikke vidst det,
Thi kjend mig, om du har miskjendt mig, viid,
Jeg havde følt det tifold meer lykſaligt
Og hæderfuldt, at nævnes Polyxens,
Den ædle, den forjagne Polyxens
Ham værde Gemalinde, end hos dig
At kaldes her Tyrannens Søster.

Dionys.

Theſta!
Min Søster! ædle Theſta! du forvirrer,
Du hæver, du nedſlaaer, tilintetgjør mig.
Jeg troer dig, Ædle! jeg, ſom vilde ſtolt
Tilgivet dig, jeg føler mig ydmyget —
Tilgiv mig denne Mistvivl; o du ſeer
Dens Grund. Naar Mænd, ſom Polyxen, ſom
Damon,
Kan være mig troløſe, til hvis Troſkab
Kan Dionys da meere fæſte Lid?

Theſta.

Hvo lærde dig, at Polyxen var troløs?
Maaſkee, at ei han taalte meer at ſee
Sit Fædreland mishandlet — taalte ei,
Som du ham bød, at være Landsmænds Bøddel.
Er det Troløshed — at den Ædle ei

Vil nedrig laane Haanden til at smedde
Medborgere til Lænken?

Dionys.

Polyxen

Er din Gemal; du elsker ham — alt nok
Til at retfærdiggiøre dig; men han.....

Thesta.

Er ei — han kan ei være troeløs

Dionys.

Nok,

Han var min Ven; dig værdig, ædle Thesta!
Du elsker ham; dig er den Lov retfærdig,
Hvorefter du frikjender ham; men jeg,
Som han forlod; mig, som hans Flugt berøved'
Ham selv, og Damon, Demas, Theodor,
Min Tryghed, heele Syracusas Agt.....

Thesta.

Ha Ulykkalige! hvis Agt, hvis Tryghed
Er Laan, som Laaneren kan, naar han vil,
Fratage dig! hvor stærk, hvor hæderfuld
Er ei, Tyran, mod dig den ædle Mand,
Der tryg blandt Venner, som blandt Fiender gaaer,
Omstraalet, hvor han gaaer, af alles Agt,
Endogsaa din, som nøgen staaer igjen,
Da han gik bort, og ængstet dig forlod.
Saa har din Grusomhed, Tyran, da ogsaa
Forjaget Polyxen! og jeg, og jeg

Ham og har tabt — ei tabt min Agt, min Tryghed;
Hiin kunde han forsøge mig, ei røve —
Men Tryghed, hvor er den hos en Tyran,
Hvor Hædersdrivt og Mod og Dyd er Brøde?
Hvad er den værd, den Tryghed hos Tyranner,
Som vindes eene ved at bære selv,
Og andre at paaliste tunge Lænker? —
Men er han borte? Dionys, gjentag det:
Har han, hvis ædle, blide, lyse Sjæl
Dog satte Skranker for Tyrannens Grumhed,
Har Fædrelandets Tilstød, Haab og Fryd,
Mit Tilstød, Haab og Fryd, unddraget sig —
Hvad? eller er det blot Tyrannens Bæven
Som skaber denne Angest —

Dionys.

Ak at det var,
Ak var det kun en ængstlig Drøm! men nei —
Dog kunde den Beretning — ak og kunde
Den være falsk —

Thesta.

Den kunde, og med Vished
Du veed det ei? du troer i Blinde sandt,
Hvad ængstet du erkjender, du gav Grund til?
Et Rygte! —

Dionys.

Naar var Rygtet usandfærdigt,

Saatidt det Dionys bebuded Rædsel?
O Thesta! var det saa, nu første Gang!

Thesta.

Men nogen nærmer sig! o! Damon!

Siette Optrin.

De Forrige. Damon. Siden Vagt.

Dionys.

Damon!
Forræder! Vagt! hvem søger du? hvorhen?
Fra Rhegium — alt, som Gesandt maaskee!
Hvad? eller Speider! Tael; du kan dog blot
Bekræfte, hvad jeg veed.

Damon.

Faa Øieblikke
Fortidlig kun affordrer du mig det,
Jeg uadspurgt da vilde have meldt dig.
Du altsaa veed, fra Rhegium jeg kommer,
Ei som Gesandt, som Speider endnu mindre.
Det var min Agt, at vende did tilbage,
For aldrig meer, saalænge Syracus
Adlyder dig, at see forhadte Hjem.
Ei dig jeg søgte; men man sagde mig,
At Thesta, som hos dig ei pleier findes,
Var her — Man sagde mig, Tyrannen havde
Forladt i Dag sin Trone og sin Borg;

Man nævnte mig Damocles — Ædle Thesta!
Dig søgte jeg; til dig jeg iiled hid.

Dionys.

Men Polyxen —?

Damon.

Er tryg i Rhegium,
For Syracusas Kraft og eget Blod
Og Landsmænds dyre Blod anvendt at see,
Til blot at lege med Carthagos Magt;
For under stolte Pharacidas' Bud
At giøre Syracusas Mænd til Slaver.
I Rhegium, selv fri, opfordres han
Ei til at være Tyranniets Redskab.

Dionys.

Og dette Budskab er dit Ærende?

Damon.

Ei i det mindste dette blot. Dig, Thesta,
Bød din Gemal mig melde, at med Længsel
Han venter dig. Af dig, o Dionys,
For hvad af dig han har fortjent, han haaber
Den Ret, den Løn, den Gunst, ifald du vil,
At Thesta frit tør følge sin Gemal,
Hvis, som han troer, hun heller følger ham
Til ukjendt Vraa, end deeler Tronens Glands
Blandt Fædrelandets rygende Ruiner.

Thesta.

O, siig ham, han har ei miskjendt sin Thesta;
Kun Dionys maaskee han har miskjendt,
Ved ham at tiltroe, at han kunde tvinge
Sin Søster, og sin Vens, sin Polyxens
Forladte Gemalinde. Jil, forkynd ham,
At glad jeg haster, for at følge ham
Til fjerneste Egn, og selv til Erebus,
Om der maaskee vi først skal finde Tryghed.

Dionys.

Nei bie, Forvovne, bie. Du troer din Reise
Til Syracus alt endt. Den var da blot,
At tale fræk Oprørers Ord til mig,
Til Syracusas Hersker, og at rive
Den stolte Thesta fra sin Broders Hjerte,
End meer at sønderrive dette Hjerte,
Som alt ved Tabet af dets Polyxen
Er knuset, bløder — — Blod, ha Blod det er,
Ei Taarer, det, som trænger sig her frem
Fra Hjertet gjennem disse Øine — Graad
Kan ei besmitte Dionyses Kinder.
Berøvet er mig Polyxen; han flygted'
Som om jeg ei erkjendte det, han var mig!
Min Thesta flyer, som om jeg skatted' ei
Det ædle stolte Hjertes fulde Værd!
Ha Damon, selv din Trodsen, som din Troskab
For Polyxen — erkjender Dionys —

Vær stolt; thi med høiagtende Beundring
Erkjender Dionys din ædle Trodsen.
Men just erkjendende dit Værd, o Damon,
Som ædel Yngling, ædel Ven og Borger,
Det hele Syracusas Ungdoms Mønster —
Saa — skjelv — saa aldrig, aldrig vender du
Tilbage meer til Polyxen — du dør.
Det er din Dom.

Thesta.

Tyran! saa lønner du
Den unge Mand, som, Aldrens Maal til Trods,
For dig har øvet gamle Heltes Daad,
Dig stedse tro, til ingen ædel Mand,
Til Polyxen, selv Polyxen ei længer
Dig kunde meer adlyde! Polyxens
Udvalgte Ven — ham, som du selv tilstaaer
Høitagtende Beundring!

Dionys.

Og kan han
Ustraffet mine Bud unddrage sig,
Han haane tryg den kongelige Magt,
Han, som det hele Syracus vil ligne,
Hvo haaner, trodser da ei Dionys? —
Hans Dom er fældet. — Vagt, forvarer ham.

(Gaaer.)

Syvende Optrin.

Thesta. Damon. Vagt.

Damon.

Jeg forudsaae min Skjæbne, ædle Thesta,
Jeg saae den uden Angst, og gik med Glæde
Min Dom imod. Afmægtig Flygtnings Liv,
Hvad er det værd? I fremmed Egn ei meer
At skue Fædrelandets Haan og Fald,
Var nu det eeneste, jeg kunde haabe.
Var dette Trøst for Fædrelandets Savn?
Hvad meer var mig igjen? Er det ei knust,
Det Haab, at see dets faldne Frihed opreist?

Thesta.

Dog sukker Helten, og dog var det ei
Blot Lyst at hente her Misdæders Død,
Som drog dig hid! ei heller blot at bringe
Den Hilsen, du fra Polyxen mig bragte!

Damon,

Den ædle Thesta kjender Damons Hjerte,
Og min Dione elsket er af Thesta,
Som hendes Damon er af Polyxen.
Og end jeg har i Syracus en Ven,
Den ædle Pythias, hvis faste Sjæl
Urokkelig var Dionys hengiven.
Jeg vilde prøvet, ak, maaskee forgjæves,
Fra faldne Syracus at drage dem

Med dig til fremmed Egn, forflyttet did
Med dem det elskte Fædreland, som her
Er ikke meer.

Thesta.

Sød, trods vor Skjæbnes Grumhed,
Var denne Drøm; og ak den er forbi —
Den ulykfalige Dione! —

Damon.

Ædle!
Du elsker min Dione! o forsøg
At trøste min tilbedte Brud. O siig
Min Brud, o siig min elskte Pythias,
At deres kjære Navne hvilede
Paa Damons Læber ved hans sidste Suk;
At deres Minde skal ledsage mig
For evig i Elysium — og siig dem,
At det var dem, jeg søgte, og fandt — Døden —
Dog nei, indgyd dem Trøst, og Mod, og Kraft.

Ottende Optrin.

De Forrige. Polemon.

Polemon.

Til Solen bryder frem i Morgen, Damon!
Tillader Dionys, at du maae leve.
Imidlertid, til Labdalum!

Damon.

Farvel!

Trøst min Dione, trøst min Pythias!

Thesta.

Jeg flyer derhen — ha, og hvo trøster mig?

Andet Optog.

Philistos Huus.

Første Optrin.

Philisto. Dione.

Philisto.

Nei, elskte Datter, nei! han er ei flygtet,
Han kan ei være flygtet. Damon kan
Ei vise sig Forræder; og det var han,
Hvis han var flygtet hen til vore Fjender.
Han fulgte Polyxen, der som Gesandt
Gik til Leontium. De tøve længer,
End man har ventet; det er alt.

Dione.

O var det!

Ak, ikke Rygtet blot er det, som siger,

At Damon er forloren; o mit Hjerte
Alt sagde mig det, da han Afskeed tog.

Philisto.

Og kan Dione troe sin Elsker til
Forræderi?

Dione.

Men er den Mand Forræder,
Som, naar han ei sit Fædreland kan redde,
Og naar han trues med at vorde tvungen
At bære Avindskjold mod Landsmænd, Brødre,
At virke med til Fædrelandets Fald,
O er det da Forræderi, at Helten
Nedlægger Vaabnene, og flyer — og flyer
Did, hvor han aldrig faldne Brødre seer,
Hvor blide Fred, hvortil den Ædle fødtes,
Omfavner ham? O nei, Forræder er
Min Damon ei, men flygte, flygte kan han
Fra Dionys, mod hvem hans Eed ham hindrer
At bære Vaaben — fra den Nødsomhed,
At skue Fædrelandets Fald og Skjændsel.

Philisto.

Hvo lærde dig den Klogskab, svage Taabe!
Du taler jo saa klog, saa viis om Statspligt,
Som en Pericles; du politicerer
Om Syracusas Vel, og Statens Frihed,
Saa vore Boldhuus-Statsmænd, naar de spille.
Saa den, der holder Frækhed kjæk i Ave,

Der viis beſlutter eene, og udfører,
Hvad uviis Hob blev aldrig eenig om;
Hvis Klogſkab, og hvis Mod ſlaaer Fiendens Hære,
Gi'er Fædrelandet Hæder, Tryghed, Styrke,
Er en Tyran, ſom ædle Mænd maae flye!
Fordi et tomt, et uregjerligt Hoved
Blier ſtundom ſkilt fra et fordærvet Hjerte;
Fordi en Hals, ſom ſtolt ei vilde bøies
For rolig Borgers Pligt, blev ſtundom knækket!
Hvor fik min Datter al den Viisdom fra?

Dione.

Jeg kjender ingen fiint udſpunden Statsklygt;
Kun troer jeg ei min Damon ſkabt at tjene
Den Stats Beherſker, hvor hver Borger klager;
Hvor Fædre uden Skyld og Dom bortrives
Af troſtløs Kones, af forladte Døttres
Og Sønners Arme; hvor Elendighed,
Med Trældom Haand i Haand, gaaer hylende
I Bødelſkarens Fjed, hvormed omringet
Beherſkeren gaaer frem. Nei, Damon er
For ædel til at tjene ſlig Beherſker.

Philiſto.

Jeg kjedes, arme Pige, ved at trætte
Med dig, om hvad dit Kjøn kan ikke fatte.
Nok, Damon reiſte bort med Polyxen;
Og Polyxen kan ikke være troløs
Mod Dionys.

Dione.

Men ak, om Polyxen,
Om Damon saae tilsidst Tyrannens Grumhed!
Om de unddroge sig!

Philisto.

Sandt, Polyxen
Og Damon redded' Syracus — og glemtes —
Jeg selv begriber ei, at den Spartaner
Blev sat i deres Sted, og at man skjenkte
Carthaginenserne saa hurtig Fred,
Og ei benytted' mægtig vundne Fordeel;
Dog Polyxen afslog jo selv det Tilbud
Man lønlig giorde ham, om selv at være
Det Forbunds Hovedmand, som Theodor
Ophidsed' til formeente Friheds Forsvar;
Og Damon altid viiste sig for trofast
For det, han skyldte Fædrelandets Hersker,
Til noget Skridt mod Dionys. Kort sagt
Vær rolig, gode, elskede Dione!
De komme begge vist og snart igjen,
Og Rygtet, som anklager dem, er digtet.

Dione.

Men dersom, elskte Fader! dersom Damon —
Du saae den fromme Thestas Tvivl og Angst!

Philisto.

Og dersom — dersom han er og Forræder —
Saa har han alt sig selv landflygtig dømt;

Og skulde han opdages, findes, gribes —
Saa dømmer Dionys med billig Strænghed,
Og — Damon dør, og har fortjent sin Dom.

Dione.

Den fromme, ædle, kjække, stolte Damon!
Som selv du valgte til Diones Brudgom?
Din Ven, og, Fader! og din Datters Brudgom!
Fordi han troede Pligt, at flye Tyrannen!
O, var du i hans Sted, og han i dit,
Han brugte, hvad han over Dionys
Formaaede da, og — reddet var Dione.

Philisto.

Du overvælder dette Faderhjerte,
Min elskte Datter. Dog, din Angst er Drømværk;
Han kommer vist, og værdig at omfavnes
Af dig og mig.

Andet Optrin.

De Forrige. Thesta.

Thesta.

Vor Ven, vor elskte Damon
Er her igjen.

Philisto.

See der din heele Angst
Tilintetgjort.

Dione.

Han er her, o hvi flygter
Min Angst ei did, hvor nys vi troede ham,
Til vore Fjender? — o hvor er min Damon?
Hvorfor ei alt ved sin Diones Hjerte?

Thesta.

Fat Mod, Elskværdige! skjønt kommen hid
Han end maaskee er langt fra dette Hjerte.

Dione.

Langt, langt? — o nei, der boer han; aldrig, aldrig
Han kom derfra; kun disse Arme er det,
Som ei omfavne ham. Hvor er han? hvor?
O snart, o snart, Førstinde! o jeg løber
At slynge dem omkring den elskte Barm.

Philisto.

Vor Angst var her, som altid, uden Grund,
Og Rygtet falskt. Men er da Polyxen
Ei ogsaa kommen hjem? og hvi det Mørke
Endnu i Thestas Aasyn?

Thesta.

Polyxen
Er ei i Syracus. Han kommer aldrig
Tilbage meer. Philisto, kjender du
Et Ord, som indbefatter al den Rædsel,
En ædel Grækers Hjerte gyser for;
Mod hvilket Tartarus, Cocyt, og Orcus
Er mildt, harmonisk sødt? — o dette Ord

Er Polyxens og Theſtas Dom. — Ei Døden
Kan tænkes ængſtlig; thi berøver den os
Alt, hvad os kjært var, bringer den os ned
Til Skyggernes den ſkumle Egn, og ſkiller
Os der fra Venner, Slægt og Fædreland,
Til evig Nat og Klage — rædſomt! rædſomt!
Men kjerlig fører den os først til Lethe,
Og hjelper os, at glemme, hvad vi tabte,
Dem vores Tab har ſaaret. O men naar
Hiint Ord er udtalt, lindrer intet Lethe
Det Minde, ſom forfølger os — Det Ord
Den Dom, ſom fældtes over Polyxen
Og over Theſta, er — Landflygtighed —
Landflygtighed, Dione! mærker du
Hvor rædſom denne Lyd ei er mod Døden,
Som venlig kun os lærer, alt at glemme,
Og ſelv at glemmes?

Dione.

Er da Damon død?
Min Damon død? — o er han ei landflygtig?
O er der ingen Afkrog, ingen Udørk
Paa heele Jorden, blandt dens grummeſte,
Dens vildeſte Barbarer, ſom min Damon
Forvandler til et Fædreland for mig?
Han er da død — o hele Lethes Vand
Skal ikke bringe ham til at forglemme
Sin elſkede Dione; thi, o Theſta!

Han elsker mig, som jeg ham elsker. Aldrig
Dione glemmer ham. Elysium
Skal ei forlindre ham Diones Savn,
Som al dets Fryd blev Qval for hans Dione,
Naar Damon var der ei. Han er da død!
Min Damon død!

Thesta.

Endnu den Ædle lever,
Endnu —

Dione.

Endnu! men blodig svæver Døden
Hen over Damons Hoved. Staalet løftes
Til Damons Drab! — Hvor er han, o Førstinde!
Hvor? at jeg kan omfavne ham endnu,
Og døe, og døe i Damons kjære Arme!

Thesta.

Dione vil ei iile, at fordoble
Sin Elskers Død. Som Mand han møde vil
Sin egen; men hans elskede Diones
Har Helten selv ei Styrke nok at bære.
Nei skaan ham, Grækerinde! skaan dig selv!
Vær stærk, og røv din Elsker ei den Hæder,
At døe som Mand.

Dione.

Tyrannen har alt dømt.
Ah Dionys er grum, urokkelig;
Og dog — min Fader! — o men ogsaa du.....

Førstinde, Thesta — o du har forsøgt det,
Du har forsøgt, at bøie Dionys?
Du har nedladt din høie Sjæl til Bøn,
Til Bøn for Damon — kunde Thesta glemme,
At Damon ogsaa hendes Polyxen
Var kjær næst Thesta selv — Men jeg, Dione,
Den svage, bange, bævende Dione,
Har ogsaa Mod — thi gjelder det ei Damons,
Den ædle Damons, hendes Elskтes Liv?
Og voved' jeg ei forhen selv at trygle
Tyrannens Naade for en fjendtlig Flytning,
Som havde skjult sig, da han blev forfulgt,
Blandt Myrtebuskene paa vores Villa!
Jeg bad, og blev bønhørt — Velkommen Haab!
Velkommen Taare! qvægende du lindrer
Den brustne Pande — du vil qvæle Stemmen,
Men bedre du, end mine Ord, vil tale
For Damons Liv til hærdede Tyran.
O, eders Suk til Zeus-Befrieren
Ledsage mig. Jeg iiler til hans Fødder.

Tredie Optrin.

Philisto. Thesta.

Thesta.

Forgjæves! o forgjæves! ak hun iiler
Sin Ulykkalighed, sin Død imøde.

Philiſto.

At Damon, ogſaa Damon, han, hvis Sjel
Saa klippefaſt var Dionys hengiven,
Han, ſom erkjendte Syracuſas Frelſe
Saa uadſkillelig forbunden med,
At være ham hengiven — Damon flygtet —
Med Polyxen til vore Fiender flygtet — —
Han har fortjent ſin Dom, o Theſta! ak
Han har fortjent den.

Theſta.

Usle, viiſe Daare!
Som Menneſkelighedens, Borgerhjertets
Og Blodets Stemme qvæler, for at lempe
Alt efter daarlig, ſkiændig, ſlaviſk Statsklygt!
Hvi, Daare, troer du, uden Grublen ei
Dit Fædreland ulykkeligt, naar Mod
Og Borgerdyd er Brøde, naar du ſeer
Elendighed, Fortvivlelſe og Jammer
I hver en Vraa? og hvi anſeer du ei
Den for Tyran, hvis Værk den Jammer er?
Tyrannen, o Philiſto, er min Broder,
Den Dionys, jeg elſked ſelv ſaa høit,
Saalænge kun jeg kunde blinde mig
Med Tanken om, at Overherrens Pligt
Var det, ſom drev hans Daad.

Philiſto.

Endnu, Førſtinde,

Beklag ham, men undskyld den haarde Strænghed,
Den Fremgang, hvortil Grunden er dig skjult.
Det er det ulykkalige, det bittre
I Overherrens Kaar, at være nødt til
At foretage, at udøve det,
Som alle maae miskjende, og hvis Grund,
Skjøndt mægtig, uafvendelig, tidt ikkun
Dem selv allene være kan bekjendt.
Du kjender dette Hjerte, o Forstinde!
Du veed, hvor kjer mig Damon var, og er,
Hvor dyrebar for dette Faderhjerte
Dione var, og er — Men jeg er Borger;
Vort Syracus var grumme Puners Bytte,
Kun Dionys har reddet os; — og nu
Er jeg hans Undersaat, Forstinde!

Thesta.

Altsaa
Ei Borger meer, ei Ven, ei Fader meer,
Philisto!

Fjerde Optrin.

De Forrige. En Betjent.

Betjent.

Dionys befaler dig
At komme ufortøvet, o Philisto!

Philisto.

Jeg gaaer. Ak at mit Raad til Dionys

Blev mægtigt, ædle Thesta, til at vise,
At Følelsen, som Borger, Ven og Fader,
Er ikke qvalt i denne knuste Barm.

Femte Optrin.

Thesta allene.

Det ædle Hjerte kjæmper mod den Klogskab,
Som bange Statskunst avled'. — Syracus
Var fremmed Fjendes Bytte, førend han
Betvang dets Fjender — ak men og dets Mænd,
Og gjorde dem til Trælle. — Polyxen
Landflygtig er, og Damon dømt at døe,
Af hvem, o Thesta! af din Broder — ak
Af Dionys, den kiække, stolte Sjæl,
Den Helt, som Syracus sin Frelse skylder;
Han, hvis Høimodighed du selv tilbad
Tilforn, o Thesta! — ham, som end Philisto
Anseer, trods Alt, med fast, med helligt Agt —
Din Broder Thesta — — men dit Fædrelands
Tyran, som, for at frelse egen Storhed,
Nedtræder grum, hvad selv han modig frelste —
Dit Fædrelands, og Polyxens, og Damons,
Og Dydens Morder, alle Godes Fjende — —
Vær stærk, o Thesta! hærd din Barm, forglem,
At Dionys, den grumme, han, som myrder
Dit Fædreland, og Polyxen, og Damon,

Din Broder var — han er det ikke meer —
Bliv din landflygtige Gemal, bliv Dyden,
Bliv Fædrelandet tro — vær Grækerinde!

Siette Optrin.

Pythias. Thesta.

Pythias.

Tilgiv, o Thesta! man beretted' mig,
At Damon, som drog bort med Polyxen,
Uventet er igjen i Syracus.
Jeg vented', her at see min Ven igjen.

Thesta.

O Pythias, du søger her forgjæves
Din Damon; her du aldrig mere skal
Omfavne ham.

Pytias.

Og man bedrog mig ei!
Han er i Syracus?

Thesta.

Endnu i Dag.
I Morgen er han i Elysium.

Pytias.

Hans Flugt er røbet! Dionys har dømt
Min Damons Død.

Thesta.

Tyrannens Morderflok

Bevogter ham i Labdalum. Hans Dom
Er fældet; den er grundet paa den Lov,
Som har forviist al Dyd fra Syracus,
Som gjorde Polyxen med ham landflygtig,
Som truer ogsaa dig, o Pythias!
Om ei, som han, du flyer din Fædrestad.

Pytias.

Mit Hjerte forudsagde mig hans Skjæbne,
Den saarer, knuser, — ei bestyrtser mig.
Og Thesta har forsøgt, at gyde Mildhed,
Retfærdighed og Gunst i Kongens Barm,
For Polyxens og Syracusas Ven?

Thesta.

Og spildt sin Iver.

Pythias.

Hans Diones Fader,
Philisto —

Thesta.

Ak! og har ei kunstlet Statsklygt
Forjaget Mands og Borgers Følelse
Af dennes Bryst! O kun Diones Taarer
Det er, som tale nu for Damons Frelse.

Pythias.

Dione!

Thesta.

Staaer i dette Øieblik

Maaskee for Dionys, og hører selv
Sin Elskтes Dødsdom.

Pythias.

Skulde ei hans Bruds,
Diones Taarer ei bevæge ham!
Dog han har dømt.

Thesta.

Og feige Syracus
Vil slaviſk taale ogsaa denne Grumhed,
Som det har taalt sin Friheds Tab i Alt; —
Men skulde Pythias — hvad — Damons Ven,
End grunde paa Undskyldning for Tyrannen,
End søge Grunde til at standse dem,
Som kjække torde prøve paa at redde
Hans Ven og Fædreland?

Pythias.

For Damons Frelse
Er Pythias bereed til Alt — til Alt,
Hvad kjæk retskaffen Ven, og Mand, og Borger,
Formaaer, og prøve kan; men ei til meere.
Jeg kjender, og jeg skatter Damons Værd;
O at mit eget Liv hans kunde redde!
Hans, som i Strid og Raad, saa kjæk, saa mægtig
Har værnet, skulde værne heele Statens —
Men — —

Thesta.

Men — til manbig, ædel fri Mands Daad,

Til Daad, som fordrer meer end kold Betragtning,
Til det, der kræves for at bryde Aaget,
For stedse at betrygge Mænd, som Damon
Og Polyxen — har Pythias ei Mod?

Pythias.

Du vil forsøge mig, o Thesta! — nei
Det Mod, som fordres til at vække Brødre,
Medborgere til Borgerkrig og Oprør,
Har ikke Pythias. Mit Blod er mit.
Og glad jeg giver det, at frelse den,
Hvis Blod er mig og Staten meere værd;
Men ingen Borgers, ingen Landsmands Liv
Er mit, og kun mit eget kan jeg vove.

Thesta.

Og naar da Pythias ved fromme Ønsker
Ei Damon redde kan, — saa er for ham
Ei meer at virke; saa seer Pythias
Sig tvungen til at sukke over Damon,
Men raabe Dionys sit Bifald til.
Hvor fromt! hvor mageligt veed Philosophen
Ei Venskabs Krav og Borgers Pligt at bære.
O viis han sine Venners Skjæbne veed,
Som egen, med Hengivenhed at glemme
Bag Lampen i sin Vraa, blandt lærde Sysler.
Han er ei Stridsmand — o men der er Stridsmænd
I Syracus, som, skjøndt de svore ei

Den dømte Damon evigt Broderskab,
Dog skulle vise sig den Hæder værde,

Pythias.

Ei er jeg Stridsmand, men ifald jeg var det,
Saa bandt mig dobbelt Pligt til ei at bruge
Det Sværd mod Dionys, som jeg modtog
Med Eed, for ham allene det at bruge.
Og du, o Thesta, du, vor Konges Søster,
Du, som det hele Syracus tilbeder,
Du, som saa tidt har vældig gydet Blidhed
I Kongens Barm, afværget blodig Strænghed,
Formildet tusindes bestemte Skjæbner!
Du vilde raade til et Skridt, hvis Udfald
Saa let, saa vist, blev hele Strømme Blod
Og mange Tusindes Elendighed!

Thesta.

Tyrannen er min Broder; o men er da
Ei Polyxen mig meer end alle Brødre?
Ei min Gemal? Er Damon ei hans Ven?
Er Damons Brud, hvis Elskтes Mord er hendes,
Er ei Dione min Veninde? — Svage!
Hvad Viisdom lærte dig, at Blodets Baand
Saa helligt er, som Kjærligheds og Venskabs?

Pythias.

Og Kjærlighed, og Venskab, ædle Thesta,
Kan drive dig til Grusomhed? og du
Kan dadle Dionys, fordi han troer det

Ved stundom alt for hurtig Magt fornødent,
At værne Staten, som den Beste dog
Maa, tvungen, tidt med blodig Vold beskytte?
Nei, ædle! intet blodigt voldsomt Middel
Forsøger Pythias til Damons Frelse!
Og dog har dette Hjerte Haab, og skal
Forsøge, og med Mod forsøge paa
At frelse Damon. —

Thesta.

Usle! iil, og kast dig
I Støvet for Tyrannen; kryb at betle
Som Naade om, hvad kun tyrannisk Grumhed
Kan nægte — og modtag, hvad du fortjente
Hans Spot og Haan. — Men ogsaa jeg har Haab,
Jeg, ogsaa jeg, med Mod forsøge vil
At frelse Damon, hevne Polyxen,
Og sætte Grændse for Tyrannens Grumhed.
Men kraftig skal jeg, og som Grækerinde,
Værd min Gemal, og værd mit Fædreland,
Og Kjærlighed og Venskab værd, jeg skal
Anstille mit Forsøg.

Syvende Optrin.

Pythias allene.

Altsaa paa ny
Er Syracus i Flamme ved den Ild,

Som brænder i en ædel Sjæl, som tændtes
Af reen roesværdig Drivt til Alt at vove,
For Fædreland og Ret? Men Damon, Damon
Er dømt at døe — Han flygted' for at undgaae
At være Brødres blodige Forfølger,
Med Polyxen — er denne Flugt en Brøde?
Hans Dom er uretfærdig — og hans Ven
Besluttet har at redde ham, hvis Liv
Endog i hans Landflygtighed er vigtigt
For Syracus — hans Liv, hvormed Diones
Hans elskede Diones, er forbundet!
Dione! — o kan dine Taarer ei
Hos Dionys udvirke Damons Frelse,
Saa skal dog de, og Frygt for dine Dage,
Bidrage til for dig at redde Damon —
Tilbedelige! dine Taarer ei
Skal være spildte; de aftørres skal —
Og Pythias, som ei skal see dem, dog
Skal ved sin Død aftørre dem — Hun kommer.

Ottende Optrin.

Dione. Pythias.

Dione.

O Damons Ven! du veed hans Dom, og vor?

Pythias.

Og hans Diones Taarer har ei kunnet
Afbøde den?

Dione.

Forgjeves! han skal døe.
O Pythias! din Damon og hans Brud
Skal døe.

Pythias.

Nei, min Dione leve skal,
Skal leve, trøstes, og.....

Dione.

Hvad! ogsaa du
Forkynder mig at trøstes, naar min Damon
Skal myrdes; ha, saa talte jo Tyrannen,
Som har fordømt min Damon. O jeg laae
I Støvet for hans Trone, tryglende
Retfærdighed for ham; og selv Tyrannen
Bevæget var til Graad, men hærded' sig;
Og nu med Taarer han gjentog hans Dødsdom;
Og da jeg trøstløs i min Smerte raabte
Til Guderne om Redning, og om Hevn,
Saa var Tyrannen stegen ned af Tronen,
Og greb min Haand, og svor at trøste mig
For Damons Tab. — Hvad, ogsaa Pythias
Kan som Tyrannen spotte mine Taarer?
Men jeg har svoret, Guderne modtoge
Min Eed: da jeg min Elsker ei kan redde,
Med ham ei leve, vil jeg døe med ham.
Spot ei min Eed og mig! jeg elsker Damon,
Og Døden selv skal ei adskille os.

Pythias.

End lever Damon! Haabets sidste Gnist
End ei er slukt; og skjøndt Dione selv
Forgjæves prøvet har, at frelse ham,
Han end maaskee kan reddes; hans Dione
Skal end omfavne ham. Kan Pythias
Endnu maaskee ham sende hid, saa iler
Dione med min Ven fra Syracus,
Og flyer, og spørger ei, ved hvilket Middel
Vor Damon reddet blev, men iiler, flyer,
Og glemmer Pythias — det lover du?

Dione.

Alt, Alt, kun ei at glemme Pythias,
Naar det er dig, som redde skal min Damon.
Taknemmelig Dione evig skal
Tilbede dig, som sin og Damons Skytsgud.
I vor Landflygtighed skal Pythias
Ledsage os — hvad er Landflygtighed?
Hvor Damon og hans Pythias er med,
Er Fædreland, der er Lykksalighed.

Pythisa.

Vær lykkelig med Damon, uden mig.
Jeg skal ei kunne deele Fryd med eder,
Og aldrig meer jeg skal Dione see.
Nei, glemmes vil jeg; jeg besværger dig,
At glemme Pythias, og ei at lade
Hans Minde mørkne noget Øieblik

Af ſine Venners, ſine Elſktes Dage.
Farvel, jeg iiler, i det Haab, at ſende
Vor Damon hid — Glem mig — glem hvert et Ord,
Af hvad jeg her har talt — hvert mindſte Spor
Af Pythias' Erindring.. — Men lad intet
Forhale eders Flugt. — Endnu eengang
Din Haand, min Vens tilbedede Dione —
Farvel.

Niende Optrin.

Dione allene.

Nei, nei; jeg ſkal ei glemme dig,
Næſt Damon ſkal Dione elſke dig,
Hans Pythias. Og hvorfor glemme ham?
Og hvorfor aldrig ſee den Ædle meer?
O! men han ſender mig min Damon hid,
Og vi ſkal flye; det bød han! Der er Mørke
I, hvad han talte. O, men vi ſkal flye,
Og alt maa være rede til vor Flugt,
Til vor Lykſalighed. — Jeg har min Damon.
O, trods Tyrannen er han evig min.

Tredie Optog.

Første Optrin.

Slottet.

Dionys. Damocles.

Dionys.

At det var mig, som redded' Syracus
Fra blodig Puners Vælde; mig, som fældte
Dets overlegne Fjender, fra hvis Aag
Et ubesluttet, uregjerligt Folk
Ved ingen anden skulde blevet reddet;
At det var mig, som midt i disse Storme
Gav Syracus sin Fasthed, Hæder, Glands,
Fremkaldte alle Konster i dets Skjød,
Opelsked', bragte dem til fuldest Blomster,
At alle Muser fik i Syracus
Ved mig et sikkert Hjem, hver Videnskab
Sin Bolig her; at hver dens Dyrker fandt
I mig en trofast Ven — alt det er intet,
Det føles, nydes, glemmes, og min Løn
Er Sammenrottelser og Troløshed.
Men drister jeg mig til, med vældig Arm
At holde over, at beskytte det
Jeg vældig stifted'; nødes jeg at straffe
Forræderi, o hurtig griber Rygtet

Høitlydende Basun, da nævnes jeg
Med høie Skrig en Voldsmand, alles Fiende —
At al min Stræben dog har ikke kunnet
Forskaffe mig een Ven, en eeneste,
Der ei mistydede enhver min Handling!

Damocles.

De Philosopher, Herre! som du stundom
Drog til dit Hof, og kaldte til din Stad,
Skal have lært dit Folk, at ædel Handling
Er, naar der fordres Løn, ei ædel meer.
Den sande store Ædle, vil de paastaae,
Har i sin Handling selv en Løn derfor,
Som rigelig betaler den. Desuden
De lærte os og dig, at det, du nævnte,
Er intet meer end just en Konges Pligt,
Og at den Mand, der kun opfylder Pligt,
Hvis Overtrædelse var reen Misgjerning,
Er — ei Forbryder; men at der til Storhed
Skal fordres meer, end ikke at fortjene
Forbryders Navn. — Dog, det er sandt, jeg glemmer,
At det er her, det svæver i et Haar
Det Sværd, som afbrød nys min Høitidsglæde

Dionys.

Hvem angaaer den Erindring, Hr. Damocles!
Mig eller dig?

Damocles.

Os begge.

Dionys.

Du afhug jo
Det Haar, hvori det svæved' over dig;
Og jeg — har Sværdet rede, hvis igjen
Det ophængt skulde true dette Hoved.
Men, viise Daare, som saa lærerig
Meddeeler mig sin høie Underviisning!
Naar jeg da netop ei Forbryder er,
Siig, hvad berettiger de ædle Mænd,
Som enten stoltelig unddrage sig,
Hvad jeg til almeent Vel paalagde dem,
Hvad eller spinde Sammenrottelser
Mod den, som dog er netop ei Forbryder;
Siig, hvad berettiger de ædle Folk
Til nedrig Flugt, og til Forræderi?

Damocles.

Den Ædle uden Tvivl vil aldrig prøve
En Daad, som kan fortjene disse Navne.
Der tænkes ei paa Ret til saadan Daad.
Men Folket kjender i den unge Damon
En ædel, rolig, men behjertet Borger;
Det troer ham ei en Træl, der kunde tvinges
Til Handling, som hans Hjerte nægted' Bifald;
Det troer, at Damon var saa viis, som god;
Og vil man vide, at hans skjønne Brud
Har knælet, tryglende om Damons Liv,
For Dionys; at du, som alle, fandt

Dione skjøn, og at Diones Skjønhed
Maaskee kun tjener, som en Grund desmeere,
Til at bekræfte hendes Damons Dødsdom.

Dionys.

Det veed man, Ulykkalige! det veed man —
Og ei, at alt min Dom var fældet; var
Retfærdig, maatte staae urokkelig?

Damocles.

Just dens Retfærdighed er det, hvorom
Man — ikke tvivler. — Men man havde troet,
At hans Dione, paa hvis Ønske forhen
Du har formildet en alt afsagt Dom,
Maaskee dig havde rørt, for Damons Skyld,
Hvis hendes Skjønhed havde rørt dig mindre.

Dionys.

En usel, en foragtet Slaves Liv
Jeg skjænkte hende. Skal jeg agte Damons
Af samme Værd? og truer man med Oprør,
Fordi Retfærdighedens Krav kan ei
Tilsidesættes for en Skiønheds Taarer?

Andet Optrin.

De Forrige. En Betjent.

Betjenten.

Den unge Pythias ubbeder sig
Et Øieblik at høres af sin Konge.

Dionys.

(Den dømte Damons Ven, som og var min!
Ha var! hvo er, hvo er det meer?) — Han komme!
(Til Damocles) Gaa, medens ogsaa denne Philosoph
Forklarer mig min Brøde i at straffe
En troløs Borger og en Flygtning. Vent,
Indtil du kaldes.

(Damocles gaaer.)

Tredie Optrin.

Dionys allene.

Hans Diones Taarer
Bekræftede hans Dødsdom! Løgn, ha Løgn!
Hans Dom var fældet, kunde ei forandres;
Den kunde ei. Hvad blev der af din Tryghed?
Hvad kunde du udrette, Dionys!
Om man forlader, haaner dig, ustraffet?
Og Mænd som Polyxen og Damon. — Dog
Hans Brud er skjøn; den Skjønnesømme Taarer
Forskjønned' hende — Var det ei dit Ønske,
O Dionys! selv at aftørre dem?
Og — Damon kan ei frelses — og den Skjønne
Kan ei bønhøres — men den Skjønnes Sorg
Kan lindres, kan udslettes — o man læste
I dette Hjerte, hvad det selv endnu
Sig ikke var bevidst. Ah Pythias!

Fjerde Optrin.

Dionys. Pythias.

Dionys.

Du veed vor Damons Brøde, og hans Dom,
Han var din Ven; men han var ogsaa min;
Og, unge Mand! som jeg har forhen fundet
Retsindig, ædel og beskeden! tael:
Forkaster Damons Ven den Dom, som fælder
Hans Ven?

Pythias.

Jeg er en Syracusas Borger,
Og Undersaat af Syracusas Konge.
Jeg qvæler i min Barm al Fristelse,
Til at bedømme den, hvis Dom er mig
En Lov, som jeg forgjæves vil bedømme.
Jeg veed, at Overherrens Raad og Grunde
Ei stedse kunne lægges for enhver.
Jeg veed, han kjender, at han fik sin Magt,
Allene til at fremme, at betrygge
Det Heles Vel. Han dømte Damons Død,
Og Damon var min Ven.

Dionys.

Men Damons Ven,
Skjøndt Damon blev Forræder mod sin Konge,
Bifalder ei den Dom, som fælder ham?

Pythias.

Jeg dømmer intet om den fældte Dom.
Jeg ønsker ei, at overtydes om,
At den, som var min Ven, Forræder er.
Jeg har ei Magt, ei Ret til at kuldkaste
Hans Dom, ifald jeg fandt den ei retfærdig;
Det kunde og kun skee ved saadant Skridt,
Som hver en ædel rolig Borger afskyer.

Dionys.

Dit Ærende er altsaa kun, at bede
Om Damons Liv.

Pythias.

Nei; hverken vil jeg troe
De Grunde, hvorpaa saadan Dom er afsagt,
Saa svage, at en enkelts Bøn skal kunne
Kuldkaste dem! ei heller vilde jeg
Vanære dig, og Damon, og mig selv
Ved Tryglen om hans Liv — som om det var
Ei meere værd, end at det kunde gives,
Lig ringe Skjærv, til den, der bad derom.
Dog kommer Damons Ven, for at begjere
En Naade af hans Dommer; men en Naade,
Som Pythias kan bede om, og Damon
Modtage.

Dionys.

Og det er?

Pythias.

Ei om hans Liv,
Ei grusom haanende Formildelse
Fra Død til Trældom, eller flugt; nei kun
Hans Frihed nogle Timer. Jeg fremstiller
Mig selv for ham til Gidsel. Dersom han
I Morgen, førend Solen rinder, ei
Er her igjen, saa ønsker Pythias,
At fyldestgjøre fældte Dom for ham.

Dionys.

Skjønt, ædelt er dit Tilbud, unge Mand,
Og hæderfuldt for dig, som for din Ven.
Og, kunde Dionys antage det,
Han da fortjente og maaskee, at vide
Dets Hensigt. Hvad gjør nogle Timers Frihed
Saa vigtig for den Dømte? — thi du troer dog,
Han sikkert ei sin Ven vil overlade
Til Død og Skjændsel?

Pythias.

Ogsaa du, o Konge,
Vist kjender Damon — skjøndt du alt har dømt ham —
For ædel til sin Ven at ville svige.
Jeg frygter ikke Døden, Dionys!
Jeg elsker Damon; men mit Venskab bortfaldt,
Jeg voved' intet for ham, hvis jeg kunde
Mistænke ham for nedrig Svaghed nok,
Til Frihed, Liv, Dione selv at kjøbe

Ved Troløshed imod sin Ven — men nu
Jeg saae hans Elskтes, hans Diones Taarer,
Jeg veed, det vilde trøste ham, og hende,
Om hun engang endnu omfavned' ham.
Desuden, fra den Reise, han skal gjøre,
Han aldrig vende skal tilbage meer;
Der kunde være meget at afgjøre
Af Vigtighed. Jeg vover herved intet.
Din Hevn, og din Retfærdighed, o Konge,
Kan jeg betrygge.

Dionys.

Men om han bedrog os,
Sin Ven, som mig!

Pythias.

Har han fortjent sin Dom,
Saa har dog ikke jeg fortjent, at høre
Min Ven endnu forhaanet ved din Tvivl.
Her stiller jeg mig, som hans Gidsel; mig
Er det, som Dommen gjelder, dersom Skiæbnen
Besluttet har at frelse ham; — og den,
Som styrer Skjebnens Veie, Dionys,
Kan med et Vink, trods dig, og uden mig,
Unddrage Damon dine Bødlers Sværde.

Dionys.

Stolt, unge Mand, og ivrigt er dit Sprog,
Og ved din Ædelmodighed maaskee
Du vilde tvinge mig til at forandre

Min Dom — velan, jeg elsker at opfordres
Ved Ædelmodighed. Din Ven er fri,
Men du mig Borgen for Opfyldelsen
Af, hvad retfærdig jeg har dømt. Men skuf ei
Dig selv og ham, med Haab om, at dens Strænghed
Bortfalde skal, hvis Damon troløs er
Mod dig, som han det var mod mig.

Pythias.

Du qvæler
Den Tak, som hvilede paa mine Læber,
Ved at forhaane ham og mig endnu.
Min Ven er fri, og jeg er med mit Liv
Dig Borgen for din Doms Opfyldelse.
Her er Befalingen til Damons Frihed,
Bekræft den med dit Segl, saa iler jeg
Hen til hans Fængsel; da er Pythias
I Damons Sted den, du har dømt at døe.

Dionys

(giver ham Befalingen til Damons Frihed tilbage, og tillige sin Signet-Ring.)

Den, som urokkelig Retfærdighed,
Som Syracusas Ro, dets Herskers Tryghed
Har dømt.

Femte Optrin.

Dionys. Siden Damocles.

Dionys.

Haardt! haardt! om Pythias, den ædle,
Den fromme Ven, beskedne Undersaat,
Om han — og dog — Damocles! Pythias
Befriet har sin Damon.

Damocles.

O til Lykke,
Til Lykke, Syracusas Hersker! der
Nedhug du eet af disse mange Sværde,
Som svæve over vore Hoveder.

Dionys.

Den ædle Pythias har stillet sig
Til Gidsel for sin Ven, som er i Frihed.

Damocles.

Til Gidsel! og allene mod et Gidsel
Er Damon fri! tilgiv mig; men jeg kalder
Lykønskningen tilbage. Rigtigt, rigtigt
Det hænger der, det blinker der endnu,
Det hvasse Sværd, og med fornyet Glands,
Du selv har hvæsset det.

Dionys.

Endnu, o Taabe,
Endnu din Underviisning! Pythias
Befrier Damon. Syracusas Hersker

Har dømt, og Overherrens Dom, min Hofmand!
Er ingen Leeg. Hvis Damon, nu befriet,
Er troløs mod sin Ven, som mod sin Konge,
Saa maa det kjendes, at min fældte Dom,
Der fordrer vældigt, skrækkende Exempel,
Var ingen Leeg; og Pythias maa døe
I Damons Sted. Men Pythias er ædel,
Hvor ønsked jeg, at frelse ham — Damocles!
Du svadsed' altid om min Lykke; kjend den:
Jeg elsked Damon, men han blev mig troløs,
Og han maa døe — jeg ærer Pythias,
O havde jeg en Ven, som Pythias!
Var' alle Syracasas Borgere
Besielte af den Aand, som han — og dog
Er han mig Borgen for en troløs Damon;
Min Dom er Leegværk, hvis jeg skaaner ham.
Damocles! iil, følg alle Damons Fjed,
Og underret mig om ethvert; forfølg ham,
Ledsag ham, som hans Skygge; hvis han flyer,
Saa grib ham, bring ham hid for mine Fødder,
Og skaan mig, frels mig for den Grusomhed,
At fælde Pythias.

Damocles.

O Dionys!
Du kunde skaane dig for meget mere,
Ifald du vilde.

Dionys.

Til, adlyd og tie. (Damocles gaaer) Allene. Jeg veed, at Pharacidas venter mig.
Ak, at jeg ikke mere tør slaae Lid til
En Syracusas Mand; at fremmed Magt
Mit Riges Ro og min beskytte skal.

Sjette Optrin.

(Fængslet paa Fæstningen Labdalum.)

Damon (i Lænker.)

Af Svaghed, Angst for Overmagtens Tab
Og Herskelyst jeg fandt dig uretfærdig
Tilforn, o Dionys. Den Svaghed gjorde
Dig følesløs for hellig Kongepligt.
Medborgers Ret og Værd miskjendte du,
Og vakte ved din Svaghed Oprørsaand
I ellers sindig Borgers kjekke Bryst.
Nødvendigt blev det da, at bruge Sværdet.
Du brugte det med Strænghed. Syracus
Var undertrykt; og Polyxen og jeg
Udsendtes at forfølge dem endnu,
Som flygted' for din Strænghed — Ja med Ret
Forlode vi den Stad, som kun din Svaghed
I Lænker havde lagt. Jeg er uskyldig,
Og dør — o, men min Død, mit Savn, mit Minde
Kan lære dig, at bruge mere viis
Dig undte Magt; og jeg kan ved min Død,

Ved rolig Undergivenhed endog
I Døden selv, indprænte mine Landsmænd
Den Sindighed, som dæmper Overmagtens
For strænge Brug, og tvinger selv Tyrannen
Til Klogskab og til Mildhed. Enevælden,
Som Syracus ei meer undvære kan,
Da kunde blive Fædrelandets Frelse,
Dets Friheds Værn. Bort, bort uædle Tanke
Om Hevn, og lign dig selv til Døden, Damon!

(Han sønderriver Breve, som han skrev paa.)

Og dog — kun svag jeg fandt dig, Dionys,
Tilforn; først nu jeg grusom finder dig.
Din Svaghed dømte mig, at døe; din Grumhed
Forhaler Damons Død. Hvi skal jeg martres
Ved Savnet af min elskede Dione?
Som trøstesløs, for evig skilt fra mig,
Ei døer med mig; men lever, dømt til Qval,
Til uophørlig Qval ved Damons Død!
Og Pythias, min elskte Pythias!
Hvi iiler ei Tyrannen med mit Drab?
Kun for at prale for et nedtrykt Folk
Med Morderpomp, som ei forfærder mig,
Hvis Indtryk kun vil meer forbittre dem,
Som elske mig. — Dione, Pythias,
O kun for eder ønskte Damon Livet.
O jeg maa prøve, at formilde eder
Den Qval, hvormed Tyrannens Grusomhed

Langt mere knuser eder end mig selv.

(Han begynder igjen at skrive.)

Ha, Fængslet aabnes. O Tyrannen har
Maaskee besluttet at forkorte mig
Den Evighed.

Syvende Optrin.

Damon, Polemon. Vagt. Pythias skjult blandt Vagten.

Polemon.

Ven! Syracusas Hersker
Forunder dig igjen din Frihed. Kom!
Dit Fængsel aabnet er; det er forbi.

Damon.

Hvad! Dionys har kaldt sin Dom tilbage?
Hvad? eller skulde Venskab for den dømte
Tilveiebragt ved Vold, som jeg foragter,
Min Doms Forandring?

Polemon.

Ingen oprørsk Vold
Har Deel i Damons Frihed. Venskabs Magt
Maaskee aflokked Kongen den Befaling,
Som byder mig, at kalde dig herfra
Til dine Venner, til din Brud. Velan
Du er i Frihed; men landflygtig, Damon!
Din Brud er rede til at følge dig —

Kun Øieblikke har du til at flye!
Til, førend Dionys maaskee forandrer.....

Damon.

O Pythias! vist Pythias det er,
Hvis ædle Sindighed, hvis Tales Fynd,
Hvis Venskabs Iver virked' Damons Frihed.
O du, som elskte mig, meer end jeg selv,
Hvis Barm var bleven knust ved Damons Drab,
Dig selv, dig selv, du meer end mig har reddet.
Til dig, og til min elskte Brud jeg iler.
For eders Skyld, o Zeus-Befrier, du
Mit Offer og mit Hjertes Tak modtage!

Ottende Scene.

Pythias. Polemon.

Pythias.

Frelst er min Damon. O det lykkedes
Hans Pythias at frelse ham, den Ædle!
Du seer min Fryd, o du algode Væsen,
Som indgav Pythias, at frelse Damon,
Som gav min Stræben Held! modtag min Tak,
Mit hele Hjertes inderligste Tak!
O at det var forbi, at ved min Død
Hans Frelse var fuldkommen! O den Sødhed,
Den Fryd, den Hæder, for sin Ven at døe,
Og for en Ven! som han! Og du Polemon,

O ogsaa du mit Hjertes Tak modtage;
Du hjalp mig, at befrie min elskte Damon,
Og dulgte ham, at jeg hans Gidsel blev.

Polemon.

Men Pythias! men vil han ei opdage,
Saasnart han søger, og ei finder dig,
At du er i hans Sted? og vil han da
Dit hele Anslag ei tilintetgjøre?

Pythias.

Alting er forebygget, o Polemon,
Hvis ingen røber mig. Hans Elskede,
Som selv ei kjender Midlet til hans Frelse,
Vil strax ham bringe til at flye. Hun vil,
Thi Dionys, som dømte Damons Død,
Er selv optændt af Elskov for Dione.
O kun at ingen røber mig for Tiden!
O — men der er han — alting er forbi.

Niende Optrin.

De Forrige. Damon.

Damon.

Min Pythias, min Ven, min Pythias!
Du ædleste blandt alle Dødelige!
Du vilde døe for mig! du dulgte mig,
At du var Gidslet for Damons Frihed!
Og denne Handling troede du saa liden,

At Rygtet ei med tusinde Basuner
Strax i min Friheds første Øieblik
Jo maatte raabe mig den til? Men nei!
Saa dyrt jeg ei forhadte Liv skal kjøbe.
O værer takkede, I milde Guder!
Som redded' mig fra den Elendighed,
At have voldet denne Ædles Død.
O Skjændsel! strax den første Vagt ved Fængslet
Tilraabte mig sin haanende Lykønskning,
Fordi saa glad jeg kunde iile bort,
Og efterlade Pythias til Døden.

Pythias.

Forgjæves altsaa jeg Afmægtige
Har prøvet paa, at vise dig mit Venskab.
Forgjæves altsaa haabed' jeg, at give
Mit Fædreland sin Helt igjen, din Brud
Sin Brudgom; og mig selv det sidste,
Det eneste, det største, jeg mig ønsked'.
Mig vil du spare, Damon, ved at nægte
Din Ven den Fryd, det Held, for dig at døe!
Hvad er for mig igjen, naar Damon døer?
Og nu din Brud, din sørgende Dione!
Fordømt af dig til uophørlig Qval,
Til Graad, som aldrig skal aftørres meer,
Da du, som kunde, vil ei frelse hende;
Du kunde, Damon! o du kan endnu!

Gaa, lad mig blive her! gaa, trøst din Brud,
Trøst mig og Syracus, og glem din Ven!

Damon,

Jeg kunde frelse min Dione! kunde!
Og kunde min Dione frelses ved
Et Vennemord, et Brodermord? Nei, nei —
Men dog — mit Savn kan jeg erstatte hende,
Thi, Pythias! thi du erkjender jo
Diones, min Diones heele Værd?
Rigt Damons Tab jeg hende kan erstatte.
Min Skjebnes Bud adlyder jeg, og dør,
Men efterlader hende Pythias — —
Ha! ti, du Feigheds Stemme i min Barm;
Jeg efterlader hende Pythias,
Og dør — saa tryg for min Diones Skjæbne,
Som aldrig jeg ved hendes Bryst var bleven.
Gaa, ædle Ven! gaa, skynd dig til min Brud!
Bring hende mit Farvel — og saa til Pant paa
Hvor evig høit jeg elskede Dione,
Bring hende dig, dig selv, i Damons Sted!
Og trøst den Ædle!

Pythias.

Damon, store Damon!
Men nei! jeg vakler ei. O Ven! din Brud
Var din — hvad kan da hendes Tab oprette?
Men, Damon, naar du myrdes, veed du da
Diones Lod? — Tyrannen elsker hende;

Tyrannen elsker din Dione, Damon!
Begriber du din Dom, og hendes Skjebne?

Damon.

Hvad? Dionys min Brud? —

Pythias.

Hun prøved' selv,
At trygle af hans Haand sin Brudgoms Liv;
Den Skjønnes Taarer rørde ham. Din Dom
Blev derved ikkun meer uryggelig;
Men hans Bevægelse forandred' sig
Til Elskov; og det vides, at Tyrannen,
I Elskov, som i alting, vild og voldsom,
Din Brud tilbyde vil sin grumme Trøst.

Damon.

Du gjennemborer mig med tifold Dødsqval;
Dione veed hans Anslag? Hvad! hun er
Ei flygtet? tal, fuldend min bittre Angst.

Pythias.

End veed hun intet; men hun flygter ikke;
O Damon! o du kjender din Dione!
Hun flygter ikke. Hun vil see sin Damon
En Gang endnu; og da man nægted' hende
At see dig her, saa vil hun møde dig
I Morgen, Damon, ved din Bøddels Side.
O da! — og naar maaskee Tyrannen alt
Har da bemægtiget sig Damons Brud!
Men ingen, ingen uden du, o Damon,

Formaaer at bringe hende til at flye,
Kun du, kun du kan redde din Dione!
Og du er fri.

Damon.

Ha jeg er fri; thi du,
O Pythias, er i mit Sted. Velan!
Dione reddes maae. Jeg flyer, jeg bringer
Dione bort fra Syracus til Tryghed!
Men førend Solen rinder, Pythias,
Er jeg i Morgen her igjen. Jeg afslog
Dit første store Tilbud, Pythias!
Jeg afslaaer det endnu; men jeg modtager
Med tillidsfuld Hsiagtelse min Frihed
For disse Timer af min Pythias.
Min Elskede, som kun ved mig vil reddes,
Jeg redde vil. Da er jeg her igjen. —
Alt stort: du fangen er i Damons Sted!
Men Pythias, du kjender Damons Sjæl.
Før Dagningen i Morgen sees vi atter,
Da er Dione reddet, da kan Damon
Med Uforsagthed gaae sin Død imøde.

(Gaaer.)

Tiende Optrin.

Pythias (allene.)

At frelse Damon blev da ei min Lod!
Den blide Drøm forsvandt; men hans Dione

Dog reddes skal. Tyrannens Kjerlighed
For Damons Brud, den var Formodning, meer
End kjendte Sandhed. — Men endnu er Damon
Ei frelst, kun fængslet i hans Sted jeg er,
Ei død for ham — Og har jeg intet Haab? —
Et Anslag! — o maaskee — ak kun maaskee;
Hvor er Polemon? — hist forsvandt han jo
Blandt hine Hvelvinger. Hans Hjelp maaskee
End kunde redde Damon for hans Brud,
Og unde mig den Hæder, og den Fryd,
At vise ham, hvad Venskabs Magt formaaer.

Ellevte Optrin.

Philistos Huus.

Thesta. Dione.

Dione.

Han tøver. Alt er rede til vor Flugt,
Aarhundred' langt er mig hvert Øieblik,
Imens min elskte tøver. Men hvorfor
Er ogsaa Thesta ei til Flugten reede?
Hvad er for dig igjen i Syracus,
Naar Polyxen er flygtet, Damon flygtet,
Og den Dione, som din Godhed agted'
Sit ædle Vendskab værd, er ogsaa borte?
O kom endnu, o iil, og fly de Rædsler,
Som fylde vor forladte Fædrestad.

See, her er ikke længer Syracus;
Det flyer; hvad vil du mellem dets Ruiner?

Thesta.

Opreise Fædrestaden, drage eder
Tilbage; eller døe blandt dens Ruiner.

Dione.

Forgjæves, o forgjæves. Ædle! følg os,
Og fly; o er det da Tyrannens Storhed,
Du frelse vil, og dele? Nei; men seer du:
Her er Diones Dragt fra denne Dag.
Til fierne Klipper iile vi, og vælge
En eensom Vraa, foragtet af Tyranner,
Ukjendt af Storheds og af Vældens Trælle;
Hyrdinde og sin Hyrdes Damons Brud,
Er der Dione. Ukjendt, uforfulgt
Vi der i rolig Hytte nyde skal
Med ham de Glæder, som endog vort Haab
Ei drømte her. O kom; o deel dem med os.
Er ei min Damon der — din Polyxen
Du hente did, og — — o der er min Damon.

Tolvte Optrin.

De Forrige. Damon.

Dione.

Velkommen elskte, evig elskte, Damon!
Velkommen til Diones Barm, for aldrig

Derfra at skilles meer. Du veed vor Flugt —
Alting er rede, hvert et Øieblik
Er kostbart, ugjenkjøbeligen kostbart.
Kom, iil og fly!

Damon.

Min elskte forekommer
Min Overtalelse. Og nu min Brud!
Din Kjærlighed for mig, den dømte Damon,
Forjager min Dione, gjør, at Flugt
Fra Fader, Venner, Rigdom, Fædreland,
Til ukjendt Vraa, er nu det høieste,
Den ømme, bange Pige ønske kan.
I Guder!

Dione.

Er det ei med dig, hun flyer?
Erstatter hende Damon ikke Alt?
Hvad kan hun ønske meer, naar hun har dig?
Kjært var mig Syracus, kjært dette Sted,
Her fødtes jeg for Damon, vandt min Damon,
Han følger mig, med ham jeg har jo Alt!
Min Fader — — o! men jeg vil ei nedtrykke
Det Mod, Ulykken lærerig indgjød mig.
Han vil tilgive sin Dione, vil
Maaskee ved hendes Savn omsider fatte,
Hvad Tyranniet var, og stor og vældig
Til Syracusas Frelse hæve sig.
Men Tiden flyer; Farvel, o ædle Thesta!

Aftør de Taarer, o de ſmelte mig.
Og ſeer du ei, jeg flyer, ſkjøndt ſkilt fra dig,
Ved Damons Barm. Farvel!

(Hun griber Damons Arm for at iile bort.)

Damon (for ſig ſelv i det han følger.)

O Pythias!

O Pythias! hvi nægte Guderne
Os dig — dig — til Deeltager i vor Flugt!
Med dig den var til vor Lykſalighed.

Dione.

O han vil følge os. Imidlertid
Dione ſtolt vil haabe, at erſtatte
Sin Elſkede hans Savn.

Theſta.

Og Theſta lover,
Snart eder her igjen med ham at ſamle.
Nu iiler bort, og Guderne ledſage
Med Tryghed eders Flugt!

Trettende Optrin.

Theſta (allene.)

Ak vidſte hun,
At Damons Frihedstimer ere talte!
At, kun mod Pythias til Gidſel, han
Er fri, for Øieblikke! at han iiler
Fra ſin Diones Arme til ſin Død!

Men den skal forekommes. Dionys!
Dit Maal er fuldt. Dit Tyranni er endt.
Min Polyxen er ei landflygtig dømt,
Ei Damon, som Forræder, dømt til Døden
Af dig ustraffet. Tiden nærmer sig.
Jil, Thesta! udfør, hvad du stolt begyndte.

Fjerde Optog.

Nat.

Første Optrin.

Fængslet.

Pythias.

Det var forgjæves, at jeg tryglede
Min Død i Damons Sted af vor Tyran!
Den tro Polemon prøvede forgjæves
Mig denne Naade at tiltrygle. Spildt,
Spildt er min Stræben for min Damons Frelse,
Thi heller ei vor List skal frelse ham.
Damocles findes ei. Ak! Damon kommer,
Han flyer sin Brud, forlader sin Dione,
For her at søge Døden — og Dione! —
O hvad er da din Skjæbne, Damons Brud?

Hist nogen nærmer sig — o er det ham?
Dog nei, Damocles!

Andet Optrin.

Damocles. Pythias.

Damocles.

Du har kaldet mig,
Og hvad befaler nu min anden Hersker?
Det er du; thi skjøndt Dionys befol mig,
At følge Damons Skridt, og ei at vige
Et Øieblik fra ham, saa seer du dog,
At jeg, saasnart jeg hører din Befaling,
Er her, for at modtage den.

Pythias.

Du spøger,
Og end i dette Øieblik, Damocles!
O men jeg kjender dig; du er endnu
Min Damons Ven, og min, og alle Godes.

Damocles.

Vist, Damons Ven, udsendt af Dionys,
For kun venskabelig at passe paa,
At han sin Dødsdom ikke skal undløbe.

Pythias.

Men at du kommer hid paa min Begjering,
Forsikkrer mig endnu Damocles Troskab.

Du vil paatage dig mit Sendebud
Til Damon!

Damocles.

Hvorfor ei? dit Sendebud
Har sikkert samme Diemeed, som Kongens:
At minde ham, at skynde sig tilbage
Til rette Tid, paa det man ei i Morgen
Skal bie efter ham.

Pythias.

Du gjetter alt,
At det, jeg beder dig, er tvertimod.
Du veed, Damocles, Damons Liv er kostbart
For Syracus, for mig, og for Dione.
Men mit — jeg kjender heel dets Priis — usavnet
Og ubegrædt hensegner det. Damocles!
Til, skynd dig, at forkynde ham: at Kongen
Maaskee har angret, at han overiilet
Fordømte Damon: at han pludselig
For Tiden gav Befaling at fuldbyrde
Hans Gidsels Død — siig ham, det er forbi;
At Dionys fuldbyrdet har sin Hevn,
Og kundgjort, at den ikke længer skal
Forfølge Damon, kun at ikke meer
Han sees i Syracus.

Damocles.

Min Spøgelyst
Vil ikke staae mig bi ved dette Forslag.

Befael mig at forkynde ham et Middel,
Som redder ham, men ei opoffrer dig;
Og dandsende jeg da skal iile til ham.

Pythias.

Du nægter mig — Damocles! ogsaa du! —
At frelse Damon.

Damocles.

Ikke det, men vel
At være Redskab til dit eget Mord.
Desuden Pythias, saa vil din Stræben,
Og min, om jeg vil være dig til Hjelp,
Dog blive spildt; thi hele Syracus,
Dets bedste Mængde i det mindste, har
Besluttet at forstyrre dette Anslag.

Pythias.

Hvordan?

Damocles.

Man sysselsætter Dionys,
Saa han faaer neppe Tid i Morgen tidlig
Til den bestemte Offerfest.

Pythias.

Man tænker
Paa Oprør?

Damocles.

Saa omtrent.

Pythias.

Til, iil, siig Damon,

At Dionys just derved bragtes til
At haste med Fuldbyrdelsen af Dommen.
Nu vover jeg jo intet. Kommer Damon
Tilbage, o han sikkert vil foragte,
At reddes ved et Oprør. Jeg besværger,
Jeg trygler dig, Damocles, om det Venskab,
At iile, og at frelse mig og ham.
Det lover du, det sværger du mig til?

Damocles.

Der er min Haand, du ædle! du befaler
Og jeg adlyder. Nei, ei Dionys,
Men dig det er, som er Damocles' Hersker.
Du veed det, jeg er udsendt af Tyrannen
For dig at frelse for Tyrannen selv.
Den ulykkalige! Han troer det Pligt
At være grusom.

Pythias.

Ak! han er forvildet,
Forblindet, og ulykkelig, ei ond.
Hvad Ondskab! Ondskab er et Ord, som blot
Kortsynet Uforstand har digtet sig.
Red den ulykkelige Dionys,
O red ham fra den Ulykkalighed,
At være Damons Morder — og naar jeg
Er Offeret for hans Forvildelse,
O saa tilgiver, o saa elsker jeg ham.
Men skynd dig Ven!

Damocles.

Velan, du har mit Ord:
Ved ædelmodige Bedrageri
Jeg skal forføre Damon, til at undgaae
Sin Død. — Men alle Syracusas Ædle
Imidlertid skal redde Dionys,
Fra den ei mindre Ulykkalighed
At myrde Pythias.

(Gaaer.)

Tredie Optrin.

Pythias (allene.)

Man vil ved Oprør
Befrie min Damon fra Tyrannens Dom!
Ved Oprør! — Nu er jeg i Damons Sted
O han vil ikke frelses ved et Oprør.
Men jeg! nei, nei, jeg for min Ven vil døe,
Men ikke reddes ved Forræderi,
Ved Blod, og Vold, og Nederdrægtighed,
Ved Tusindes Ulykker, og maaskee
Ved hele Syracusas Undergang. —
O kunde jeg advare Dionys!
Der er Polemon, til hvis Varetægt
Han selv betroet har min Ven — og mig.

Fjerde Optrin.

Pythias. Polemon.

Pythias.

Du veed det alt? Polemon! man bereder
Et Oprør.

Polemon.

Damons Frelse eller din
Dets Hensigt er.

Pythias.

Du har dog alt advaret
Tyrannen? Hverken Damon eller jeg
Vil reddes ved et Oprørs Rædsomheder.
Du har advaret Dionys?

Polemon.

Jeg kommer
At underrette dig. Anførerne
For Syracusas Krigsmagt, og de første
Blandt hele Folket, ere eenige.
Hvert Øieblik vi her i Labdalum
Kan vente deres Anfald. Ingen Krigsmand
I Labdalum vil løfte sine Vaaben
Mod denne Magt.

Pythias.

Men du har underrettet
Din Herfker, o Polemon?

Polemon.

Jeg har prøvet —

Forgjæves!

Pythias.

Og man venter Anfald her!
Men Pythias ved Oprør ei vil reddes.
Kom, bring mig bort til Tryghed, at man ikke
Skal her opdage, herfra bringe mig;
Naar da oprørske Flok seer Fængslet øde,
Saa siig dem, Dionys har selv forandret
Sin Dom. Fil, bring mig bort til sikkert Skjul!
O skynd dig, forekom et Oprørs Skjændsel,
Et Oprørs Rædsomhed. Døe kan jeg, døe —
Men volde Mord, og Brand, og Anarkie,
Og tusindfold Elendighed, det kan jeg
Det vil jeg ei, det hader, det afskyer jeg.

Femte Optrin.

Værelse paa Slottet.

Thesta. Leptinus.

Thesta.

Er alting rede? Er hver Post besat
Med Mænd, hvis Troskab vi kan lide paa?

Leptinus.

Enhver, og alle vente blot det Vink,
Som og er aftalt.

Thesta.

Og vi ere trygge,
At ikke Rov og Hevnelyst er det,
De sammensvorne vente sig til Løn?
At Fred, Retfærdighed, de Godes Tryghed
De Ondes Skræk, og Syracusas Beste
Er alles Diemed?

Leptinus.

Anførernes
De fleestes, Mængdens Diemeed. Alt stort!
Men alles, alles; hvo tør haabe det?
O Thesta, de, som sammensvore sig,
De ere Mennesker, Syracusaner,
Og redeligen sindede, og ædle;
Thi det er allesteds, og her end meer,
De Fleeste! o men alle! ingensteds.
Haab ei, at Uforstand, at Egennytte,
At Lyst til Uro, derpaa bygget Haab
Om Fordeel, eller Hæder, eller Magt,
Er ingens Diemed; at ikke saadant
Sig ogsaa her vil vise!

Thesta.

Ak! men Mængden,
Anførerne dog ere Mænd, hvis Hensigt
Er Syracusas, ikke egen Sag;
Som gribe Vaaben til Retfærdigheds
Haandhævelse, til at afvende Vold

Og Undertrykkelse og Dydens Klage?
Og Polyxens, og Damons Navne ere
Jo Løsnet?

Leptinus.

Saa det er.

Thesta.

Tyrannen selv
Er sikker; kun han tvinges, selv at hylde
De Love, ædel Viisdom foreskrev;
At hædre Syracusas valgte Raad,
Og bruge dets Veiledning.

Leptinus.

Det er Maalet,
Vi sigte til, og alle har besvoret.
Kun savne vi af Stadens beste Mænd
End nogle faa, som ingen vovet har
At byde Deel i vore lagte Planer;
Især Philisto.

Thesta.

Jeg har kaldet ham.
Jeg venter ham hvert Øieblik. Imedens
Gaae du, Leptinus, hen at paasee Alt,
At Labdalum kan i et Øieblik
Omringes, og indsluttes; Pythias
Befries, og Damon ei tilstedes Adgang,
Om han fremstiller sig igjen, dog at han
Ei heller af Tyrannens Magt kan gribes.

Philisto kommer; gaa, udfør med Held,
Med Klogskab, med Forsigtighed, med Godhed,
Det rædsom vigtige, som du paatog dig.

Siette Optrin.

Philisto. Thesta.

Philisto.

Du midt i Natten kalder mig, o Thesta!
Da jeg stod næsten rede, til ukaldet
At ville søge dig. — Ak, min Dione,
Min Alders Fryd og Stolthed, er ei meer!
Fortrolig med den Ædle, Thesta sikkert
Veed hendes Opholdssted.

Thesta.

Hun er landflygtig,
O Olding! Polyxen er og landflygtig,
Og Damon var fordømt at døe; hans Ven,
Og din og min, den ædle Pythias,
Er ogsaa dømt at døe.

Philisto.

Men min Dione,
Den gode, blide, fredelige, svage,
Uskyldige! hvi ogsaa hun landflygtig?
Og hvad har jeg forbrudt, at dette Hjerte
Skal sønderrives?

Thesta.

Polyxen for tapper,

For viist, for ædel for Tyrannen, valgte
Landflygtighed for ei dertil at dømmes;
Det samme ogsaa var vor Damons Brøde,
Og derfor dømtes han at døe. Dione
Var kun for skjøn, og elskte hendes Damon
For høit; er dette da ei Brøde nok?
Philisto, snart er ogsaa du Misdæder,
Fordi du er Diones Fader, eller
En Ven af Damon, og af Polyxen,
Hvis ei, maaskee fordi du er for sindig,
For fredelig, ja kun maaskee for riig.
Hvad kan man vide, hvad der Brøde er,
Naar en Tyran og hans Fortrolige
Bestemme, efter Fordeel eller Lune,
Hvad Ret og Uret, Dyd og Brøde er,
Og Billighed og fastsat Lov maae tie?

Philisto.

Men min Dione, min Dione flyer,
Al min Lyksalighed, mit Huuses Siir,
Min Alders Haab og Trøst og Fryd er flygtet!
Jeg fatter ei —

Thesta.

Og fatter du da bedre,
At Polyxen er flygtet, Damon dømt,
Og Pythias? at ingen ædel Mand
Har Tryghed meer i vores Fædrestad?
Diones Skjønhed vakte Lidenskab

Hos Dionys; og nu henrettes Damon! —
Hvor naadigt! hvor Taknemmelighed værdigt,
At nu Tyrannen selv erstatter hende
Den dræbte Damons Tab! Naar uerkjendtlig
Dione skjønner ei paa denne Gunst,
Hvad er for hende da at gjøre meer?
Hun flyer, og flygtende hun redder Damon;
Thi Pythias er Damons Gidsel; han
Henrettes i hans Sted; hvor ret, hvor ædelt!

Philisto.

Tyrannen elsker min Dione? Thesta!
Han elsker min Dione, og han dømmer
Diones Brudgom til at døe? — Min Datter,
Uskyldighed i Dydens, og i Skjønheds
Tilbedeligste Glands opflammet har
Tyrannens — ha Tyrannens Barm til Elskov!
Et rædsomt Lys optænder du, o Thesta,
For mine Øine. — Lige indtil Midnat
Opholdt Tyrannen mig hos sig allene;
Forvirret, angstfuld meer end nogen Tid,
Han taalte intet Ord, som mindte ham
Om Damon, dog fortalte han mig afbrudt,
Hvorledes Pythias forsøgte paa
At gaae i Damons Sted, at døe for Damon!
At Damon røbede hans store Anslag,
Men modtog dog, skjøndt kun for Øieblikke,
Sin Frihed imod Pythias til Gidsel.

Men ængstlig og forvirret var hans Tale —
Og nu, jeg kommer hjem, og min Dione
Er borte; hendes to Fortrolige
Af Huusets-Folk er' ingensteds at finde,
Og ingen veed at sige, hvor de er' —
Og du, o Thesta, du fortæller mig,
At Dionys — —

Thesta.

Da hun gik bort, at bede
Om Naade for sin Damon, har man hørt,
At Dionys, bevæget, har tilbuden
Dione Trøst for hendes Damons Tab,
Med slig Henrykkelse — og han har siden
Med en af sine Trælle overlagt
Sit Forsæt —

Philisto.

Dionys! o saadan er da
Den Kummer, som du føler, naar du tvungen
Maa bruge Strænghed, som du afskyer selv?
O for at røve mig Dione, er det,
At Damon først maa drilles til at flye,
Og siden, greben, dømmes som Misdæder!
Mig røver du Dione! mig! din Ven,
Som trodsed' Klogskab, trodsed' alt Beviis,
For, med Halstarrighed, at troe dig ædel,
Og finde Viisdom, finde Godhed skjult
I hver din Handling! Min Diones Tab

Skal vække mig af denne Skjændsels Blun!
Diones Tab — —

Thesta.

Du hærded' dig, Philisto,
For mine Taarer, da min Polyxen,
Fornærmet, trodset, maatte giøre sig
Landflygtig; da forsvarte du Tyrannen!
O saa er eders Klogskab, kolde Statsmænd!
Enhver Elendighed, hver stiftet Sorg,
Er Viisdoms Værk, fornødent for det Hele
Af viise ufortolkelige Grunde,
Saalænge den ei rammer eder selv!
Men da, først da opvaagner Følelsen
I eders Bryst; og hevnende den vaagner.
Velan, jeg, ogsaa jeg har Følelse,
Og baade andres og min egen Qval
Jeg føler dybt, skjøndt ei med nedrig Hevn.
Viid da, at jeg besluttet har at redde
Min Polyxen, og Pythias, og Damon,
Og din Dione, og dig selv, Philisto;
Jeg sætter Dæmning for Tyrannens Magt,
Den skal ei længer strække sig til Vold,
Og til Uskyldighedens Undergang;
Og Syracusas bedste Mænd foreente
Skal frelse os.

Philisto.

O Alderdommen har

Bedækt min Isse med sin Vinters Snee,
Min Arm er skjælvende og svag, men dog
Den end kan løfte Sværdet.

Thesta.

O jeg haaber,
At Sværdets Brug skal blive overflødigt
Til blodigt Slag. Tyrannen er min Broder;
Og kjæk, forstandig er han. Han skal tvinges,
Ved væbnet Dyd og Ædelmodighed,
Til ikkun Kiækhed og Forstand at bruge,
Men med ham egne Kraft at bruge dem,
Til almeent Bedste — Hevn foragte vi.
Vort Oldingsraad, fornyet i sin Kraft,
Skal lede ham i Anslag og i Dom;
Og Grund til Anslag og til Dom ei meer
Skal holdes skjult. Den Hemmelighed kun,
Det Tyranniets sande skumle Mærke,
Dets Værn, dets Redskab, det afskaffe vi.
Thi da, o Ven, er Staten fri, naar Sandhed,
Vel prøvet, veiet af dens gode Mænd,
Er ufordulgt, og blank, og kjendt af alle,
Og ene fulgt i Anslag, Dom og Daad.
Har Følelsen af egen Kummer lært dig,
At føle andres, vel; saa følg mig, kom
Til Samlingen af Syracusas Venner!

Philisto.

Dens bittre Lære har opvakt min Sjæl,

Og, Ædle, tillidsfuld ved dig, jeg gaaer
At tage Deel i Syracusas Frelse.

Syvende Optrin.

(En Egn ei langt udenfor Syracus. Klipper, Skov, en Hytte i Baggrunden. Egnen er halv oplyst af Maanen.)

Dione. Damon.

Dione.

Kun kort endnu fra Syracus, forsikrer
Min Damon, vi har gaaet; dog synes mig
Den Tid, fra vi forlod min Faders Dør,
Og gjennemvandred' først de lange Gader,
Og saa de Portes Strækning, saa den Skov,
De Egne, dette Bjerg — o al den Tid,
Vi brugte til den lange, lange Vandring.
En Maaned lang har været, i det mindste,
Og meer, o vistnok meere.

Damon.

Min Dione
Er svag og træt. Kun nogle Stadier
Er denne heele Vei; og seer min Elskte
Hist Maanen, ved hvis Skin vi alt begyndte
Vor Vandring, den har ei endnu fuldendt
Sin halve Bue. See, ved Maanens Straaler,
Som hist i Arethusa speile sig,
Du end kan skimte Toppene af Staden.

Hist paa Palladserne den glindser klart,
Hvor blanke Marmors Speil dens Straaler bryder.

Dione.

Hvor blidt, hvor venligt er ei Maanens Skin
Der over hele Egnen! o jeg seer dem,
De høie Mure; hist er Acradina;
Der Dionys' Pallads; hist skimter jeg
Vort eget — det forsvandt — hvad vil du, Taare,
Som røver mig det sidste kjære Glimt
Af dette Huus! — bort, bort! een Gang endnu
Jeg skimte maae det Tag, hvorunder aldrig
Dione meer omfavne skal sin Damon —
Men det forsvandt, og Alt — o! men saa har jeg
Min Damon her; og naar jeg kun har dig,
Hvad er for mig da Syracusas Savn?
Min Elskte sukker dybt. O jeg har dig;
O du har mig — Ei er det Damon tungt,
At flye med sin Dione!

Damon.

Elskede!
Vor Flugt er nys begyndt — o det var rædsomt,
Det vi undflyede. — Kun for Øieblikke
Vor Flugt har her et Ophold — siden

Dione.

Siden
Fortsætte vi vor Flugt, og finde snart
Et sikkert, varigt Tilflugtsted, og der

Forglemme vi for evig de Ulykker,
Hvorfor vi flygted' bort fra Syracus.
Fra dette Øieblik begynde vi
At glemme dem. — Jeg er saa mat, min Damon!
Og mine Øine, som ved Maanens Skin
Vil ikke meere skimte Syracus,
Frivillig gjerne lukke sig for Søvnen.
Jeg overlader mig dertil. — Den Gamle
I Hytten, som saa venlig tog imod os,
Tilbød mig Hvile paa sit eget Leie;
Jeg gaaer, at hvile nogle Øieblikke;
Og styrket, og forfrisket kommer jeg,
Og flyer des raskere i Damons Arme.
Min Damon synes mig saa taus, saa sorgfuld;
Din Brud er mat og svag, men fuld af Mod;
Ei for sin Brud min Elskte græmme sig!
Men ogsaa du behøver Hvile, Damon!
Modtag den! hvil, og styrk dig til vor Vandring!

Damon.

Ak at jeg kunde; nei, min Brud, det kan jeg,
Det tør jeg ei. Nei, jeg bevogte skal
Min Elsktes Tryghed, medens her hun hviler,
Og speide Veien til vor Flugt herfra.
O, den er tornefuld, og steil, og rædsom.

Dione.

O nei, o nei! saa ængstlig male sig
Min Brudgom ei vor Flugt. Er din Dione,

Først styrket ved lidt Hvile, ikke rask,
Og stærk, og munter ved sin Damons Side?
Naar du mig seer igjen, er jeg Hyrdinde,
Saa har jeg kastet al Paladsets Svaghed;
Og ingen Klippe er mig da for steil,
Og ingen buskgroet Egn for tornefuld;
O da anfører jeg min Damon selv
Igjennem alle vanskelige Steder.
O! men jeg glemmer Hvilen, og bortsvadser
Dens Øieblikke. Nu Farvel, min Damon!
Farvel, min evig, evig elskte Brudgom!

Damon.

Forlade dig, forlade dig, Dione!
Hvor tungt, hvor rædsom tungt! o men velan!
Saa maa det være; saa har Skjæbnen dømt —
Farvel, Farvel, min Brud! — Imedens du
Ei seer mig meer — o saa lad søde Drømme
Opfylde alle dine Øieblikke,
Erstatte dig din Damon — til vi samles;
Thi et Elysium, min elskte Brud,
Skal snart modtage os i sine Skygger,
Hvor ingen Dionys, og ingen Kummer
Skal vor Lykksalighed forstyrre meer;
Og Pythias.....,

Dione.

Den ædle Pythias!
Du seer ham vist, imens Dione hviler;

Han kommer her. O hils ham fra din Brud,
Og siig ham, hvor Dione skjønner paa,
At det var ham, som friede hendes Damon.
Men Natten rinder hen. Farvel, min Damon,
Farvel, for sidste Gang!

Damon.

For sidste Gang!
For sidste Gang min Elskedes Farvel!
Besegl det med et Kys, min Elskede,
Det sidste smertende Farvel — end eet —
Og nu Farvel, min evig elskte Brud!
Drøm sødt, lykkaligt —

Dione.

Sødt, thi blot om Damon.

(Hun gaaer ind i Hytten.)

Ottende Optrin.

Damon.

Saa er det da forbi. For sidste Gang
Har Damon da omfavnet sin Dione!
Den Ulykkalige! hun fatted' ei
Den heele Vægt af, hvad hun sagde selv;
For sidste Gang! — Og jeg forlader dig,
Tilbedede! for aldrig, aldrig meere
Igjen paa Jorden at omfavne dig.....
Damocles tøver. Natten rinder hen,
Og dog tilsvor han mig, at komme hid,

Og at bevogte min Dione her,
Til Pythias afløser ham. Tyrannen
Befoel ham jo desuden mig at følge —
Og hvis han ikke kommer — da skal jeg
Forlade her min Brud, som veed endnu
Ei Grunden til vor Flugt — forlade hende —
For at befrie min Ven, min Pythias! —
Men han opoffres! — nedrig sorte Tanke!
Bort, bort — han skal erstatte hende Damon,
Og Damon være Mand og trofast Ven —
O! men der er Damocles.

Niende Optrin.

Damon. Damocles.

Damon.

Ven! du tover.
Velan! jeg har dig her. Vær mig velkommen!
Din Varetægt betroer jeg min Dione;
Det dyrebareste, som Jorden eier,
Betroer jeg dig, imedens hende værdig
Jeg iiler til min Død. Udmattet hviler
Min Brud i Hytten hist; hun venter ei,
At hendes Brudgom, naar igjen hun vaagner,
Er alt blandt Dødens Skygger — at han alt
For sidste Gang tog Afskeed med sin Brud.

Damocles.

Nu vel, jeg kommer heller ikke hid

For at berøve hende dig. Din Dom
Er nu forandret. Du kan iile trygt
Ved din Diones Barm, hvorhen du vil,
Kun ei til Syracus.

Damon.

Hvad? overlade
Min Pythias til Døden i mit Sted!
Nei!

Damocles.

Du kan ei afløse Pythias.
Din Dom er opfyldt paa din Ven, og du
Er fri.

Damon.

Hvad? saadan Troløshed tillod Tyrannen
Sig, trods sit Ord, som stræng han altid holdt.

Damocles.

Man tvang ham til, det denne Gang at bryde.
Saasnart det blev bekjendt, at grum han havde
Dømt Syracusas Damon uden Brøde
Til skjændig Død, saa samled' sig af Folket
De bedste Mænd, og forekom hinanden
Med Forslag til at redde dig. Man stormed'
Til Labdalum. Tyrannen saae sin Fare,
Om ei betids han standsed' dette Opror;
Og for at fyldestgjøre, som han kunde,
Sin fældte Dom, gav han Befaling til,
Paa Pythias at lade den fuldbyrde.

Den er fuldbyrdet, Damon! og nu lod han
Forkynde overalt, at Damon ei
Var Maalet for hans Hevn.

Damon.

Min Ven er myrdet,
Trods hans Uskyldighed, trods givne Løvte;
Og dette taale Syracusas Mænd!
Og jeg skal rolig nyde Liv og Tryghed,
Kiøbt ved min Vens, den Ædles lumske Mord!

Damocles.

Du lever, og man haaber vel endnu,
At Dionys, advart ved dette Skridt,
Ei tøve vil, at kalde dig tilbage.
Det Haab beroliger et Folk, som kjender,
Som skjønner paa dit Værd.

Damon.

Men Pythias
Er myrdet — Folket opvakt! — Bliv, Damocles!
Hos min Dione; bliv, gyd Haab og Trøst,
Hengivenhed og Ro i hendes Barm.
Jeg iiler til forhaante Syracus,
Og hevner, eller dør med Pythias.

Damocles.

Bi Damon! du, som altid haded' Oprør,
Du iler selv, paa ny den Ild at tænde,
Som alt er slukt.

Damon.

Er Pythias ei myrdet?
Er ei enhver Elendighed Velgjerning
For Syracus mod den, at Mænd, som han,
Kan paa Tyrannens Grille rives bort?

Damocles.

Velan! Du vil ei reddes. Nu saa viid,
At det er Digt, hvad jeg beretted' dig,
Og Digt, som Pythias mig overdrog,
At forebringe dig. — Endnu han lever,
Men hele Syracusa er i Oprør,
Og hemmelig man Planerne har lagt,
For at betrygge dig, at redde dig,
Og trodse Dionys. Ifald du bier,
Og ei fremstiller dig, er Pythias
Allene Offret for Tyrannens Grumhed.
Men kommer du tilbage, Strømme Blod
Da flyde vil; og Pythias da vist,
Saa lidt som du, skal kunne blive reddet.
Og nu din Brud — Dione!

Damon.

Hofmand! ti!
Jeg kjender ei, ei heller vil jeg kjende
De Grunde, Feighed kunde finde paa,
Til at afholde mig fra at opfylde
Min Pligt imod min Ven. — Og mytter man sig
Til min Befrielse, hvo uden jeg

Kan da bortvende dette Mytteri,
Og frelse Fædrestaden fra et Oprør,
Dets Skjændsel, dets Elendighed? — Damocles!
Bliv her, og stil min Elskede tilfreds,
Ifald hun vaagner, før min anden jeg,
Min Pythias, erstatter hende mig.
Bered min Brud til at erfare det,
Som ei kan dølges hende; siig den Ædle,
At Damons hele Sjæl, opfyldt af hende,
For hende alting havde glad opoffret,
Kun ikke Dyds og Venskabs dyre Krav.
Bring min Dione et Farvel endnu
Fra hendes Damon. Ha! men Tiden flyer —
Farvel — O Pythias! du kalder mig.

(Gaaer.)

Tiende Optrin.

Damocles allene.

O Dionys! o I, som ønske Magt
Og Herredom! — o hvad er eders Vælde
Mod Venskabs? — Hvad er eders Værn og Tryghed
Mod den, som Venskab kunde give eder! —
Du skjælver i din vagtomspændte Borg,
O Dionys! o skaf dig Venskabs Værn!
O skaf dig Venner, Dionys, som Damon
Og Pythias — som ei i Frygt og Haab
Omloggre dig, men for din egen Skyld

Opoffre alt, hvad kjært og elsket er —
At Damon iler til sin Død — og jeg
Skal trøste hans Dione? trøste hende,
Men først forkynde hende Damons Drab —
Hun kommer alt.

Ellevte Optrin.

Dione. Damocles.

Dione (forvildet.)

Min Damon! o min Damon!
Hvor er min Elskede? o kom, og styrk mig
Ved Lyden af din kjære Røst. — Du tier,
Du kommer ei —

Damocles.

Han efterlod dig mig;
Selv maatte han herfra. Han sender dig
Snart Pythias i eget Sted herhen.

Dione.

Han maatte bort! — han sender i sit Sted! —
O Drøm! o Syn! — men hvor er Damon selv?
Hvor? Hvi forlod min Damon mig? o svar mig,
At jeg kan ile til ham, dø med ham.

Damocles.

Du er forvirret af din Drøm, Dione!
Og hvad er Drømme? Fat dig! Damon kommer
Maaskee, og snart, ret snart maaskee tilbage.

Dione.

Maaskee! maaskee! — O har jeg ikke seet ham,
Hvor, trods hans blide fredelige Aasyn,
Han lyned' frem iblandt en Hær af Bødler,
Bestænkt med Blod — hvor med det blanke Sværd
Han hug sig gjennem Flokken — saae jeg ikke,
Hvor Blodet regned' ham langs ned af Pandsret?
Og hørde jeg ei selv hans hulde Stemme,
Hvordan den overdøved' hele Mængden,
Og raabte Fred, og rev ved denne Lyd
Den grumme Skare Sværdene af Haanden?
Men han var aandeløs, og bleg, og blodig —
Og — o hvor er han? svar mig, o Damocles!

Damocles.

Han speider hist imellem Klipperne
En Vei til eders Flugt.

Dione.

Der fandt man ham,
Der overfaldt man Damon, og han faldt;
Hvor? hvor? — Dog Hofmand! o Tyrannens Hofmand!
Du sagde nys, han efterlod mig dig,
Han sender Pythias — o du bedrog mig,
Han er ei her blandt Klipperne — hvor er han?
Svar! tal!

Damocles.

Velan! det kan ei dølges dig:
Han er tilbagevendt til Syracus.

Dione.

Og mig forlader han, og —

Damocles.

Pythias
Forblev i Fængslet i hans Sted, som Gidsel,
Imedens hid han bragte dig i Tryghed,
Thi Dionys.....

Dione.

Min Damon ilet er
At frie sit Gidsel, frie sin Pythias —
Skjønt — herligt! — Han var fri; han iler hen,
At ei hans Ven skal myrdes i hans Sted!
Han iler til sin Død — sin Død! min Damon!.....
O han har seet mit Forsæt, han har seet,
At hans Dione, som vil ikke leve
Foruden ham, har villet døe med ham —
O, du har viist mig Syracus, o Luna!
Hist ligger Syracus; veiled mig did —
Jeg flyer til Damon, for at døe med Damon.

Damocles.

Nei bi, nei tøv, o Damons Brud! Man frelser
Din Brudgom. Alle Syracusas Ædle
Forene sig, for vældig at udrive
Din Damon af Tyrannens Haand.

Dione.

Man ſtrider
For Damons Frelſe. O hans Brud er ſvag,
Men denne ſvage Haand er ogſaa væbnet;
Og denne Dolk kan dog igjennembore
Een Fjende af min Damon, og min Barm
Eet Stød fra Damons Barm dog kan afbøde.
O er du Damons Ven, ſom man har ſagt mig,
Og god og ædel, ſkjøndt Tyrannens Hofmand,
Saa kom, ſaa følg, veiled mig.

Damocles.

Bi, o bi!
O du er ſvag, Dione, og forvildet.
Hvad ſkulde du blandt en ophidſet Skare
Udrette for din Damon?

Dione.

Døe for ham,
Ei i det mindſte overleve ham.

Damocles.

Men han behøver ei din Arm til Forſvar;
Det hele Syracus i Vaaben er,
For at beſkytte Damon.

Dione.

Blandt dem alle
Er dog Dione ei. Kom, har du Mod
Og Hjerte, til at vove for min Damon

En Dyst, — hvis ei, saa iiler jeg allene,
Og Guderne ledsage mig.

Damocles.

Velan!
Hvo stred vel ei med dig, og for en Damon?

Femte Optog.

Første Optrin.

(En Hvælving, hvor Dionys har henbragt Natten. Der er en Lampe paa et Bord for ved hans Leie; der ligger og et draget Sværd, Spyd og Skjold staae ved Siden. Det begynder at dages.)

Dionys.

Min Lampes Skin blier blegt. Forgjæves venter
Jeg her endnu en ønsket qvægsom Blun.
O Søvnens Styrkning, Ro og Hvile flye mig.
Tredobbelt Muur, med stærkest Vagt omgiven,
Formaaer dog ei, at udelukke Angst,
Og Nag, og Sorger, fra Tyrannens Leie.
Det dages. Sekellange Nat, Farvel!
Du viger, for at give Plads igjen
For end en redsom, qvalfuld, evig Dag.
Velan! det er din Skjæbne, Dionys!

Det er den Konges Skjæbne, det hans Løn,
Som skal beherske, selv betrygget, give
Et undertvunget, et uroligt Folk
Betryggelse og Styrke, Held og Kraft!
Et Drab skal og begynde denne Dag —
Et Drab! og hvis? — en kjæk, velsindet Borgers,
En ædel Mands, min egen Vens, om Venskab
Var Overherrens Lod — Men, han maa døe.
Han maa, han kan ei skaanes. Han forlod mig.
Hvad er du, Dionys! hvis Mænd, som han,
Kan trygt forlade dig, forhaane dig?
Han maa — bort, bort, du Minde om hans Bruds,
Hans skjønne, sørgende Diones Taarer —
Men Lampens Skin forsvinder; det er Dag.
O, det er Damons Dødsstund.

(Han slukker Lampen.)

Trefold skummel
Er denne Morgenstund. — Han fik sin Frihed,
Mod Pythias til Gidsel — om han troløs
Bedrager ham og mig, og ..... er din Dom
Da Spøg, o Syracusas Hersker! — Ak!
Du kan ei skaane Pythias. Velan!
Frem altsaa til den grumme Offerfest!
Frem! hærd din Barm, ulykkelige Konge!

(Han iforer sig Pandser og Hjelm, hænger Sværdet ved Siden, tager Nøglerne, aabner de dobbelte Dørres dobbelte Laase, og gaaer.)

Andet Optrin.

(En Plads ved Slottets Indgang.)

Pythias.

O jeg undgik dem, skjøndt det lyktes ei,
At bringe dem til Rolighed, de Ædle!
Som ville frelse mig. At frelse mig
Var Damons Undergang. Din Pythias
Skal ved sin Død betrygge dine Dage,
O Damon! — det skal ei en oprørsk Skare
Ved Vold og Mord. O Dagen lyser alt.
Jeg skjælver; jeg hvert Øieblik kan vente
Min Damons Ankomst — Ingen finder jeg,
Som minde kan Tyrannen om sin Offring;
Der er Polemon.

Tredie Optrin.

Polemon. Pythias.

Polemon.

Hele Syracus
I Vaaben er, for at udrive dig
Af Tyranniets Vold, og du har spildt
Din ædle Iver for at stifte Ro
I oprørt Mængdes Barm. Imidlertid
Du sniger dig fra deres Varetægt,
Og hid — hvad søger du, o Pythias!
Ved Dionys' Pallads?

Pythias.

Min Død, Polemon,
Min Død i Damons Sted. — Ved andet Middel
Kan min og Syracusas Ven ei reddes;
Han kommer, hvis her toves. O jeg bæver
For Damons Ankomst. Han vil ikke reddes
Ved Mytteri og Oprør. Mægtig vil han
Indtale Fred i de Oprørskes Hjerter;
Og Dionys, som dømte, kalder ei
Sin Dom tilbage, men vor Damon dør.
Polemon! du har Adgang til Tyrannen;
Gaae, mind ham om, at Tiden er udrunden,
At Damon ei er kommen; at han bør
Fuldbyrde fældte Dom.

Polemon.

Det er for sildig,
O Pythias! — Vor Damon er her alt.
Han ilede til Labdalum til Fængslet,
Der mødte ham de Sammensvornes Formænd,
Som i Triumph ham reddet vilde bringe
Hid til Paladset: Hegio, Leptinus,
Og selv Philisto. — Det for ham, som dig,
Var spildt, hvad han forsøgte, for at bringe
Dem til at see i Stilhed paa hans Drab.
Dog, styrket ved at vide dig i Tryghed,
Besvor han dem paa ny, at vente først
Tyrannens Bud til at fuldbyrde Dommen.

Jeg sendtes, at forkynde Dionys
Hans Ankomst. — Men hvorledes kan jeg? o!
Det er Befalingen til Damons Død,
Signalet til det fulde Oprørs Udbrud
Jeg henter.

Pythias.

O lad mig forkynde ham den!
O skaf mig Adgang!

Polemon.

Slottets Porte aabnes;
Han kommer blandt sin Vagt. O Pythias!
Bort, bort herfra! Det gjelder eder begge,
Din Damon, og dig selv, ifald du bier.
Bort! bort!

Pythias.

Forgjæves. Rolig venter jeg
Min Skjæbne her. Og paatog jeg mig ei,
At være Borgen for min Damons Skjæbne?
Men er dig Damon kjær, saa iil, Polemon!
Advar paa Labdalum vor Damons Venner,
Hold alt i Ro.

Polemon.

Om Damon er mig kjær?
Velan, her er ei Tid til Raad og Valg.

Fjerde Optrin.

Vagt. Pythias.

En af Vagten.

Hvad? Pythias! — Vi sendes for at hente
Dig eller Damon hid fra Labdalum.
Du er her! Damon kommen er tilbage?

Pythias.

Nej. Jeg har forekommet Kongens Bud,
Bevæget Vagten til at lede mig
Herhid. Jeg ønsker, førend Bødlen hæver
Det dragne Sværd, endnu at forestilles
Min Dommers Aasyn.

En af Vagten.

Hist han kommer selv.

Femte Optrin.

De Forrige. Dionys.

Dionys

Hvi er man, trods mit Bud, ei ilet hen
Til Damons Fængsel?

Pythias.

Damons Gidsel her
Fremstiller sig, og beder, end engang
At høres af hans Dommer: Du modtog
I Damons Sted hans Pythias til Gidsel.

Om dette Gidsel Damon værdigt er,
Og hvad der har forhindret Damon selv,
Sit Gidsel at befrie, er nu ei Tid
At undersøge, — Damon er her ei —
Den foreskrevne Tid er nu udrunden —
Jeg bøer for Damon: Dionys modtog
Paa dette Vilkaar mig til Damons Gidsel.
Dit Løvte som din fældte Dom, o Konge,
Er intet Spøg. Il, lad din Dom fuldbyrdes
Paa mig! Jeg fordrer, hvad du ei kan afslaae.

Dionys.

Du venter da af min Retfærdighed
Ei nogle Øieblikks Opsættelse,
Hvis han, som troløs end er bleven borte,
Fortrød sin Troløshed, og —

Pythias.

Damons Gidsel
Er i din Haand, og fordrer Damons Dom
Opfyldt paa sig. Det er det eneste,
Jeg har at fordre, du at skjænke mig.
Did hører ei, endnu i Dødens Stund
At høre Damon haanet af sin Dommer.
Men, som en Følge deraf beder jeg
Med tryg Forventning, at min Damons Brøde,
Hvad den end var, maa ved hans Gidsels Død
Paa det fuldkomneste forsonet være.
Allene denne trøstende Forsikkring,

Som strængeste Retfærdighed bifalder,
Anraaber jeg dig om. O tøv ei, tøv ei!
Bekræft mig den, og døende velsigner
Jeg Dionys.

Dionys.

Og dersom Dionys
Paa Damons Gidsel vilde ei udføre
Den fældte Dom, men vente Damon selv?

Pythias.

Saa spotter Damons Gidsel Dionys,
Som vaklende, som troløs, grum Tyran,
Der driver Leeg med Løvte, Ord og Dom,
Og al Retfærdighed; saa haaner jeg,
Saa spotter hele Syracus Tyrannen.

Dionys.

Ret, ret! hvor kostbart Offeret end er,
Hvor smertende — det maa, det maa fuldbringes,
Tag min Beundring, min Høiagtelse
Til Dødens Skygger med dig, ædle Mand!
Du dør; og Damons Brøde er forsonet,
Forsonet, og udslettet, og forglemt —
Det er din Konges Ord.

Pythias.

Vær takket, Zeus!
Jeg dør lykkalig, Damon reddet er.

Frem Bøddel! frem! thi Dionys retfærdig
Har hørt min Fordring og min Bøn. Velan!

(Paa givet Vink begynder Vagten at omringe Pythias; Bøddelen træder frem.)

Sjette Optrin.

Damon. De Forrige.

Damon.

Barbarer! holder inde! holder inde!
Mig gjælder Dommen; mig tilhører Straffen.
Tyran! Tyran! see, jeg befrier mit Gidsel,
Min Pythias.

Pythias.

Min Damon, o min Damon!
Men nei — bort, bort! thi Dionys har givet
Sit Vink til Damons Frelse. Du er fri,
Affonet Alt, hvorfor han dømte dig,
Tyrannen selv kan uden Troløshed
Ei nu berøve mig den Fryd, den Stolthed,
At fyldestgjøre Damons Dom. Omfavn mig
For sidste Gang, min dyrebare Damon!
Dit Venskab værd jeg døer. Og nu forlad mig!
Bort, iil, og trøst din elskede Dione!
Og glem din lykkelige Pythias,
Som døer med den Lykfalighed, at redde
Dig for din Brud, dig for dit Fædreland.

Damon.

Tyran! du tøver at tilbagekalde
Din Grumheds Bud til denne Ædles Mord?
Mig har du dømt; min Ven var dig kun Pant
Paa min Tilbagekomst: her er jeg selv.
Du staaer i Tvivl! jeg grusom kjender dig,
Og hærdet til Forbrydelse — men dog
At staae i Tvivl om, ei endnu at kalde
Det Vink tilbage, som du grusom gav,
Til Pythias at myrde!

Dionys.

Damon! Damon!
Du, som forlod mig! — ædle Pythias!
Som spotted' haanende Tyrannens Naade —
Forstenet af Ærbødigheds Beundring
Betragter eder Dionys. Han troede,
At kjende før Høimodighed og Kjækhed,
Men Venskabs høie Magt ham til i Dag
Var ubekjendt. — Hvad kan jeg nu? tilgive!
O kan det kaldes saa, ei at opoffre
Det skjønneste, hvormed de blide Guder
Forædled' Menneskет — et saadant Venskab?
Men, Ædle, mig — tilgiver mig, som kjendte
Ei forhen eders Værd, og ak, som stedse
Fandt, til at værne sin og Statens Tryghed,
Blot uforsonlig Vold at være Midlet!
O! I tilgive mig; men ikke nok,

Forædler mig, ophøier eders Første
Med Rang, som jeg i dette Øieblik
Erkjender langt ophøiet over Førstens!
Forunder Dionys en tredie Plads
I eders Venskabs Forbund!

Pythias.

Dionys!
O du, som dømte Damon, du har Hjerte
For hans og Venskabs Værd —

Damon.

Og Syracus
Kan hade dig, kan frygte dig, o Første!
Og du, som føler Ædelmodigheds
Og Venskabs Magt, har kunnet vælge Strænghed,
Til at beherske Borgere, som, stolte
Og ædle, spotte kun forhadte Vold,
Og med eendrægtigt Mod alt vare rede,
At trodse al din Grumhed, og befrie
Os — os, hvis Venskab selv du her opfordrer!
O, alle Syracusas Mænd tilbad' dig,
Ifald de kjendte dig, du kjendte dem!

Dionys.

I eder, vil jeg troe, at kjende dem.
O lærer mig, end meer at blive værd,
Af dem at kjendes!

Syvende Optrin.

Philiſto. Leptinus. Polemon, flere Syracuſanere i Vaaben. De Forrige.

Philiſto.

Her er Morderſkaren!
Tyrannens Flok — frem Syracuſas Mænd!
Frem! frem!

Damon.

Philiſto!

Philiſto.

Damon! Damon lever!
End er dit Mord ei fuldbragt! Du er tryg,
Det ſkal ei meer fuldbringes; Syracuſa,
Som ſkjalv i Lænker, nu er fri.

Damon.

Saa er det;
Thi aldrig blomſtred' Frihed mere ſkjon,
End under ædel Førſtes milde Bud.
Medborgere! nedlægger eders Vaaben
Til Brug mod Fjender; — thi den ædle Førſte,
Som vil haandhæve eders Ret og Frihed,
Er Dionys.

Adſkillige af Syracuſanerne.

Han! han, ſom dømte Damon
Og Pythias!

Dionys.

Men, som omfavner dem,
Saasnart han kjendte deres store Værd.
Og du Philisto, ogsaa du i Vaaben,
At frelse Damon! du, din Førstes Ven!

Philisto.

O Venskab! — ja skjøndt skjelvende af Alder
Og med en Isse, som er bleven graa,
Før nogen Tanke i min Sjæl fornærmed'
Dig, Dionys! jeg nu har grebet Vaaben
Mod dig — mod dig — for min Diones Brudgom,
Min flygtende ulykkelige Datters — —
Behøver jeg at sige meer? — og nu — —

Dionys.

Nok til dit Forsvar; skjøndt jeg fatter ei
Den fulde Vægt af dine Ord — men nu
Kast disse Vaaben, som vanhædre dig.
Omfavn igjen din Damons Ven!

Ottende Optrin.

Dione. Damocles. De Forrige.

Dione.

Hvor er han?
O her! han lever da endnu. Min Damon!
Først mig, Barbarer! først igjennemborer
Diones Bryst.

Damon.

Min Brud! for dig jeg lever.
Alt det, som trued' vor Lykſalighed,
Er nu forbi, min Elſkede, for ſtedſe.

Dione.

Ha! og der ſtaaer Tyrannen!

Dionys.

Men, ſom føler
Sig først lykſalig, ved at give Damon
Sin ſkjønne Brud tilbage —

Philiſto.

Min Dione!
Min elſkte Datter! jeg har dig igjen!
Og dig, min Damon! dig, min Pythias!
Og Dionys, mod hvem jeg greb til Vaaben,
Er Borger, Mand, og Menneſke, og Første,
Og han tilgiver Fader, Ven og Borger!

Dionys.

Tilgivelſe! — forled mig ikke til
At kalde ſaa Retfærdighed og Dyd!
Du er min Ven, Philiſto! vær det ſtedſe!
O hjelp mig, at fortjene og at nyde
Hver ædel, kjæk, retſkaffen Borgers Venſkab!
Og du, Polemon! Hegio! Leptinus!
Og alle Syracuſas bedſte Mænd!
O, ebers vældige Hengivenhed
For disſe Ædle, ſkjøndt den trodſed' mig,

Skjøndt stilet mod mig selv, opfordrer den
Mit Hjertes Agt, og min Fortrolighed,
Min Tillid til, hvad jeg for mig og Staten
Kan, naar I kjende mig, af eder vente.
Medborgere! hvis fælles Vel og Tryghed
Var, trods de valgte Midler, trods min Strænghed,
Min Stræbens Maal! forener eders Stræben
Med min fra denne Dag, og.....

Folket.

Kongen leve!

(Dionys omfavner Philisto; alle Anførerne trænge sig omfavnende omkring ham. Almindelig Taushed og Stilhed.)

Niende Optrin.

De Forrige. Thesta.

Thesta.

Hvad, Stridens døve Bulder var forvandlet
Til høie Fryderaab! og nu den Taushed —
Og alles Kinder glindsende af Taarer —
O Skræk! hvor er min Broder? har man hevnet
Med Rasenhed min Polyxen, og Damon?

Pythias.

Betragt, og deel, og nyd vor Hevn, o Thesta!
See Folkets fælles Fader blandt hans Børn!

Thesta.

Min Broder!

Dionys.

Søster! Thesta! vær velkommen,
At tage Deel i Førstens Høitidsglæde!
Dog, ak, det kan du ei — O Pythias!
Vær Dionys' Gesandt til Rhegium.
En stor Medborger savner vores Fest
I Polyxen, som og miskjendte mig,
Som vel og jeg miskjendte. Fil, beret ham,
Hvad du har seet i Dag. Kald ham tilbage
Til det, han her forlod. Han var jo din,
Og Damons Ven, og Dionys har lært,
At kjende Venskab. Fil, forkynd ham det,
Bring ham tilbage hid i vore Arme!

Thesta.

Min Broder! Borger! Første! Dionys!

Damocles.

Det er nedtaget, o det er nedtaget,
Det svæver ikke længer over Tronen,
Det blanke Sværd, som trued' vore Isser!
O nu til Lykke, Syracusas Hersker!
Selv Folkets Ven, og elsket af sit Folk!
Hvo er lyksalig, som den gode Første?

Ægteskabsskolen.

Lystspil i fem Optoge.

Personerne:

Albert Stjernholm,

Amalia, hans Kone, Silkeborgs Datter,

Charlotte Silkeborg, hendes Søster,

Vilhelm Stjernholm, Alberts Broder,

Constance, hans Kone,

Silkeborg,

Hans Kone,

Carl Godal,

Morten Søholm, Bonde,

Forvalteren paa Albert Stjernholms Herregaard,

Anders, en Fisker,

Lise, Amalias Kammerpige,

Grethe, Stuepige,

Tjenere.

Skuepladsen er i første Optog nærved, i de øvrige paa, Albert Stjernholms Herregaard i Sjelland.

Handlingen begynder henimod Aften, og er forbi næste Morgen.

Første Optog.

Skoven.

Første Optrin.

Albert. Amalia. Vilhelm. En Tjener.

(Der er Bænke under Træerne, og et Theebord med Theetøi. Amalia syer, Mændene røge deres Piber. Albert har dertil en Bog i Haanden.)

Vilhelm.

Den friske Luft, og det grønne, og saa Forventningen af noget Godt, det er altsammen, hvert for sig, behageligt. Men disse Behageligheder tilsammen have længe siden begyndt at falde mig forbistret kjedelige. Jeg troer, det gaaer jer andre ikke meget bedre. Ingen af os har mælet et Ord i en halv Time. Hvorledes I andre med det bare Theevand kan holde det ud, det begriber jeg nu slet ikke. Den gode Groak, som dog nogenledes kan holde en i Lune, kan selv ikke engang hjelpe for, at jeg jo er færdig at falde i Søvn af bare Behagelighed.

Albert (til Tjeneren.)

Spring hen paa Bakken der henne, og see

om han ikke seer endnu nogen komme kjørende. Det begynder ogsaa at vare mig lidt vel længe.

Vilhelm.

De stakkels sex, syv Miile maatte de da vel engang faae Ende paa, om de ogsaa ikke havde staaet saa meget tidlig op i Dag. I Forgaars gjorde jeg samme Vei, og var alt her til Middags.

Amalia.

Men efter Aftalen skulde jo mine Forældre ikke tage lige fra dem herhen, men først i Gaar til Tante **Constance**; det er otte Mile; der kan forefalde meget paa saadan en Reise. Fra Tantes og herhid er igjen en syv otte Mile. De begiver dem ikke tidlig ud, efter Dagen forud at have reist lige saa langt. Jeg troer ikke, de komme i Dag. Efter det Ærende, min Søster reiser i, er hun vel heller ikke at fortænke, om hun udbeder sig lidt Tid til at blive reisefærdig.

Vilhelm.

Det forstaaer sig; en sytten Aars Pige skal hen at have en Mand; det lader da kjønt, ikke alene, om hun giver sig Stunder til at faae Pynten i Stand, men vel ogsaa, om hun skaber sig lidt desperat; for efter Skik og Brug bør hun lade, som hun nødig vilde. Ikke?

Albert.

Den gode Pige har endnu ikke seet sin Brudgom; vil min Kone sige.

Vilhelm.

Og, om hun nu havde seet ham, og kjendte ham saa nøie som muligt, om Sagen endog dem imellem var klappet og klar; skulde hun vel ikke endda spille de almindelige Hokuspokus? — Seet ham! har hun ikke seet ham nok for sexten, sytten Aar siden? Nu den Gang var hun vel kun eet Aar gammel, men hvad skulde hun have seet, om hun ogsaa havde seet ham hver Dag lige siden? Hun veed, det er et Mandfolk, og det, som mere er, at han er af Alder med hende omtrent, og at han bliver i Stand til at forsyne hendes Garderobe. Hvad hun kun for den udvortes Tugts Skyld behøvede at vide, og som i sig selv betyder kun lidt for en ung Brud, at han er et skikkeligt Menneske, en vittig og munter Fyr, veed hun jo oven i Kjøbet.

Amalia.

Min Herr Svoger troer virkelig, at det er nok for en Brud?

Vilhelm.

Mere, end de fleste unge Brude spørge om hos deres tilkommende Mænd, troer jeg.

Albert.

Et underligt Givtermaal er det dog sagtens al-

tid. Du er i Vestindien i sexten Aar, kommer hjem, besøger mine Svigerforældre i nogle Dage. Din Søn har du ikke seet siden, før du reiste ud, da du efterlod ham, som et lille Barn, under fremmed Opsigt. Deres yngste Datter er ikke hjemme. Ingen af dem allesammen kjender hinanden, og dog er Sagen afgjort, inden en Uges Forløb. Og hans Brud! Hende har jeg ikke heller seet. Gid han maa fortjene hende! Hun er min Amalies Søster, og en fortreffelig Pige, siger baade Amalia, og alle de, der kjender hende. Jeg er dog bange, vi har spildt vores Uleilighed med at bringe vor Thee her ud i Skoven, og modtage dem her. Det lakker ad Aften. Klokken er alt Otte.

Tjeneren (kommer tilbage.)

Der er endnu ingen Vogn at faae Die paa, saa langt man kan see hen ad Landet.

Albert.

Og nu komme Folkene hjem af Marken. Jeg faaer da i det mindste Tid til at tale med dem, og besørge mine Sager til i Morgen, inden vore Fremmede er her. Skulde de komme, inden jeg er her igjen, saa send Bud til mig ned i Borggaarden.

Andet Optrin.

Amalia. Vilhelm. Tjeneren.

Amalia.

Theevandet er af Kaag. Det er sildigt. Der kommer nu neppe nogen. Han kan gjerne bringe Theetøiet bort, Hans!

Vilhelm.

Først skaf mig lidt Ild paa min Pibe. Det er for sildig, at tænde ved Solen.

Tjeneren.

Jeg bringer strax en Glød fra Ildstedet nede ved Kilden. (Gaaer.)

Vilhelm.

Det har været en behagelig Dag, Svigerinde! Ikke sandt? Det er fornøieligt, saaledes at nyde Naturen? Er det ikke saa?

Amalia.

De sagde selv, at den ikke var Dem behagelig. Det gjør mig ondt.

Vilhelm.

Men Dem da?

Amalia.

Nu; jeg ventede mine Forældre, og min Svigerinde; hidtil forgjeves.

Vilhelm.

Jeg ventede min Søn, og min gamle Ven og

Svoger, og min Søns Brud; ogsaa forgjeves. Men denne Venten tilsidesat — skal vi nu rigtig have moret os? Lad os være oprigtige. Jeg morer mig, hvor det skal være; men dette kjære Landliv, her ingen at see uden Stude, og Kjøer, og Træer, og Forvaltere, og saadant — ja om Sommeren gaaer det an. Men det gaaer Dem om i Hovedet, at det ikke var det, De havde ønsket Dem, Aar ud, Aar ind.

Amalia.

Jeg har min Mand og mit Huus. Jeg forsikkre Dem, jeg troer mig i Tryghed for at kjede mig.

(Tjeneren bringer Ild.)

Vilhelm (tænder Piben.)

Godt. Tak!

Amalia.

Tag nu kun Theetøiet!

Vilhelm.

Dandser De ikke gjerne?

Amalia.

Jeg har havt liden Leilighed til at faae Smag derpaa.

Vilhelm.

Og længes heller ikke efter at see Comedierne?

Amalia.

Længes? Nei! Det lidt, jeg har været i Byen, har de undertiden moret mig.

(Tieneren er gaaen bort med Theetøiet.)

Vilhelm.

Nu er han borte. Jeg har længtes efter at tale oprigtig med Dem. Jeg har kjendt Dem, da De var en Rolling. Jeg bør have Deres Fortrolighed. De kjeder Dem; De græmmer Dem. De ønskede, at De levede mere blandt Mennesker.

Amalia.

Virkelig ikke, min Svoger! men jeg vil gjengjelde Deres Fortrolighed; der ligger mig i disse Dage noget paa Hjerte som jeg ogsaa gjerne vilde betroe Dem.

Vilhelm.

Jeg har alt seet det! jeg begriber det. Jeg skal formaae min Broder til at ligge i Byen, i det mindste om Vinteren.

Amalia.

De tager Feil, kjære Svoger! Min Søster vilde jeg tale om. Behøver jeg at sige Dem mere?

Vilhelm.

Deres Søster!

Amalia.

Hun skulde givtes med Deres Søn. De kjende hinanden ikke. Hvad Forvisning har man om, at de vil blive lykkelige med hinanden? bør det lades i Uvished?

Vilhelm.

Hvorfor skulde de ikke blive lykkelige med hin-

anden, saa lykkelige, at sige, som det kjære Ægteliv kan gjøre dem? Hvor længe kjendte De og min Broder hinanden?

Amalia.

Personlig kjendte jeg ham vel kun meget kort; men af hans almindelige Rygte, af alles Lovtaler saa meget nøiere. Har min Søster den Forvisning om, at hun vil være ligesaa heldig, som jeg? Han er ung. Ingen kjender ham, undtagen De, og det endda kun af hans Pleiefaders Beretning.

Vilhelm.

Den er mig Vished. Men hvad siger min Broder derom?

Amalia.

Bør jeg opkaste denne Betænkelighed for min Mand, naar han ikke selv udtrykkelig yttrer den? Jeg kjendte ham neppe i tre Uger, førend vi bleve givte. Vi ere endnu neppe givte i fire Maaneder. De kjender hans bestemte Afholdenhed fra at blande sig i Alt, hvad der ikke ligefrem angaaer ham. Men det er min Søster, kjære Svoger! og det er Deres Søn!

Vilhelm.

Nu; den Fugl vil vi lade flyve. Jeg har nu mit Begreb om de Inclinations Givtermaale. Jeg har forsøgt det. Jeg var givt med Deres Tante. Vi vare unge, hun var smuk, hun var romantisk; jeg fængede. Vi var saa forlibte i hinanden, saa

det var en Lyst. Hun havde læst i Pamela og Frøken von Weissenfee, hvorledes man skal have det; jeg tog mig hendes Hjernespind til Hjerte. Vi bleve givte i al Elskovens Henrykkelse. Men hvad skede? — Forlibelsen og det hele Romanvæsen gik over. Min **Constance** kom efter, at jeg ikke var det Ideal, som hun havde i Hovedet, og jeg, at min Amaryllis var en arrig Havgasse, en herskesyg, indbildsk, dum Ting.

Amalia.

Det er min Tante, Hr. Svoger!

Vilhelm.

Saa kjender De hende. Vi levede sammen fire Aar; og hadede vi hinanden ikke af Hjertens Grund, saa ærgrede, og kjedede, og piinte vi dog hinanden saa umaneerlig, at det omsider ikke var at udholde for nogen af os, og vi maatte skille os ad. Skulde vi nu ikke ønske, naar vi endelig vilde givtes, at fornuftige Folk havde valgt for os, og hun faaet en anden Mand, jeg en anden Kone?

Amalia.

Og De er vis paa, at De vælger til Lykke for Deres Søn, og for min Søster?

Vilhelm.

Vis! — nu, om jeg kan vælge Feil, saa er det i det mindste meget visere, at de selv vælge i Taaget. For Resten, den Sag finder sig vel. Men

De havde noget at betroe mig, og jeg sagde Dem, jeg gjettede det. Gid jeg kunde gjøre noget for Dem! Jeg seer det ret godt. De er tyve Aar gammel, min Broder syvogtyve. Jeg kan ikke gjøre ham yngre. Han er tilbageholden; De har ingen Fortrolighed for ham. Det burde De; han er en god Mand. Men roe sig ud i Verden, tage til Byen, det kan jeg ikke raade ham til; det er dog det, de kjære unge Damers Ønske gaaer ud paa.

Amalia.

Min Herre! —

Vilhelm.

De har Ret. Det er smukt, at De først tænker paa at frie Deres Søster fra den Skjæbne, som De selv finder ubehagelig. Men troe mig, det er ikke godt, at de unge Piger vælge selv. Albert er virkelig for tilbageholden og gammelmandsagtig. Jeg skal nok gjøre mig Umag for at faae ham til at blive omgjengeligere. Jeg havde ikke forestillet mig, at De ikke engang skulde have sagt ham saa meget, som Deres Betænkelighed i Henseende til Deres Søster. Det staaer mig ikke an.

Amalia.

Deres Fortrolighed, min Herre! tager en saadan Vending, at jeg anseer mig det næsten for uanstændigt at svare Dem, at De ligesaa meget fornærmer mig, som bedrager Dem.

Vilhelm.

Rigtig; lige meget begge Deelene; ingen af Deelene. Seer De, jeg vil give Dem Nøglen til, hvorfor jeg ikke kan love at tilraade min Broder, enten at tage til Byen, eller udvide for meget sin Omgang her. Hjemme hos Deres Forældre har jeg hørt en Fugl synge om en vis Forstaaelse mellem — nu nu! Fanden er en Skjelm, Svigerinde! Jeg vil ikke gaae Dem haardere paa Klingen.

Tredie Optrin.

Lise. De Forrige.

Lise

(hvisker til Amalia, og putter hende en Seddel i Haanden:)

Amalia

(dølger ilde nogen Forlegenhed:)

Vilhelm.

De har Hemmeligheder med Deres Pige. Dersom hun ikke ogsaa "lige saa meget bedrager sig, som fornærmer Dem"; saa saae De nok helst, jeg var borte. Gaaer.

Fjerde Optrin.

Amalia. Lise.

Amalia.

Fra hvem, siger hun?

Liſe.

Fra hvem, Frue! ham ſelv. De kjender dog Haanden?

Amalia.

Ham ſelv! hvilken?

Liſe.

Hvem anden? Carl, vores Carl, ſom vi ikke har ſeet ſiden hjemme. Han ſeer ſaa forſkrækkelig forvirret og udmattet ud. Han har viſt reiſt, ſom en Coureer. Vor Herre veed, hvad der er paa Færde. Han var taget ind hos Præſten nede i Byen, og ſendte Bud op med Seddelen, men lidt efter kom han ſelv, og bad, De endelig maatte faae Seddelen ſtrax, og — —

Amalia.

Beſynderligt! hvad mon der kan være paa Færde? — Skulde jeg — men nei — efter, hvad Hr. Vilhelm i Øieblikket lod ſig mærke med!

Femte Optrin.

Carl. De Forrige.

(I det Øieblik, Carl kommer, gjør Liſe ſig af ſig ſelv Ærender, ſom for at paſſe paa.)

Carl.

Trods Deres Forbud har De mig her, bedſte Amalia! — Skal jeg kalde Dem min naadige Fru

von Stjernholm? — De har, haaber jeg, læst min Seddel, og seet Aarsagen til min Ankomst.

Amalia.

Jeg fik den i Øieblikket. Hvad er der, som bringer Dem saa uventet, saa forvirret, som det synes?

Carl.

De veed slet intet om, hvad man har besluttet med Deres Søster, med min Charlotte? I Dag skulde det jo være! og her —

Amalia.

Hun er her endnu ikke; vi har ventet hende.

Carl.

I Aftes fik jeg i Byen denne Seddel fra den ulykkelige Pige.

Amalia

(læser, men taber imidlertid den Seddel, hun først fik, og som hun netop havde aabnet:)

"Saasnart du faaer denne Seddel, saa reis "strax, kjæreste Carl! ud til mine Forældre, og "til min Søster, og gjør alt muligt for at redde "din ulykkelige Pige. Du vil vel alt vide, at "den Vilhelm Stjernholm, som har været givt "med min Tante, i hvis Huus jeg nu har været "et heelt Aar, er kommen hjem fra Vestindien; "men Du veed maaskee ikke, at han har en Søn, "som ingen har seet, og at han har været hos

"mine Forældre, og faaet deres Minde til at "give mig med denne Hr. Søn; at man om to "Dage kommer for at afhente mig, at holde "Bryllup med ham. Anvend alt muligt, bedste "Carl! hos mine Forældre, hos min Søster, hos "min Svoger."

Carl.

Jeg reiste strax ud til Deres Forældre; der fandt jeg kun den Efterretning, at man var reist hid for at holde Bryllup.

Amalia.

I Dag skulde de kommet, som jeg sagde Dem; halv om halv var Brylluppet ogsaa berammet til i Dag eller i Morgen, men Brudgommen er her heller ikke endnu.

Carl.

Victoria! jeg veed just ikke, hvad der gjør mig saa tryg og glad; men Brudgommen er her ikke endnu; og ved at faae det at vide, er det, som om jeg fik Vished om, der heller intet bliver af den kjære Podes Givtermaal med min Charlotte. For han er for Pokker dog aldrig taget lige ned til Tantes, saa de der holder Bryllup paa deres egen Haand i en Snup.

Amalia.

Brudgommens Fader er her; det var her, de

skulde mødes. Han har kjøbt det Gods her strax ved Siden for de unge.

Carl.

De kommer hid. Min Charlotte kommer hid. Victoria! — hvad gjør vi ellers nu ved Sagen?

Amalia.

Kjære Carl! hvad er herved at gjøre?

Carl.

Alt, siden Præsten endnu ikke har aflæst Dødsdommen. Jeg vil sige til den vestindiske Hr. Svigerpapa, at jeg har ældre Fordring paa Bruden.

Amalia.

Dermed skulde De udrette meget.

Carl.

Dersom han ikke er en Slavepatron, der vil behandle baade sin Søn og den Brud, han skulde have, som Negere. — Skulde jeg vel heller bie, til Brylluppet var forbi, for da at brække Halsen paa Brudgommen?

Amalia.

Fusentast! den Tone, De tager, fordærver vist Alting. Jeg troer Dem i Stand til, hvad det skulde være. Hvad skulde De ogsaa her?

Carl.

Burde jeg blive borte?

Amalia.

Medens De jevnlig besøgte os der hjemme, og

De, for at maskere Forbindelsen imellem min Søster og Dem, henvendte Dem saa meget til mig, lod jeg det gaae, at mange troede, jeg modtog Deres Opvartning. Jeg er nu givt, Carl! Hvad vilde der nu blive af, om jeg, ved at modtage Dem her, gav Folk Anledning til at troe, vi havde fornyet gammel Forstaaelse?

Carl.

Har Deres Mand ikke saa meget Deres Fortroelighed, at De alt har fortalt ham den hele Sammenhæng, saa vil jeg vise ham den Fortrolighed de første fem Minuter, jeg seer ham.

Amalia.

Han er ingen ung Fusentast, min kjære Hr. Godal! han er Vilhelms Broder, og Farbroder til min Søsters Brudgom. Han givtede sig selv med en Pige, som han ikke kjendte uden gjennem andre.

Carl.

Men hundrede Gange Deres Mand, saa er han, hvad jeg ikke gider nævnet, dersom han ikke føler, at det er slet gjort, at tvinge en elskværdig Pige til en Klodrian, som hun aldrig har seet, og hvis eeneste bekjendte Egenskab er, at han er en Søn af en, som ikke brød sig mere om ham, end reiste fra ham, som Barn, og overlod ham til sin Skjebne.

Amalia.

Carl! og nu siger jeg Dem, De skal reise strax.

Carl.

Det siger De mig i paatagen Vrede! som om De kunde være vred paa mig! som om De fandt det muligt, at jeg skulde reise herfra nu, da De her venter Deres Søster, for at gjøres ulykkelig som en andens Brud. Nei Amalia! jeg maa blive her. De bør ikke ville vise mig bort. Deres Mand er vist nok ogsaa en fornuftigere og bedre Mand, end Deres overdrevne Forsigtighed tillader Dem at troe, han er.

Amalia.

Nu da! men i det mindste ingen Overilelse. See at blive bekjendt med min Mand, som et sindigt Menneske, og overdriv ikke Deres Aabenhjertighed.

Carl.

Det vil jeg forsøge. Men —

Lise.

Herren og hans Bröder!

Sjette Optrin.

De Forrige. Albert. Vilhelm.

Vilhelm.

Din Kone har Selskab.

Carl.

Deres Frue, min Herre! vil formodentlig have nævnt Dem en vis Bondedreng, som, inden hun blev Deres, ofte i et par Aar har nydt megen Godhed i hendes Faders Huus; Carl Godal har den Ære at gjøre Dem sin Opvartning.

Albert.

En Ven af min Svigerfaders Huus er mig stedse velkommen; De er det dobbelt efter det, min Svigerfader har sagt mig om Dem.

Carl.

Hr. Silkeborg og hans Familie har viist megen Partiskhed for mig. Jeg gjorde Regning paa, ikke at være Dem ubekjendt. Et Ærende ude i denne Egn brägte mig forbi Deres Gaard. Jeg holdt det for min Pligt ikke at undlade at fremstille mig, og anbefale mig.

Albert.

Som sagt, Velkommen! Deres Besøg vil blive Dem saa meget behageligere, som jeg venter, De endnu i Aften, maaskee strax, vil her samles med min Svigerfader, og min Kones Søster.

Carl.

Og De, naadige Frue! tillader, at jeg tager imod Deres Mands Indbydelse?

Amalia.

Hr. Godal!

Albert.

Jeg regner paa, at min Kone vilde tage mig det meget ilde op, om jeg kunde være uhøflig mod nogen, helst om jeg var det mod en af hendes Ungdoms-Venner — Men det er Aften. Endnu ere vore kjære Fremmede her ikke. Vi vil nu, om De saa synes, vente dem hjemme. Giv min Kone Deres Arm, Hr. Godal!

Syvende Optrin.

De Forrige. Anders.

Anders.

Herre! jeg vilde gjerne tale et Ord med Herren!

Albert.

Haster det, min gode Anders?

Anders.

Ja gjør det saa. For — —

Albert til Carl, Amalia, og Vilhelm:

Jeg kommer strax efter, saasnart jeg har talt med denne Mand. Vær saa god at gaae i Forveien.

Ottende Optrin.

Albert. Vilhelm. Anders.

Anders.

For jeg tænker som saa, naar der er noget godt at gjøre, saa haster det altid.

Albert.

Ret! Hvad godt har du da at skaffe mig at gjøre?

Anders.

Jeg har en stakkels forvildet Synder at flye Herren at hjelpe tilrette.

Vilhelm

(bliver Sedlen vaer, som Fruen tabte:)

Har Du tabt denne Seddel?

Albert.

Det troer jeg ikke. Er den til mig?

Vilhelm

(stirrer lidt paa Seddelen, bliver opmærksom:)

For Pokker! — det er saa mørkt, jeg kan ikke ret læse den. — Det er — Der nede ved Kilden, seer jeg, der glimter lidt endnu af den Ild, vi kogte Theevand ved; der kan jeg tænde en Fidibus, og komme efter, hvad det er, jeg har fundet.

Niende Optrin.

Albert. Anders.

Albert.

Nu da, hvad er det for en Synder?

Anders.

Ja Synder, sagde jeg. Nu, vi er alle Syndere; ellers troer jeg nok, efter det jeg kan skjønne, at det nok ikke er en af de grove Syndere.

Albert.

Til Texten, min gode Mand!

Anders.

Nei Herre! først Bøn og Indgangstale; saadan gjør i det mindste vor Præst det. Bønnen er da det, at Herren vil love mig, at han ikke vil blive vreed enten paa mig, eller paa Synderen, som jeg kaldte ham, men tage sig af ham saa godt, som han kan, eller i det mindste intet ondt gjøre ham.

Albert.

Det er meget at love, førend jeg veed, hvem det er, og hvad han har syndet.

Anders.

Er det for meget, saa er Prækenen ude. Saa sørger jeg for min Synder selv. Gud veed, hvad han har gjort. Mig har han intet ondt gjort, og Herren ikke heller, det jeg troer.

Albert.

Nu velan! Uden Betingelse, min gode Mand! jeg vil begegne det Menneske, du taler om, saa vel, som jeg med god Samvittighed kan,

Anders.

Om det ogsaa var en Deserteur?

Albert.

Saa godt, som jeg med god Samvittighed kan; men til Sagen.

Anders.

Vil Herren give mig Haanden paa det?

Albert.

Nu!

Anders.

Der laae jeg nede i Aaen paa min Ege at fiske. Det kan være en halv Time siden, saa hørte jeg, der rørte sig noget, ligesom det kunde være en Hest; nu vidste jeg, der var ingen Bester der omkring, og ridendes plejer heller ingen komme derad. Og saa saae jeg mig om, og saa var det ogsaa en Hest.

Albert.

Men det maae faae en Ende, min kjære Anders!

Anders.

Ja, ja, der maa Tid til Alting. Jeg sagde nok, naar man skal gjøre noget godt, saa maa man stedse have Hastværk, men naar man skal lade sig noget godt forklare, saa maa man give sig den Tid, der hører til, tænkte jeg.

Albert.

Der kom da en Hest.

Anders.

Ja paa Gangstien der nede ved Aaen. Men det var ikke nok med det. Det fornemste var, der gik en, og trak Hesten. Da han saae, jeg kom ro-

endes i Egen, saa blev han staaende. God Aften! sagde jeg; Tak min gode Mand! sagde han. Hvor kommer han fra? sagde jeg; Det vilde han ikke svare mig paa; men spurgte mig, hvor han var henne? for han var vildfarende, sagde han. Men førend jeg fik svart ham paa det, saa saae jeg paa ham, og saa saae jeg — ja see det er Sagen. Men Herren har jo lovet, at De vil tage sig af ham?

Albert.

Et Menneske, der er redet vild; kan du ikke selv vise ham Vei?

Anders.

Nei Herre! ikke den Vei, han skal. Ja det er sandt, det glemte jeg. Det er ikke nok, han var vildfarende, men saa var han saa bleg og mat; og meget var han nok ikke vant til at ride, og langt har han nok redet, for, Herre! det er, saavidt jeg kan skjønne, ganske vist enten en Page fra det allernaadigste Herskab, der har spildt en Koppe Kaffe paa en af de allernaadigste Princessers Kioler; større Synd kan man læse af hans Dine, han ikke har begaaet; eller ogsaa, det er en ung Greve eller Baron eller saadan en anden naadig ung Herre, der har en Stedmoder, som han har maattet desertere fra — O Herren skulde bare see, hvor vakker, og hvor god, og hvor bedrøvet han seer ud! — og saa sagde jeg

ham, at han var her strax ved Hr. von Stjernholms Gaard — og saa sagde han, om jeg var kjendt der, og, om jeg ikke kunde recommendere ham til Fruen? sagde han; til Fruen? sagde jeg. Ja, sagde han, for desværre! sukked han, jeg er ulykkelig, og forladt, sagde han. — Jeg behøver Tilflugt til gode Folk, sagde han, og Damerne pleie være mere medlidende, sagde han, og saa randt Taarerne ned over Kinderne paa ham, og det, havde de, troer jeg gjort paa Herren med, om han havde staaet i en Krog og seet paa det.

Albert.

Det er jo en heel Roman, min gode Anders. Men hvor er denne stakkels vildfarende Synder?

Anders.

Ja, men Herren har lovet mig — Et Ord er et Ord, og en Mand er en Mand.

Albert.

Pleier jeg svige mit Løfte?

Anders.

Han er her lige strax nede. Der er jo ikke et Bøsseskud ned til Aaen. Maa jeg da hente ham?

Albert.

Vist. Skynd dig. (Anders gaaer.)

Tiende Optrin.

Vilhelm. Albert.

Vilhelm.

Nu det kosted mig Umag nok, inden jeg fik saa meget Ild, at jeg kunde læse den fordomte Seddel. Jo en smuk Seddel! En herlig Opdagelse! hvem Fanden skulde see det paa den Karl! Det er rene Ord. Kom min Broder! skynd dig, skynd dig hjem!

Albert.

Hvad er der paa Færde?

Vilhelm.

Skynd dig hjem! siger jeg dig. Apropos! hvad er det for en Figur den Sr. Carl, som kom her, som kaldte sig en Bondedreng, og som din Svigerfader skal have recommanderet dig saa smukt? Jeg hørte nævne en Carl der henne.

Albert.

Jeg veed selv ikke meget mere om ham. Hans Fader er en rig Bonde nede i Landet. Han har ladet sin Søn studere. Han er et Menneske af godt Hoved, Flid og gode Sæder. Han kom til min Svigerfaders, i Anledning af, at han var i Slægt med Præsten der i Byen. Da han engang var bleven bekjendt i Huset, kom han der ofte, fordi alle yndede og elskede ham. Siden han i to tre

Aar kom der af og til som Barn i Huset, saa fortalte de gode Gamle mig selv, at de havde havt deres Spøg af at bryde ham med Amalia. Jeg har forresten ikke seet ham førend i Dag.

Vilhelm.

Jeg gratulerer med Bekjendtskabet. Du har da virkelig faaet ham tids nok at see. Ja vist er det en tækkelig Knøs, og den Spøg kan blive en smuk Spøg. Jeg veed ikke, hvorfor, men ogsaa jeg kunde lide ham, efter det allerførste Diekast paa ham. Jo, man bestemmer artig sin Godhed efter de uraisonnerede Indtryk. Det er en afskyelig Karl, min Broer! Skynd dig hjem, og skil dig ved ham, paa hvad Maade, du bedst kan.

Albert.

I denne Seddel har du fundet Hjemmel til alt det, du der siger?

Vilhelm.

Det er en Seddel, som din Kone har tabt; en Seddel med hans egen Haand og Underskrivt, hvori han fortæller med reene Ord, at han ikke kan holde ud at være fra hende længer; at hun igjen maa give ham en Samtale, var det endog kun for nogle Minuter; at han ønsker at lære at kjende dig, og vinde dit Venskab — man begriber hvorfor — og saa kommer han; og min Hr. Ægtemand noder ham ordentlig til sin Kones Arm.

Albert.

O, du er en Drømmer. Jeg er vis paa, der ſtaaer intet af alt det, du der ſiger, i Sedlen.

Vilhelm.

Desbedre for dig, om det var Løgn. Det ſtaaer der med reene Ord.

Albert.

Der maa ſtaae, hvad der vil. Jeg troer det ikke, veed ikke, hvad der ſtaaer, og faaer intet deraf at vide.

Vilhelm.

Hvad vil det ſige? faaer ikke at vide! Du kan dog læſe Skrivt?

Albert.

Den Seddel er for mig, ſom den ikke var til. Den er, ſiger du, til min Kone. Der ſtaaer intet Ord i Ægtepagten, ſom berettiger mig til at læſe hendes Breve.

Vilhelm.

Au! Er vi ſaa fine Folk? Du gaaer vel da heller ikke ind i hendes Værelſer, uden at banke paa? Du kunde komme til Uleilighed.

Albert.

Sladder! men jeg troer, al Fortrolighed har Grændſer. Jeg forlanger intet af hende, ſom jeg jo tilſtaaer hende Ret til igjen.

Vilhelm.

Men naar denne Seddel falder dig aaben i Hænderne, og er saa langt fra al Tvetydighed?

Albert.

Saa kan der dog være Misforstand; Det kan endog være en Prøve, som nogen vil sætte paa mig.

Vilhelm.

Ja saa! Raisonnerer du paa den Maade, saa tilstaaer jeg næsten, at man gjør dig din Ret. Saadanne ere Fruentimmerne! I det mindste ere de ikke bedre. — Og saadanne Tosser ere vi.

Ellevte Optrin.

Anders. Den Vildfarende. De Forrige.

Anders.

Her er han. Vær han kuns ikke bange! Herren er rigtig en god Herre, som jeg siger, og han har lovet at ville bevise ham al den Høflighed, som hans Samvittighed tilsteder; Nu gad jeg nok vide, hvad Godt Samvittigheden ikke skulde tilstede en at gjøre. Herren bliver ved sit Ord.

Albert.

De har en Talsmand, min unge Ven! som med saa megen Iver har anbefalet Dem, at jeg i Blinde har maattet give ham mit Ord, at tjene Dem, saavidt det staaer i min Evne.

Den Vildfarende.

Den Lethed, med hvilken han har faaet dette Løfte, og Deres Godhed i at ville gjentage det, opfordrer mit Hjertes Taknemmelighed. Jeg haaber, De intet Øieblik faaer Leilighed til at fortryde den Ædelmodighed, De beviser mig.

Albert.

Det faaer jeg ikke, om De ellers giver mig Leilighed til at vise noget, der fortjener Navn af Ædelmodigt. Men De vil ikke undres over, at jeg ønsker at vide, hvem det er, som fordrer Tilflugt hos mig, og.....

Anders.

Maa jeg svare for min Synder. Herren har lovet alt det Gode, han kunde med god Samvittighed vise ham. Dersom jeg ikke taer Feil, saa vil han nok ikke anse det for noget stort Gode, om Herren begynder med at tage ham i Forhør; og hvem kan vide, om Herren for sin Samvittighed ikke fik mindre Lov til at vise ham noget godt, dersom han selv først skulde skrivte, hvad han nok ikke saa gjerne vil ud med.

Albert.

Du har ret, Kammerat! Altsaa uden Forhør. Kun det Spørgsmaal vil De finde mig beføiet til, uden Nysgjerrighed; hvad ønsker De? hvad Tieneste forlanger De?

Anders.

Det lader ſig høre.

Den Vildfarende.

Ved den Godhed, De tilbyder mig, har De allerede fuld Ret til min Fortrolighed. Den haaber jeg meget ſnart uindſkrænket at torde viſe Dem. Alt, hvad jeg for det første ønſker, er, ubekjendt og unœvnt, at nyde Tilflugt i Deres Huus. De vil let formode, at jeg med eller uden min Forſeelſe har miſtet Adgang til Tryghed og Beſkyttelſe blandt mine egne, ſiden jeg maae ſøge det hos Fremmede. Men jeg ſkal overtyde Dem om, at det er ikke min Forbrydelſe, der ſætter mig i en ſaa ulykkelig Forfatning.

Albert.

Jeg forlanger intet videre. Vil De være kjendt af min Familie?

Den Vildfarende.

Helſt af ingen.

Albert.

Som De vil.

Den Vildfarende.

Siden vil De forbinde mig ved at anbefale mig til Deres Frue, derſom — —

Albert.

Vel! følg med. Det er allerede temmelig

mørkt. Vi vil gaae ind ad en Bagdør gjennem Haven.

Vilhelm

(tager Albert ved Armen, og siger afsides:)

Den anden Ungdoms Kammerat, som anbefaler sig din Kone paa een Aften. Bekjendtskabet voxer paa den Maade artig til.

Albert.

Jeg beder dig, min Broder! forstyr os ikke ved overdrevne Betænkeligheder den Behagelighed, at være en ulykkelig til Tjeneste.

Vilhelm.

Men du skal see, den første var ogsaa en ulykkelig Stakkel, som du har anbefalet din Kone at gjøre lykkelig. Hvem vil ikke gjøre sig lidt ulykkelig for at gjøres saaledes lykkelig igjen? Har Du glemt Seddelen? Vi vil finde flere.

Albert.

Jeg ingen. — Kom, min Herre! det er silde. De torde behøve at komme til Hvile.

Anders.

God rolig Nat! jeg forlader mig paa Herrens Ord.

Den Vildfarende.

God Nat, min gode Talsmand! men det er sandt. Jeg har jo ikke takket ham for hans Tjenst-

villighed. (Giver ham noget:) jeg takker ham ret meget, ret erkjendtlig, min gode Mand!

Anders.

Nei, jeg tager ikke mod noget af Vildfarende! Nei, han kan nok behøve sit selv. Nei, gjør jeg ikke.

Den Vildfarende.

Uden Omstændighed, min gode Mand! God Nat. Jeg haaber nærmere at vise ham min Taknemmelighed.

Tolvte Optrin.

Anders allene.

Borte er de. Fy! en fattig Mand er jeg, men Penge, fordi jeg gjør hvad jeg skal, hvad jeg ikke kan lade være! Da var du en Hundsvot, Anders! Fy, jeg var saa glad, for der kom dog een engang, som ikke greb i Lommmen, og ikke ansaae en skikkelig Mand for en Træring, som ikke kunde gaae et Trin uden for Skillingen! — havde jeg vidst det.... jeg maa efter ham og give ham hans Otteskilling igjen. (Gaaer men standser:) men glemmer jeg ikke, at hans stakkels Hest staaer der nede ved Aaen. Den maa jeg tage med mig, og bringe ham baade Hesten og Pengene.

Andet Optog.

(Haven tæt uden for Herregaarden:)

Første Optrin.

Amalia. Carl.

Carl.

Alting vel overlagt er der intet andet Raad, end reise lige ned til Tante?

Amalia.

Der vil De blive velkommen!

Carl.

Hun leed mig dog ikke saa ilde. Jeg vil hykle for hende; saadanne Folk pleier man at faae det med, som man vil, naar man skamroser dem, og bærer sig ad saadan, at fornuftige Folk troede, man gjorde Nar af dem, om man drev det kun halv saa vidt.

Amalia.

Kan De hykle? Carl!

Carl.

Sandt at sige, jeg tvivler paa, det skulde lykkes. Det duer heller ikke..... nei, jeg vil skamme hende ud, taale hendes Støien, og tale fornuftig med hende, saalænge til hun indseer, at hun gjør sin

Søn ingen Lykke ved at give ham en Kone, som bliver ulykkelig ved at faae ham.

Amalia.

Og mine Forældre har samtykket, har endog selv foreslaaet Partiet!

Carl.

Det er sandt! — hvilken forunderlig Beslutning ogsaa af de eiegode Folk! havde jeg bare med dem, ikke med den Djævels Tante at gjøre! Veed De hvad? jeg reiser dog derned, fører Charlotte bort, fører hende lige hjem til hendes Forældre. Nu er de dernede hos Tante, men de kommer da nok hjem; de finder os, tilgiver os, og vi er lykkelige.

Amalia.

De er en Fusentast.

Carl.

Det kalder De mig, hvad jeg saa bringer i Forslag. Men komme her, og staae som een af Statuerne, medens de lige for min Næse giver den arme Pige med en anden; det vilde De dog vel ikke, jeg skulde?

Amalia.

Men saa tael da, som et fornuftigt Menneske.

Carl.

Jeg er saa bange for, at det, De nu kalder at tale som et fornuftigt Menneske, er, hvad jeg

vilde kalde at tale som en Nathue, og hvad De i gamle Dage heller ikke vilde bifaldet.

Amalia.

I gamle Dage var vi Børn. Det skulde vi ikke være længer.

Carl.

Er det barnagtigt, med uforstilt Iver at være den elskværdigste Pige tro, og heller vove alt, end svige hende; Nu saa gid jeg aldrig ophøre at være Barn!

Amalia.

Tael fornuftig med min Mand. Vind hans Godhed, lad ham lære at kjende, og elske Dem. Han formaaer alt over hans Broder. Naar han begriber, at De fortjener Fortrinet for hans Broderson!

Carl.

Naar begriber han det? han, som givtede sig med Dem, uden at kjende Dem, og afgjorde Sagen først med Forældrene, saa med Bruden.

Amalia.

Carl! De er utaalelig.

Carl.

Fordi jeg sig r Sandhed. Han seer rigtig nok ikke saa slem ud! jeg kan nok lide ham; og elsker han Dem, som De paastaaer, saa elsker jeg ham ogsaa. Men tilstaae mig, at, er De lykkelig med ham, saa er det — en Lykketref.

Amalia.

Jeg siger Dem, han er en fortreffelig Mand. Maatte Charlotte blive saa lykkelig, som jeg!

Carl.

Jeg haaber, hun skal. O, hun skal, for hun skal ikke faae en Mand, som hun ikke kjender. — Men hvor bliver hun af? Jeg dør af Utaalmodighed. Reise bort nu, da hun ventes hvert Øieblik! Og blive her, medens de derhenne maaskee behandler hende, som man kan vente det af Tante.

Amalia.

Jeg har sagt Dem min Meening. Min Mand kommer strax. Jeg veed ikke, hvor han bliver af; han skulde følge strax efter os. Tael med ham.

Carl.

Godt nok. Men — Men — Han friede dog saa forbandet fornuftigt.

Amalia.

Der er han, hører jeg.

Carl.

Endnu i det mindste gad jeg dog ikke talt med ham.

Amalia.

Og jeg maa op at besørge Aftens Maaltidet. Det er høi Tid.

Andet Optrin.

Albert. Vilhelm. Den Vildfarende.

Vilhelm.

Saae du, min Broder! de har benyttet Tiden, og gjort en lille Spadseregang i Skumringen, at høre paa Nattergalen.

Albert.

Nu? Hvad er det saa mere? vi gik jo fra dem. — Giør mig den Tieneste at gaae ind, og bede Forvalteren komme herud.

Vilhelm.

Vel!

Tredie Optrin.

Alberte Den Vildfarende.

Albert.

De ønsker at være skjult. Jeg overleverer Dem til min Forvalter. De er hos ham i Tryghed.

Den Vildfarende.

Jeg erkjender med inderlig Taknemmelighed Deres Godhed, min Herre! I sig selv er det mig vel meget vigtigt at være skjult, men dog ikke saa, at min ulykkelige Forfatning skulde være ogsaa Dem en Hemmelighed. Jeg vilde gjerne betroe Dem den; men det fordrer Vidtløftighed; Jeg har ikke tordet

begynde derpaa, saalænge den Mand, som er — hører jeg — Deres Broder, fulgte os.

Albert.

Jeg bør ikke være nysgjerrig, — og er det ikke. Jeg forlanger ingen Forklaring, førend De selv finder for godt. Nu er her for det første ingen Tid til Vidtløftighed. — Der er Forvalteren.

Fjerde Optrin.

De Forrige. Forvalteren.

Forvalteren.

I underdanig Følge den Ordre, Deres Velbaarenhed har behaget at tilstille mig, ved Hr. Vilhelm Stjernholm, Deres Hr. Broder, har jeg den Ære, underdanig at fremstille mig, for at imodtage, og i sin Tid udføre Deres Velbaarenheds videre Befaling.

Albert.

Vil De ikke være saa god at lade denne Person følge ind med Dem, sørge for, at han forsynes med alt, hvad han forlanger, begegnes vel, og, som er Hovedsagen, at ingen faaer ham at see, eller faaer mindste Nys om, at han er her. Vær saa god, Hr. Forvalter!

Forvalteren.

Jeg troer underdanig at have fattet Ordren. En Arrestant; at sige, en Stue Arrestant.

Albert.

Paa ingen Maade, Hr. Forvalter! Min Ven, som maa begegnes paa det bedste, har sin fuldkomneste Frihed, men ønsker ikke at sees af nogen, ikke at tale med nogen, ikke at tiltales eller udspørges af nogen, hvem det saa er, ikke engang af Dem selv!

Forvalteren.

Skal punktligen og paa det nøiagtigste vorde efterlevet. Torde jeg da kun forud underdanigen udbede mig opgivet Personens Navn, Rang og Titel, at jeg, underdanigen opvartende Deres Velbaarenheds Ven, kan vide, hvorledes jeg, uden at forsee mig mod Sammes Værdighed og Rettigheder, underdanigen haver at tiltale og begegne Samme.

Albert.

Navn og Titel gjør vel intet til Sagen. Omgaaes ham, som min Ven!

Forvalteren.

Som Deres Velbaarenheds Ven; men uden at vide hvorledes Samme individualiter skal betitles og tiltales! det er en vanskelig Casus. Med Deres Velbaarenheds Tilladelse vil jeg da kalde ham Deres Velbyrdighed, eller.....

Den Vildfarende.

Uden al Ceremonie, min gode Hr. Forvalter!

Forvalteren.

Uden — nei bevare mig. Jeg skal, saa nøie som jeg kan, efterleve denne, som enhver Deres Velbyrdigheds Befaling, og i sin Tid derover aflægge min underdanige Rapport; hvornæst jeg, naar Deres Velbaarenhed intet videre har at beordre, underdanigen anbefaler mig.

Albert.

God Nat, Hr. Forvalter! God Nat, min Herre! Vi sees, naar De selv vil, og, om ikke før, saa i Morgen.

Femte Optrin.

Albert allene.

Hvem kan den romantiske Skabning være? Han tilbød mig sin Fortroelighed; men jeg saae, Tilbudet kostede ham Overvindelse. Jeg har desuden at gjøre med mine egne Ting. — Den Seddel, Wiehelm fandt — den fordømte Seddel! Du har ikke din Kones-Fortrolighed, gode Albert! Og hvorledes skulde du have faaet den? Du er givt i fire Maaneder; hun kjendte dig neppe tre Uger forud! hun har ikke kunnet lære det siden. Hun er fornuftig, god, vittig, behagelig, men hun har dog maaskee faaet Smag paa Romanvæsenet. Faderen forsikkrede, hendes Hjerte var frit. Det forsikkrede hun ogsaa. Den Forsikkring havde de begge givet,

enten det var saa, eller ei. Elske Dig kan hun ikke, da Du ikke elsker hende — ikke elsker hende? Gjør du det ikke Daare? — men nei! Det er Lidenskab, Daarskab, Affindighed. Og mere end forhen er hun, hvad skal jeg kalde det? ængstlig, tilbageholden, mindre munter. Hundrede Gange har hun været i Begreb med at betroe dig noget; hver Gang har du, efter din Grundsætning, tilbagestødt hendes Fortrolighed. — Godal kjender hende fra Ungdommen; det er et tækkeligt ungt Menneske. — Den fordømte Seddel!

Siette Optrin.

Vilhelm. Albert.

Vilhelm.

Det gjorde mig næsten ondt, at jeg var med, da Du fulgte den vildfarende Person hjem, eller og, at jeg ikke var allene om at følge ham, for saa var man dog kommen efter, hvad det er for en. Du har vel ikke, i det Øieblik jeg var borte, opdaget det?

Albert.

Jeg er ikke nysgjerrig, min Broder! eller rettere: jeg troer mig ikke berettiget til at efterspore, hvad man maa have sine Aarsager for ikke at underrette mig om. Du veed, det er en Grundsætning, hvilken jeg ikke i noget Tilfælde troer mig det tilladt at fravige.

Vilhelm.

Jeg skulde næsten troe, at din Grundsætning gaaer endnu et Stykke videre, at Du nemlig har den Høflighed at sørge for, at man faaer Hemmeligheder at skjule for Dig. I det mindste synes det at være Tilfældet i Hensende til Din Koue.

Albert.

Fordi jeg ikke med Uhøflighed jager et Menneske bort, som er yndet af mine Svigerforældre, og har kjendt min Kone, førend jeg lærte at kjende hende.

Vilhelm.

Nei, men fordi Du synes bange for at forstyrre en aftalt Sammenkomst mellem hende og hendes forrige Elsker. Du vil ikke vide af den Seddel, som oplyser det; Du gaaer her endog, som om Du betænkte Dig, om Du troede dig det tilladt at gaae ind i dit eget Huus, for ikke at forstyrre dem. Virkelig, du er en meget høflig Mand.

Albert.

Jeg har jo her havt at bestille. Overalt jeg lider ikke at spottes. Fordi jeg ikke er jaloux, ikke med dum Mistanke vil plage enten min Koue eller mig selv!

Vilhelm.

Jeg er en erfaren Mand, min Broder! Da jeg givtede mig med Tanten, saa elskede vi nu hin-

anden saa — oh som Turtelduer. Vi fik i Forst-ningen ikke Stunder for bare Nebben og Vimsen, at lære at kjende hinanden. Vi fik siden Stunder. Da vi ikke kunde udholde det evig smægtende Væsen, saa forvandlede det sig temmelig snart til lidt Kjø-lighed og Buthed. Nu kom ogsaa Fortroligheden; thi naar man skal leve med hinanden, og det ikke i evig Taushed, som to chinesiske Dukker paa et Skab, der bare staae, og ryste med Hovederne, saa kommer Fortroligheden engang. Nu betroede jeg hende endnu i al Kjærlighed nogle Ungdoms Narre-rier; det gjorde jeg viist i, kun var det et Aars Tid for silde, at den Fortrolighed begyndte. Betro-ede hun mig ikke noget igjen, saa indsaae jeg dog snart Nødvendigheden af at være opmærksom, og jeg fik nok i svær Mængde at være opmærksom paa. Hun troede sig alting tilladt, og jeg, for ikke at være hendes Nar, og lade hende være ulykkelig til-ligemed mig selv, valgte jeg, som Du veed, at lægge mine Midler an i Vestindien, hvor jeg nu har levet til for kort siden, og ladet den kjære Con-stance skjøtte sig selv. Har du ogsaa Lyst til at gjøre en Lystreise paa en sexten Aar?

Albert.

Men om jeg nu ogsaa fik nogle Betænkelighe-der — det er dog nu for silde; jeg tilstaaer, det

havde ikke været ilde, om jeg havde underrettet mig lidt nøiere, angaaende —

Vilhelm.

Bedre nu, end, naar du efter mange Aars Forstillelse og Eftertale er den, der seeneſt af jeres hele Bekjendtſkab faaer Deel i Fortroligheden. Du kan endnu i al Stilhed uden Tvivl bringe hende til Raiſon, og undgaae Lyſtreiſen.

Albert.

Den forbandede Seddel! O! havde jeg været saa lykkelig, at hun ikke havde tabt den, eller i det mindſte, at jeg aldrig havde faaet Nys om den.

Vilhelm.

Og i saa Fald! — hvorlænge ſkulde Du da vel kunne have været blind for det, ſom dog alle maae ſee, at hun er kold, tilbageholden, fremmed mod dig? hvorlænge vilde det varet, førend hun var falden i Hænderne paa en anden, ſom havde grebet Leiligheden til at beſætte den vacante Plads i hendes Tilbøielighed og Fortrolighed, om ogſaa ikke Gjenſtanden for den gamle Inclination var kommen? Fortrolighed har hun jo dog ikke til Dig. Endogſaa mig har hun henvendt ſig til, for at formaae mig til, ikke at være paaſtaaelig i Henſeende til hendes Søſters Givtermaal med min Søn. Jeg kunde mærke, hun ikke har forſøgt engang paa at formaae

Dig til at tage Dig af den Sag, der dog saa meget ligger hende paa Hjerte.

Albert.

Hun veed, hvor gandske jeg afholder mig fra, hvad der ikke kommer mig ved. Jeg har jo heller aldrig talt et Ord til Dig desangaaende af mig selv.

Vilhelm.

Jeg formoder, havde Du havt noget at erindre, saa havde Du vel kommet med det. — Men nu, siden vi ere kommen til at nævne den Sag; hvad siger Du om dette Givtermaal?

Albert.

Du fordrer min Betænkning. Nu vel! passer de sig for hinanden?

Vilhelm.

Et artigt Spørgsmaal af Dig! hun er et Fruentimmer, saa nær atten Aar gammel.

Albert.

Jeg troede forhen ogsaa, saadant kunde være nok. Aftalen er gjort — Men gjøres der endnu Vanskeligheder paa nogen af Siderne, saa troer jeg, som min Kone, siden Du spørger mig, at Du ikke burde være paastaaende. Jeg veed, hvad Du kan sige: jeg kjendte kun kort Søsteren. Men i det mindste var dog mit Valg frit; og — det er ikke min Skyld, om hendes ikke var ligesaa. Ak —

Vilhelm.

Jeg seer Følgen, vil Du sige. Det har aldrig været min Meening at ville tvinge dem. Jeg troer heller ikke, det behøves, uden Pigen kanskee kommer med lidt Romannykker, for et Syns Skyld. Men pudseerligt er det, at man hører intet enten fra Silkeborgs, eller fra Ferdinand. Imidlertid lader vi de unge to derinde. Hvad vil Du gjøre ved den Sag? —

Albert.

Jeg vil — — Intet. Jeg vil ærgre mig. At Ulykken skulde just i Dag bringe dette Menneske herhid — at Du skulde finde den fordømte Seddel — Oh bort med den Seddel! jeg vil glemme den. Jeg har virkelig jo ikke læst den. Der er ingen saadan Seddel til. Jeg har hidtil været en fornuftig Mand; den maae ikke forstyrre mig Hovedet. Bort med Grillerne! kom! lad os gaae ind!

Syvende Optrin.

Amalia. De Forrige.

Albert.

Der kommer min Kone. Lad os være et Øieblik allene; men som af dig selv.

Amalia.

Ingen af vore Fremmede er her endnu. Kan

det vel hjelpe at bie længer paa dem med Aftensmaden? Mine Forældre og Tante kjøre neppe i Mørke, og komme altsaa ikke i Aften.

Albert.

Det er en smuk Aften, Du spadserer ikke. Jeg nænder næsten ikke forlade den frie Luft.

Vilhelm.

Da nænder jeg. Jeg mærker, det gaaer igjen ud paa en Spadsering. God Fornøielse! Der maa desuden vel en til at holde den unge Hr. Godal med Selskab, siden min Fru Svigerinde ikke heller længer har den Høflighed at blive hos ham.

Ottende Optrin.

Albert. Amalia.

Amalia.

De er meget tankefuld i Aften. Befinder min kjære Mand sig ikke vel?

Albert.

Nei, min Kone! — dog jo — dog nei. Jeg veed det ikke ret selv. Det forekommer mig, som min Kone allerede i nogle Dage har været usædvanlig tankefuld.

Amalia.

Jeg nægter det ikke.

Albert.

Og især i Aften.

Amalia.

Især i Aften. Jeg har længtes efter at tale med Dem om Aarsagen.

Albert.

De veed vor Aftale; jeg har ikke brudt den, vil aldrig bryde den. Jeg troer, Ægtefællers Troskab og Hengivenhed for hinanden bestaaer i noget langt andet end at meddele hinanden — jeg vilde sagt, plage hinanden med Meddeelelsen af alle de Engstligheder, Betænkeligheder, Fortrædeligheder, som kan forefalde. Jeg kan ikke giengjelde Deres Fortrolighed, om De vilde unde mig den.

Amalia.

Jeg forlanger ikke nogen usædvanlig Fortrolighed af Dem; kun, at De vilde modtage min. Men en Ting, gode Albert! havde jeg for det første at forestille Dem.

Albert.

Og det med saadan Fortale? (for sig selv:) Jeg gyser. Hun kommer med det. Den ulykkelige Seddel!

Amalia.

Hvorlænge har vi været givt, min Mand?

Albert.

Erindrer De det ikke? Brylluppet stod i April; nu har vi August; troer jeg.

Amalia.

Vi kjendte hinanden saa kort, førend vi bleve givte, at det faldt næsten af sig selv, at vi ikke

førend Brylluppet tiltalede hinanden med det fortrolige Du. Nu i fire Maaneder maatte vi dog have omgaaedes hinanden nok, for ikke at sige De til hinanden, ligesom Fremmede.

Albert.

Nu, hvorfor ikke? men hvorfor ogsaa begynde just i Aften? (for sig selv:) Oh — den kjære Ungdoms Ven hedder nok **Du**. Man finder, det lader ilde at tiltale ham venligere, end Ægtemanden.

Amalia.

De er i ondt Lune, min Mand! De taler med Dem selv. Jeg tænkte, i Aften, saa godt som en anden Aften; men i Aften — vi har ventet min Familie, da vi skulde forbindes med den ved endnu et Baand. Desuden jeg havde omsider villet aabne Dem mit Hjerte, angaaende et vigtigt Anliggende; hvilket jeg ikke tør, naar vi stedse skal tale fremmed til hinanden.

Albert.

Jeg har sagt Dem min Mening om al Fortrolighed.

Amalia.

De afslaaer at høre mig.

Albert.

Jeg afslaaer min Kone intet. Jeg beder Dem allene betænke, hvad der kommer ud af denne Fortrolighed. Vort Hjertelag, min Kone! maa være saadant, at det ligger aabenlyst i alle vore Hand-

linger. Ingen af Delene maae behøve at skjules. Overhoved, jeg advarer Dem forud, naar jeg nogensinde skulde falde paa at meddele Dem noget i Fortrolighed, saa bliver det ikke, uden om jeg begaaer noget, der ikke kan taale at betragtes saa ligefrem; men behøver Besmykkelse.

Amalia.

Vel! jeg har spildt mit Forsøg. Albert! Albert! De er en retskaffen Mand; det er haardt for et Fruentimmer, som ikke endnu har vant sig til den strænge Philosopheren, at afvises, naar hun i sin Mands Barm vil udtømme sit Hjerte. Det er haardt; men Deres Retskaffenhed gjør, at jeg ærer Dem, endog hvor jeg ikke kan bifalde Dem. Men Deres Broder staaer i Begreb med at givte min Søster med sin Søn, som hverken hun eller nogen af os kjender. Tilgiv mig! men betænk engang, hvilket Liv for min arme Søster, om den Mand, hun bindes til, uden et Hjerte med Deres Dyder, har det saa tillukt, som De.

Albert.

Nu, hvad Deres Søster angaaer; det er heller ikke undgaaet mig, at det er meget vovet, at foreene to Mennesker, som saa lidt kjende hinanden, og som de, der knytte Foreeningen, ikke heller kjende. Siden min Broder i Øieblikket har talt til mig derom, saa har jeg ogsaa sagt ham min Meening. Jeg troer, han er intet mindre end utilbøielig til

at lade den Sags Udfald beroe paa Parterne. Det bliver da deres Sag, og angaaer ikke os.

Amalia.

O! maatte det blive saa; maatte det blot beroe paa dem! Og De har talt med Deres Broder, og bragt ham saavidt til Fornuft. Det var Alt, hvad jeg havde at bede Dem om. Hvor usigelig letter De mit Hjerte!

Albert for sig selv:

Virkelig, var det den hele Fortrolighed? eller — skulde hun forstaae Forstillelses-Kunsten i den Grad? — Oh men den Ungdoms Ven! — Sedlen!

Amalia.

De ængster mig. De river Dem fra mig. Deres Sind er i megen Uro. De seer, hvor meget De gjorde mig glad.

Albert.

Virkelig, jeg er urolig. Deres Fader skrev mig saa bestemt, at han skulde komme i Eftermiddag med Deres Søster og Tante. Jeg er i Angst for, at der er tilstødt dem noget. Jeg staaer her, og betænker mig paa — ja det er besluttet — jeg vil ride Dem imøde. Veien i Skoven derhenne er slem. Jeg maae skaffe mig Vished. (Gaaer indenfor Havestuedøren, og ringer:)

Amalia.

Men saa silde! Det er allerede ganske mørkt.

Albert.

Maanen lyser dog noget. Jeg kjender Veien; min Hest er sikker. (En Tjener kommer:) Lad min Hest sadle! (Tjeneren gaaer:)

Amalia.

Men De tager dog en Rideknegt med?

Albert.

Til hvad Nytte? Her er ingen Rovere. Jeg tager maaskee mine Pistoler. — For Stadsens Skyld kan jeg undvære ham, siden det er mørkt. Dog det er sandt, det bliver lyst, inden jeg kommer tilbage, hvorledes det gaaer. Der er mere end fire Miile hen til den vanskelige Vei gjennem Skoven. Siden de ikke alt er her, saa treffer jeg dem vist ikke førend der.

Amalia.

Men saa let til at ængste Dem pleier De dog ikke være.

Albert.

Jeg pleier heller ikke have saa megen Anledning. Jeg troer ikke meget paa Anelser; men Deres Ængstlighed satte min i Gang. Jeg maa bort; jo før jo heller.

Amalia.

Vil De i det mindste ikke spise først? Aftensmaden staaer længe siden paa Bordet.

Albert.

Jeg har virkelig ingen Appetit. Jeg har alt muligt Haab om, at min Ængstlighed er ugrun-

det; men jeg maae have Visshed uden Opsættelse. Hesten vil alt være færdig. God Nat, min Amalia!

Niende Optrin.

Amalia allene.

En synderlig Engstlighed! han, som aldrig pleier ængstes over nogen Ting! den Sinds Uro, den pinende Forvirring i hans hele Adfærd! — og strax i Forveien den Alvorlighed, det vægtfulde i Alt, hvad han talte. Jeg begriber det ikke — men med sin Broder har han talt til Fordeel for min stakkels, gode Charlotte, og stemt den følesløse underlige Mand til Fordeel for hende! — O virkelig, jeg har intet af hans Engstlighed; jeg føler, uagtet hans selsomme Adfærd, intet uden Glæde over det Haab, han gav mig for min Søster; jeg kan derfor endog ikke tænke med Fortrydelse paa det ubegribelige i hans Opførsel mod mig.

Tiende Optrin.

Vilhelm Carl. Amalia.

Carl.

Deres Mand styrter ud gjennem Værelserne, uden at sige et Ord, og kaster sig paa sin Hest, som neppe var opsadlet! — hvad kan der være paa Færde?

Vilhelm.

Jeg spurgte ham, hvor han skulde hen. Det vil min Kone sige Dem, svarte han. Gid jeg ikke havde Hastværk! gid min pludselig opkomne Frygt var ugrundet! Det var alt, hvad han fik sagt; og borte var han.

Amalia.

Jeg veed næsten heller ikke Aarsagen til denne pludselige Angst, der opstod hos ham. Han faldt paa at frygte, at der skulde være tilstødt mine Forældre noget ubehageligt underveis.

Carl.

Men skulde blot et Indfald, en vaagen Drøm kunne sætte nogen i saadan Forvirring? Kan han ikke have faaet noget Bud?.....

Amalia.

Ikke, det jeg har kunnet mærke; tvertimod syntes det, at hans Frygt oprandt som af sig selv i et Øieblik. I Skoven der henne, sagde han, er Veien saa slem.

Vilhelm.

Det bedste er, at den ikke er værre, end at jeg nok tør assurere Alt, hvad der kan tilstøde ham selv paa Reisen, uagtet han begiver sig ud brav silde. Veiret er godt. Natten bliver nogenledes lys, og Veien er fortreffelig.

Amalia.

Jeg undrer dog næsten over, at hans Angst ikke gjør ogsaa mig urolig. Men han sagde mig noget for i Veien, som gjorde mig, troer jeg, følesløs for alle ubehagelige Indtryk. Imidlertid burde man dog vel sende en Karl ud efter ham; Det er dog ikke godt, at han er saa gandske alene. Vil De ikke med det samme følge ind med, mine Herrer! saa sætte vi os, om De befale, til Bords. Der er Tid engang.

Vilhelm.

Rigtig. Og for Resten vil vi lade al Urolighed fare. Ham see vi dog ikke igjen førend i Morgen Formiddag engang. Er det ikke dog en sælsom Mand, Svigerinde? At forlade Dem saaledes paa denne Tid af Dagen!

Carl.

Men det er alt for sælsomt. Maa jeg ikke være den, som rider efter ham? Jeg kjender ikke Manden; men mig forekommer det, som Virkningen af en Feber.

Amalia.

Carl!

Vilhelm.

Rigtig! saadan forekommer det ogsaa mig. Men om De nu tog efter ham, meener De da, Feberen

blev helbredet? Desuden! hvorledes vilde det klæde? Skulde min Svigerinde ville tillade det?

Amalia.

Var der virkelig nogen Fare paa Færde, men nu; vi har jo Gaarden fuld af Folk. Skal vi gaae op?

Vilhelm.

Jeg følger paa Øieblikket. Jeg har et Ord at tale med Forvalteren.

Ellevte Optrin.

Vilhelm allene.

Jeg lugter Lunten. Seddelen har virket. Det var dog virkelig ikke min Hensigt, at den skulde virke saa glubsk. Han tager Paaskud; han giver dem Anledning; han overrumpler dem. Nei, det er for meget. Han tilbeder hende, uden at ville være sig selv det bekjendt. Mistanken gjør ham rasende. Jeg vilde kun bringe ham af fra at være saadan en Nar, da jeg, som kjender Kjønnet, saae, at det nok kunde hænde, han blev taget ved Næsen. Men ulykkelig vilde jeg ikke gjøre hende, Stakkel. Og det bliver hun nu vist, om man ikke forebygger det, og han med. Hvorledes forebygger man det? — Ret! ret! Det gaaer an. Saa faaer jeg maaskee tillige at vide noget mere om den Vildfarende.

(Han ringer paa Forvalterens Dør.)

Tolvte Optrin.

Vilhelm. Forvalteren.

Forvalteren.

Hvad har min Herre behageligen at befale? Hvori kan jeg tjenſtberedvilligſt adlyde Deres gunſtige Ordres?

Vilhelm.

Intet at befale. Jeg vilde førſt, inden jeg gaaer op, ſpørge til vor Fremmede.

Forvalteren.

Med gunſtbehageligſt Tilladelſe tør jeg ydmygſt anmode om Underretning, hvem Deres Velbaarenhed forſtaaer ved den Fremmede.

Vilhelm.

Hvem? den, min Broder bad ham tage ind til ſig, for lidt ſiden.

Forvalteren.

Jeg har ikke den Ære at fatte — og — Herren tilgiver gunſtbehageligſt, at jeg i øvrigt tjenſtberedvilligſt ſom tjenſtſkyldigſt maa være anmodende om Anſtand med at beſvare de Spørgsmaale, der have en Gjenſtand til Formaal. — —

Vilhelm.

Med hans forbandede Stiil! — Skal det ogſaa være en Hemmelighed for mig, at der er en hos

ham, som min Broder og jeg bragte hjem af Skoven med hinanden?

Forvalteren.

Uden at afgive nogen tjenstligst Erklæring angaaende, hvorvidt Herren, Deres Herr Broder, af Skoven tilligemed Dem maatte have hjembragt nogen Person, indstiller jeg til Deres Velbaarenheds gunstbehageligste Overvejelse, om jeg, i det Tilfælde, hvilket jeg ponerer, men ingenlunde tilstaaer, at en Person af Hans Velbaarenhed, min Herre, sub fide præcluſi & perpetui ſilentii var anbetroet.....

Vilhelm.

Jeg veed ikke egentlig, hvad Ordre min Broder har givet, men kun, at jeg er ligesaa godt underrettet om den vildfarende, som min Broder. Nu vilde jeg kun tale med Personen, for at høre, om han ikke endnu i Aften vilde forestilles min Svigerinde. Jeg veed, han vilde forestillet ham hende strax, men da han i det samme besluttede endnu i Aften at ride hen at møde sin Svigerfader, saa skulde jeg paatage mig hans Partes.

Forvalteren.

Deres Velbaarenhed fortolke mig det ikke til Ugunst; men forudsat, at en saadan Person, som ommeldt, var mig anfortroet, med Ordre, at ingen uden hans Velbaarenhed, Herren, for Resten ei

engang jeg selv maatte indlade mig i Samtale med bemeldte ponerede Person.

Vilhelm.

Kort og godt. De, Hr. Forvalter, er en Person, som kan tie; Her er kommet en anden ung Snushane, som har kjendt min Svigerinde, førend hun blev givt med min Broder.

Forvalteren.

Hvorom allerede behagelig Efterretning til mig er indløben.

Vilhelm.

Seer De, Hr. Forvalter! nu er min Broder reist bort. Det eneste Værelse for Fremmede, som ikke er saa godt som lige ved Siden af min Broders og hans Kones eget Kammer, har jeg, ovre i den anden Side af Gaarden.

Forvalteren.

Fuldkommen efter Situationen.

Vilhelm.

Og det lod ilde, kort sagt, om denne fremmede Herre skulde allene være logeret der med min Svigerinde.

Forvalteren.

Jeg kan ikke undlade, fuldkommen at bitræde Deres Velbaarenheds behagelige Betænkning.

Vilhelm.

Der er tre Værelser. De to maa staae for min

Svigerindes Forældre og Tante, om de skulde komme endnu?

Forvalteren.

Taaler ingen Antegnelse.

Vilhelm.

Derfor synes mig, Hr. Forvalter, man kunde gjerne sige min Svigerinde, at De havde ingen Plads til den Fremmede.

Forvalteren.

Hvilket saaledes næstendeels forholder sig, da jeg ingen har, uden at deele min Seng med samme — at sige, velbemeldte ponerede Fremmede — thi at jeg samme har i mit Huus, er, hvad jeg fremdeles skal have benægtet, indtil saadant tilstrækkeligen bevises.

Vilhelm.

De er en Nar, Hr. Forvalter!

Forvalteren.

Benægtes, og paastaaes mortificeret.

Vilhelm.

Han holder af min Broder.

Forvalteren.

Tilstaaet, pligtunderdanigst, og af inderste Hjerte.

Vilhelm.

Han holder ogsaa af min Svigerinde.

Forvalteren.

Refererer mig til sidste Svar.

Vilhelm.

Det er kun for Folkenes Skyld, og for Snaks Skyld, at jeg gjerne vilde have det saa maget, at der laae nogen deroppe, siden min Broder er ude. Jeg synes, man kunde gjerne lade den hjembragte ligge deroppe hos Hr. Godal, siden De dog ingen Plads har.

Forvalteren.

Paa det viseligste og grundigste overvejet og anordnet; kun — ha, ha, ha — at den Fremmede ikke er til, i Følge min allerede ydmygst og pligtskyldigst nedlagte Benægtelse og Protest.

Vilhelm.

Hvilken forbandet Snak! lad mig gaae ind, saa skal jeg nok finde ham, og præsentere ham for min Svigerinde.

Forvalteren.

Deres Velbaarenhed optage ikke ugunstigen! Men i Kraft af min Herres bestemte Befaling kan jeg ikke undlade i kraftigste Maade at protestere mod ethvert Besøg i mit Huus, indtil sammes nærmere behagelige Ordre.

Vilhelm.

Han er en Pedant; men hans Troskab kan man ikke andet end være tilfreds med, og det er umuligt at blive vred paa ham.

Forvalteren.

Maatte jeg ydmyst proponere, om ei Hr. Godal kunde anvises at dele Logis med Deres Velbaarenhed selv?

Vilhelm.

Det vilde kjønt stikke i Øinene. Saa kunde man ligesaa gjerne sige heele Huset Aarsagen. Men naar Fruen selv skulde forlange at tale med Deres ubekjendte Gjæst?

Forvalteren.

For Hendes Naade staaer mit Huus aabent, og skulde Samme der finde, hvad jeg ei tilstaaer, der at forefindes.....

Vilhelm.

Nu godt! gaae ikke i Seng, hverken De, eller den Fremmede, De ikke har, førend vi nærmere sees! — Maden venter; jeg maae dog ikke forsømme reent det ene for det andet.

Trettende Optrin.

Forvalteren allene.

Hans Attraa til at tale med den Fremmede, og vide, hvo samme er, er ikke større end min egen. Men jeg maa adlyde min Herres Befaling. Hidtil gik det an. Hr. Vilhelms Betænkelighed synes i øvrigt kun alt for vel grundet. — Meget ubeleiligt rejste ogsaa Herren bort. Hr. Vilhelms Forslag

var vel overvejet, men lod ſig ikke udføre. Her maa altſaa paapasſes. Jeg maa ſkaffe en Stige herfrem; ved den kan jeg her uden for Vinduerne tilſee, hvad der foregaaer inde i Værelſerne, ſom og lytte paa, hvad der forhandles, og i tvivlſomt Fald ved Bulder gjøre vedkommende opmærkſomme formedelſt Frygt. Jeg har en temmelig Færdighed i at efterligne Ugleſkrig. Ha, ha, ha! Dette Talent kan da maaſkee engang blive nyttigt. Jeg troer, jeg maa allerede ſtrax forſøge det.

Tredie Optog.

Spiſeſalen.

Første Optrin.

Amalia. Vilhelm. Carl. De ſidde til Bords.

Vilhelm.

Nei, naar man er ſaa faa til Bords, ſaa ſmager et godt Aftens Maaltid ikke, helſt naar man har belavet ſig paa større Selſkab Der ſkal ſaa forbandet megen Viin til at faae Maden til at ſynke. Jeg troer, dette er min tredie Flaſke, om ikke mere; men om vi nu blev ſiddende her, til den ſjette var tom, ſaa troer jeg dog ikke, de kommer i Nat. Hvorledes gaaer det Dem, Hr. Godal! ſiden De, ſaa godt ſom, ikke drikker?

Carl.

Fortræffelig. Paa det nær, at Deres Hr. Broder i den besynderlige Engstlighed reiste bort, er denne Aften mig en af de behageligste i mit Liv.

Vilhelm.

Saa De savner ingen af det Selskab, vi havde ventet, uagtet det er Deres gamle Venner! — De heller ikke, Fru Svigerinde!

Amalia

Kan De spørge derom? jeg vilde for Resten nødig giøre de Giester, jeg har, den Compliment, at jeg savnede dem, jeg ikke har.

Vilhelm.

Ret! Ret! Deres Systers, min ubekiendte Lottes Skaal. Det er den eeneste, jeg savner; jeg længes virkelig meget efter at lære at kiende min tilkommende Svigerdatter. Hendes Skaal!

(Amalia og Carl, klinke med Glassene:)

Vilhelm.

Søsteren vil jeg ikke spørge; men De, Hr. Godal, kiender hende jo ogsaa; Siig mig oprigtig: Er det saa kiøn en Pige, som man siger mig, at hun er?

Carl.

Jeg finder hende det i meget høi Grad.

Vilhelm.

Og saa god — elskværdig, from, ypperlig en Pige.

Carl.

Som De bør foreſtille Dem Frue Stjernholms Søſter.

Amalia.

En meget kold Anbefaling! Man maa ikke kunne tænke paa at giøre Komplimenter for den ene Syſter, naar man ſkal afgive ſit Vidnesbyrd om den anden, helſt naar hun fortiener ſaa meget at anbefales med Varme.

Vilhelm.

Nei, det var ikke koldt anbefalet. Jeg ſaae paa Fyrens Øine, jeg. Nei, der har aldrig nogen ſagt mig, at det var en prægtig Pige, ſaaledes, ſom han ſagde mig det. Havde jeg nu ogſaa min Søn her! O gid han kom endnu i Minutten! — O gid det ſaa var en tækkelig Fyr, ſaadan ſom denne Carl! Jeg vilde, De var min Søn, ſaa godt kan jeg lide Dem, og det uagtet — —

Carl.

Uagtet! — jeg ønſker at vide, hvad en Mand, der ynder mig ſaa meget, iſær har at udſætte paa mig. Jeg ønſkede at behage Dem.

Vilhelm.

Det vilde jeg nok ſige Dem, deiſom — —

Amalia.

Det er ſilde. De tilgiver, at jeg forlader Dem et Øieblik, for at beſørge lidt mit Huus til i Morgen.

Vilhelm.

Uden Complimenter! vi fortsætte vores Snak.

Andet Optrin.

Carl. Vilhelm.

Carl.

De vilde, jeg var Deres Søn, gjorde De mig den Ære at sige, uagtet —

Vilhelm.

Ja, seer De! det **uagtet** behøver saa megen Forklaring. Skjænk i Deres Glas! Min Svigerindes Skaal!

Carl.

Af Hjertens Grund, Amalias Skaal!

Vilhelm.

Uagtet, sagde jeg, De da ikke kunde blive min Broders Svoger.

Carl.

Hvorfor ikke?

Vilhelm.

Viin gjør oprømt og rundtalende. Ikke sandt: Amalia er et kjønt Fruentimmer!

Carl.

Nu, det behøver man ikke at være saa rundtalende, for at tilstaae Dem.

Vilhelm.

Men min Broder — nu! han er min Bro-

der! han er en god Mand, men saa fornuftig, o! saa fornuftig som Fanden! — han er min Broder, men jeg er ogsaa en fornuftig Mand, jeg er fri for Fordom. — Han er ikke Mand for den Kone! Ikke?

Carl.

Min Herre! Jeg er hans Gjæst. Han er en meget agtværdig Mand efter alles Vidnesbyrd, han er min Ungdoms Venindes Mand!

Vilhelm.

Nu, nu; ingen Opbrusen, min unge Herre! just det, De sagde: Deres Venindes Mand! Nu tilstaa mig, De vilde, han ikke var det. Men nu er han det engang! men hans Kone er endnu ligesaa smuk og ligesaa elskværdig. Og Fanden er en Skjelm —

Carl.

Min Herre! dersom De ikke var en Broder af Huset, hvor jeg er Gjæst!

Vilhelm.

Ja saa vilde De maaske betroe mig, at De ikke er kommen her, uden enten efter Aftale, eller paa Speculation?

Carl.

Om ogsaa ti Gange De var Broder af Huset, saa bør jeg sige Dem, at De yttrer en Mistanke mod Deres elskværdige Svigerinde, og taler om mig, som en — — —

Vilhelm.

Vogt Dem, Kammerat! eller jeg sætter Dem min Sjel! en Flaske i Planeten! —

Carl.

Og Dem, beder jeg, holde inde med al Fornærmelse, hvis jeg ikke ogsaa paa det eftertrykkeligste demonstrerer Dem baade Husets og min Ære.

Vilhelm.

Veed du vel, min unge Ven! at jeg ikke selv begriber, hvorfor jeg ikke banker dig først af, og siden prostituerer dig for hele Huset, for saaledes at tale til mig. — Men hvordan Pokker det nu er, eller ikke, saa — giv mig Din Haand! — Din Haand, siger jeg —

Carl.

En Mand, som paa det skammeligste fornærmer mig, det leer jeg ad — men den ædelste og bedste Kone.

Vilhelm.

Din Haand, unge Menneske! Jeg lider din Maneer. Du tager det saa alvorlig, at det maa være dit Alvor. Du er ingen snavs Karl; Du kunde ikke komme her i den Hensigt — hvor meget man endog kan see, og man desuden veed, Du holder af min Broderkone — at —

Carl.

Endnu, min Herre!

Vilhelm.

Jeg seer nu, siger jeg, at Du ikke kom her paa Spekulation. Jeg vilde prøve Dig, og det har jeg gjort; for hvor Pokker skulde jeg vide, at Du ikke var af den samme Sort, som alle de andre unge Herrer paa din Alder!

Carl.

Nu alle unge Herrer! dersom De ikke havde selv sagt, at De, foruden en god Deel Groak, havde nu tømmet Deres tre Flasker til Maaltidet, saa vilde jeg sige Dem, at jeg troer det ligesaa slet — om ikke slettere — at tale ilde om hele Verden, som om enkelte.

Vilhelm.

Ingen Skoser, Kammerat! for mine tree Flasker og min Groak. Beed Du til Gud, at Du, naar Du skal have Dig en Kone, ikke bliver nødt til at drukne hendes Erindring i Groak og Viin! Men i det mindste troer jeg dog nu at mærke, at min Broder for din Skyld gjerne kan spare at muntre sig paa den Maneer.

Carl.

Men for sin Kones Skyld da? — dog det er sandt, jeg taler med en Mand, der har en Snidser.

Vilhelm.

For Konens Skyld! — Lad den Fugl flyve. Alle gode Koners Skaal! — Jeg gad vidst, hvor

mange der kom til at neje i dette Øieblik, om de alle skulde her frem at takke for Skaalen?

Carl.

Om der er en og anden, som ikke behøvede, at takke for den, hvor ofte er det da vel ikke deres Mænd, min Herre! der nøder dem til ikke at være, som de burde?

Vilhelm.

Moraliserer Du, Kammerat! — men hør nu: Jeg har sagt Dig, jeg kan lide Dig: jeg har sagt Dig: jeg lider Dig saa godt, saa jeg var tilfreds, Du var min Søn! — Du har været impertinent imod mig; det tilgiver jeg Dig. Jeg siger Du til Dig af bare Godhed. — Men jeg maa ikke glemme det, som jeg vilde indlede, da Du blev saa forbistret heed i Hovedet.

Carl.

Det var?

Vilhelm.

Det, som jeg troede, kan der ogsaa andre være faldne paa at tro. Det er jo saa ligefrem. Det kunde ogsaa min Broder Albert faldet paa. Og veed Du hvad? naar man kan være glad uden Viin, saa er den Glæde bedre, end den, man hjelper paa ved Perialen.

Carl.

Jeg beklager Dem, min Herre!

Vilhelm.

Nu! man maa hielpe sig, som man kan. For nu, at han ikke skal falde paa dit eller dat, og heller ingen anden falde paa saadant, og ingen Spektakel giøres i Huuset.....

Carl.

Til Sagen.

Vilhelm.

Saa maa du i Nat have en Sengekammerat.

Carl.

Bravo! og det skal være?

Vilhelm.

Nu spidser han vist Næsen efter den Kammerkisken, her tripper.

Carl.

De tager meget Feil.

Vilhelm.

Seer Du, der er dit Sovekammer, og der er min Broderkones. Her sove ikke flere i den heele Etage. Her er ingen andre Værelser, at anviise dig, for de øvrige Gjestekamre maa staae, om de fremmede kom her endnu i Aften; og han selv er ude. Jeg troer maaskee ikke, Du betjener Dig af Leiligheden; men der maa ingen engang kunne tro det.

Carl.

Det er ikke saa ilde betænkt. Kan jeg da ikke logere ved Dem?

Vilhelm.

Nei kan du ikke. Det maa skee ordentlig, uden at nogen mærker det, begriber Du. — Men vi har en Fremmed her i Huset foruden Dig.

Carl.

Og det er?

Vilhelm.

Det veed jeg ikke. Det er en, som ellers skulde logere nede hos den Cancellistiils Forvalter, som desuden ingen Plads har til ham. Men ham maa ingen vide det mindste af, siger min Broder.

Carl.

Vel! lad ham komme!

Vilhelm.

Du er jo Fornieligheden selv. O gid du var min Søn! Gid jeg fandt ham saadan en skikkelig Bruuskop. Naar da den kjære Lotte var en god Pige, saa fik hun en honet Mand, som blev lykkelig med Hende. Ikke, Carl!

Carl.

Det vil jeg haabe, og troer det vist.

Vilhelm.

Hendes Skaal! Hun blive lykkelig, og giøre sin Mand lykkelig!

Carl

(som om han vilde begynde at fortælle ham alt:)

Herr Stjernholm! — dog hvad giør jeg! — hun

blive lykkelig! — Men skulde hun ikke ville have Deres Søn, eller han ikke være hende værd?

Vilhelm.

Hvorfor skulde han ikke være hende værd? Dog, muligt! — Men anseer du mig da for en Skurk, som vilde tvinge en stakkels Pige?

Carl.

Brav! Brav! De er en herlig Mand.

Man hører Skrig som af en Ugle uden for Vinduet:

Vilhelm.

Hvad er det? Jeg troer, den Ugle vil ind. Lad os lukke op for den. Gaaer til Vinduet, for at aabne det. Forvalteren falder ind:

Tredie Optrin.

De Forrige. Forvalteren.

Vilhelm.

Er han besat, Hr. Forvalter, eller forhexet i en Ugles Lignelse, som flyver her ind af Vinduet?

Forvalteren.

Jeg beder tiensterbødigst om Forladelse, at jeg.... oh jeg arme Mand!

Carl.

Er De kommen til Skade?

Forvalteren.

Sikkerlig! den største Skade af Verden. Gid jeg var saa lykkelig at have brækket min Hals!

Vilhelm.

Er han gal? Mand! men Arme og Been?

Forvalteren.

Jeg maa forsøge. Jo jo, de er' ikke reent knuste.

Vilhelm.

Men hvor kommer han fra?

Forvalteren (sagte til Vilhelm.)

Beed den unge Herre! at vi maa tale et Ord med hinanden.

Vilhelm (til Carl.)

Forvalteren og jeg har sat hinanden Stevne paa Taget. Jeg glemte at indfinde mig, derfor sprang han her ind af Vinduet. Vi skulde ellers tale lidt sammen under fire Øine. (Carl gaaer tilside.)

Forvalteren.

Jeg er Deres Velbaarenhed tjenstligst anmodende, behageligen ikke at ville røbe mig. Jeg vilde under de Betænkeligheder, som De selv behageligst kommunicerede mig, sætte en Stige til Vinduet, for at passe paa, som De veed, siden Herren er bortrejst.

Vilhelm.

Paa os? — raser han?

Forvalteren.

Siden, naar De er i Seng. Erindrer De ikke? Nu vilde jeg sætte Stigen til, og prøve, og

skræmme lidt med min Uglestemme! Da De nu lukkede Vinduet op, slog De til Stigen, saa jeg var i Færd med at dumpe ned, og brække min Hals.

Vilhelm.

Men lytte paa Folk!

Forvalteren.

O, men røb mig ikke; thi kom Herren derefter, saa har jeg underdanigst Formodning, at Hans Velbaarenhed vilde derover lade mig føle sit naadigste Mishag. — De vil ogsaa formaae denne Herre!

Vilhelm.

Nu, nu! til Carl: Fyren vilde have sin Spas af at skræmme os. Det mislykkedes; og han er bange for at udlees. Vi maa intet tale derom.

Carl.

Men ind af Vinduerne i anden Etage?

Vilhelm.

Som sagt — din Haand! Det bliver en Hemmelighed!

Carl.

Nu, for mig gierne.

Forvalteren.

Jeg har den Ære at aflægge.....

Vilhelm.

Stop! Det unge Menneske, min Broder flyede ham i Forvaring, maa vi tale med.

Forvalteren.

Jeg har tjenstskyldigst refereret, hvorledes jeg veed af ingen saadan.

Vilhelm.

Som sagt! Det er os meget magtpaaliggende at tale med ham. Desuden, han har jo ingen Plads.

Forvalteren.

Jeg forsikrer —

Vilhelm.

At bringer han ham ikke herop strax, saa er det første, vi fortælle Herren, naar han kommer, at han kryber ind af Vinduerne, medens han er borte; og giør ham til Latter, om ikke det, som værre er.

Forvalteren.

Men om nu et saadant Menneske ønskede at være skjult, i det mindste, om Herren havde paalagt mig at holde ham i Tryghed for, at tale med andre, end han selv vilde.

Vilhelm.

Han begriber ingen Ting. Menneskет vil jo tale med os; og jeg kjender ham jo ret godt.

Forvalteren.

Jeg skulde efter deslige Sagens Beskaffenheder underdanig formode, at det er min Pligt, tienstligst at overlade Personen i Deres Velbaarenheds Hænder.

Vilhelm.

Rigtig. — Et Glas til Forfriskning efter Luft-

reiſen, og ſaa geſvindt hent ham. Den Vildfarendes Skaal!

Forvalteren.

Sammes, og, den Ære af Deres Velbaarenheds Velgaaende!

Vilhelm.

Nu afſted da!

Fjerde Optrin.

Vilhelm. Carl.

Carl.

Men vil De nu ikke ſige mig, hvem det er, De giør Dem ſaa megen Umag med, at ſkaffe mig til Sovekammerat.

Vilhelm.

Vidſte jeg det kun. Veed du, hvad — det ſidſte Glas, jeg der drak, det var for meget. Jeg veed ſnart ingen Ting meere. Jeg er lige ſaa nysgjerrig ſom Forvalteren; men Søvnen og Vinen kommer nu ſaadan paa engang, at jeg rigtig maa opſætte Nysgjerrigheden til i Morgen. Der er min Svigerinde. Nu kan vi ſige hende god Nat.

Femte Optrin.

Amalia i Nattøi. De Forrige.

Amalia.

Det er nu ſaa ſilde, at jeg troer, vi med Sik-

kerhed kan begive os til Ro, uden at vente længer paa vore Fremmede.

Vilhelm

Vi var af samme Tanker, og ventede kun paa at sige min Svigerinde en kiærlig god Nat.

Amalia

ringer; Tienerne komme, og tage Bordet bort:

Vilhelm.

Men først maa jeg dog sige Dem, at vi to har gjort Bekjendtskab med hinanden, og det saa, vi nær havde faaet hinanden ved Ørene.

Amalia.

Det gjør mig ondt.

Vilhelm.

Det skal det ikke. Det er en brav Knøs. Siger De ikke det samme? — Men for en Sikkerheds Skyld har jeg sørget for at skaffe ham en Sovekammerat.

Amalia.

Hvem er da det? her er jo ingen.

Vilhelm.

Jo vist er her. Men det er en Hemmelighed, min Moer! Vi havde ellers logeret ham her nede hos Forvalteren. En vildfarende Ridder, som reiser paa Eventyr.

Amalia.

Det er besynderligt nok. Hvem er da det?

Vilhelm.

Det er det, man ikke veed. Hvorfor er ellers det saa besynderligt, Carl faaer en Sovekammerat? Det er godt, siger jeg; og Carl siger, han er fornøiet med ham.

Carl.

Det er jeg, og længes meget efter ham.

Amalia.

Nu for mig gjerne!

Vilhelm.

Nu kommer Forvalteren med ham i Øieblikket. Vil De, saa har De strax hans Opvartning?

Amalia.

I Nattøi Klokken 12! Nei, det faaer jeg opsætte til i Morgen.

Vilhelm.

Ja saa god Nat da! for nu er han her uden Tvivl. Jeg er Vice-Vert; jeg har alt anviist Carl sit Værelse. God Nat!

Amalia.

Carl! God rolig Nat!

Siette Optrin.

Vilhelm. Carl.

Vilhelm.

Besynderligt fandt hun det dog, at Du skulde

have en Sovekammerat. Som om det ikke var alt for besynderligt, om Du ingen fik.

Carl.

Men jeg finder det ogsaa besynderligt, at ingen veed, hvem denne Kammerat er.

Vilhelm.

Ja det er sandt. Ja det finder jeg ogsaa besynderligt. Men saa er vi jo eenige. Nu da! det er ogsaa besynderligt, at jeg efterhaanden finder alting saa besynderligt. Men veed Du, hvad? det er nok bedst, jeg gaaer hen at lægge mig; for i Aften kommer jeg saa ikke ud af alle disse Besynderligheder. Der er de.

Syvende Optrin.

Forvalteren. Den Vildfarende. De Forrige.

Vilhelm.

God Aften, min vildfarende Herre! og god Nat! Jeg skulde være Vicevært; men denne Herre har paataget sig Uleiligheden. Han er Deres Vært, og Sovekammerat, og Beskytter. Det er en brav Karl! Jeg har skjændtes med ham; men De kan forlade Dem paa ham, som om det var min egen Søn. Nu, god rolig Nat! Kom han, min gode Forvalter! og lys mig ned ad Trapperne; og lad disse Sovekammerater sørge for dem selv. God Nat.

Ottende Optrin.

Carl. Den Vildfarende.

Carl.

Det er paa en usædvanlig Maade, min Herre! jeg har den Ære at gjøre Deres Bekjendtskab; imidlertid modtage De et hjerteligt Velkommen!

Den Vildfarende (for sig selv.)

Det er Carl! det er ham selv.

Carl.

Dersom jeg var kjendt af Dem nøie nok, saa havde De Uret i at være saa bange, som, det synes, De er, for at indlade Dem med mig. Jeg har formodentlig ikke den Ære at kjende Dem, om De ogsaa tillod mig at see Deres Ansigt, og høre Deres Stemme; og jeg er ikke ubeskeden nok til at ville forsøge at opdage, hvem De er, eller hvad der bringer Dem hid; naar det, som man siger mig, er Dem om at gjøre, at være ubekjendt. Vil De, saa slukker jeg Lyset, for at forvisse Dem om, at jeg ikke er nysgjerrig.

Den Vildfarende (med forvendt Stemme.)

Det er naturligt, at jeg undseer mig; min Herre! naar jeg er i det Tilfælde at maatte skjule mine Handlinger, og min Person. Ved at sige Dem een af mine Hemmeligheder, vil min Undseelighed blive Dem endnu begribeligere.

Carl (for sig selv.)

En kjendt Stemme! o den ligner — — — Og denne Hemmelighed?

Den Vildfarende.

Om jeg var maskeret, min Herre! Om denne Dragt skjulede en Person, hvis Kjøn ikke tilhørte Dragten.

Carl.

Engel! Lotte! min egen Lotte!

Charlotte.

Carl! min Carl!

Carl.

Du i mine Arme! Du her! hvor jeg kommer i Dødsens Angst for at finde Dig i min ubekjendte Rivals.

Charlotte.

Og bragt i Dine Arme af Din Rivals Fader!

Carl.

Det velsigne ham Himlen for, om han forresten ogsaa var lige saadan, som Du formodentlig forestiller Dig ham, og som, jeg ogsaa nys troede, han maatte være! Velkommen! tusende, tusende Gange velkommen!

Charlotte.

Jeg har vovet, jeg har udstaaet meget, Carl! for Din Skyld.

Carl.

Det sætte Forsynet mig istand til at lønne dig for med et heelt Livs Glæder, min elskede Pige! Hvorledes er det gaaet? hvorledes har man baaret sig ad? hvorledes er Du kommen hid i Mands-Dragt?

Charlotte.

Du har faaet mit Brev?

Carl.

I Morges. Det er efter det, jeg nu er her.

Charlotte.

I Forgaars skrev jeg det. — Det er en fjorten Dage, siden Tante begyndte at holde an med mig, om at give mit Samtykke til at gifte mig med en vis Ferdinand, en Søn af den hjemkomne Hr. Vilhelm Stjernholm. Jeg forsøgte saa smaalig at snakke mig derfra, og hun talte ikke videre derom, uden, som det syntes, for Spøg, men dog i en Tone, som om det var afgjort. For fire Dage siden fortæller hun mig, at som i Gaar skulde mine Forældre komme, tage mig med hid, og her skulde mit Bryllup med Ferdinand staae, som i Dag. Jeg erklærede mig, som Du kan troe, paa det bestemteste derimod, men dermed var Hundrede og Eet ude. Forestillinger og Trudsler, og Skrigen og Graad og Støien uden al Maade! Hun fortalte mig, at hun i mit Navn alt havde givet mit Løfte; at mine

Forældre var ubevægelige, som jeg vidste af Historien med min Søster, som de ogsaa havde tvunget, sagde Hun, til at blive en lykkelig Kone; — At man vilde bringe mig med Magt til Brudeskammelen, eller indspærre mig, som et aandsvagt Menneske! at jeg vilde forbandes af mine Forældre, som jeg vilde lægge i Graven.

Carl.

Min stakkels gode, elskede, velsignede Lotte!

Charlotte.

Hvad var der nu for Din arme Pige at gjøre? Jeg kjender Tante! Jeg kjender ogsaa mine Forældre. De var i stand til, hvad det skulde være, ved saadan Leilighed. Efterat jeg havde skrevet Dig til, besluttede jeg det eneste, der var at beslutte: at flygte. Jeg fik listet disse Klæder ud af hendes Garderobe. De tilhører min Fætter, den unge Edelsdorf, som Du veed, hun var jalour paa mig for, og som saa tidt opholder sig derude hos hende; jeg stjal hendes egen Ridehest nede fra Vænget, og i Aftes reed jeg afsted. Jeg reed hid, deels fordi jeg troede, man mindst vilde troe, jeg havde lagt Veien hid, hvor just min Brudgom og hans Fader opholdt sig; deels fordi jeg ingen andensteds vidste at søge Tilflugt.

Carl.

Og deels, fordi Du kunde vente mig her? —

Charlotte.

Nu er jeg her! hvad bliver nu vor Skjebne?

Carl.

Lykſalighed, og alt muligt godt, Charlotte! Vilheim er ſlet ikke paaſtaaende. Vi er de bedſte Venner af Verden — Din Svoger er en fornuftig Mand, og en fornuftig Mand kan ikke være gruſom eller uædel. Jeg er det lykkeligſte Menneſke under Solen! O vær mig velkommen! velſignede Pige!

Charlotte.

Men hvad vil min Søſter ſige? Jeg har ikke kunnet underrette hende. Hun er ſaa alvorlig, ſaa fornuftig. Hun vil finde det en gal Streg, og hun lod ſig ſelv tvinge til en Mand.

Carl.

Men ſom dog ſlumpede til at være en god og fornuftig Mand, ſom jeg ſagde Dig.

Charlotte.

Jeg har talt med ham. Det var den førſte, jeg henvendte mig til; af ham tør jeg haabe Alt.

Carl.

Han kjender Dig!

Charlotte.

Viſt ikke. Han lovede mig Beſkyttelſe, uden at kjende mig. Men min Søſter! —

Carl.

Hun er Din Søſter; hun elſker Dig — O

hun maa see Dig strax. Kan Du frygte for Din Søster, som Du netop tager Din Tilflugt til?

Charlotte.

Jeg frygter ikke for min Søster, Carl! uden, fordi det Skridt, jeg har gjort, fortjener Bebreidelse. O, jeg vilde saa gjerne see hende!

Carl.

Hun er her lige ved Siden.

Charlotte.

Men hendes Mand?

Carl.

Er bortreist. (Banker paa)

Charlotte.

Bortreist i Aften?

Carl.

Nu. I Aften skulde jo Du og dine Forældre komme. Han frygtede, der kunde være stødt dem noget til. Hun lukker ikke op.

Charlotte (kikker ind af Nøglehullet.)

Hun er dog ikke i Seng. Jeg har ikke Hjerte til at gaae lige ind. Skulde hun ikke kjende min Stemme? Amalia!

Carl.

Gaa tilside! vi maa have lidt Spøg med hende med det samme.

Niende Optrin,

Amalia. Carl. Charlotte (som i Førstningen er krøbet i Skjul i et af Sideværelserne.)

Amalia.

Dem! jeg syntes, det var en anden Stemme. Jeg kunde ikke begribe — men om muligt kan jeg endnu mindre begribe, at De midt om Natten! Carl!

Carl.

Jeg har havt en lang Samtale med Deres Svoger, medens vi tømte vore Flasker, da De var borte; han forestillede mig et og andet, Huusets Leilighed; at vi er allene i Etagen; at Deres Mand er reist bort, og —

Amalia.

Carl! drømmer jeg ikke virkelig, (vil trække i Klokkestrængen.)

Carl.

Er det en Drøm, saa forsikrer jeg Dem, det skal ikke blive een af de ubehageligste, de har drømt. En, som elsker Dem ulige høiere, end Deres Mand, som De har kjendt og elsket længe, førend De saae ham, kaster sig i Deres Arme, og De skal ingen Modstand kunne gjøre. De maa ikke røre ved Klokkestrengen; De maa ingen Allarm gjøre. Det er spildt.

Amalia.

Har De mindste Smule Samling, saa — —

Carl.

Jeg har virkelig ikke megen. Dog vil jeg fatte mig: ingen Bebreidelser, ingen Formaninger! Venskab som før! Det er Vilkaaret.

Amalia.

Og det er Dem! Nu for at gjøre en Ende herpaa: af mig hverken Bebreidelser eller Formaninger!

Carl.

Men det er ikke nok: Venskab! ret inderligt Venskab og Kjærlighed, uagtet et vovet, et lidenskabeligt Skridt.

Amalia.

Nei, det er alt for smukt. Vil De endelig, at jeg skal kalde hele Huset op?

Carl.

Ingenlunde. Jeg skal faae bogstavelig Alt, hvad jeg forlanger. (Charlotte kommer frem.) Seer De, Amalia! Her er Personen: Kan De nægte denne, hvad jeg bad om?

Amalia.

Charlotte! min Søster! min Charlotte!

Charlotte.

Amalia!

Carl.

Hvad sagde jeg?

Amalia.

Men min Søster her i Mands-Dragt?

Carl.

Det er jo ligefrem. De vilde true min arme Pige til at givtes med en, som hun ikke vilde have. Derfor klædte hun sig ud, satte sig paa en Hest, og flygtede fra Tanten.

Amalia.

Min Søster! — og der gaves intet klogere Raad?

Carl.

Jo vist: to for eet. Hun kunde enten ladet sig indsperre i en Daarekiste, eller ogsaa givtet sig med Hr. Vilhelms vakkre Pode. Nu har hun begaaet den Dumhed, at blive sit Løfte og sin Tilbøielighed tro, og forsøge paa at gjøre mig til den lykkeligste Skabning i Naturen. Men erindrer De Betingelsen, De indgik: Ingen Bebreidelser eller Formaninger.

Amalia.

Charlotte! har jeg virkelig noget at bebreide Dig? Du elsker mig! Du tager Din Tilflugt til mig.

Charlotte.

Til Dit Hjerte, Amalia! og til Din Forstand.

veileed mig; men red mig! jeg ægter ikke den ubekjendte, man vil koble mig til. Jeg tager ikke tilbage til Tante. Men hvorledes jeg skal blive fri for begge Deelene; hvem skulde jeg bedre betroe at sørge derfor, end Dig, min kjære, min kjærlige, min forstandige Søster.

Amalia.

Hvor inderlig jeg er glad over at omfavne Dig! O, det skal gaae godt. Jeg har det bedste Haab. Det skal blive opfyldt.

Carl.

Det er opfyldt. Vi er lykkelige. Der er ingen Ting i Verden mere at lægge til vor Lykke.

Amalia.

Kun vore Forældres Samtykke.

Carl.

Det er sandt. Ja men..... naar nu der intet bliver af med den ubekjendte — Gid han til evig Tid var bleven os reent ubekjendt! forresten Gud velsigne ham — saa er de jo gale, om de nægter mig Pigen. Hun elsker mig, og jeg elsker hende, og vi ere gode og velmenende mod hinanden, og mod hele Verden.

Charlotte.

Mener Du ikke, man vil spørge, hvor riig Du er?

Carl.

Hvem kommer det ved uden Dig og mig? Mener Du, jeg elskede Dig, dersom jeg ikke vidste, at jeg for Dig bliver riig til uendelig Overflødighed, naar min Fader afstaaer mig sin gode, skjønne Selveiergaard? Nu! det er langt fra intet Grevskab, men fuldt nok til at føde en Middelstands Familie, opdrage Sønner og Døttre, og uden alt for stort Slæb give Tid for mig til at lægge imellem lidt til, hvad lidt jeg har lært; for Dig, til at spille mig en af Schultzes Viser imellem paa Dit Claveer, og læse Tilskueren, og commentere over den. Kort sagt: Jorden eier ingen lykkeligere Mennesker, end os.

Charlotte.

Virkelig ikke, naar man saa vil glemme, at jeg dog var en bortløben Pige.

Carl.

Det eneste, jeg ærgrer mig over, er, at det ingen Daarlighed er; og at jeg heller ingen anden Daarlighed veed med Dig. Veed Du, hvad? havde jeg den Tanke om Dig, at Du var saa superviis, at Du intet galt i Verden kunde giøre — saa sagde jeg: Vær saa god, Frøken, og givt sig med Hr. Vilhelms og Tantes Søn, og øv sin Viisdom paa ham. Jeg er et Menneske, og jeg vil intet have med overnaturlige Væsener at bestille. Derfor holder jeg heller ikke nær saa meget af Amalia. Du

har Lidenskaber, og vel nogen Egensindighed iblandt, og saadant, som hører med til at krydre Livet.

Amalia.

Nu Carl! — men det er sandt, jeg har lovet ikke at komme med Formaninger. Kun een: Gaa ind i Seng! Charlotte er træt; hun følger ind med mig.

Carl.

Er det afgiort? hendes Svigerpapa har formanet mig nok saa alvorlig, at jeg jo endelig maatte logere denne unge Person hos mig. — Nu — indtil videre, i det mindste for denne Gang, vil jeg afstaae Søsteren min Ret; men ogsaa paa Vilkaar.

Amalia.

Endnu Vilkaar!

Carl.

At De skal elske hende lige saa inderlig, og af Hjertet, som jeg.

Amalia.

De fortiener at blive lykkelig, gode Carl!

Carl.

Nu da, god Nat! Charlotte! God Nat, min gode elskværdige Pige! Tak for al den Besvær, Du har udstaaet for min Skyld. Bortsov den reent, og vaagn, og vær lykkelig!

Charlotte.

Carl! Carl! Dersom vore gode Forhaabninger

ikke slaae Feil, hvor kan jeg da vente andet end blive lykkelig, naar jeg er elsket, som Du elsker mig! —

Carl.

Dersom — intet dersom. Ingen Tvivl! jeg tvivler aldrig om at blive lykkelig, naar jeg seer paa Dig. Et Kys, gode Pige! for at besegle Visheden! — Og nu god Nat, gode Amalia! Tak for al Deres Godhed! God Nat, Sovekammerat!

(Strax, efterat de ere gaaede ind, høres Fruen at ringe. Pigen kommer op, og gaaer strax igien.)

Tiende Optrin.

Carl allene.

Nu min velsignede gode gamle Fader! Gid jeg nu lige fra min Pige, med hendes Kys endnu paa mine Læber, kunde gaae hen og fæste dette samme Kys med dets fulde Sødhed paa dine Læber, fordi du dannede mit Hjerte til Følelse for, hvad der er reent og ædelt og godt. Uden din Dannelse var jeg ikke elsket af disse Mennesker, og følte ikke, at jeg fortjente det. — Jeg kunde gaae ned, og vaagne Hr. Vilhelm, og give ham dette Kys, og sige ham, at jeg fik det af hans Søns Brud. Virkelig, jeg tager meget Feil af ham, om han behøvede meget mere, for at afstaae mig Sønnens Rettigheder. Arme Mand! Han maa have Viin, for at blive glad. Saadan en

Kone fik han. Men hvad saae han da ogsaa paa, da han valgte sig hende? — O! jeg er lykkelig over alle andre paa Jorden. — Nu til Engs! — Kan jeg sove? — Jeg maa ud i den frie Luft. Der bliver ingen Søvn af i Nat. Her er mig ogsaa for beklumret. (Gaaer.)

Ellevte Optrin.

Amalia allene.

Glæden gjør ubetænksom. Nær havde jeg glemt at forebygge, at min Mand, ikke ganske uforberedt i det mindste, maa træffe min Søster her. Det er dog ikke saa vist, at han jo kommer hjem igjen endnu i Nat. Der er Forvalteren.

Tolvte Optrin.

Forvalteren. Amalia.

Amalia.

Om Forladelse, kjære Hr. Forvalter! at jeg gjør Dem Uleilighed, saa meget silde. Jeg saae endnu, De havde Lys inden for Deres Vinduer; jeg kjender Deres Aarvaagenhed, og veed, at siden min Mand er ude, og maaskee kunde komme hjem endnu i Nat, saa vil De neppe heller begive Dem til Ro, førend De seer ham.

Forvalteren.

Det er min underdanigſte Pligtſkyldigheds ydmygſte Efterlevelſe.

Amalia.

Deres Godhed, Hr. Forvalter! Men ſiden jeg nu vidſte, det var ſaa, at De neppe begav Dem til Ro alligevel, og ſiden De har Deres Værelſe lige ved Porten, ſaa ſendte jeg Bud til Dem, for at bede Dem, have den Godhed, naar De mærkede, han kom, ſtrax at vække Pigen, ſom desuden ikke er af de muntreſte, for at lade mig det vide. Jeg ønſkede gjerne at være oppe, for at imodtage den kjære Mand, om han ſkulde komme. Han reiſte meget bekængſtet bort.

Forvalteren.

Skal med den promteſte Efterlevelſe blive pligtſkyldigſt opfyldt. Torde jeg, under Bemærkning af, hvad min velbaarne Frue ſelv behageligſt erindrede, at nemlig Liſe er meget haardtſovende, ikke til Fruens naadige Reſolution nærmere indſtille, om det ei maatte, ſom henſigtsmæssigere, tillades mig, at komme ſelv, at pikke paa Deres Sovekammerdør.

Amalia.

Vilde De gjøre Dem den Uleilighed, ſaa ſkal De have ſaa meget mere Tak. Vær nu ikke vreed, fordi jeg umager Dem, Hr. Forvalter! God Nat!

Trettende Optrin.

Forvalteren allene.

Herren reiste bort. Fruen vil advares. Herr Vilhelm har Betænkeligheder! — de er alt for vel grundede — Men min lille Junker fik de luret mig fra — ham fik jeg slet intet at vide om. — — Allerede ved Forsøget med Stigen paa at opdage, hvorledes man her holder Huus, havde jeg nær brækket min Hals; Ikke desmindre burde jeg dog nok endnu engang gjentage Forsøget med Stigen; at sige, uden for Fruens Vinduer. — Den gode Herre! — jeg maa være vis i min Sag, førend jeg drager den til Referat for ham. Det vil blive et forbandet Regnskab. Jeg gad vidst, hvorledes hun vil besvare Antegnelserne. — Til din Post, Hr. Revisor!

Fjerde Optog.

(I Begyndelsen er det endnu mørkt; fra Enden af det fjerde Optrin begynder det at dages:)

Første Optrin.

Albert allene.

Alle Mennesker i Huset er i Ro. Det lykkedes mig at komme ind, uden at vaagne nogen, uden at mærkes. — Albert! Albert! hvilket Ærinde er Du

her i? Opdager du nu, at, hvad du befrygter, er sandt, — griber du Dem i hinandens Arme — — — Ha! griber du dem i hinandens Arme! — haanet, foragtet, spottet? din Ægteseng besmittet! — Fat dig Daare! Retfærdiggiør du i saa Fald dig eller Dem, ved en Handlemaade, endnu skrækkeligere end Deres! Men faaer du ingen Vished — det er det, jeg meest bør frygte. Denne Dør er aaben; det er jo hans Kammer! Maanen skimter ind — Der er ingen! — han er der ikke, men hans Klæder ligge der! — Albert! —

Andet Optrin.

Albert. Forvalteren.

Forvalteren.

(kommer luskende ind, bestyrtes over at finde Albert:)

Der er nogen; troer jeg ikke, det er Herren selv; — Underdanig god Morgen! det er dog — ja det er Deres Velbaarenhed? Men hvorledes, at jeg skal give mig den Frihed tjenstærbødigst at forespørge mig, er Herren kommen ind, uden at jeg har kunnet iagttage Deres Velbaarenheds Tilbagekomst?

Albert.

Jeg vilde ikke vaagne nogen i Huset, eller gjøre nogen Støi, derfor slap jeg min Hest nede i Vænget, og gik ind gjennem Haven. Har De ventet

paa mig, saa gjør det mig ondt. De skal have Tak! gaa kun i Seng!

Forvalteren.

Intet, tjenstærbødigst at takke for. Kun skulde jeg paa Fruens behagelige Requisition pikke paa Hendes Dør, naar Herren kom, da hun vilde gjerne op, at modtage Deres Velbaarenhed.

Albert (hæftig:)

Det har hun bedet Dem om! De har paataget Dem..... (for sig selv:) sagte, fremfusende Daare! — (høit:) De har paataget Dem, siger jeg, at sidde oppe, til jeg kom? De havde let kommet til at vente hele Natten. Tak, Hr. Forvalter! gaa nu kun til Ro!

Forvalteren.

De befaler da ikke, at jeg tjenstærbødigst pikker paa den naadige Frues Dør, og vaagner hende?

Albert.

Nei, Hr. Forvalter! jeg vil ikke gjøre Støi i Huset midt om Natten, hører De.

Forvalteren.

Dersom det ikke maatte synes upassende, saa vilde jeg i dybeste Ærbødighed.....

Albert.

Hurtig da, hvad godt?

Forvalteren.

Indstille til Herrens behagelige Forgodtbefindende, om De ikke vilde heller gaae til Sengs i et

af Gjæstekamrene, for ikke at forstyrre Fruens Ro, saasom hun sildig er gaaen til Hvile, og.....

Albert (for sig selv:)

Som om jeg behøvede mere Oplysning! — (høit:) Rigtig Hr. Forvalter! det er just min Mening, ingen Støi i Huset at ville gjøre.

Forvalteren.

Jeg anmoder Herren tjenstydmygst, at ville.....

Albert.

Jeg vil intet, uden at De lader mig være med Fred, Hr. Forvalter!

Forvalteren.

Nu ja, siden det er Deres behagelige Resolution. God rolig Nat!

Albert.

Et Ord dog endnu: — at jeg er kommen hjem, — er en Hemmelighed. De er jo en Mand, som kan bevare en Hemmelighed. Nu vel! At jeg har været hjemme — og forresten Alt, hvad De i Nat, og i Gaar, kan maaskee have seet, eller hørt, eller mærket — Alt — forstaae mig — Alt er Hemmeligheder; god Nat!

Forvalteren.

Fuldkommen. Altsaa, ydmygst God Nat!

(Gaaer.)

Tredie Optrin.

Albert allene.

Og man har givet sig blot for ham endog! saavidt har man drevet det! Albert! Albert! Du havde aldrig ret høit Begreb om Qvindedyd, om den Kjærligheds Lykſalighed, man underrettes om ved Romanſkrivernes Feberdrømme. Og dog var jeg, ogſaa jeg, nær ved at ſlumre ind i en ſaadan Drøm. Jeg giftede mig, jeg begynder at blive en forelſket Daare. Og nu! — Dog vær ſtandhaftig, Albert! vær en Mand! Men overaſkes maae de. O, at jeg maatte endnu have bedraget mig! (Han aabner Døren til Sovekammeret:) Lampen brænder mat. Jeg ſynes — (han gaaer ind, men kommer ſtrax ud:) Nei! nei! — det var ſandt. I hinandens Arme! — Det ſaae du paa, Ægtemand! (griber til ſit Belte:) jeg har dem ikke. Godt, jeg glemte at tage mine Terzeroller med. — O, det er vel! det er vel! Gud ſkee Lov, jeg ikke havde dem! Hvad gjør du nu, Ægtemand?..... Rolig! rolig! — De maae vaagnes. — At kun han ikke kommer for mine Øine. Jeg vil ikke gaae derind mere. Men vaagnes maae de. (Han ſlaaer Sovekammerdøren ſtærk i;) Nu gjelder det, Albert, at viſe dig en fornuftig Mand, eller en Daare. Hun er der alt.

Fjerde Optrin.

Amalia. Albert.

Amalia.

I al Verden, hvem er der? hvem var ved Døren?

Albert.

Jeg, Amalia! det var mig, som slog Døren i — jeg var ogsaa indenfor den.

Amalia.

Velkommen, min Albert! De kom, førend jeg havde ventet det.

Albert.

Og De kan sige mig Velkommen! og jeg siger Dem, jeg var indenfor Døren i Deres Sovekammer — jeg har med egne Øine — — Amalia! Lyv for mig! Forestil i det mindste nogen Bestyrtelse, nogen Skamfuldhed. — Tak Deres Skytsengel, at De kjender mig for sindig til, at De behøver af mig at frygte for noget øieblikkeligt Raseri. — Og dog Amalia! havde De for et Øieblik siden ikke været tryg — De er det endnu ikke, for, at jeg foretager noget, som De vil kalde Hevn, nogen retfærdig, men streng Revselse, Amalia!

Amalia.

Min Albert, min Mand!

Albert.

Deres! Deres Mand! Uværdige! De brister

Dem til at kalde en Mand Deres, som De paa saa skjændig en Maade fornærmer!

Amalia.

Jeg er uskyldig, min Mand!

Albert.

Som om jeg ikke selv saae det! De vil dog vel ikke byde mig at see efter eengang endnu! Skal jeg fremstille Deres Medskyldige, for at overbevise Dem? (nærmer sig Døren:)

Femte Optrin.

En Tjener. De Forrige.

Tjeneren.

Frue Constance er her.

Amalia.

Tante! i dette Øieblik! — bring hende neden under.

Tjeneren.

Hun kommer op ad Trappen.

Albert (til Tjeneren.)

Gaa. (til Amalia.) Kan De tage mod hende! — Jeg ikke. Jeg ønskede at skaane Dem — men det vilde være at rose Dem. O! men De har lært Forstillelseskunsten.

Sjette Optrin.

Constance. De Forrige.

Constance.

Allerede paa Benene! jeg har reist hele Natten, og ventede at finde alle Mennesker her endnu i den dybeste Ro! God Morgen, min Hr. Svoger! God Morgen, Niece!

Albert.

Jeg har ogsaa reist i Nat, gjort en yderst ubehagelig Reise, og kommer i dette Øieblik hjem. Tilgiv, at jeg, næsten uden at faae sagt Velkommen, maa forlade Dem. Jeg er overmaade udmattet.

(Gaaer.)

Syvende Optrin.

Constance. Amalia.

Constance.

Det var altsaa din Mand, som jeg ikke saae siden i min Mands Tid. Men hvad gik der af ham? Er det hans Maade at være høflig paa, eller er han ikke vel? Men Du selv Amalia! Du taler jo ikke et Ord. Lad mig see paa Dig. Jh! Du har jo grædt! er der noget paa Færde?

Amalia.

Intet, kjære Tante!

Constance.

Intet? — for intet tager en Mand, som jeg har hørt omtale, som en skikkelig Mand, ikke saaledes mod sin Svigerinde, mod en Kone, som mig, første Gang, han seer hende i sit Huus; for intet finder man heller ikke dig svømme i Taarer. Det maae være noget ret vigtigt, siden ingen af Jer spørger mig, hvorfor vi ikke kom i Gaar, og hvorfor jeg nu kommer over Hals og Hoved, efterat have reist den hele Nat.

Amalia.

Jeg var i Begreb med at ville spørge min Tante derom.

Constance.

Var Du dog? Nu jeg vil sige Dig det. Din Søster — Oh! en Stoel! Jeg kan ikke holde mig paa mine Fødder af Sorg og Forbittrelse — Din Søster. Hvad mener Du? — der er dog ingen, som hører os — hun er løbet bort; som jeg siger, løbet bort. Nu hvad siger Du? Er det ikke en kjøn Historie!

Amalia.

Den arme Pige!

Constance.

Den arme Pige? Den Tøyte! den afskyelige Tøyte! Efter al den Umag, jeg har anvendt paa at danne hende til et retskaffent Fruentimmer! al den

Kjærlighed, jeg har henodslet paa den uværdige. Du veed, hvor meget jeg holdt af hende, hvad Haab jeg havde om hende. Nu hele det sidste Aar har hun været i mit Huus, under min Opsigt! Jeg veed bedst, hvad jeg har døiet med hende, baade med det onde, og med det gode; hvor glad jeg var, da det Skarn, jeg havde til Mand, saasnart han, efter sine narriske Omstreifninger kommer nu her tilbage, faaer dog det lykkelige Indfald, at givte hende med vor Søn.

Amalia.

Hun havde aldrig seet ham, kjære Tante!

Constance.

Men veed hun ikke, at han er et fortreffeligt ungt Menneske; at han er opdragen saaledes, at det er umuligt andet; at han desuden er min Søn, hendes egen Fætter? Hvad skulde hun vide mere! Hun skulde valgt? ikke? Valgte Du selv? Veed hun ikke, hvorledes det løb af med mit eget Valg, da jeg bandt mig til Din Svoger; jeg var dog uroest en anden Pige end den Tøyte! Det var den eneste dumme Streg, jeg har begaaet i mit Liv. Unge Piger due ikke til selv at vælge dem Mænd.

Amalia.

Hun burde have kjendt ham, inden det blev ugjenkaldelig afgjort.

Constance.

Burde hun? Nu saa vil jeg ogsaa, at Du kom til at erfare, at Du burde have kjendt Din Mand, førend Du slog til, naar Du kan forsvare, at hun er løbet bort. Men hvad gjør vi nu for at holde Vilhelm ved Lune? for han tager vist sit Samtykke tilbage, naar han faaer høre, at hun er bortløben.

Amalia.

Jeg veed ikke. Han talte i Gaar om, at, hvis hun viste nogen Modbydelighed for at gifte sig med hans Søn, saa vilde han ikke samtykke i at tvinge hende.

Constance.

Der har vi det. Var det dog ikke vel, at jeg besluttede at reise selv. Den Poul Vendekaabe! hun skal have ham; hun skal, om saa — — skulde den Tøyte ordentlig til Løn for sin Selvraadighed gifte sig med, hvem hun lystede? Og veed Du, hvem hun har valgt sig? — Dog! det er sandt. Han er her vel alt, min Søn? Hans Værelse er dog ikke saa nær, at han kan høre os.

Amalia.

Vi ventede ham i Gaar den hele Dag forgjæves. Han er ikke kommen.

Constance.

Ikke kommen! Ikke kommen! — — Nu saaledes, som Sagerne staaer, er det vel, han ikke er

kommen. Kan Du nu gjette, hvem min Ferdinands Rival er? — Hvem anden end den Bondeknold, den Carl, som I har tilladt at løbe der hjemme i Huset hos dine Forældre paa et par Aar. Der fandt vi Breve fra ham til hende, da hun var borte, jeg troer i Skjeppeviis. Jeg vil troe, Du ikke veed noget deraf, siden Du troede, det var dig, han gjorde Cour til. Jeg veed ikke, hvad rart I saae paa den Knægt.

Amalia.

Men da hun nu er borte —

Constance.

Som om vi ikke nok skulde finde hende! Det er ikke længer, end siden den forrige Aften, at hun begav sig afsted. Hun er i Smut hos Knægten, det er jo ligefrem. Vi maae sige, hun er bleven syg, og for alting mage det saa, at ingen faaer noget af alt dette at vide. Jeg længes usigelig efter at tale med min Mand. Det er nu fulde sexten Aar, siden jeg saae ham. Vi bleve kjede af hinanden for hans Dumhed, og ubegribelige Egensindighed; og dog, saa længe vi levede sammen, fik jeg stedse Bugt med ham.

Amalia.

Vil min Tante ikke gaae ind i Deres Værelser, og tage nogen Hvile? — Efter den Nattereise kunde

De behøve det. — Jeg har, sandt at sige, havt en urolig Nat, og ønskede ogsaa — —

Constance.

Jeg er saa oprømt, at jeg føler til intet. Imidlertid — O men der er min gamle Vilhelm! Gaae kun Du. Lad mig tumle ham allene!

Ottende Oprin.

Constance. Vilhelm.

Constance.

Efter hele ferten Aars Fraskillelse, og en ikke alt for kjærlig Afsked, saa omsider velkommen igjen min Mand, min Vilhelm! — Nu! da vi skiltes ad, var det vel ikke Meningen, at vi ret snart skulde sees igjen; imidlertid er Du hele fire Uger her i Landet; Du besøger Din Broder, det lader jeg gaae; kjøber et Gods for vor Søn; det ogsaa; men om det saa er min Broder, saa besøger Du ham, inden Du seer til mig, til Din egen Kone. — Var det Ret?

Vilhelm.

Nu min Kone! havde jeg vidst, at Du ønskede det, saa havde jeg ogsaa været hos Dig; men Du forlangte jo af mig, da jeg reiste, at vi aldrig mere skulde see hinanden. Du seer, jeg har tænkt paa vore fælles Anliggender. Vor Søn har jeg jo sørget

for — Nu hvorledes har Du levet, og hvorledes lever Du?

Constance.

Ak Mand! hvorledes? Du veed, hvor inderlig jeg elskede Dig! hvorledes kan jeg have levet i de sexten bedrøvelige Aar?

Vilhelm.

Nu. Jeg elskede Dig ogsaa. Det var derfor, jeg tog fra Dig. Jeg saae, Du var ikke lykkelig med mig, eller jeg stod Dig ikke an. Jeg haaber, Du har udholdt mit Savn.

Constance.

Udholdt dit Savn! at Du endnu, efter hele sexten Aar kan begynde i den samme Tone! jeg udholdt Dit Savn! At Du ikke mærkede paa mig, hver Dag i de fire Aar, vi levede sammen, hvor ondskabsfuld og egensindig Du endda var imod mig, hvor lunefuld og halstarrig og arrig Du førte Dig op ved hver mindste Bagatel; Du dog ikke mærkede, og siden har faaet Tid at tænke paa, at jeg elskede Dig saa inderlig, saa jeg intet Øieblik kunde leve lykkelig uden Dig.

Vilhelm.

Nu, nu, Kone! jeg vilde ikke fornærme.....

Constance.

Kan jeg faae tale et par Ord, uden at afbrydes, naar jeg skal svare fornuftigt paa de Bebrei-

delser, han behager at begynde med, det allerførste jeg efter ferten Aar seer ham igjen? Jeg skulde udholdt dit Savn! Sorg og Bedrøvelse, maatte Du jo dog see, har gjort mig gammel for Tiden. — Ensomhed og Kiedsomhed har fortæret mine Leveaar og mine Kræfter. Nei det veed vor Herre, jeg har ikke kunnet udholde det, uden paa en jammerlig Maade.

Vilhelm.

Ja, Ja! Det gjør mig ondt. Jeg havde haabet.....

Constance.

Jeg veed, hvad Du vil sige! Du havde haabet, at jeg havde givet mig tilfreds. Nei! det har Du ikke haabet. Du har haabet, at Sorgen skulde lægge mig i Graven, har Du. Det var dit eneste Haab, saa Du kunde faae Dig en ny Kone, en friskt. Hvem veed, hvor mange Du har havt derovre paa St. Croix I lever nok et kjønt Liv derovre. Om det saa var min Søn, saa maatte jeg jo ikke beholde ham, til Lindring i min Sorg, men saa skulde han sættes ud et Steds, hvor jeg aldrig fik enten høre eller spørge til ham.

Vilhelm.

Men det var jo dit eget Ønske; Du leed ham jo ikke; Du vilde ikke vide af ham at sige.

Constance.

Eget Ønske; leed ham ikke! forbi jeg ulykkelige Kone syntes, Du kunde nok have Raad til at lade mig være fri for al den Uleilighed, der er ved smaa Børn; derfor leed jeg ham ikke! Derfor maatte Du sætte ham ud, som en Hundehvalp! Om jeg nu ogsaa heller havde seet, det havde været en Datter — er jeg derfor en Jesabel, et Uhyre? og saadan er Du endnu efter hele fulde sexten Aar!

Vilhelm.

Nu da min Kone! Jeg skjøtter slet ikke om at røre op i det gamle. Nu faaer Du Din Søn igjen. Nu er han voxen op, og er bleven en brav Karl, som gjør os Glæde paa vore gamle Dage. Nu faaer Du tilligemed ham en Datter; thi det er jo med dit Minde, han faaer min gamle Vens, Din Broder Silkeborgs Datter!

Constance.

Der har vi det igjen, ligesom i gamle Dage, naar Du begynder at snakke, saa faaer en anden aldrig sin Besyv indført. Hvad var alt det, Du der sagde? — Jo, vor Ferdinand skal have min Broderdatter Charlotte. Saavidt var det bragt. Men bliver det derved? Nu havde Du stevnet min Broders og Charlotte herhid, og her skulde han være. Han er ikke kommen. Er det andet end din egen Foranstaltning, at han ikke er her? Du ventede, at jeg

ubuden vel torde indfinde mig med; og dersom Tosen gior nogen Hocuspokus, og ikke strax gaaer dandsende til Brudeskammelen, saa veed jeg meget godt, Du har besluttet, der skal intet blive af; det var det fornemmelig, jeg reiste herhid, for at tale et fornuftigt Ord med Dig om. Hvad siger Du?

Vilhelm.

Jeg siger, at jeg ønsker intet heller, naar Pigen, som alle siger, er en fortreffelig Pige.

Constance.

Det er hun; det er en fortreffelig Pige, en allerkjæreste Pige, en tout a fait Pige. Jeg har selv for det allermeste opdraget og dannet hende.

Vilhelm.

Nu, naar saa er, og naar Ferdinand virkelig fortjener hende, og naar de saa vil have hinanden.....

Constance.

Naar, og naar, og naar. Det er den gamle Prædk! men en Mand skulde være en Mand, og et Ord et Ord; og naar de skulde have hinanden, saa skulde de have hinanden, og saa skulde den hele Prædk være ude, synes jeg; og det er fornuftigt, og det er ret, og alt det, Du forresten der siger, det er Bringleri og Visvas; og Du er, og bliver den, du altid har været, og det er ikke værdt at tale med dig mere. (kalder ud af Døren:) Heida, er der nogen? Jeg har reist den hele Nat, og er træt, og kan

ikke holde ud at skjændes mere med Dig. Dig bliver der saa aldrig nogen Udkomme med. (Lise kommer; til Lise:) Viis mig op paa mine Værelser.

(Gaaer)

Niende Optrin.

Vilhelm allene.

Jo vist er hun den samme. Jeg er bleven lidt ældre; derfor slap jeg for at klamre med hende igjen.

Tiende Optrin.

Vilhelm. Amalia.

Amalia

(kommer hurtig ud fra Sovekammeret:)

Har De seet min Mand?

Vilhelm.

Jeg kan begribe, han maa være kommen, siden min kjære Frue Gemalinde er der. Jeg vaagnede ved Rumlen af hendes Vogn, og skyndte mig op at see Charlotte, som hun formodentlig vil have bragt med.

Amalia.

De er en god Mand, Hr. Vilhelm! Jeg er meget ulykkelig. Min Mand kom hjem, førend endnu Tante var kommen. Det var ikke lyst endnu. Han kom ind i Sovekammeret.....

Vilhelm.

Død og al Ulykke! Fru Svigerinde! Det er en fordømt Historie — Jeg veed det; jeg veed Resten. Nu! han er tilbageholden, og ingen friſk Fyr, ikke ſkikket juſt til at elſke. Men! men!

Amalia.

De veed, ſiger De — De har ikke talt med min Mand! Jeg forſtaaer Dem ikke. —

Vilhelm.

Desværre. Det er alt for let at forſtaae. Virkelig! Jeg veed ikke, hvorledes man kan hjelpe Dem.

Amalia.

Kjære Svoger! Den ubekjendte, ſom De i Aftes bragte.....

Vilhelm.

Hvad, Pokkers Færd, har vi nu Stunder at tænke paa ham! Hvor er Albert?

Amalia.

Jeg veed ikke, men vilde De kun —

Vilhelm.

Nu, nu! ſlaa Dem til Ro, ſaa godt De kan. Det tør blive godt igjen. Jeg vil tale med Manden. Jeg gaaer at ſøge ham op.

(Gaaer.)

Ellevte Optrin.

Amalia (allene.)

Som om hele Verden havde sammensvoret sig. En saa skammelig Mistanke! Kun at man vilde høre eet Ord.

Tolvte Optrin.

Charlotte. Amalia.

Charlotte.

Arme Amalia! jeg har lyttet ved Døren. Jeg har hørt Din Samtale med ham. Jeg var hvert Øieblik i Begreb med at bryde ind, og forklare ham Alting. Han havde maaskee ikke hørt mig, mere end Dig.

Amalia.

At jeg kun et Øieblik faaer ham at see; at han bliver i Stand til at høre mig, og ikke tager en ulykkelig Beslutning, i den faste Tanke, at der ingen videre Oplysning behøves.

Charlotte.

Der kommer en op fra Haven. Er det ham?

Amalia.

Det er ham. Han seer endnu meget forvildet ud. Han kommer herop. Mod, Amalia! Træng igjennem med din Forklaring.

Charlotte.

Udsæt Dig ikke endnu for hans Forbittrelse, han hører Dig maaske endnu ikke. Lad mig tale med ham!

Amalia.

Men.....

Charlotte.

Bort! men reent bort. Ikke der inde i Sovekammeret, hvor Du skulde høre hvert Ord. Er her ingen anden Opgang? Du maa ikke møde ham.

Amalia.

Du har maaskee Ret. Fra dette Værelse er en Bitrappe.

Charlotte.

Bort!

Trettende Optrin.

Albert. Charlotte.

Albert (for sig selv;)

Hun skulde vel ikke endnu holde ham forvaret i vort Ægteskabs Allerhelligste? — og det var den Kone! — Jeg frygter næsten for at gaae derind. Det er ikke raadeligt, at jeg seer ham. (Han bliver Charlotte vaer:) En fremmed Dame!

Charlotte.

Hr. Stjernholm!

Albert.

Maae jeg spørge, hvem jeg har den Ære at tale med?

Charlotte.

Amalies Søster, som —

Albert.

Om Forladelse! Jeg saae Dem ikke, da jeg netop hilste paa Deres Tante, i det De kom. Jeg var i nogen Forvirring. Deres Søster veed Aarsagen:

Charlotte.

Jeg ogsaa. De er, tvertimod det Begreb, som hendes Breve, som hele Verden havde givet mig om Dem, meget overilende mod hende. Jeg.....

Albert.

Godt! jeg tvivler ikke paa, at hun jo har forestillet Dem Sagen paa saadan Maade..... Jeg ønsker ikke, at De skal tabe noget af Deres Høiagtelse for Deres Søster.

Charlotte.

Men det var — — — —

Albert.

Om De behager, saa om noget andet. Det er mig kjært at gjøre Deres Bekjendtskab. Min Broder har sagt mig, at De har samtykket at gifte Dem med hans Søn.

Charlotte.

Det har jeg ikke, min Herre! og juſt, at jeg det ikke har kunnet, og ikke vil komme til at kunne, var Aarſagen, hvorfor — — — —

Albert.

Nu! jeg kan da glæde Dem med den Efterretning, at min Broder ſlet ikke er ſindet at tvinge Dem, til at holde et Løvte, ſom man maaſkee har enten tvunget eller lokket Dem af.

Fjortende Optrin.

Carl. De Forrige.

Carl.

Velkommen hjem! Hr. Stjernholm! Det fornoier mig, at Deres Frygt var ugrundet. Folkene i Gaarden fortælle mig, at Tante i god Behold er alt kommen. Jeg kan ſige Dem, at jeg har heller ikke bortſovet Natten. Deres Broder og jeg ſad her og drak Skaaler til Klokken Eet. Jeg var bleven varm, og i Steden for at gaae til Sengs, har jeg ſpadſeret ſiden i tre Timer lige til nu. De er ikke oprømt, Hr. Stjernholm! — O De ſkulde have gjort Deres Promenade til Fods, ſom jeg, i den deilige Morgenſtund.

Albert.

En ubegribelig Frækhed! — Frøken! beviis mig

den Godhed at lade mig være allene med dette Menneske.

Charlotte.

For Guds Skyld, Hr. Stjernhelm! det er ikke ham! Carl! min Carl!

Carl.

Hvad Pokker er der paa Færde?

Albert.

Jeg beder Dem, ingen Støi. Jeg forsikrer Dem, det skal gaae saa fredelig af, som muligt. Men Deres! Det skulde da være Deres Brudgom! Arme Pige! Nei, i Evighed aldrig. Fordi den Slange ogsaa kan have hvislet for Dem. Vel Dem, at man i Tide er kommen efter, hvad han er.

Charlotte.

Carl! Carl! Manden raser! En umodstaaelig Forblindelse har ganske bragt ham fra sig selv. Kom, og gaa!

Carl.

Det er forunderligt. Vist maa jeg tale med Manden, uagtet han er bleven vred paa mig.

Albert.

Frygt intet, Frøken! men saa kjært, som De har det, at Deres Søster beholder mindste Rest af Agtelse; saa beder jeg Dem: Lad os være!

Carl.

Ogsaa jeg beder Dig: Lad os være, bedste Pige!

Charlotte.

Ulykſalige Forvildelſe! arme Søſter!

Femtende Optrin.

Albert. Carl.

Carl.

De er umaadelig opbragt, Hr. Stjernholm!

Albert.

Mindre maaſke, end man vilde tilgive mig at have været, derſom Anledningen kunde blive bekjendt.

Carl.

Men da det ſynes, ſom jeg var Formaalet for Deres Forbittrelſe, maa jeg da ikke virkelig faae Anledningen at vide?

Albert.

De har den grændſeløſe Frækhed at ſpørge mig derom!

Carl.

Frækhed! — virkelig! jeg veed ikke, hvad Anledningen er. Jeg begriber, De maa være falden paa.....

Albert.

Nu vel. Jeg vil foreſtille Dem Deres Opførſel? De modtages i mine Svigerforældres Huus med Venſkab. De nyder i flere Aar deres Godhed. De lønner den med at beſnakke Deres Døttre.

Carl.

Besnakke deres Døttre! deres yngste Datter og jeg fattede Godhed for hinanden. Jeg havde al Aarsag til at troe, at Forældrene selv havde gladelig givet os Deres Minde, saasnart min Alder havde gjort det rimeligt at forlange det. Det kan være en Feil; men hvad De siger — —

Albert.

Besnakke Deres Døttre! siger jeg. Hvorvidt De der hjemme havde bragt Bekjendtskabet med den ældre, er mig ubekjendt. Men efterat hun var bleven min Kone, da jeg fandt hende, enten uforderet, eller vendt tilbage til Dyden, saa veed De at anbringe saaledes Forførerens giftige Ranker, saaledes at besnære Uskyldigheden, at — — —

Carl.

Mand! Mand! jeg har her ingen Vaaben; men De taler om Deres Kone, min Ungdoms Veninde, mine Velgjøreres Datter, min Bruds Søster, saaledes, at uagtet Gjæst i Deres Huus skal— —

Albert.

Ogsaa det, nederdrægtige! fattedes endnu i Din Skjændighed, at torde tale med mig om Morder-Vaaben, efterat have allerede myrdet en Kones Samvittigheds Ro, hendes Ære i hendes Barm og i Verden; efterat have tilintetgjort al huuslig Lyksa-

lighed for en Familie, som uden Dig kunde have nydt den i saa høi en Grad.

Carl.

Alt det skal jeg have gjort? Virkelig, min Herre! jeg troer, Charlotte havde Ret.

Albert.

Ti, Djevel! og hør mig. Tro mig ikke Nar nok til, at ville bruge Vaaben mod dig, for at give Dig Anledning til at troe, Du forsvarede en Ære, som Du ikke har. Tro ikke heller, at Du skal have Dit Spil vundet; Nei! jeg skal vinde hende tilbage til Dyden, til hendes eget Hjertes Agt, og til Ret til Verdens Agt, som hun ikke skal tabe. Du skal skjære Tænder, ved at see hende elske mig mere, end nogensinde. Ikke heller Dig skal jeg forfølge; ikke for Din Skyld, men for min Kones og min egen. Pral, om Du tør, af dit Niddingsværk, i saa Fald bliver det Tid, at jeg bruger Vaaben mod Dig, som et Skadedyr. For Resten overlader jeg Dig hermed, til Dit eget Hjertes Foragt, til at fortæres af dine egne Nag; dermed bort — bort fra mine Øine! Forlad strax dette Sted! — For ikke at gjøre Opsigt, saa find paa et Paaskud, for at reise. Saa gjør jeg, for at blive borte, indtil den første Følelse af denne Samtale faaer lagt sig.

Carl.

Stjernholm! havde jeg havt Vaaben, saa havde jeg for et Øieblik siden gjennemboret Dem. Nu, ædle Mand! beundrer, og elsker jeg Dem! De er forskrækkelig i Vildfarelse; men De er en fortreffelig Mand.

Albert.

Bort, siger jeg; Din Smiger forleder mig ikke til at høre Dine Opdigtelser. Bort!

Carl.

Nu vel! Til et roligere Øieblik.

Femte Optog.

Havestuen.

Første Optrin.

Vilhelm. Forvalteren. De Forrige.

Vilhelm.

Hvor er Geværkammeret, siger han? hvor?

Forvalteren.

Her! Deres Velbaarenhed! her!

Vilhelm.

Gesvindt, for en Ulykke, gesvindt! luk op. Saa! Pungen med Rendekuglerne!

Forvalteren.

Denne Riffel?

Vilhelm.

Piſtoler, ſiger jeg, Piſtoler.

Forvalteren.

Her! men maatte jeg tjenſtærbødigſt ſpørge, hvorfor Piſtoler?

Vilhelm.

En Sekundant med Riffel! Har ikke min Broder været oppe at ſkjændes med Menneſket? Reed ikke først han, ſaa Carl, afſted — De er ene! Saa! nu er den ladt: Jeg faaer ikke Tid ſtrax til den anden. Afſted — kommer jeg kuns ikke bag efter. — Hans Heſt er jo ogſaa færdig?

Forvalteren.

For Himlens Skyld, Deres Velbaarenhed! havde jeg vidſt, det var det Brug — For Himlens Skyld. (Vilhelm hurtig bort. Forvalteren ligeſaa:)

Vilhelm i det han gaaer:

Maatte det dog ikke være for ſildig til at forekomme en Ulykke!

Andet Optrin.

Charlotte. Amalia.

Amalia.

Gyſeligt! gyſeligt! — Og jeg ſkal være Gjenſtanden for en Duel. En Mistanke, ſom han forſkyder at faae oplyſt, kan bringe ham til den Yderlighed! Jeg ſkal være en Fabel over hele Landet!

Den Fornuft og Sindighed, som han har paataget i de fire Maaneder, vi levede sammen, skjulte allene en Voldsomhed, som behøvede intet andet for at bryde løs. — Kom Charlotte! Ogsaa Dig, arme ulykkelige Pige! gjelder det. Vore Forældres Huus være igjen vor Tilflugt! Skulde der heller ikke være Tryghed for os, nu saa er der dog en Hytte et Steds paa Jorden, hvor vi, i Skjul, arme og forskudte, i det mindste ikke for vor Families Ansеelse, og de Kaar, vi medbringe, tvinges, eller trues til at forbinde os med Mennesker, som vi ikke kjende.

Constance udenfor.

Grete! Lise!

Charlotte.

O! hører Du Tantes Stemme? Hun kommer

Amalia.

Vognen holder allerede i Porten. Kom!

Tredie Optrin.

Constance allene.

Lise! Grethe! Grethe! Er her da ingen Mennesker i Huset? En forunderlig Opførsel! Manden møder mig i Døren, fortæller mig, at han er træt og kan ikke tale med mig! Konen staaer, som paa Gloder, førend hun kan smutte væk. Ikke engang Tjenestefolkene give Audience. Lise! Lise!

Fjerde Optrin.

Constance. Liſe.

Constance.

Kan Mademoiſellen dog komme engang. En halv Time ſtaaer jeg her og kalder, efterat jeg deroppe har ringet, troer jeg, en heel Time, uden at nogen gjør mig den Ære at mærke, jeg er her. Hvad er her paa Færde i Huſet?

Liſe.

Jeg veed ikke, naadige Frue!

Constance.

Veed hun ikke? Hæ! veed hun ikke? Hun ſkal vide at ſige Beſkeed paa, hvad man ſpørger om. Hun vil ikke vide. Hvorfor havde min Broderdatter grædt i Morges tidlig?

Liſe.

Naadige Frue!

Constance.

Jeg complimenterer ikke med hende; men vil have et Svar.

Liſe.

Gjættede jeg kun paa en Aarſag, ſaa var det uforſkammet af mig, at ſige Dem min Gjætning; og havde min Frue betroet mig den, ſaa var det Utroſkab, om jeg ſagde det.

Constance.

Og hun tør ſvare mig ſpids og næsviis, Ma-

demoiselle! En paa Øret skulde hun have — hvor er Grethe? at jeg kan faae et efterretteligt Svar. (raaber ud af Døren:) Grethe! Grethe!

Lise.

Hun kan ikke give et efterretteligere.

Constance.

Gaa sin Vej; jeg taler ikke med hende, impertinente Kammerkisken! Den anden har jeg selv dresseret; derfor maatte hun ogsaa kun blive Stupige.

Femte Optrin.

Constance. Grethe.

Constance.

Kunde Hun omsider komme engang? Hun vil vel heller ikke ud med, hvad her er paa Færde i Huset, og hvor Amalia blev af?

Grethe.

Da er det ogsaa en forskrækkelig Støi, naar Fruen kommer. Nu har jeg været her over et Fjerdingaar, og her var i den hele Tid ikke saa megen Spektakel, som hos Dem i et Qvarteer. Aldrig saa snart er De her, saa er Stuen paa Loftet.

Constance

Er Hun fra Forstanden? Tænker Hun paa, hvem Hun taler til?

Grethe.

Som man raaber i Skoven, faaer man Svar.

Jeg er ikke i Deres Tjeneste længer. De har selv lært mig at bide fra mig. Om man nu ogsaa fandt de Mandsklæder deroppe paa Fruens Kammer, da Herren har været borte i Nat, og Carl var her; saa var det dog ikke noget, at gjøre al den Støi og det Hurlumhei for. Andre Steder har man sagtens seet saa meget.

Constance.

Hvor uforskammet Hun er, faaer man dog nogen Underretning af denne. Man fandt, siger Hun..... nu det er mig noget kjønt. Og hvad blev der af?

Grethe.

Naar Herren og Carl kommer hjem, om de kommer fra den Lysttour, de foretog sammen, saa lad dem fortælle det; hvis ikke, saa faaer De reise efter min Frue, som nu tog bort, hvorhen, veed jeg ikke. — —

Constance.

Nu da! er det saaledes fat! ha, ha! nu begriber jeg det. Saa Amalia er borte? Ja, som man reder, saa ligger man. Den tossede Ting! Det burde man see forud. Nu det er dog vel, at man faaer det med den kjære Monsieur Carl! Saa er han ikke i Veien længer. Den tossede Ting!

Grethe.

Min Frue er ingen tosset Ting; og de Klæder, som man giør saadan Støi over, kan gjerne være kommen der, uden just derfor.

Constance.

Vil hun holde mig sin skidne Mund? Jeg har ikke meere med Hende at snakke.

Grethe.

Somme Folk gjette altid paa den værste Aarsag; fordi, naar saadant traf sig hos somme Folk, saa.....

Constance.

Paa Døren!

Siette Optrin.

Constance allene.

Den knibske Amalia! Kloge Høns lægger ogsaa somme Tider i Nælder. Nu Ferdinand! nu kan du komme, naar du vil. Det havde dog været Skade, om det Parti var gaaet overstyr; og det havde det vist, dersom dette ikke var saa lykkelig indtruffet, inden det endnu var for silde. Men dersom ikke Charlotte staaer ham an, saa kan han jo nu vælge — — dog det er sandt, det vilde ikke lade godt. — Der rasler en Vogn for Døren. Skulde min gode Amalia have betænkt sig, og være vendt om? — Nei det er Silkeborg, min kjære Hr. Broder og hans Kone! De faae Nyt at høre. Den Gang givtede de deres Datter bort, uden at spørge mig. Det gjør de nu nok ikke anden Gang.

Syvende Optrin.

Silkeborg. Frue Silkeborg. Constance.

Constance.

Velkommen efter! Nu er jeg her allerede over i to Timer! — men det er sandt — De havde da heller ikke noget at haste efter. Jeg kan hilse fra min kjære forsløine Herr Gemal. Han er den, han altid har været.

Silkeborg.

Men hvad siger min stakkels gode Amalia til det, at hendes Søster har gjort det bedrøvelige Skridt?

Constance.

Amalia! jo det er et par smukke Døttre, I har. I har virkelig Ære af dem. Den yngste er løben bort. Nu det er galt; een i sig selv er deri da ikke videre ondt just, naar man ikke braller det ud for hele Verden. Hun har faaet en Forlibelse i Hovedet, den vil hun blive tro; naar hun faaer en Mand, saa bliver hun ham saa meget mere tro. Den Pige har jeg selv opdraget. Havde jeg faaet Lov at være ene om det, saa havde det blevet bedre. Det kostede mig Umag nok, inden jeg fik skjændet mig til at faae hende til mig det ene Aar; men da var hun ogsaa allerede fordærvet.

Silkeborg.

Men Amalia, Svigerinde! Amalia, siger De?

Constance.

Kom, sæt jer. Det kan nok behøves, for, naar jeg faaer sagt jer det, vil J vel have ondt for at staae paa Jeres Been.

Silkeborg.

Jeg forgaaer af Forskrækkelse.

Fruen.

Min Datter! min Amalia!

Constance.

Den Gang foragtede Du at spørge mig til Raads. Du tvang hende til at giftes med Broderen til den, som jeg ulykkelige var bleven belemret med.

Silkeborg.

En Mand af hans Rygte, af hans Grundsætninger, der var saa ganske mine egne! jeg raadede hende. Fornuften tvang —

Fruen.

Men hvad er her paa Færde? hvad Ulykke er her skeet?

Constance.

Hør nu kun! Hun leed ikke Manden. Hvem kan ogsaa fortænke hende deri! han leed heller ikke hende. Deri kunde han da heller ikke være stort at fortænke.

Fruen.

Kjæreste Svigerinde!

Constance.

De levede et Hundeliv. Nu kom den vakkre unge Herre, den Bondejunker, som I havde trukket ind fra Jeres Præst derovre.

Silkeborg.

Carl! jeg fejler i alle mine Grundsætninger, de reneste Slutninger lede til Absurditeter, dersom jeg ikke havde handlet vel i at give, hvilken af mine Døttre det var, til det unge Menneske, hvis hans Alder og Formue — —

Constance.

Du skulde have givet ham dem begge to; han lader sig saa ikke nøie ringere. Han, som den arme Charlotte havde forgabet sig i, for hvis Skyld hun nu er løbet bort, havde imidlertid, for at fortsætte gammelt Bekjendtskab, sneget sig ind her i Huset.

Fruen.

Carl! min egen Carl!

Constance.

Din egen Carl! Svigerinde! Amalies Mand, som kom efter dette, og som var saa uartig, at han ikke gjerne vilde være Nok sagt; han foregiver i Aftes, at han rejste bort, og blev borte i Nat; men hvad skeer? — han kom hjem, førend det blev Dag, og fandt min unge Herre i Amalies Arme.

Fruen.

Carl — Amalia. Det er ikke sandt. Om

saa hele Verden kommer frem, og vidner det, du der siger, Svigerinde! saa siger jeg, det er ikke sandt. Min Amalia har ikke været saa asskyeligt et Skarn, og Carl ligesaa lidt. Det er noget, som bare Din Ondskab opdigter, for at gjøre os arme, arme Forældre fortvivlede!

Constance.

Ikke sandt! Ikke sandt! Hun tør sige mig i mine Øine, det er Løgn, det jeg siger. — Det skal aldrig nogen retskaffen Kone have sagt, at jeg lyver. Desuden, den Uforskammenhed leer jeg bare af; hele Huset har seet det, og veed det; og nu er Carl, og den Hr. Stjernholm, I givtede Jeres vakkre Datter med, ude at skyde hverandre en Kugle for Panden, og hun er imidlertid løbet bort, ligesom den yngre.

Silkeborg.

Min Amalia!

Fruen.

Min Amalia! men naar endog alt dette var efter Bogstaven, som hun siger, saa vidner jeg for Himmel og Jord, det er ikke sandt, at min Amalia er et slet Creatur. Det er ikke sandt, at hun har begaaet det, hun beskyldes for; der maa være aldrig saa meget, der gjør det sandsynligt. O, jeg ulykkalige Moder! begge begge mine kjære elskede Døttre ulykkelige! foragtede! — Men uskyldige, uskyldige er de, eller der

er hverken Dyd eller Uskyldighed eller Oprigtighed til paa Jorden! O min Mand! min Mand! trøst din stakkels gamle ulykkelige Kone! — Ikke sandt! vore Døttre kan ikke være saadanne, som Din Søster vil forestille dem; de — — —

Constance.

Jeg foragter hende, og hendes Uforskammenhed, Svigerinde! hendes Stolthed tillader hende ikke at troe, at hendes kjære Døttre kan være skrøbelige Mennesker. Hun vil faae at see.

Silkeborg.

Gud forlade dem den Sorg, de giør os! Det stemmer ikke med, hvad jeg har stræbt at indprænte dem. Jeg begriber heller ikke, hvorledes det var muligt. Men der skeer ofte, hvad vi ikke troer. Vi bør endda elske dem, Kone; og søge at bringe dem tilbage til det bedre.

Fruen.

Nei de er ikke slette Creature! men var de det! Nei aldrig vilde jeg see dem mere. Aldrig vil jeg have den Sorg, endnu mere at spilde Kjærlighed og Anførsel til, hvad godt er, paa dem.

Constance.

Ja nu kan I hævle og vrævle, som I altid har gjort. Hvad skal der nu blive af? Hvad vil I gjøre? — Jeg maa imidlertid ud, og see, jeg faaer

fat paa min Hr. Gemal. Det blev ikke saa ganske i det rene, den Gang, jeg sidst talte med ham.

Ottende Optrin.

Silkeborg. Frue Silkeborg.

Frue Silkeborg.

Hun er flygtet herfra, sagde hun; hvad har vi her mere at gjøre? — vi maae ogsaa bort igjen. Og her — hvor vi for de faa Uger siden saae hende med den retskafne agtværdige Mand, og saae forud al den Glæde og Velsignelse, de skulde nyde med hinanden, naar hun blev Moder, og med de kjære Rollinger om sig..... og hun skulde — Du siger intet, kjære Mand! Taarerne triller Dig ned af Kinderne!

Silkeborg.

Det betyder intet, min Kone! Jeg tænker paa: Du siger: vi skal ikke see Amalia mere. Du har Ret. Det er at spilde Kjærlighed og Anførsel til det Gode! det er at volde os dobbelt Græmmelse, og gjøre dem dobbelt skyldige. — Nei!

Frue Silkeborg.

Og dog Mand! naar vor Datter vilde vende tilbage.....

Silkeborg.

Det er imod en forstandig Mands Grundsætninger at græde, at lade sig henrive af en Lidenskab; jeg

skammer mig over, at jeg ikke kan holde mine Taarer tilbage.

Frue Silkeborg.

Der er baade han og Broderen! Gid vi kunde gaae i Jorden! kjære Mand!

Niende Optrin.

Albert. Vilhelm De Forrige.

Albert.

Jeg forsikkrer Dig Broder! jeg er rolig. Maatte kun ikke Din Støien have gjort Opsigt!

Vilhelm.

I havde skjændt's, I reed ud. Man havde hørt tale om Vaaben; jeg vidste, hvad der handledes om. Hvorledes kunde jeg troe andet, end at I kom til at slaaes. O, men der er Dine Svigerforældre!

Albert.

Velkommen min Fader! Velkommen min gode Moder! De er allene. Tilgiv! De vil have fundet Huset lidt i Uorden i Dag. Den meget ubehagelige Tidende, Tante Constance bragte os, angaaende Søster Charlotte — —

Silkeborg.

Kjære Stjernholm!

Frnen.

Gode retskafne Mand! den Sorg var stor: men den, som skulde møde os, da vi kom her hid, gode

Mand! som jeg ikke tør kalde Svigerſøn længer:— det var meget mere, end vi kunde udholde.

Albert.

Hvilken da? (for ſig ſelv:) At man allerede har ſagt dem (høit:) vi tog os naturligviis den Ubeſindighed af den kjære Pige nær.

Fruen.

O Gud give, det var bleven derved! Det var ſlemt; viſt var det; men det, ſom Søſter Conſtance fortæller os om vores Amalia! gode Mand! jeg kan ſee det paa Dem. Jeg kan... Jeg ulykkelige Moder!

Silkeborg.

Kjendte De den Opdragelſe, vi har ſtræbt at give vore Børn!

Vilhelm.

Der har allerede igjen den fordømte Qvinde været.

Albert.

Det maatte da ikke være Dem ubekjendt! Nu da! desværre! Velan! kjære Fader! ejegode Moder! tilgiver, jeg beder Dem ret inderlig; tilgiver Deres forvildede Datter! hun ſkal igjen vinde Ret til Deres Kjærlighed. Ogſaa indtil det ulykkelige Øieblik har hun altid og i alt opfyldt en retſkaffen Kones Pligt.

Fruen.

Min Søn! min elſkede Søn!

Silkeborg.

Ædle Mand! Det er stort! — Det er efter guddommelige Grundsætninger!

Vilhelm.

Broder! havde jeg troet dig i Stand til at handle saadan, jeg havde ikke gjort dig jalour. Jeg vilde kun bragt dig til at forekomme Anledningen til at blive det, for jeg troede, Du da, ligesom alle andre, skulde have skaant Dig som en Nar.

Albert.

Men det er ikke nok; De lover at tilgive vor ulykkelige Amalia! O virkelig, De har ogsaa meget, ligesaa meget at tilgive mig, som hende.

Silkeborg.

Dem! ædle!

Fruen.

At tilgive Dig, kjæreste bedste Søn!

Albert.

Jeg har fejlet, jeg har ikke været opmærksom nok, for kold, for tilbageholden. Jeg har miskjendt hendes Karakteer. Jeg føler det. Nu? det skal blive bedre. Vi skal endnu blive lykkelige; mine gode Forældre skal ikke fortryde Deres Valg.

Vilhelm

(falder ham om Halsen, og deri forekommer Silkeborg:)

Mig først, gode Gamle! Broder! det er en herlig Sag at være givt, naar man har Forstand.

Silkeborg.

Mand! Mand! jeg vil gaae i Skole hos Dig, for at lære, hvorledes en Mand skal behandle sin Kone, for at gjøre hende dydig og lykkelig.

Frue Silkeborg.

Jeg begynder nu først at fatte Respect for dine Grundsætninger, Mand! for just saadan har Du baaret Dig ad. — Gud velsigne Dig, min Søn! O gid Amalia fortjente en saadan Mand!

Tiende Optrin.

Constance. De Forrige.

Constance.

Er han her, medens jeg først søger ham overalt, og siden faaer at vide af Folkene, at han skal være ude med hans Broder at skyde Carl? og min Hr. Svoger er her ogsaa alt? Det er dog vel, at Carl, hvor slet en Person han end er, lod Jer den Gang løbe med en lang Næse. Rygteren desmere glædede sig over det, da han saae, at Carl betænkte sig, og bare reed ind til Præstens her lige ved Siden, i steden for at ride ud, der, hvor I havde sat ham Stevne.

Vilhelm.

Det var Feiltagelse, min lille Kone! der var intet Stevne sat. — Der har ingen havt i Sinde at skydes, uden jeg.

Albert.

Og Folkene har talt om — Folkene veed —

Constance.

Nu, hvorledes kunde saadant løbe af, uden at nogen fik det at vide, især siden den gode Frue Amalia besluttede at lade spænde for og kjøre bort, da hun formodentlig ikke gad løbet bort til Fods.

Albert

(gaaer pludselig bort:)

Ellevte Optrin.

Silkeborg. Fru Silkeborg. Vilhelm.

Constance.

Constance.

Saa det var min Herr Gemal, der var saa tapper? Jo det traf da ogsaa meget beleiligt. Det er hans gamle Klogskab. Nu er Amalia borte, og Alting saadan i Forvirring, saa det aldrig kan blive godt mere. Tænker hendes Mand at hente hende ind, saa tager han nok Feil, for det er alt en god Stund, siden hun tog væk, desuden veed ingen, hvad Vei hun har taget.

Frue Silkeborg.

Hun er borte, borte, min Amalla! men Carl er her. Det kan aldrig hænge rigtig sammen med den hele Historie. Gid jeg et Øieblik kunde faae talt med Carl! —

Vilhelm.

Hvad kan der være at tale med ham? Men vil De; nu da, siden min Broder er borte, for nu er han vist afsted efter sin Kone, saa vil jeg sende Bud ind til Præstens efter ham. (Gaaer.)

Tolvte Optrin.

Silkeborg. Fru Silkeborg. Constance.

Constance.

Jeg begriber ikke, hvad I staaer nu her, og vrævler for længer. Det eneste, der nu er for Jer at gjøre, er dog at sætte Jer smukt i Jer Vogn, og kjøre hjem. De Jeremiader hjelper til ingen Ting; og see paa, at Manden nu revser Amalia, som han sagtens vil, om han haler hende ind, det kan dog ikke være Jer nogen Fornøielse.

Silkeborg.

Du tager Feil af Stjernholm, min Søster! Du begriber ikke, hvad det er for en Mand.

Frue Silkeborg.

At hun ikke var reist! Maatte han nu bare strax naae hende igjen.

Trettende Optrin.

De Forrige. Albert. (strax ogsaa) Vilhelm.

Albert.

Alt for sandt! hun er borte! — Tante! Tan-

te! I ſteden for at neddysſe Alt, er det Dem, ſom overlydt gaaer, og udſkriger, hvad De veed, og ikke veed. Jeg vilde —

Conſtance.

Hvad? det er mig, mig, ſom er Aarſag i min Hr. Svogers Sottiſer! Og De kommer til mig med Grovheder for, hvad der ingen er Skyld i, uden De ſelv. — Amalia duede ikke meget; det er nögtigt mok; men havde De været en fornuftig og retſkaffen Mand, min Hr. Svoger! —

Vilhelm.

Vil Du endelig ſkjendes min Kone! ſaa kom! jeg har ſaa tilgode for heele ſexten Aar. Men lad den arme Mand være med Fred!

Conſtance.

At fare løs paa mig! Han ſelv! han ſelv, og ſaa Du, min viſe Hr. Gemal! ingen anden er Skyld i det altſammen; og ſaa ſkal jeg undgjelde — og ſaa ſkal man behandle mig ſom en affindig, og gjøre Nar af mig, og det ſkal min Mand —

Vilhelm.

Ret! vend Dig kun til mig. Kom min Kone! en Dyſt kan jeg vel udholde. (Han fører hende bort med Magt:)

Fjortende Optrin.

Silkeborg. Fru Silkeborg. Albert.

Albert.

Hun er pludselig rejst bort. Alle Folkene — Jeg havde haabet, at det var blevet en Hemmelighed for alle Mennesker. Offentligt Haan! Gjenstand for de Godes Medlidenhed, for Daarernes dumme Latter!

Femtende Optrin.

De Forrige. Anders.

Anders.

Om Forladelse, Herre!

Albert.

Jeg har nu ingen Tid, min kjære Anders! en anden Gang.

Anders.

Der skal ikke saa megen Tid til. Det er jo Herrens Svigerforældre; jeg saae dem her ved St. Hans Dags Tid! da de var her i Besøgelse! Velkommen til os! Gud velsigne Dem! for de maae sikkert og vist være rare Folk! Gud velsigne Dem for Kone, De har givet vor gode Herre! Saa god og fornuftig og omgjængelig. — Jo det er ikke ligegyldigt for Folkene paa et Gods, hvordan Kone Herren har. Det har man nok Exempler paa. Der er in-

gen skikkelige Folk paa hele Godset, som jo vilde takke Dem for Kone, de har givet Herren!

Fruen.

Min Mand! min Mand! Det er vor Amalia!

Albert.

Godt, min gode Anders! men lidt snart! Hvad vil Du?

Anders.

Det var bare den unge stakkels Herre, som kom i Aftes der nede ved Aaen; han lod sin Hest staae, medens han fulgte med mig op til Herren i Lunden; og den Gang tænkte jeg intet paa den.

Albert.

Nu den bringer Du op i Stalden, saa er det ikke videre.

Anders.

Jo vist er det videre; Jeg vilde bragt ham strax i Aftes, men saa havde han slidt sig løs; og inden jeg fik ham igjen, var det saa silde. Men saa var det den Gang, han saa fulgte med Herren, saa stak han mig en Otteskilling i Næven. Nu er vi her paa Godset ikke saadanne Ludringer, som de kanskee kan være andre Steder, at de skal have Drikkeskilling for det allermindste. Jeg vil ikke have den Persons Otteskilling, vil ikke jeg, og her er den. — Nei stop! den var det dog vel ikke; det er jo en Regnepenge; den er guul. —

Albert.

Min kjære Mand! Du er forskrækkelig vidtløftig.

Anders.

Naa! Herren plejer heller ikke være saa stundesløs! — Der skal Tid til Alting. Men hvor skulde nu jeg have faaet denne Regnepenge fra? Jeg har heller ingen anden Otteskilling. Han har nok taget Fejl. Nu, siden det er kun en Regnepenge, saa vil jeg forvare den til Amindelse.

Albert.

Det er en Ducat.

Anders.

En Dueat! Ei! — ja saa! saa har han ogsaa taget Fejl. Vær saa god at flye ham den! — Her er ogsaa hans Frakke, som han havde lagt tvers over Sadlen. Ja, men her skal Herren see det rareste. Der var Personens Uhrlænke bleven hængendes i en Knap af Frakken, med det samme han tog den af sig. Jeg havde saa nær traadt paa Uhret. Frakken var faldet af Saddelen i Græsset, og mørk var det; men jeg sik dog Skimtet af Knapperne at see, og da jeg saa tog den op, saa hørte jeg Dik, Dik, Dik! hvad er det, tænkte jeg, og saa hang Uhret der. Ja Glasset er sønder, men vil Herren see, det er rigtig et rart Uhr.

Fruen.

Det Uhr — det er Lottes; det er min Lottes Uhr; Virkelig hendes. Mand, Mand! seer du? (Albert ringer:)

Silkeborg.

Upaatvivlelig! hvor er den, som har tabt det? (en Tjener kommer ind:)

Albert.

Forvalteren! kald ham! han maa komme strax (til Anders:) behold Ducaten, min ærlige Anders!

Anders.

Den Fremmede Vildfarendes! See, om jeg gjorde —

Albert.

Godt! Men jeg betaler Dig hans Uhr for fuld Værd, min gode Mand!

Anders.

Vil Herren gjøre Nar af mig? betale mig, fordi jeg ikke stjal det?

Fruen.

O, men hvor er hun? —

Albert.

Strax, haaber jeg, strax!

Sextende Optrin.

Forvalteren. De Forrige.

Albert.

Den Vildfarende, jeg overleverede ham i Aftes? hvor er han? De har dog ikke.....

Forvalteren.

Naadigste Herre! naar jeg pligtunderdanigst foreſtiller Dem, at.....

Albert.

Hvor er han?

Silkeborg.

Hvor, Hr. Forvalter?

Frue Silkeborg.

Snart, ſnart, kjære Hr. Forvalter!

Forvalteren.

Til at godtgjøre, hvorledes jeg er ganſke uſkyldig i.....

Frue Silkeborg.

Bare, hvor han er.

Anders.

Nu, nu! De ſkræmmer Livet af den arme Mand. Der ſkal Tid til Alting. Det er en ſkikkelig Mand; Han har ikke ædt ham.

Forvalteren.

Maatte jeg underdanigſt foreſtille, hvorledes jeg har kun een Sæng; og den Fremmede var ikke

at overtale, enten til at sove hos mig, eller til at lægge sig, og lade mig være oppe.

Albert.

Kort! Kort!

Forvalteren.

Da jeg nu tillige havde bemærket Herrens usædvanlige Urolighed, og de Betænkeligheder, Hr. Godals Nærværelse..... og da jeg desformedelst troede at burde applicere en Stige uden for Vinduet..... Men det er sandt, det hører ikke til Sagen.

Frue Silkeborg.

Videre, kjære Hr. Forvalter! hvor er Menneskét?

Forvalteren.

Efter indhentet Betænkning og Beraadslagning med Hr. Vilhelm og Hr. Godal, saa besluttede jeg, i Haab om Herrens naadige Approbation, at lade den fremmede Vildfarende sove hos bemeldte Herr Godal.

Albert.

Amalia! Amalia! Carl! — — Men hvor er den Fremmede siden bleven af?

Forvalteren.

Jeg veed ikke. I denne Morgenstunds mangfoldige Forvirringer, og da Herren selv behageligst har undslaaet Dem for at indlade Dem paa nogen Gjenstand, som..... Der er imidlertid, medens jeg med Hr. Vilhelm reed bort efter Herren, bortreist,

med den naadige Frue, ſige Folkene, en Perſon, klædt i Fruentimmerdragt.

Albert.

Det er hende; det er hende! Amalia er uſkyldig. Carl er uſkyldig. Vi maae indhente Dem. Strax Hr. Forvalter! Strax; ſkaf mig en Heſt.

Forvalteren.

De ſtaae endnu ſadlede.

Albert.

Godt! — kjæreſte Forældre! kan De tilgive mig? Vil De? O jeg ſeer det. Jeg haaber ret ſnart at være her igjen. (Gaaer.)

Forvalteren.

Men hvad Vei tage De? — Nu det maae Lykken behageligſt udvikle. (Gaaer.)

Anders.

Men Dukaten! jeg vil min Sjel ikke beholde ham.

Syttende Optrin.

Silkeborg. Hans Kone.

Silkeborg.

Begriber Du dette? Kone!

Frue Silkeborg.

Amalia er uſkyldig. Vi faaer vor Lotte igjen. Ogſaa Carl er uſkyldig, vort tredie Barn. Det er ſaa forviklet, ſaa jeg rigtig nok ikke fatter, hvorledes Sammenhængen er.

Attende Optrin.

Vilhelm. Constance. De Forrige.

Vilhelm.

Min kjære Kone har den Ære at anbefale sig. Siden jeg ikke vil give mit Minde til, at vi endelig skal domme vor Søn til at giftes med en Pige, som løber bort for en andens Skyld, endskjøndt vi ikke engang veed, om han vil have hende, saa berøver hun os sit behagelige Selskab. De har neppe noget derimod?

Fruen.

Vi har her langt andet at tage vare. Amalia og hendes Mand —

Vilhelm.

Den Sag faaer nu at jevne sig selv. Men ikke sandt, siden det er tydeligt, at Charlotte ikke vil have vor Ferdinand, saa giver Du mig mit Ord tilbage. Vi seer her alt for godt, hvad der kommer ud af at tvinge Folk sammen.

Constance.

At behandle mig saadan! ikke engang at tillade mig at fremføre et eeneste Ord, som om jeg var et Barn.

Silkeborg.

Kun i den Forudsætning, at hun ikke kunde

nære en saadan Forbindelse, som ogsaa hendes Brev viiste —

Constance.

Der fejler ikke andet, end at I vilde sætte Jer i Hovedet, at hun nu skulde ordentlig have den Hr. Carl, som hun løb bort efter, og som man traf hos Søsteren. —

Vilhelm.

Det kan man da sagtens love, ja sværge dig til, om det gjaldt, at der ikke skal blive noget af.

Fruen.

De er uskyldige allesammen.

Constance.

Uskyldige! uskyldige! Nu, saa gid alle I uskyldige var tilsammen paa Bloksbjerg! — Gid Pokker høre længer paa Jeres Uskyldigheder og Dumheder og Grovheder! (Gaaer:)

Nittende Optrin.

Silkeborg. Fru Silkeborg. Vilhelm.

Silkeborg.

Men hvor er Din Ferdinand? jeg hører intet til ham, og allerede i Gaar skulde han jo.....

Tyvende Optrin.

Morten. De Forrige.

Morten.

God Morgen! Hr. Vilhelm! God Morgen! De maa ikke være vreed, fordi jeg ikke kom, som jeg havde skrevet, i Gaar! — De kjender mig dog igjen?

Vilhelm.

Velkommen! Velkommen! om jeg kjender Dig? Dog — i Bondeklæder! og Du siger De til mig, (til Silkeborg og Fruen:) Det er min Ferdinands Plejefader, min Ungdoms kjæreste Ven og Kammerat. Jeg har sagt Dem, at, førend jeg rejste, satte jeg min Søn hen til en Degn paa Landet, som var min Ven og en brav Mand. Jeg sagde ingen, hvem eller hvor det var, for, havde min gode Frue snuset det op, saa havde hun gjort en Streg i vor Regning. — Men nu i Bondedragt, min Ven! Dog fremfor alt, hvor er min Søn?

Morten.

Jeg maa besvare begge Spørgsmaalene under eet, og tillige gjøre Undskyldning for, at jeg ikke kom til den bestemte Tid. Da Du — siden Du vil kjendes ved det gamle Dusbroderskab — da Du var rejst bort, døde min salig Kone kort efter. Jeg blev kjed af Degneboligen. Jeg kjøbte mig en

Udflyttergaard i Sognet. Saaledes blev jeg Bonde. Din Ferdinand, som nu engang skulde gjelde for min Søn, blev altsaa en Bondeson. Jeg opdrog, og underviste ham; han er flink Student, og flink i Alt, Gud skee Lov. Det var Din Villie, at han helst skulle dannes til at blive Landmand. Han har nu i tre Aar ligget inde ved Universitetet om Vinteren, og om Sommeren har jeg ladet ham reise omkring i Provindserne, og lære Landvæsenet, ved selv at see paa, hvordan det drives. I Sommer har han været ovre i Jylland. Han kom derfra i Forgaars, og i Gaar kom jeg til Byen for at møde ham, og følge herud.

Silkeborg.

Det er ham; det er ham!

Vilhelm.

Men hvor er han da nu, kjære Ven? —

Morten.

Jeg kom til Byen i Gaar, som sagt. Men hvad skeer — Nu det er sandt — jeg glemte at nævne det. — Jeg betænkte, at naar jeg skulde holde ham tilfulde i Skjul for din Kone, saa var det maaskee ikke nok, om jeg lod ham kalde med mit Tilnavn; ogsaa hans Fornavn maatte han bytte bort. — Hans Tilnavn er taget af min Bondegaard, og han hedder nu ikke Ferdinand Stjernholm, men Carl Godal.

Vilhelm.

Carl Godal er min Søn! Mand! Mand! Er Carl Godal virkelig min Søn?

Fruen.

Drømmer jeg, eller er det virkeligt saa? Carl Godal er min Lottes Brudgom.

Vilhelm.

Hvor er han? Hvor er Han? Jeg sendte Bud efter ham. Carl! Carl! min Søn Carl.

(Gaaer.)

Een og tyvende Optrin.

Silkeborg. Fru Silkeborg. Morten.

Silkeborg.

Jeg kan neppe troe det, for den inderlige Glæde denne Tidende giver os. — Men efter de Grundsætninger, hvori han har opdraget Vilhelms Søn, er det i det mindste sandsynligt.

Morten.

Han var borte, da jeg kom til Byen; han havde kun efterladt sig et Brev til mig, hvori han meldte mig, at han uformodentligen var bleven nødt til, over Hoved og Hals at tage ud til Silkeborgs, og herhid i et vigtigt Ærende. Jeg vidste, at han kjendte Familien. Min Broder, som er Præst paa Hr. Silkeborgs Gods, havde anbefalet ham.

To og tyvende Optrin.

Silkeborg. Hans Kone. Morten.

Vilhelm.

Her er han. Her er han! min Søn, min kjære, kjære Søn — Jeg har alt gjort hans Bekjendtskab. Min Ven, min Velgjører! Det er en ædel raſk Knøs. Det lønne vor Herre Dig, at Du dannede ham dertil.

Tre og tyvende Optrin.

De Forrige. Vilhelm og Carl.

Albert.

Tilgivelſe! Tilgivelſe! mine dyrebare Forældre! Ogſaa i dine Forældres Paaſyn tilgive Du mig, min miskjendte elſkede Kone! Hun var reiſt med ſin Søſter, med Charlotte. Hun vilde vendt hjem til ſine Forældres Huus. Jeg ilede ud, og fandt dem neppe endnu hundrede Skridt herfra. De har hende tilbage. O! men ogſaa jeg har Dig, Amalia! — En ſkrækkelig Forblindelſe gjorde mig affindig nok til at troe.....

Amalia.

Min Mand!

Silkeborg og Frue Silkeborg.

Børn! velſignede Børn! (De omfavne Albert og Amalia.)

Vilhelm.

Det er da Charlotte! — De har udſtaaet meget for Carls Skyld. Nu, men uagtet jeg bragte Dem ham i Aftes til Sovekammerat, og det ikke var min Skyld, De ikke blev det, ſaa, gode Pige! faaer De dog ikke Carl til Mand. De maa og ſkal have min Søn. Der er Carls Fader! han ſiger det ſamme.

Morten.

Carl har ſagt mig, at De fortjener Hr. Vilhelms Søn. Det er Synd længer at holde Dem i Uvisheden. Denne Carl, hvis Plejefader jeg har været, og opdraget ham under det Navn, er Herr Vilhelms Søn, den Ferdinand, De var beſtemt for.

Carl.

Vil De endnu flygte for Ferdinand, min Charlotte? ogſaa jeg — Deres Carl beder om Naade for ham.

Charlotte.

Min Carl!

Silkeborg.

Velſignelſe! Himlens bedſte Velſignelſe over Jer mine Børn!

Til Læseren.

I det Undertegnede havde den Glæde at kunne begynde dette Bind af sin afdøde Vens Digte med et af de meest classiske Poemer, vor Litteratur har at gjøre sig til af, hans Emilies Kilde, som udentvivl kan dristig træde ved Siden af ethvert af de malende Digte, der ere Britternes Stolthed, har han tillige den Lykke, at kunne pryde dets første Blad med Navnet af den Mand, hvem Digteren her nævner, som sin ypperste Mæcen, den Mand, der vilde været Musernes kjæreste Pleiesøn, hvis de ikke fra tidlige Dage alt havde udseet ham til deres Sønners huldeste Fosterfader, den Mand, hvis hellige Adkomst til hver retsindig Danneborgers ærbødigste Taknemmelighed, Digteren i det følgende Stykke, dette Danneshedens stolteste Æresminde fra dens herligste Dage, har som Fædrelandets sandbru Talsmand overantvordet de kommende Slægter, og Evigheden.

Paa disse tvende Poemer følge Prams elegiske Digte. Det er paa nogen Tid blevet Mode i vor Litteratur, med en fornem Tone at affærdige alle Sørgedigte over hedengangne Venner, kort og godt, som Leilighedsvers. Undertegnede vil ikke nok engang gjentage Skiønneren Abrahamsons bekjendte Udsagn i Anledning af lignende Yttringer om slige Arbeider af Danneskjalden Ewald, blandt hvilke fandtes ikke faa, hvortil vort Parnas neppe siden har frembragt Mage.

Han vil blot anmærke, at dersom Wieland, hvis Adkomst til at tale med, deslige Anliggender angaaende, han haaber, at maatte erkjendes, har Ret, naar han siger: at det kan hændes den maadeligste Digter, at skrive noget Skjønt, naar det træffer, at han enten er forelsket, eller har mistet en kjær Ven, eller kort sagt, at Sangens Æmne paa nogen anden Maade levende interesserer hans Hjerte, uden at han derfor er en god Poet — synes deraf at kunne med nogen Sandsynlighed udledes, at en god Poet, ved at besynge Æmner af denne Natur, umulig vil kunne synke under sig selv, men snarere maatte frembringe noget særdeles ypperligt; og at dette om adskillige af Prams under ovennævnte Rubrik meddeelte Sørgedigte er min Mening, vedgaaer jeg, uden at formaste mig at foregribe Læserens Selvdom, ved at ville udpege disse. Kun er det min Skyldighed her at anmærke, at det første af de her meddeelte Poemer, Elegien over Rector Hersleb, hædredes med den af det norske litteraire Selskab for et Mindedigt over denne Ædling udsatte Præmie, hvad i hine Dage var den Laurea apollinaris, der, baade med Hensyn til de Medkjæmpere, den maatte fravindes, og de Dommere, den tilkjændtes af, var i høieste Priis.

Prams dramatiske Digtninger begynde med hans Gengiskan, oversat efter Voltaires l' Orphelin de la Chine, og tilegnet Digteren Oehlenschlæger. Det tør være den pramske Muses Venner i Erindring, at han i sit Testa-

mente, hvoraf Alt, hvad hans litterariſke Efterladenſkab angik, er meddeelt i Hesperus ſyvende Bind, 1 og 2 Hefte, udtrykkelig har forlangt, at denne Overſættelſe, med ſamt ſin Fortale, maatte aftrykkes i Spidſen af hans egne Arbeider for Skuepladſen: "Overſættelſen, ſiger han, ſkjøndt kun i riimfri Vers, er nok ikke uden ſaamegen Fortjeneſte, hvis den er, ſom den bør, at den jo berettiger Overſætteren til at kalde den ſin, og uden at anmaſſe ſig mere, end hvad der, ſom Overſætter tilkommer ham, give den Sted, ſkjøndt ærbødigen øverſt, blandt hans egne Arbeider."

I det hans af ham ſelv beſkikkede Udgiver herved ærbødigen efterkommer denne ſin Vens udtrykkelige Forſkrift, frygter han ikke, ved deres Gjenſamling, for at ſtaae ham til Regnſkab for den uvæſenlige Forandring, at dette Sørgeſpil ſtaaer kun forreſt mellem hans Arbeider af ſamme Art, iſteden for hans Ord ſynes at anviſe det det allerforreſte Sted, ſaavel ſom for den liden Afvigelſe, at hans ovennævnte Tilegnelſe, iſtæden for at være, i bogſtavelig Betydning, en Fortale, her findes aftrykt bag efter Stykket.

Det være mig herved tilladt i Anledning af, hvad en mangeaarig og elſket Ven af Digteren, i hvis Værge han viſt allerhelſt ſaae enhver Paatale, der i Henſeende til hans efterladte Værker var at gjøre, har yttret angaaende den liden Fortælling, Harun Alraſchid og Viziren, hvormed forrige Deel ſluttedes, at erindre, at jeg i Henſeende til Optagelſen af Stykker har rettet mig deels efter ovenanførte

Testament, deels efter hans egenhændige Optegnelser af de Arbeider, han selv vilde optage, hvoraf jeg mellem hans Papirer har fundet tre Afskrifter, og hvor nysnævnte Fortælling fandtes paa alle tre. Naar jeg iøvrigt sagde, at jeg i Henseende til Stykkernes Fordeling i Bindene havde Udgavens Fremtarv for Øie, sigtede jeg derved til de hin sagkyndige og erfarne Litterator velbekjendte Vanskeligheder ved at bevare Subskribenterne paa et Værk, der udkommer efter ikke ganske korte Mellemrum i forskjellige Bind. Ikke blot maa her saavidt muligt sørges for, at intet Bind bliver Skjødebarn eller Stedbarn, men tillige, at i hvert Bind kan saavidt muligt findes noget for hver af de forskjellige Abonnentclasser; og gjør det derfor Udgiveren særdeles Ondt, at Rummet i dette Bind ikke tilstæder at meddele nogen af Prams almeenyndede prosaiske Fortællinger; dog trøster han sig med det Haab i næste Bind fuldelig at oprette dette Savn.

Det næste Drama er hans Damon og Pythias. Af den forbedrede Omarbeidning af nogle faa, især de første Optrin, Digteren haabede at efterlade, fandtes efter ham Intet. "Forresten — hedder det videre i hans anførte Testamente — anbefaler jeg med nogen faderlig Forkjærlighed dette Arbeide til min her især vise Rahbeks alvorlige Omhu, for at lette Udtrykket, maaske lidet forkorte enkelte Steder, kort sagt saaledes behandle det, at det Gode, ei allene min Forkjærlighed, men Erfaringen af Virkningen paa Men-

neſker, der have Capacitet for æſthetiſk Virkning, have viik mig, at det nok maa indeholde, ei overſkygges. Skulde det virkeligen fortjene, efter 3 til 4 Foreſtillinger med et tvetydigt Bifald, at henlægges"?

At den hædrende Roes, min kjerligen milddømmende Ven i Ovenſtaaende har tillagt mig, er mig for kjær til, at jeg ſkulde lade mig friſte til at forſpilde den, ved at lægge alderſvækket Haand paa et Arbeide, der betragtedes med faderlig Forkjærlighed af en Mand, hvis fyrige geniale Aand, det aldrig ſelv i mine frodigſte Dage er rundet mig i Tanke at maale mig med, vil ingen fortænke mig i.

Bindet ſluttes med hans, i ſin Nyhed, og længe efter, med ſaa levende og fortjent Bifald optagne Lyſtſpil Ægteſkabsſkolen. At dette Stykke, da det efter nogle Aars Hvile opførtes til hans Minni, mødte en uvant Koldſindighed, maa vel for ſtørſte Delen tilſkrives det Misheld, der i Henſeende til et Par vigtige Rollers Ombytning indtraf. Hvad Forfatterens Yttring i Henſeende til de, i dette Stykke gjorte, Stregſtykker angaaer, da maa Udgiveren, ſaa ganſke han er af ſin Vens Mening, om Misligheden, og Utilladeligheden af ſlige vilkaarlige Forkortninger, der ofte ere ſande Lemlæſtelſer, tilſtaae, at han ikke har driſtet ſig at afvige fra de i Theatrets Exemplar, ſom han til Aftrykning har maattet laane, gjorte Forandringer, da det var ham ubekjendt, hvilke af diſſe, der vare af Forfatteren ſelv, og hvilke egenraadigen uden hans Vidende eller Samtykke vare fore-

tagne. At han i øvrigt vilde anſee det for et Beviis, at den blide Dag, hvis venlige Morgenrøde han fryder ſig ved at byde velkommen, virkelig var oprunden for vor Skueplads, naar han ſaae begge de tvende fornævnte pramme Skuespil opførte med deres forrige og fortjente Held derpaa, vil han ikke nægte.

Udgiveren kan ikke her nedlægge sin Pen, uden at bevidne det norske litteraire Selskab i Christiania sin høiagtelsesfulde Erkjendtlighed, for den ædle Normands-Varme, hvormed det har fremmet Udgaven af disse, af en høifortjent hedengangen Landsmand, og en almeenhædret og elsket Medbroder af det fordum herværende norske litteraire Selskab, efterladte Skrifter.

Bakkehuset den 28 Januari 1825.

K. L. Rahbek.